

ПОЛ ЛИВАЙН БЛОНДИНКА ОТ МАЯМИ

Част 7 от „Джейк Ласитър“

Превод от английски: Любомир Николов, 2001

chitanka.info

Всички сме безпомощни пред миналото.
Кларънс Дароу

ФАЛШИВИ ЗАРОВЕ

Седях в дъното на бара и отпивах малцово шотландско уиски — осемнайсетгодишно „Гленморанги“ по девет долара чашата, — когато зърнах високата руса жена с големи зелени очи и мъничък сив пистолет.

Не че знаех за пистолета. Не че изобщо я забелязах в началото, макар че беше висока около метър и седемдесет и осем на бос крак, а в момента носеше черни обувки с главозамайващи токчета. Според формуляра за обиск, попълнен по-късно от някаква отегчена полицайка, облеклото на високата руса жена се състоеше от три част и две от тях бяха обувките марка „Шарл Журдан“. Третата представляваше плътно прилепнала, късичка черна рокля с грамадно деколте. Нищо друго. Никакви пръстени, огърлици... или бельо. В ръката си носеше черна чанта „Версаче“, обшита с мъниста, а пистолетът несъмнено бе лежал вътре, докато го извади и...

Но да не избързвам. Когато тя влезе, аз полюшвах в чашата си глътка пиячка, възхищавах се на златистия цвят, мъчех се да доловя аромата на дим, по който се прехласват всички тузари, и в същото време се чудех защо ли не съм си останал у дома на бира, пица и телевизия, както правя обикновено. Кротък живот в дясното платно.

— Долавяш ли дъха на торф? — попита Ръсти Маклийн, разклащайки чашата си. — Пренася ли те в Шотландия мирисът на пирен и чер пипер?

В момента се намирахме на около метър и половина над морското равнище и на две пресечки от Саут Бийч, където палмите полюшваха тежки корони над океана, а край плажа група свирачи от Ямайка дънеха здравата по варели и консервни кутии, тъй че навярно ми беше простено да се чувствам там, където си бях — на откритите масички в клуб „Параноя“, а не сред непристъпните планини на гордите шотландски бойци.

— Търпение, Джейк, търпение. Изчисти ли си небцето от вкуса на „Роял Локнагар“?

— Небцето чисто, гърлото сухо. Може ли вече да прием?

— Оцени ли мощния дъбов вкус на „Локнагар“? Ами едва доловимия дъх на шери?

— Шери? Има ли нето общо с оная кикимора Шер?

Ръсти ме изгледа печално, сякаш искаше да рече: „Ама и аз защо ли съм се захванал?“

— Джейк, мъча се да те цивилизовам. От години се мъча.

Нейде преди около хиляда години двамата с Ръсти Маклийн играехме в отбора на „Делфините“. Той беше пъргав прехващач с буйна червена коса, стърчаща изпод шлема. Волна душа, както го наричаха спортните журналисти. Треньорите предпочитаха друга дума — недисциплиниран. Дон Шула направо се побъркваше от номерата му. Ръсти обичаше да се глези, при най-малката травма пропускаше тренировки. В професионалния футбол има едно просто правило: към средата на сезона всички са контузени. Лично аз съм играл — макар и не много добре — с навехнат палец на крака, счупен нос и изкълчено рамо, веднъж дори с всички тия неща едновременно. Ръсти, който си беше талант по рождение, пищеше от счупен нокът сякаш са му натрошили крака поне на три места.

Ръсти Маклийн вдигна чашата си и изрече нещо, което ми прозвуча като:

— Сланджех. За твоє здраве, стари приятелю.

Аз вдигнах чаша на свой ред.

— А на теб попътен вятър в гайдите.

Той отпи малка глътка „Гленморанги“, а аз гаврътнах моята доза и усетих как топлината плъзва надолу. Адски хубаво уиски, но нямаше да го призная. Не исках да си провалям образа на безнадеждно пропаднал тип, дето вечно не е в час и бъкел не разбира от хубав живот. Толкова съм изостанал от модата, че понякога отново попадам в крак с нея, също като модернистичните сгради в квартала, където седяхме сега и си разменяхме опашати лъжи над чашките. Аз бях с избелели джинси, найлоново яке от Пенсилванския университет и тениска от един стриден бар в Кий Уест с голям надпис отпред: ЯЖ ГИ СУРОВИ. Малко се смущавах от това облекло, докато не видях някакъв мършав тип с копринени панталони и разкопчано кожено сако на голо, което не прикриваше халката на пъпа му. Нито пък другата, на

едното зърно. Ръсти беше с черна тениска под двуреден костюм от „Армани“, а дългата му коса бе пристегната на опашка.

Той притвори очи, плъзна уискито по езика си и на лицето му цъфна блажена усмивка.

— Ммм... Чукал съм момичета, по-млади от това уиски.

— И човек като теб се мъчи да ме цивилизова?

Ръсти размахна ръка към бармана и посочи друго малцово питие. Явно се движехме по някакъв ритуален ред от шотландските низини към планините, а после към островите, защото дойде ред на „Гленливет“.

— Не просто „Гленливет“ — строго поясни Ръсти. — Казва се Великият „Гленливет“.

— Знам. Както казваме Александър Велики, Великата китайска стена и нашият велик треньор Дон Шула.

— Мощно и с траен финал — обяви Ръсти, докато барманът наливаше нови чаши от течното злато. — Истинско съчетание на могъщество и финес.

Край нас мина сервитьорка, предлагайки върху сребърен поднос миниатюрни сандвичи със съомга, сирене крема и хайвер. Светът около мен нямаше нищо общо с очуканите фургони в Кий Ларго. Спомних си една кръчмарска песен, която баща ми си тананикаше, когато пийнеше няколко солидни чашки уиски, макар и не малцово, нито пък отлежало в дъбови бъчви:

*Старо уиски, старо уиски,
аз за теб горя,
и без тебе, старо уиски,
жаден ще умра.*

Странно, че точно в този момент помислих за баща си, който бе умрял на кръчмарския под с нож в сърцето.

Забелязах жената да се приближава към бара не защото някакво шесто чувство ми подсказваше идващите неприятности, макар че според личния ми опит високите блондинки наистина носят лош късмет. Погледнах я просто защото Ръсти Маклийн имаше отлично периферно зрение, което някога го предупреждаваше за дебнещите

опасности на терена, а сега го накара да кимне към нея и да сравни коленете и с тези на Дан Марино. Според мен Дан губеше тотално.

Преди няколко минути бях попитал Ръсти защо заряза кариерата на спортен агент, за да открие модната си агенция „Мо Са Би“. Отговорът едва долетя до ушите ми през мрачния поетичен баритон на Ленард Коен: Фалшив е зарът, всички знаем, но хвърляме и хапем устни.

— Четирийсет процента — обясни Ръсти.

А боят беше нагласен и бедните отново губят.

Изглеждах го въпросително и той продължи:

— Двайсет процента от фотомодела, още двайсет процента от наемащата компания. Сравни това с четирите процента на представянето на някакъв тъп и капризен футболист. Е, как да не предпочете човек мацките?

— Вече не им викаме мацки — поправих го аз. Бях успял да навляза в деветдесетте години малко преди смяната на хилядолетието.

Ръсти извърна глава настрани и докато аз проследявах поглед му, той каза:

— Ето ти и още една причина. Чии колене би предпочел да гледаш — на Дан Марино или на Криси Бърнхард?

Загледах се как Криси Бърнхард върви по пътеката — люшкеше кръшно бедра, слагаше прецизно крак пред крак и грациозно отмяташе ръце тъй далече назад, сякаш махаше на някого зад себе си. Тъй вървят манекенките по модните подиуми в Милано. Голите ѝ рамене бяха силни и в същото време заоблени, признак за стотици часове в гимнастическия салон. При всяка крачка пепеляворусата коса се плъзгаше по тях. С високите токчета беше почти колкото мен, макар и петдесетина килограма по-лека.

Вече бе само на пет метра и вървеше право към нас. Стори ми се, че гледа Ръсти. Дамите винаги го заглеждат преди мен. Аз също не съм за изхвърляне, макар че носът ми проявява склонност да се разпростира хоризонтално, а не вертикално. Имам чорлава тъмноруса коса, сини очи, широки рамене и сравнително тънка талия, проявяваща първите признаци на натежаване поради хронична злоупотреба с бира „Гролш“. Ръсти е строен, с хищно излъчване и дамите много си падат по него. Сякаш непрестанно пръска наоколо радарни вълни, които се

отразяват от привлекателните жени. Този път обаче усмивката му остана без отговор.

Сега видях, че тя гледа не Ръсти, а едрия дебелак на съседната табуретка. Около шейсетгодишен, с охранено розово лице, прекалено дребен нос и масивни загорели ръце под широката бяла риза с къси ръкави. Преди малко човекът на два пъти бе попитал бармана колко е часът. После ме погледна и се усмихна:

— Познавам те. Петдесет и осми номер от „Делфините“, нали?

— Отдавна беше.

— Помня как на един мач срещу „Джетовете“ нахълта в центъра на мелето, разблъска ги, грабна топката... — Той пак се усмихна, после продължи с дълбок, гъгнеш глас: — И хукна в обратната посока. Към вашата врата.

— Бях се объркал в суматохата — обясних аз, навярно за стотен път от години насам.

— Голям късмет, че един от вашите защитници те подкоси.

Да бе! Гаро Епремян не може да ме подкоси дори ако съм пиян и вързан. Просто сам се спънах, а той падна отгоре ми.

Войната свърши, всички знаят. Добрите хора губят пак.

Но това бе прели малко. Сега жената бръкна в малката черна чантичка. Едрият мъж до мен като че я позна и на устните му се появи колеблива усмивка. Когато усмивката изчезна, аз се озърнах към Криси Бърнхард, която вече държеше „Берета 950“ — смешен мъничък пистолет, стрелящ с куршуми двацет и втори калибър. Общо взето калпаво оръжие за убийство, но пък тежи по-малко от триста грама и оставя в чантата място за цигари и грим.

По лицето ѝ плъзна самотна сълза — стече се покрай изящните очертания на гранитните скули — сетне Криси Бърнхард стисна пистолета с две ръце и даде първия изстрел. Трясъкът не бе силен, напомняше гърмеж на бутилка шампанско и навярно повечето клиенти си помислиха, че управата е решила да почете с пенливия калифорнийски буламач своите гости от „Мо Са Би“ или някоя друга изчанчена тайфа.

Естествено, дебелият мъж с оредяла прошарена коса не помисли подобно нещо. Особено след като високо отдясно върху гърдите му изникна червено петно. За секунда той застина от смайване, гледайки

как кръвта шурти по широката бяла риза. После безмълвно вдигна очи към високата млада жена.

Аз също.

По прекрасното лице плъзна втора сълза, искряща в лъчите на малките прожектори над открития бар. Наоколо палми в саксии шумоляха под ласките на мекия нощен вятър, понесъл соления океански дъх, смесен с аромат на жасмин и висококачествена марихуана местно производство.

В цялата сцена имаше нещо холивудско, само че ако това беше кино, аз щях да се метна с плонж от табуретката и да избия от ръката ѝ пистолета, а после тя щеше да се влюби в мен.

Но не се метнах. И тя не се влюби. Всъщност знам ли...

Зяпнал досущ като ченгето от онази снимка, на която Джак Раби застрелва Лий Харви Осуалд, аз я гледах как стреля повторно, този път по-надолу. Куршумът закачи отстрани таза на жертвата и рикошира към пода, откъдето по-късно полицаите го прибраха в найлонова торбичка, както си им е навикът.

Всички знаят, корабът потъва. Всички знаят, капитанът лъже.

Залепнал за табуретката, аз видях как Криси Бърнхард свали пистолета още по-надолу и се прицели в слабините на мъжа.

Всеки има скапаното чувство, че баща му е на смъртен одър.

Мъжът се помъчи да прикрие слабините си с длани. Третият куршум мина между разперените му пръсти, закачи пениса, навлезе в бедрото и се заби в костта, без да я строши.

Всичко това стана за броени секунди. Ръсти дори не мръкна, само дето леко се приведе към мен, по-настрани от стрелбата. Някога на игрището станеше ли напечено, той вечно гледаше да духне към скамейката, а мен оставяше да търча с разбитите си колене срещу разни горили.

Когато тя се прицели отново, аз най-сетне скочих от табуретката, хвърлих се с плонж и избих пистолета. Криси Бърнхард припадна и аз я подхванах — просто стоях и я държах на ръце, а бузата и лежеше върху рамото ми и дългата руса коса ме гъделичкаше по врата. Точно така се появих на първата страница на „Маями Хералд“ — с припаднала хубавица в ръцете и глуповато отворена уста. Под снимката напечатаха: „Адвокат обезоръжава фотомодел... твърде късно“.

Открай време съм си такъв — вечно не ми достига една крачка.

ЗОНАТА НА СЪЛЪСЪКА

— Отцеубийство — изрече с погнуса доктор Чарли Ригс. — Престъпление, познато още от Библията.

— И от митологията — добавих аз.

— Едип, разбира се — каза Чарли. — И още... чакай да видим.

Да разговаряш с пенсиониран съдебен лекар е като да играеш покер с идеи вместо карти. Днес обаче бе мой ред да раздавам.

— Орест — казах аз. Рядко ми се случва да надприказвам Чарли, затова държах да използвам възможността докрай — Орест обезглавил майка си Клитемнестра, защото организираше убийството на баща му Агамемнон.

Той ме изгледа като любящ учител. Забавно е да докажеш, че не си пропилял петте години учение в Пенсилванския университет. Като първокурсник ме поканиха в студентския театрален клуб да играя Големия Жул от пиесата „Момчета и кукли“, навярно защото останалите от трупата имаха телосложението на Майкъл Фокс. Оказа се толкова интересно, че зарязах физкултурните специалности и се насочих към актьорското майсторство, където поемах най-вече ролите на едри и тъпи образи. Знам, ще речете типажи. Любимата ми роля беше на Лени от „За мишките и хората“ и още си спомням как залата се разхълца, когато помолих Джордж да ми разкаже за къщичката, а той извади пистолета от джоба си. „И ще се грижа за зайците“ — казах аз, а Джордж се прицели в тила ми и публиката почна да подсмърча. Само за едно съжалявам — че баба не беше там.

Както и да е, ето че две кариери по-късно отново играех роли, но вече пред съдии и съдебни заседатели. В момента обаче слушах от стария си приятел какво пише в протокола за аутопсия, който бе успял да докопа благодарение на бившите си колеги от моргата.

Куршумите не би трябвало да убият Хари Бърнхард, обясни Чарли Ригс. И нямало да го убият, ако имал здраво сърце. За жалост дългогодишната употреба на бърбън от Кентъки, говеждо от Канзас и

пури от Куба му била докарала седемдесет и пет процента задръстване на коронарните артерии.

— Шокът от стрелбата е предизвикал мощен прилив на адреналин — каза Чарли, прелиствайки протокола. — В комбинация с блокираните артерии това би трябвало да го убие на място.

— Но не го уби — възразих аз — Той оцеля. Казват, че операцията била успешна.

— Да, извадили куршумите и спрели кръвоизлива. Но между бара и операционната зала организъмът му е претърпял няколко тежки шока, особено пък за човек с увредени артерии. Докато се възстановявал в интензивното отделение, клетият мистър Бърнхард изпаднал в спонтанна вентрикуларна фибрилация. Мускулните влакна на сърцето не получавали достатъчно кислород. — За илюстрация Чарли бързо разтвори и сви юмрук. — Сърцето трепери, тресе се, но не изпомпва кръв. Сърдечната дейност спира. Лекарският екип се опитва да я възстанови, но не успява. Смъртта е неизбежна.

— Но когато го качиха в линейката, той беше добре — казах аз.

— Добре ли?

Едната рошава вежда на Чарли подскочи нагоре. Беше използвал тази мимика стотици пъти, за да покаже на съдебните заседатели, че адвокатът отсреща е гола вода. Чарли Ригс бе работил като главен съдебен лекар на област Дейд цели двайсет и пет години, преди да се оттегли на островите, където днес лови риба и пие домашното уиски на баба Ласитър. В момента седеше в моя кабинет високо над булевард „Бискейн“ и споделяше мъдростта си съвършено безплатно, ако не броим обещанието да му купя нова въдица. Беше дребен, брадат, кривокрак и носеше стари очила, закрепени от едната страна с изкривена рибарска кукичка. В ъгълчето на устните му стърчеше изгаснала лула от морска пяна.

— Добре ли? — повтори той. — Кръвта на мистър Хари Бърнхард бликала от три огнестрелни рани. Дори четири, ако броим пениса и бедрото, засегнати от един куршум.

— Добре, да броим пениса. Ако беше мой, непременно щях да го броя. — Аз прелистих рапорта на санитарите и болничните документи. — Но той е оцелял след операцията, при която лекарите извадили куршумите и спрели кръвоизлива. След като го закърпили и

прехвърлили в интензивното, състоянието му било критично, но стабилизирано. И това продължило два часа.

— Накъде биеш?

— Сърдечният удар може да няма нищо общо със стрелбата. Може би ще успея да накарам Соколов да я обвини само в опит за убийство, а не...

— Не можеш да поемеш защитата! Ти си свидетел.

— Освен мен има още стотина други плюс касета със запис от охранителната видеокамера. Вече разговарях със Соколов. Той каза, че предпочита да съм насреща му като адвокат, а не като свидетел.

— На твоє място не бих го приел за комплимент.

— Соколов е бъркал и друг път. Освен това мис Кристина Бърнхард ме помоли да я защитавам.

— Ти какво, да не си й пъхнал визитна картичка в сутиена, докато е била в безсъзнание?

— Тя не носеше сутиен, Чарли. И бикини не носеше.

— Мили боже!

— Манекенките рядко носят бельо. Пречело на плата да се плъзга по кожата.

Чарли Ригс ме изгледа скептично.

— Откога стана такъв експерт по манекенките?

— Ръсти Маклийн ми обясни това-онова. Всъщност той ме нае. Като неин агент обеща да плати хонорара.

— Гледай да изкопчиш от тоя мошеник солиден аванс — посъветва ме Чарли, — инак няма да видиш и долар.

— С Ръсти сме стари приятелчета. Той ме е запознал с всички кръчми по Източното крайбрежие и с много от жените в тях.

— Дори и в Бъфало ли?

— Особено в Бъфало. Там, освен кръчми друго няма.

Чарли се изкашля неодобрително.

— Никога не съм вярвал на полузащитник, който не смее да прекоси средната линия.

В това отношение Чарли е като треньорите и генералите — много храбро понася чуждата болка.

— Чарли, повярвай ми, никой не обича да прекосява средната линия. Това е зона на сблъсъка.

Така си е. Никой не би желал да връхлети с пълна скорост срещу Дик Бъткъс, Джек Ламбърт или дори срещу вашия покорен слуга Джейк Ласитър, защитник с нежна душа и телосложение на булдозер.

— Не го упреквам, че се страхуваше — каза Чарли. — Просто не даваше всичко от себе си. С теб, Джейк, беше различно. Не ставаше за играч и толкоз. Но се отдаваше докрай и печелеше.

— Другият вариант беше да карам камион с бира — казах аз.

По онова време все още не ми бе хрумнало за адвокатска кариера, надявах се да си изкарвам залька с честен труд. Но в едно отношение Чарли Ригс имаше право. Ръсти никога не използваше таланта си.

Ръсти Маклийн бе роден за спортист. Прочу се още като гимназист в Чикаго, спечели шампионската титла с отбора на „Нотр Дам“ и „Делфините“ даваха мило и драго, за да го примамят. Аз пък играх горе-долу добре в гимназиалния отбор на Корал Шорс, избутах като спортист следването в Пенсилванския университет и попаднах в „Делфините“ по някакво недоразумение. Вероятно в професионалния футбол ме задържаше само някакво първерзно желание да търпя болка или от време на време да я причинявам на някого от противниците. Играех в плътна защита, а напред ме изтегляха само когато контузените станеха толкова много, че тренинорът беше готов да вкара дори Хулио Иглесиас.

Ръсти можеше всичко — да бяга, да скача, да играе тенис и с двете ръце. Когато за пръв път попадна на игрище за голф, отбеляза 79 точки. Но мразеше тренировките и обичаше веселбата. Едно скъсване на коленните връзки провали кариерата му, защото нямаше смелостта да изтърпи една година възстановителни процедури. Моята кариера приключи другояче. Връщах се на терена след операции на коляното, няколко счупвания и безброй изкълчени стави, но накрая просто не издържах срещу по-младите и по-талантливи играчи. Избрах да уча право вечерно, защото така денят ми оставаше свободен за уиндсърф.

Чарли помърмори още малко за бившия ми съотборник, след това се върна към протокола от аутопсията, прекъсвайки само колкото да натъпче лулата си и да я запали. Аз се изправих и застанах до панорамния прозорец с изглед към Бискайския залив и океана отвъд него. От трийсет и втория стаж виждах как миниатюрни триъгълни

платна се плъзгат по вълните край Вирджиния Кий. Това е живот, а не да се занимаваш ден подир ден с убийства и кражби.

— Казвай, Чарли. Ще дадеш ли показания, че причината за смъртта е сърдечен удар?

— Няма такава работа! — възрази гръмогласно той. — Сърдечният удар е причинен от огнестрелните рани.

— Не бързай толкова — прекъснах го аз. — На тая възраст и с това състояние на артериите Хари Бърнхард е можел да получи сърдечен удар, когато и да било, нали?

— Но не го е получил, когато и да било. Сърдечната му дейност е спряла три часа и половина, след като твоята клиентка — ако наистина е такава — го застреляла в бара. За бога, застреляла собствения си баща!

— Няма ли поне да ми помогнеш за освобождаване под гаранция, Чарли? Извърти някак работите, та да я измъкнем от панделата.

Този път подскочиха и двете рошави вежди.

— Към лъжесвидетелство ли ме тласкаш?

— Не, просто казвах...

— Да излъжа на предварително заседание, сякаш това е по-малък грях, отколкото пред съда. — Погледът му бе остър като кинжал. — Клетвата си е клетва, Джейк.

Спомних си какво бе казал един журналист за опозорения и вече покоен адвокат Рой Кон: „Той лъже само под клетва“. Добре де, защо не? Без клетва и баба знае.

— *Veritas simplex oratio est* — каза Чарли. — Езикът на истината е прост. Но лъжите, извъртанията, клеветите неусетно те оплитат в паяжината си.

Мразя да споря с Чарли Ригс, защото винаги се оказва прав, а проклетата му северняшка почтеност най-често държи и мен в правия път.

— Съдебният състав се събира утре — казах аз. — Надявах се да уговоря Ейб Соколов за по-леко обвинение...

— Джейк, откога се знаете с Ейб?

— Още откакто той гонеше дребни джебчии, а аз бях зелено адвокатче и се учех как да замазвам фактите, да мамя съдебните заседатели и да преча на правосъдието.

— Тоест, откакто беше в служебната защита.

— Точно това казах.

— Значи познаваш Ейб, откакто си адвокат.

— То пък един адвокат...

Чарли Ригс приведе глава настрани и ме огледа като разочарован наставник.

— Добре де, Чарли — рекох аз, — знам накъде биеш. Ейб е голям дървенияк и би трябвало да съм наясно. Просто си мислех, че случаят е особен. Млада жена без полицейско досие, която не представлява заплаха за обществото...

— Вярно. Няма друг баща за убиване.

— Чарли, толкова години си работил за обвинението, че вече нямаш усет за честна игра. Станал си копой на прокуратурата.

— Копой ли? — Той изръмжа и замахна с лулата на среща ми. — Просто съм обективен, а ти не си.

— Естествено, че не съм! — Сега бе мой ред да повиша глас — Аз съм адвокат на Кристина Бърнхард, неин защитник срещу могъщата сила на прокуратурата и срещу всеки друг, решил да ѝ причини зло.

— А какво заслужава според теб? Условил присъда, порицание, общественополезен труд?

Вдигнах рамене, сякаш исках да кажа: „Защо не?“

— Погледни истината в очите, Джейк. Захванал си се с процес за убийство, и то загубен от самото начало.

— Не ме подценявай, Чарли.

— Никога не съм те подценявал. Просто си мисля, че понякога не усещаш как навлизаш в зоната на сблъсъка.

Дъвчех зад бюрото сандвич с кюфте и салата, когато моята секретарка Синди влезе, намуси се и пъкна пръст в оранжевите си къдрици.

— Ако не хванеш рак от нитратите и бензопирена, сто на сто ще се гътнеш от пестицидите и тежките метали.

— Какво? — сепнах се аз и изръсих капка мазнина върху разгърнатата папка с иск за телесни повреди.

— Тази отвратителна мазна животинска плът, която ядеш, ще те убие. Излишъкът от белтъчини ще доведе до бъбречна недостатъчност, а антибиотиците в крайна сметка понижават съпротивата срещу инфекции.

— Добър апетит — рекох аз и протегнах мазния сандвич към нея.

— Знаеш ли, че производството на храни от животински произход изразходва двайсет процента от енергийните ни запаси? Знаеш ли, че седемдесет и пет процента от водата ни отива за отглеждане на добитък?

— И одобрявам това до последната капка. — Оригнах се. — Откъде ги вадиш тия проценти?

— От дружество „Вега“ — каза тя и се тръшна на едно от двете креела за клиенти, върху чиито подлакътници бяха оставиш отпечатъците си множество потни длани.

О, вегетарианците. Никакви животински храни, включително млечни продукти, яйца и мед. Представях си ти като шайка мършави откачалки, които преживят водорасли и вдигат аларма срещу нормалните човешки потребности от бифтеци или омари.

— Какво имаш за мен? — попитах аз.

Синди прегледа бележника си.

— Роберто Кондом е в чакалнята — каза тя с приглушен смях. — Толкова правни услуги му вършиш, че се чудя защо не го уредиш и с една смяна на името.

— Не ти ли харесва Роберто?

Тя сбръчка носле. В днешно време хората просто нямат чувство за хумор.

— Както и да е, размърдай се — нареди Синди. — В три имаш среща с Ръсти Маклийн в дома му. В пет с Кристина Бърнхард, в дома ѝ.

— Много смешно, Синди.

В момента домът на Криси се намираше в женския затвор, където я държаха без гаранция. Поне засега.

— Боби, изглеждаш страхотно!

— No se^[1]. Джейк. Тоя път искат да ми лепнат ефективна присъда.

— Какво? Пак ли те спипаха да ловиш омари?

Моят клиент ме погледна обидено.

— Джейк, mi amigo^[2], освобождавах ги от капаните. Не помниш ли как ме защити последния път? — И той леко повиши глас, имитирайки доста успешно част от пламенната ми заключителна реч. — Роберто Кондом, защитник на околната среда, приятел на флората и фауната, на млекопитаещите и членестоногите.

— Можехме и да спечелим — напомних му аз, — ако онези от морския патрул не бяха открили в камионетката ти сандъци с лед и триста бройки умъртвени омари.

Роберто сви рамене. Такъв е животът. Той беше на около трийсет и пет години, мършав като тореадор, със зализана назад черна коса, тънки мустачки и дълги бакенбарди, напомнящи ятагани. Обикновен носеше бледосиня риза с широки ръкави и бели ленени панталони. Макар че приличаше на жиголо от архивен филм, истинската му стихия не бяха хотелските фойета, а блатата.

Като крадец Роберто имаше много тясна especialidad^[3] кражби на живи животни. И с пръст не докосваше чужда кола, но отмъкваше говеда от фермите край Окала. Не посягаше на чужди пари, но веднъж се вмъкна в магазин за домашни любимци и обра всички тропически рибки. Събираше нелегално яйца от морски костенурки, за които някои botanicas^[4] в Малката Хавана плащаха по сто долара на парче, защото се смяташе, че възстановяват мъжката сила; крадеше редки орхидеи от резервата Факахачи и малки щраусчета от Сафари Парк. В момента на краката му имаше ботуши от щраусова кожа, които вървят по около хиляда долара чифта. Освен ако донесеш на обуцаря готов материал.

Роберто презираше криминалните престъпления, особено търговията с наркотици. Така го бях отървал преди време, когато вкара нелегално в страната седемстотин питона, а неговият партньор му погоди голям номер: натъпка ги с кондоми — да бе, майтап и половина, — пълни с кокаин. Преди змиите да напуснат Богота, някой напъхал пакетите в анусите им и след това ги зашил — без съмнение трудна работа, макар че досега не съм я срещал в обявите за търсене на работна ръка. Когато на митницата спипаха змиите и откриха от какъв

запек страдат, Роберто бе обвинен в контрабанда на наркотици и жестокост към животните. На процеса той се яви с любимата си двуметрова боа Бозо около шията и заяви, че обича змиите и никога не би им причинил зло. Съдебните заседатели отсъстваха само дваайсет минути, после го пуснаха да си върви. За Коледа Роберто ми подари яке от змийска кожа, която изглеждаше някак позната, но чак след няколко месеца забелязах, че Бозо се е изгубил.

— Какво е, щом не са омари? — попитах аз. — Раци, сьонгери, морски звезди, щъркели? Да не си крал живи корали от резервата Пенекамп?

— Джейк! — възкликна той още по-обидено. После опипа огърлицата си от алигаторски зъби и аз разбрах.

— Алигатори! Браконьерствал си из Евърглейдс.

— Chingate!^[5] Не съм браконьер. Имам си разрешително.

— За шест алигатора на сезон.

— Шест! — изсумтя той. — Как да си изкарам хляба с шест бройки? За една кожа взимам двеста долара, а после разните лъскави магазини в Бар Харбър продават чантичките дваайсет пъти по-скъпо.

— Така е, няма правда на тоя свят.

— Verdad^[6]. Дори да простреляш голям кайман право в окото, часове наред ти се мята из лодката. За да го убиеш, трябва да му натъпчеш тел в гръбнака, а след това газиш до колене в крокодилски лайна.

— Ако ще ме каниш на следващия си лов, забрави!

— Просто ти казвам, че на трудовия човек като мен хич не му е леко.

— Добре де, значи си пролетарий. С колко кожи те спипаха?

— Solamente^[7] петдесет и седем.

— Божичко, ти си бил сериен браконьер.

— Ами, има-няма три дни работа. По това време на годината би трябвало да ги докарам до сто. Чудна работа, ще знаеш. От шест месеца насам блатата непрекъснато спадат.

— Много ясно, че спадат. Сега сме в края на сухия сезон. Изчакай още няколко седмици и ще ти втръсне от дъжд.

— Да, ама тая година сухият сезон не беше чак толкова сух. Има нещо мътно, казвам ти. Алигаторските леговища са пресъхнали. Гладуват, горките, щото рядко се мяркат костенурки и патици, а пък

риболовът отиде по дяволите. Обадох се в Службата по водните ресурси и се представих за един от ония смахнат еколози. Рекоха, че щели да проверят, ама нали ги знаеш чиновниците.

Прибрах информацията в едно от затъntenите кътчета на паметта си, като се питах дали ще можем да я използваме. Както винаги Роберто бе с една крачка пред мен.

— Та си мислех, Джейк, може пък да съм правил услуга на животинките.

— Като ги гърмиш с карабина в очите ли?

— По-добре, отколкото да пукнат от глад, verdad? Естествен подбор, оцеляване на най-силните. В известен смисъл аз съм мечтател, изпреварил своето време.

Спомних си думите на Чарли за случая с Криси.

— И какво искаш сега, Боби? Условил присъда, порицание или общественополезен труд?

— Не, мамка му! Аз съм герой, по дяволите. Медал трябва да ми дадат.

[1] Не знам (исп.). — Б.пр. ↑

[2] Приятелю мой (исп.). — Б.пр. ↑

[3] Специалност (исп.). — Б.пр. ↑

[4] Билкари (исп.). — Б.пр. ↑

[5] Майната ти (исп.). — Б.пр. ↑

[6] Истина (исп.). — Б.пр. ↑

[7] Само (исп.). — Б.пр. ↑

СКУЛИ И АКУЛИ

— Мо-Са-Би — изрече Ръсти Маклийн, натъртвайки на всяка сричка. — „Модели от Саут Бийч“. Хитро измислено, нали?

— Хитро е — съгласих се аз.

Седяхме и кабинета му на третия етаж над Оушън драйв. Сградата беше от трийсетте години, но фасадата бе боядисана в морскозелено с бледорозови ивици. Над прозорците имаше сгъваеми сенници, а по стените на фойето висяха каменни фризове на тема риба-меч.

В кабинета на Ръсти стените бяха украсени по-скромно с корици на списания, които не помнех да съм разлиствал: „Мондо“ „Грация“, „Еспри“. „Вог“ и „Ел“. На всяка корица имаше хубава млада жена с модни парцалки и деколте, способно да привлече дори човек, който и хабер си няма от мода.

— Стената на славата — обясни Ръсти.

С други думи, неговите преуспели момичета. Върху една корица от „Мари Клер“ разпознах леко нацупените устни на Криси Бърнхард.

През остъклената стена отстрани се виждаше съседното помещение, където една от специалистките на Ръсти — очилата жена на средна възраст с димяща цигара в устата — разговаряше с две хлапачки и майка им. И трите бяха еднакво облечели с плажни блузки, черни миниполи, три четвърти чорапи и бели маратонки с дебели подметки.

— Мамчето живее за дъщеричките — бе подхвърлил Ръсти, когато минахме покрай тях на път към кабинета му. В приемните дни тук гъмжи от девойчета, дето и на пръсти да се изправят пак не достигат метър и шейсет, а вместо скули имат картофено пюре. Ейлин Форд често казваше, че на тоя свят няма фотомодел с къса шия, но никой не се е сетил да го съобщи на майките.

Загледах се към океана отвъд Лумъс Парк. Плажът беше осеян със сини чадъри, а навътре в морето един туристически кораб браздеше тюркоазните води с хиляди щастливци на борда.

— Бива си я гледката, а? — попита Ръсти. После кимна към телескопа, насочен право на изток, към океана. — На плажа покрай Десета улица всичко живо е по монокини. Искаш ли да погледнеш?

— Друг път, Ръсти. Трябва да посетя женския затвор и...

— Бразилките — каза той.

— Какво?

— Те го измислиха. Просто си свалиха горницата. То и долницата им не бяха кой знае колко големи. После модата дойде и при нас. За нула време всички тръгнаха по монокини. А тръгнеш ли на север към Холовър, голотията става тотална.

— Ръсти, не смяташ ли, че трябва да поговорим за Криси?

Той сви рамене и смъкна от една лавица дебел албум.

— Тя дойде тук преди около година с великолепно отзиве. Веднага разбрах, че е победителка, истинска находка за агента. Може би не чак онова, което французите наричат *top du top des models*^[1], но все пак висша класа. С много труд и усилия си беше пробила път по обичайния маршрут Италия, Франция, Ню Йорк. А наистина й потръгна, когато циците пак излязоха на мода.

— Че кога не са били?

— В нея имаше всичко необходимо. Чувал ли си израза „скули като акули“?

— Не помня да са го споменавали в кварталната кръчма — признах аз.

— Е, все едно, че за Криси са го измислили. Тънък прав нос, безупречен тен, дълги крака и фантастични рамене. За модния подиум трябва хубави рамене, иначе дрехите стават пълен боклук. Има изразително лице, страхотна коса и може да изглежда ту мършава и суперизтънчена, ту като обикновено калифорнийско момиче на плажа — каквото поиска клиентът. Тялото ѝ е съвършено, всичко точно по мярка, но с това могат да се похвалят много момичета. Има обаче и още нещо, което е трудно за описание, някаква искра, пламваща пред обектива, някаква енергия, която те кара да гледаш. Най-добрите модели кипят от живот дори когато стоят неподвижни. Не са пасивни, освен ако снимките го налагат. Разбираш ли, Джейк?

— Нито дума.

Той прелисти албума. Криси по бански костюм и обувки с висок ток; Криси с раирана копринена блуза и минипола; Криси с дълга

вечерна рокля. После две черно-бели художествени фотографии, направени сред гора. През листата прозираха слънчеви лъчи, голата Криси лежеше върху паднал дънер и срамежливо повдигаше едното коляно, за да прикрие слабините си, а двете ръце висяха над гърдите, без да ги закриват напълно.

— Из Европа ѝ се носеше славата на доста опърничава, но за нашия занаят това е в реда на нещата. Казваха, че можела да купонясва цяла нощ, а в осем сутринта да се яви на снимки съвсем свежа. Приемала работата сериозно. Често побъркват целия снимачен екип — осветителите, гримьорките, гардеробиерките и тъй нататък. Всичко трябвало да е идеално, а знаеш, че никога не става така. Във Франция и лепнали прякора *Casse-Couille*, превежда се горе-долу като „Трошачка на топки“.

Ръсти плъзна пръсти през дългата си коса и леко подръпна конската опашка отзад.

— Когато се върна, аз и уредих една реклама по националната телевизионна мрежа. За чай с лед. Беше по бяло костюмче за тенис и още преди да си е допила чая, всеки американски мъж искаше да я изучука, да се ожени за нея или да я осинови. От рекламата капнаха към сто и петдесет бона. По-късно направи и някои международни клипове в Латинска Америка и Далечния изток, доста се занимаваше с мода, по пет хилядарки на ден за каталожни снимки, често я фотографираха за различни списания. Само едно ѝ е лошото, не ще да се чука с мен.

— Значи не само талантлива, но и умна — казах аз.

— Да бе, като го спомена, наистина ѝ сече пипето. Не като на повечето моделки. Знаеш ли какво казват, ако чуят, че някоя манекенка има половин мозък?

— Не, но май сега ще науча.

— Много ѝ е.

— Брадат виц, Ръсти. И злобен.

— А знаеш ли какво казва манекенка, когато се чука?

— Какво?

— Хей, момчета, всичките ли сте от един отбор?

— Ръсти, понякога имам чувството, че душевното ти развитие е спряло някъде около двайсет и втората година.

— Хубава година беше. Тъкмо навлизах в професионалния футбол. По една мацка във всеки град, където гостувахме, и две в

Балтимор.

— Обвинението няма повече въпроси.

Ръсти остави албума и пристъпи до прозореца. Лепна око на обектива и завъртя настройката.

— Криси се различава от повечето момичета, защото е израснала в богато семейство. Другите идват от ферми из Средния Запад или от бедняшките квартали на Джорджия. На шестнайсет години заминават за Ню Йорк или Милано и през следващите десет години забранят що е книга.

— А пък ти си същински Гутенберг.

— Кой?

— Няма значение. Та, какво казваше?

Той се замисли. Майката и дъщерите бяха изчезнали от съседната зала. В коридора някаква служителка гледаше как една манекенка стъпва върху медицински кантар. Сцената ми напомните претегляне на жокей, само че девойката беше поне с една педя по-висока и не носеше седло. Стори ми се изящна, дори малко слабичка, но служителката надраска нещо в бележника си и произнесе беззвучно: килограм и половина с тъй зловеца физиономия, сякаш за тая работа се полагаше доживотен затвор.

Най-сетне Ръсти се обади:

— Казвах, че Криси имаше всички предимства. Знаеш ли кой е Хари Бърнхард?

— Беше — поправих го аз. — Отсега нататък Хари Бърнхард е в минало свършено. Не се ли занимаваше със земеделие?

Ръсти избухна в смях.

— Да бе. Все едно да речеш, че Рокфелер въртял търговия на дребно. Ако искаш да знаеш, Хари Бърнхард е... беше същинска корпорация, дявол да го вземе. Захарна тръстика, добитък, недвижими имоти и какво ли не още. Къщи в Палм Бийч, Аспен и Лондон. Солидни политически и обществени връзки, големи политически дарения и за двете партии на щатско и национално ниво. Ако някога е хващал мазоли, сигурно е било от игра на бридж в Монако.

— Криси говореше ли за него? — попитах аз.

— Нито дума. Напуснала с дома си още непълнолетна. Малцина знаеха за връзката помежду им, докато не го гръмна.

— Някакви други произшествия? Чувал ли си да е заплашвала някого?

— Криси ли? Виж какво ще ти кажа. Криси Бърнхард може да не е ангел и определено си има мътно минало, но не съм чувал да е сторила зло, комуто и да било, освен евентуално на себе си. Тъй че щом претрепа баща си, което ние с теб можем да потвърдим от първа ръка, значи е имала адски солидна причина.

[1] Врѣх на моделите (фр.). — Б.пр. ↑

НАЛУЧКАХ ЛИ?

От Джими Стюарт и Хосе Ферер съм се научил как да разговарям с клиенти.

Добре де, знам, че да гледаш архивни филми не е като да учиш право в някой реномиран колеж или да носиш куфарчето на знаменит адвокат, но всички използваме каквото ни поднесе животът. Лично аз, след като напуснах спортната кариера, неволно се увлякох по примера на филмовите актьори.

В „Анатомия на едно убийство“ Джими Стюарт пуши пура, докато разговаря в затвора със своя клиент Бен Газара.

— Лейтенант, какво е вашето оправдание за убийството на Бени Куил?

Бен Газара крачи напред-назад из шерифската кантора и си напруга мозъка.

— А какви оправдания има? — пита той и веднага разбираш, че пред теб стои умен клиент. Не някакво си дрънкало, а човек с мозък в главата.

— Откъде да знам — отговаря Джими Стюарт с провлачен южняшки акцент. — Вие застреляхте Куил, не аз.

Бен Газара продължава да крачи, после замислено промърморва:

— Сигурно съм превъртял.

— Не — казва Джими. — Гневът не е оправдание.

И в този момент направо виждаш как на Газара нещо му щраква в главата.

— Не, искам да кажа, че съм бил луд... Налучках ли?

Така се върши работа. Пускаш тук-там по някой намек, но в никакъв случай не учиш клиента какво да говори.

Миналата вечер гледах телевизия заедно с племенника си Кип, дванайсетгодишен хлапак, който забравя да си пише домашните, но помни наизуст всички реплики от „Гражданинът Кейн“. Кип ме попита каква е тайната на добрия адвокат. Първо, казах му аз, трябва да спечелиш доверието на клиента, като излъчваш оптимизъм.

После седнахме да гледаме как Хосе Ферер се среща с клиентите си в „Бунтът на Каин“.

— Не искам много да ви тревожа — казва Хосе Ферер на уплашените обвиняеми, — но има голяма вероятност да ви обесят.

— И тъй, какво е вашето оправдание за убийството на баща ви — попитах аз Кристина Бърнхард. Чуя ли веднъж добра реплика, запомням я наизуст.

— Оправдание ли?

Тя тръсна глава типично по женски, за да отметне кичур коса от очите си. Винаги съм смятал, че е неосъзнато, но може би го правят само в присъствие на мъже.

— Мис Бърнхард...

— Криси — поправи ме тя. — А аз ще ти казвам Джейк.

— Добре, Криси, с какво ще оправдаеш деянието си, та да не го нарекат хладнокръвно убийство?

— Имам си причини.

— Вярвам ти. Само се надявам да ми дадат законно основание за защита.

— Например?

Добър въпрос. Сигурно и тя беше гледала Бен Газара.

— Самозащита, защита на трето лице, нещастен случай, умопомрачение. За последното ще се наложи да докажем, че в момента на стрелбата не си различавала доброто от злото.

— Доброто от злото — повтори тя. — Ох, как добре ги различавам.

— Позволи ми да те прекъсна на това място — казах аз.

Седяхме на корави дървени столове, изобретени навярно от Торквемада^[1], в адвокатската стаичка на женския затвор. Криси Бърнхард беше облечена със синя затворническа блуза, хлабав син панталон с ластиче и картонени чехли, каквито дават на затворничките, за да не се пердашат с кожените обувки. Подобен тоалет едва ли някога е излизал по страниците на „Вог“ или „Ел“, но въпреки всичко тя изглеждаше... ами, изглеждаше като излязла напрано от модно списание. Пепеляворусата ѝ коса падаше по раменете. Зелените ѝ очи биха бистри и ясни, без следа от сълзи.

Никакъв грим, но кожата ѝ сияеше — истинско чудо под луминесцентните лампи, от които всички изглеждат болни от жълтеница, а някои може наистина да са болни.

Погледнах право в ясните зелени очи и изрекох:

— Преди да добавиш каквото и да било, запомни едно: кажеш ли ми нещо сега, не мога да ти разреша да го промениш пред съда.

По този начин казваме на клиентите да го усукват дори пред собствения си адвокат. Лично аз не лъжа съдиите и не разрешавам на клиентите да го правят. Но тъй като смятам всеки клиент за невинен, позволявам си да му дам съвет първо да ме изслуша какво се харесва на сляпата дама с везните, а чак след това да ми разправя своята версия.

— Обвинена си в предумишлено убийство — продължих. — Това е едно от най-тежките престъпления. Относно извършителя няма и капка съмнение. Ти влезе в препълнен бар и простреля баща си — веднъж, а три пъти.

— Щяха да бъдат четири, но припаднах — каза тя.

— Мисля, че е изключено да говорим за нещастен случай.

Тя се усмихна лекичко и под високите и скули изникнаха трапчинки.

— Знаеш ли какво казва Ръсти за теб?

— Сигурно, че много ме бива във финтовете.

— Казва, че може и да не си най-умният адвокат в този град, но имаш златно сърце и повярваш ли ми веднъж, живота си ще дадеш за мен. Това ми хареса. А още повече ми хареса как ме изнесе от клуба.

Един пазач ни зяпаше иззад решетките. Всъщност зяпаше Криси. Повечето затворнички са наркоманки и проститутки плюс някоя и друга клета душа, теглила куршума на досаден съпруг или любовник. Рядко се срещаха хубавици като Криси Бърнхард.

— Ти беше в безсъзнание — казах аз.

— Бях замаяна и ми се мержелееха звезди, но помня, че усетих как бие сърцето ти. Много си силен и в ръцете ти се чувствах защитена.

— Докато те пуснах в полицейската кола.

— Помниш ли какво ми каза?

— Сигурно да не казваш никому нито дума, преди да си намериш адвокат. Стандартен съвет.

— После избърса една сълза от лицето ми и ме стисна за ръката. Беше много грижовен и нежен. А лицето ти изразяваше... Не знам как да го опиша. Жал, скръб, съчувствие и нещо, което подсказваше, че те е грижа за мен, макар да не се познаваме.

Изкашлях се смутено. Какво бях усетил тогава? Че стоя пред красива млада жена, изпаднала в ужасна беда. Наранена жена, която отчаяно се нуждае от помощ. Неведнъж съм вървял по този път, но на края му има единствено болка.

— Признавам, че ме впечатли — казах аз. — Сега остава само да постигнем същото със съдебните заседатели и може би имаме шанс.

Да бе, и Ханибал трябвало само да прекоси Алпите, но така и не се добрал до Рим.

— Нека просто да ти разкажа защо го изправих — предложи Криси, — а после ти ще решиш дали съм имала оправдание.

Джими Стюарт едва ли би постъпил така, но аз се съгласих:

— Давай.

— Откъде искаш да започна?

Не съм специалист по Библията, но помня първите две думи.

— В началото — казах аз.

— Като малка бях мъжкарана — започна Криси. — Висока и атлетична. Биех се с момчетата, играех футбол, ходех за риба с баща си. Имахме голяма къща в Палм Бийч край океана, вила на остров Исламорада, ранчо край Окала. Яздех, спортувах, дори играех поло. — За момент тя помълча, унесена в спомени. — Когато навърших четиринайсет, почнах да се промъквам в обора с един млад коняр. Веднъж ни завари баща ми и го подгони с вилата. Като нищо щеше да го убие, ако не беше избягал.

— Разкажи ми за баща си.

— Силен мъж. Най-ранните ми спомени са свързани с гръмотевичния му глас. Прозорците се тресяха, когато поръчваше да му донесат кафе. Беше толкова... способен във всичко, таткова самоуверен. Възхищавах му се, почитах го. И го обичах.

Очите ѝ заблестяха и по бузата ѝ се стече самотна сълза също както когато простреля любимия си баща с три куршума двацет и втори калибър. Ако не се окажеше, че в душата на силния, самоуверен

и мъртъв Хари Бърнхард е имало нещо черно, съдебните заседатели щяха да лепнат присъда на милата ми клиентка след около четвърт час колебание.

Този път Криси сама си избърса сълзата и каза:

— Имаш ли цигари?

— Не. А и пушенето в затвора вече е забранено.

— И в смъртното отделение ли?

Обичам клиентите с чувство за хумор, дори да е малко мрачен.

— Всички фотомодели пушат — каза тя. — Непрекъснато чакаме — на ревюта, на снимки, навсякъде. Освен това цигарите са чудесен начин за контролиране ни теглото.

— Баща ти — напомних ѝ аз. — Разкажи ми още за него.

И тя ми разказа.

Хари Бърнхард бил бедно, но амбициозно момче, израснало край Индиантаун, източно от езерото Окичоби. Майката на Криси, Емили Касълбъри, израснала сред богатство и лукс в Палм Бийч като единствена дъщеря на Флаглър Т. Касълбъри — банкиер, едър земевладелец и магнат в търговията със захарна тръстика. Младият Хари припечелвал по някоя пара, като развеждал край езеро, любителите на риболова, а старият Флаглър се смятал за голям риболовец. Наел отракания младеж, а по-късно го взел за общ работник в имението си.

Когато не му се налагало да подрязва живите плетове или да смени счупени керемиди, Хари отивал да кара сърф на близкия плаж. На същото място младата, стройна Емили играела волейбол и пиела коктейли с богатите си приятелчета от Палм Бийч. Бунтарка по душа, Емили изненадала всички, като избягала с Хари в Джорджия, където двамата се венчали.

Цяла година живели в една ловна хижа, докато накрая Флаглър им простил, предложил на Хари работа и основал за Емили попечителски фонд, който щял да я направи много богата млада жена. После проявил добрия вкус да се спомине от спонтанен аневризъм на аортата, оставяйки Хари да управлява имотите, завещани на Емили.

След шест години брак и три спонтанни аборта най-сетне се родила Кристина. Тя останала единствено дете, или поне така изглеждало, цели осем години. Но ето че един ден Хари довел изненада в лицето на Гай Бърнхард — начумерен седемнайсетгодишен

младеж, рожба на случайна любовна нощ от времето, когато самият Хари още бил почти дете. Не се знаело какво е станало с майка му. Едни казвали, че била избягала, други — че е в психиатрична болница. Така или иначе, Гай наследил някогашното място на баща си като общ работник в имението и като не съвсем официален роднина.

— Щастливо ли беше детството ти? — попитах аз.

Криси ме огледа със загадъчна усмивка, преди да отговори.

— Така си го спомнях. Аз бях ангелчето на татко и той ме глезеше. Получавах всичко, което желяех. Струваше ми се, че Гай го смущава, че му навява лоши спомени — кой е и откъде идва. Не бяха много близки, а и как да бъдат? Докато се срещнат за пръв път, Гай вече беше пораснал. Естествено, с годините отношенията им се промениха. Татко въведе Гай в бизнеса, накара го да започне от дъното, заставяше го да рине лайната в буквален и преносен смисъл, с две думи да мине по същия път като него. Но Гай се е метнал на татко. Търпелив е и не се бои от тежък труд. Трябваша му цели двамайсест години, но сега почти всичко е в неговите ръце.

— А майка ти?

— Беше тъй красива и елегантна. Искан да приличам на нея, докато не навлязох в бунтарския период. На дванайсет години пиех и вземах наркотици. Когато навърших тринайсест, мама почина.

— Съжалявам.

— Беше толкова млада. Винаги е имала крехко здраве, а пиеше твърде много, особено през последните две-три години. Беше самота, нещастна жена.

— Значи те е отгледат баща ти?

— Опитва се. Като хлапачка бях много дива и това ужасяваше татко. Ако можеше, би ме държат под ключ в стаята.

На вратата се почука. Криси посегна и стисна ръката ми.

— Свърши ли времето? Не искам да си отиваш.

Обгърнах ръката и с длани.

— Успокой се. Времето свършва само във филмите. Аз съм твой адвокат и мога да стоя цял ден.

Вратата се отвори и влезе грамадна жена с надзирателска униформа. Носеше кафява книжна торба, а на колана ѝ дрънчеше връзка ключове. Имаше кожа с цвят на какао и ситно накъдрена коса.

— Здравсти, Доло — казах аз — Криси, това е Долорес. Ако имаш някакви неприятности...

— Просто ме викни, скъпа — каза Долорес и се усмихна на моята клиентка. — От пръв поглед виждам, че не си за тук.

— Благодаря. Аз...

Долорес разтвори торбата и почна да вади пластмасови кутии. Из стаичката се разнесе аромат на свинско с подправки.

— Китайска храна? — изненада се Криси. — Може ли да се поръчва оттук?

— Джейк може — каза Долорес. — Всичко, което поиска.

— Една пила и една ножовка, става ли? — подхвърлих аз.

— Недей да ме взимаш на подбив — рече Долорес и се обърна към Криси. — Разказвал ли ти е какво стана с последната му клиентка, дете седя на твоето място?

— Не. — Криси леко се разтревожи.

— Джейк винаги съветва клиентите да се явяват в съда чисти и спретнати, нали така?

— Доло, трябва ли да го разправяш? — обадих се аз.

— И ето че се явява онази сестричка с шикозно зелено костюмче на някакъв си там голям моделиер...

— Шанел? — подсказа Криси.

— Да, нещо такова, плюс двоен наниз естествени перли. Джек тъкмо заяви, че изобщо не била извършила кражба с взлом, когато една жена от залата се разпищя, че и убиват. Лъжа ли, Джейк?

— Всъщност викаше: „Крадла!“ Беше жертвата на обира и хукна през залата с писъци: „Това е моят костюм, това са моите перли.“

— Затуй, скъпа — каза Долорес, — много внимавай какво те съветва това дрънкало.

И като се кискаше гърлено, тя тръгна към вратата. След малко Криси попита:

— И какво каза в нейно оправдание?

— Че костюмът ѝ стои по-добре — отговорих аз.

— Не, сериозно.

— Един мъдър приятел ме е научил, че адвокатската работа прилича на покера. А в покера най-важното е да знаеш кога да свалиш картите. Посъветвах я да се признае за виновна.

— О — въздъхна Криси.

Усетих, че се чуди дали не съм некадърник. Така де, щом всички други го мислят...

Отворих пластмасовите кутии и извадих пръчиците от опаковката.

— Долорес май много те харесва — подхвърли Криси. Вероятно се питаше колко от клиентите ми попадат в затвора.

— На латински името ѝ означава скръб. Знам го от същия онзи мъдър приятел. Доло е изучила трите си деца, а за още десетина улични хлапета се грижи като родна майка. Непоправими гаменчета, дете никой не ги иска. Когато загазят, което се случва често, аз им поемам защитата.

— Безплатно ли?

— От време на време Долорес ме кани на печени ребърца, а може и да услужи на някоя гладна клиентка.

Криси вече ровеше с пръчиците в свинското със зеле и гъби.

— Божичко, колко е вкусно. Знаеш ли каква е храната тук?

— Да, сигурно заселниците на Донър^[2] са се хранили по-добре през зимата на 1846 година.

Поседяхме мълчаливо, после отново върнах разговора към темата.

— Значи баща ти беше готов да те заключи...

— А аз бих сторила всичко, за да се измъкна. От имението, от Палм Бийч. Когато един търсач на таланти ме срещна на Уърт Авеню и каза, че мога да стана фотомодел, разправих това на татко, а той изрева; „Та ти си едва на шестнайсет!“ Отговорих му: „Мама се е омъжила за теб на седемнайсет!“

— Добре казано.

— Да, но татко заяви, че едва ли би го направила повторно.

Аз лапнах една оризова кифличка.

— И тогава потегли за Европа.

— Бях хе-е-е-ей толкова наивна. Имах албумче със снимки, направени от едни фотограф любител. Бяха смешни, същинска грозотия. Тъпи, зле осветени снимки на някаква препарирана хлапачка със сплъстена коса, която се мисли за фотомодел.

— Намери ли си работа?

— Не веднага.

Криси махна капачето на чаша горещ чай и отпи една глътка.

— Отнесох албума си в кабинета на един от агентите на голяма парижка агенция. Наричат ги *rabatteurs*, тоест хора, които разбутват храстите, за да подплашат дивеча. Само че вместо зайци изскачат...

— Млади кандидатки за фотомодели.

— Точно така. Онзи тип беше като излязъл от моден журнал с — тънки мустачки, бяло копринено шалче и похотливи искрици в очите. Разсмя се, промърмори нещо на френски и пак се разсмя. После попита: „Знаеш ли на какво му се вика носиш-гледаш?“ Казвам му: „Да, това е, когато някоя манекенка носи свои снимки на клиента, за да получи работа.“ Тогава той отпусна албума в скута си, разкопча се, извади си парчето и го сложи точно на сгъвката. „Да, но за теб, *cherie*^[3], няма да е носиш-гледаш, а носиш-духаш.“

— Тоя тип трябва да е бил съученик на сенатора Пакууд. А ти какво направи?

— Усмихнах се мило, посегнах, сграбчих кориците и захлопнах албума с всичка сила.

— Браво!

— Е, не бях толкова горда, когато парите ми свършиха и взех да гладувам.

— Баща ти не помогна ли?

— Щеше да помогне, ако го бях помолила.

— Но ти не го помоли.

— Дори не му се обадох къде съм.

— Защо?

Тя се загледа в пространството. За миг по лицето ѝ плъзна сянка и зърнах отново онази безпомощна уязвимост. Не съм бял рицар с лъскава броня върху буен жребец. Но ако бях, щях да я грабна, да дръпна юздите и да я отнеса в галоп към омагьосания си замък сред вековни борови гори.

— Тогава не знаех — отговори най-сетне тя, — но сега знам.

Искаше ми се пак да попитам защо, но понякога е по-добре да премълчиш. Знаех, че Криси ще се изплъзне от отговора, затова я оставих да ми разкаже, когато му дойде времето.

— През следващите две години бях по-скоро компаньонка, отколкото фотомодел. Отидох в Милано, за да събера опит и се замесих с щури компании. *Figli di rara*, тоест таткови синчета с дебели банкови сметки. Някои искат само да се разхождат с хубава мацка;

повечето гледат да те изучат и после да те пробута на някой приятел. Когато започнах работа, живеех в една кооперация пълна с фотомодели. Италианците я наричаха „Принцеса Клиторис“.

— Много мило.

— Ние я наричахме просто „Чукалнята“.

Лапнах парченце свинско с малко ориз. Отвън вече ни зяпаха трима пазачи. Ако имаше завеса, щях да я дръпна. Зад тях към кафенето се точеше върволица затворнички. Сплъстени коси, пожълтели лица. Чудех се как ли би изглеждала Криси след една година зад решетките. Или след двайсет.

— Минах през цялата въртележка — продължи тя. — Смърках кокаин от стодоларови банкноти в тоалетните, къпех се гола във фонтаните, ходех по купони на арабски шейхове, мотаех се по дискотеки с разни откачалки. Учудващо, но ми потръгна, поне в професионално отношение. Гримът прикриваше тъмните кръгове под очите и разправяха, че съм изглеждала много секси. Пътувах, изкарвах добри пари, но личният ми живот беше убийствено хаотичен.

— Мъжете ли?

— Неподходящи мъже. Женкари, семейни мъже, грубияни, изпаднали артисти, некадърни художници. Сънувах кошмари, мяркаха ми се някакви несъществуващи спомени. Ту дебелеех, ту ставах на вейка, ту пак почвах да се тъпча като прасе. Разпусках се и напълнявах, след това гладувах, за да сваля килограми, изпадах в депресия, боледувах и се превръщах в развалина. Когато бях най-пълна — някъде към петдесет и осем килограма — фотографите ми лепнаха прякора Плът. После отслабнах и ме нарекоха Кости. Накрая комбинираха двете.

— Плът и кости — казах ад.

— Ужасно го мразех тоя прякор. Веднъж, както си вървах по Пето авеню в Ню Йорк, зърнах някакъв смахнат проповедник да крещи и подскача по улицата. Отминах го и продължих към парка, а той търчи подир мен, размахва Библията и реве с пълен глас: „Плът и кости не ще наследят царството господне.“

— Мисля, че беше плът и кръв — казах аз, опитвайки да си припомня библейските поучения на баба.

— Точно това ме стресна. Сякаш знаеше коя съм и казваше, че ще умра, заради греха на плътта си и... знам ли... ще отида в

гробницата, а оттам право в ада.

— Но ти успя да се поправиш.

— Нямах избор, иначе трябваше да умра. Няколко месеца покъсно в Париж имах ужасно преживяване с ЛСД. Видях се как скачам от един мост над Сена. И знаеш ли какво? Оказа се самата истина. Бях се качила на парапета и крачех като на модния подиум. Същата седмица съквартирантката ми Пиа умря от свръхдоза хероин. Бях само четирийсет и седем килограма и имах огромни кръгове под очите. Фотографите се избиваха да ме търсят, страшно им допаднаше това, което наричаха обречена хубост.

— Какво направи?

— Прибрах се.

— При баща си ли?

— Не. На лечение. Отидох при доктор Шийн. Лорънс Шийн. Навремето той лекуваше майка ми, стана неин приятел, след като с татко вече нямаха какво да си кажат.

Избутах пластмасовите кутии настрани и си записах името. Най-после свидетел.

— Психиатър ли е?

— Да, и то много добър. Той каза, че проблемите ми трябва да се коренят в детството. Разговаряхме, разговаряхме и пак разговаряхме, но не си спомнях нищо мъчително, освен дето веднъж паднах от коня. Той настояваше, че спомените съществуват, но са сублимирани, затова пристъпихме към сеанси под хипноза за възстановяване на паметта.

Разкъсах малкото найлоново пликче и извадих отвътре курабийка с късметче.

— И излезе ли нещо?

— Той хвърли светлина в най-мрачните кътчета, за които дори не подозирах, че съществуват. Всичко си спомних. Толкова съм му задължена.

Тя замълча, но аз не настоях да продължи. Усещах накъде отиваме и ми хрумна, че може да му дължи много повече, отколкото си мисли. Можеше да му дължи доживотен престой зад решетките.

Криси се озърна из голата стаичка.

— Ех, да имаше сега една цигара.

— Какво, Криси? Какво си спомни?

От очите ѝ бликнаха сълзи.

— Татко. Моят татко.

Изчаках, но тя мълчеше.

— Нещо лошо ли ти е сторил?

Никакъв отговор.

— Криси, кажи ми — прошепнах аз. — Изнасилил ли те е?

— Не. Той ме обичаше.

По лицето и течаха сълзи.

— Криси.

— Не!

Ръцете ѝ се кършеха по масата като подплашени змии.

— Криси, довери ми се. Кажи.

Разтърсиха я ридания. Зачаках. Очите и бяха плътно затворени. Тя отпусна глава между ръцете си и продължи да ридае, опитвайки да задържи звука и болката в тръпнещото си тяло. Станах, заобиколих масата и я прегърнах. Сълзите капеха по рамото ми. След малко тя вдигна глава и избърса очи с ръкава на блузата.

— Извинявай. Не мога да говоря. Не сега. Още не съм готова.

Седнах си, погледнах подпухналите и очи и видях същата обречена хубост, която толкова привличала фотографите. Тя поклати глава, сякаш спореше сама със себе си. Аз чаках. Щеше; ми каже; ако не днес, то утре.

— Изглеждаш ужасно — каза Криси след малко с пресилен смях.

После и двамата замълчахме. Дълго седяхме така. В стаята се чуваше само как трака секундната стрелка на стенния часовник. Откъм коридора долетя бръмчене и трясък на електрическа врата.

— Веднъж ме изнасилиха — каза тя. — В Париж.

Стана толкова тихо, че чух как изпращя строшената курабийка в юмрука ми.

— Може донякъде и сама да съм си била виновна. Беше на някакъв купон — мексикански наркотърговци, френски тузари и американски манекенки. Голяма комбина, а? Днес дори не си спомням лицето му. Притежаваше някаква скапана фирма за готово облекло и си слагаше брилянтин на косата. Искаше ми се да го убия. Да убия всички ви.

Посегнах и стиснах ръцете ѝ.

— Всички ли?

— Вас, Джейк. Мъжете! Искан да ви избия всичките.

[1] Томас де Торквемада (1420–1498) създател на Инквизицията в Испания, прочут с жестоките си присъди. — Б.пр. ↑

[2] Блокирани от снега сред планините на Сиера Невада и останали без храна, въпросните заселници са били принудени да стигнат до човекоядство. — Б.пр. ↑

[3] Скъпа (фр.). — Б.пр. ↑

ПО-ЧЕРЕН ОТ ДЯВОЛА

Подкарах вирната стара колесница на юг по шосе номер едно, покрай безбройните закусвални, бензиностанции и магазинчета в Кеңдал и Перин. Античният двигател бучеше с всичките 2200 кубически сантиметра на моя открит лимоненожълт „Олдсмобил 442“ модел 1968 година. Черен гюрук, четири скорости, четири цилиндъра, двоен ауспух. Като любимата ми система четири-четири-две.

Завих по детелината и минах през овощните градини край Хоумстед, после пак се върнах на старото шосе и навлязох в област Мънроу, където, освен закусвалните се появиха и магазинчета за стръв. Прекосих Кий Ларго, който напоследък губи чара си, но се сдобива с улични задръствания.

Малко след шест вечерта достигнах песъчливия плаж на Исламорада откъм Мексиканския залив и оставих колата на сянка под сана кокосова пална. Звукът на телевизора гърчеше през отворените прозорци — баба Ласитър все още вярва, че климатиците предизвикват артрит. Чарли Ригс седеше в люлеещия се стол на верандата на старата дъсчена къща с островръх тенекиен покрив. Дремеше, притиснал върху гърдите си дебел том със заглавие „Правно-медицинско изследване на смъртните случаи“. Приятни сънища, скъпи Чарли. И без това знаеш книгата наизуст.

Отворих мрежестата врата и влязох. На екрана в хола се караха Том Круз и Джек Никълсън.

— Отговори ли искаш? — крещеше Никълсън с раздразнението на полковник от морската пехота, който не е свикнал да му противоречат.

— Искам истината! — настоя Круз, изтупан в новичка униформа на военен юрист.

— Истината не е лъжица за твоята уста! — срязва го Никълсън от свидетелската скамейка.

— Здравсти, Кип — казах аз на рошавия дванайсетгодишен хлапак, проснат по корем на пода срещу телевизора.

— Здравсти, вуйчо Джейк — измънка момчето, без да откъсва поглед от екрана.

Оттеглих се към кухнята тъкмо когато Никълсън почна да обяснява, че светът бил пълен със стени и трябвало някой да ги охранява. Надвиснала над готварската печка, баба Ласитър кълцаше салатна палма — по нашия край я наричаме блатно зеле в тиган, пътен догоре с цвърчащ бекон. Вероятно местните индианци са научили първите конквистадори да готвят този деликатес. Трябва да питам баба. Сигурно е била тук по онова време.

— Я гледай какво ми е довлякла котката — поздрави ме тя както обикновено.

— Здравей, бабо — казах аз и нарочно я мляснах по бузата.

— Недей да се правиш на интересен — отвърна тя и замахна с дървената лопатка.

Баба беше по къси бежови панталони, планинарски обувки и тениска с надпис: ПРЕДАВАМ СТАРИ ГАДЖЕТА НА ВТОРИЧНИ СУРОВИНИ. Косата ѝ беше съвършено черна, само по средата имаше една бяла ивица като на скункс, но последният, който си бе позволил да намекне за тая прилика, изяде як пердах с харпун по главата.

— Гладен ли си, Джейк? — попита тя. После надникна в тенджерата, където къкреше риба с грах и ориз. Около два килограма пресни жабешки бутчета киснеха в кофа бира на мивката.

— Късно обядвах. Китайска храна. Но няма да ти откажа.

— Китайска храна — изсумтя баба. — Ще ги изсъхнат тестисите от онзи гаден натриев глупоминат. Тя махна с ръка към кофата. — Хайде да ми помогнеш.

Бях израснал в тази къща край бабината престилка, тъй че не се нуждаех от инструкции или повторна покана. Топнах чифт бутчета в паницата с мляко и разбити яйца, овалях ги в брашно и ги пуснах в другия тиган.

— Видях ти снимката във вестника — рече баба и кимна към хладилника. Изрезката наистина висеше там, закрепена с магнитче във формата на рак. Някой майтапчия беше добавил мустаци и шапка, та приличах на злодей от немите филми, отвличащ припаднала хубавица.

— Виждам, че Кип пак си е проявил творческите способности — казах аз.

— Недей да тормозиш детето, Джейк. — Баба надникна в цвърчащия тиган. — И не слагай толкоз брашно! Съсипваш вкуса на жабите.

Изобщо не бях подозирал, че имам сестра, а още по-малко племенник, докато полицията не арестува Кип, задето бе нашарил със спрей фасадата на един киносалон, където в последния момент заменили прожекцията на „Казабланка“ с „Отмъщението на тритоните — 3“. Отървах го от изправителен дом и станах нещо като негов законен настойник, макар да признавам, че и баба помогна доста в това отношение.

Сякаш повикан от мислите ми. Кип зашляпа с боси крака по линолеума в кухнята.

— Привет на всички! — провикна се той с идиотската усмивка на Джим Кери.

— Кип, казвал ли ти е някой, че прекаляваш с филмите?

— Аха. Ами на теб, вуйчо Джейк, казвал ли ти е някой, че изглеждаш виновен?

— Какво?

— Във вестника. Нали, бабо?

— Направо по-черен от дявола.

— Браво, бабо — разсмя се Кип. — Имаше такъв филм. Ребека де Морни играеше адвокатка на Дон Джонсън, обвинен в убийството на жена си. И естествено си падна по него.

— На това не му ли се викаше сблъсък на интересите? — попита ме баба. — Денем по съдилищата, нощем под юргана.

— Така си е — признах аз.

— Ти не го правиш, нали. Джейк?

— Под клетва ли съм? — попитах аз.

— Същото стана с Глен Клоуз и Джеф Бриджис в „Назъбеният ръб“ — каза Кип. — Той беше богаташ, обвинен в убийството на жена си. Тя му пое защитата и додето ги разбереш, вече се такаваха.

— Кипърс — предупреди го баба, — внимавай какви ги плещиш!

— Вуйчо бе, защо в Холивуд все се повтарят? — попита Кип.

— Калпавите идеи се множат като вируси — обясних аз.

Загледах се в Кип. Още не можех да повярвам, че сме една кръв.

Той беше мършав като вейка, едва ли не крехък, русоляв, с бледо лице и синкави вени на слепоочията. Нямахше нищо общо със своя

дебеловрат и дебелоглав вуйчо.

Кип отвори хладилника и измъкна една опаковка от бабината пушена скумрия. Пипна рибата с пръст и го облиза. После затвори вратата и кимна към снимката.

— Виж се само, вуйчо Джейк. Досуц като в „Север-северозапад“, където намушкаха един с нож и фотографите заснеха Кари Грант както го е вдигнал на ръце.

— Джейк не прилича на Кари Грант — рече баба. — Щеше да е като Харисън Форд, ако някой му беше строшил носа. На Харисън, искам да кажа.

— Ей, вие двамата! Никого не съм убивал. Криси Бърнхард го направи.

Баба се върна към печката и дръпна от ръцете ми едно жабешко бутче.

— Как можеш да я защитаваш тогава, щом знаеш, че е виновна?

— Защото е мацка — побърза да обясни Кип. — Също като Мадона във „Веществено доказателство“. Уилям Дефо я защитаваше от обвинението, че убила мъжа си... — той понижи глас, — ... като го изучакала до смърт.

— Кипърс! — изрева баба.

— Кип, защо не идеш да си пишеш домашните?

— Нямам домашни.

— Наистина ли? — Аз го изгледах скептично.

Той завъртя устни и изръмжа с тънък глас:

— Не ти трябва истината!

— Какво?

— Защото дълбоко в тайните кътчета на душата си тя искаше аз да съм върху онази стена, нуждаеше се от мен върху онази стена!

— Кип, ще изхвърля видеото в залива и ще тегля един шут на телевизора.

— Честна дума, вуйчо Джейк. От вчера сме във ваканция.

— А!

Баба търщуваше из килера, където държеше туршия и конфитюри. След малко тя внесе три големи буркана домашно уиски или „ръжена напитка“ както го нарича.

— Добре де, защо ще защитаваш онази никаквица, дето уби баща си?

— Откъде знаеш, че е никаквица? — попитах аз. Вече си мислех за подбора на съдебните заседатели и какво впечатление ще направи моята клиентка.

— Знам аз, видях я на снимка.

Мислено си отбелязах да заръчам на Криси да се облича като провинциална библиотекарка.

— Може да разправят, че е застреляла баща си, но това още не означава, че е виновна — съобщих аз на обединеното роднинско тяло.

Баба сипа пържения бекон в голяма чиния и ми я подаде.

— Говориш като гаден, продажен, лъжлив адвокат. Като онези защитници на О'Джей Симпсън, дето ми идеше да заплуя, като ги гледах по телевизията. „Кръвта не е негова, но ако е негова, значи ченгетата са я подхвърлили.“

И защо им е на ченгетата да го правят. Мен ако питаш, ченгетата си затваряха очите всеки път, когато силно пребиваше жена си до смърт. Ръкавицата не е негова. Сигурно и на футболния терен не е той. Щом е тъй, за какъв дявол избяга, а? Обясни ми де.

— Бабо, не питай мен. Аз съм само един...

— Адвокат! Да, ама пет пари не чиниш пред онзи Джони Кокран, дето е мазен като рядко лайно, та затуй не ми се вярва да отървеш оная никаквица.

— Джони си има негов стил, аз имам моя.

Вярно е. Имам простичък стил: дръж топката и давай право напред. Я отбележиш гол, я не, но поне няма начин да сбъркаш.

— Абе, ти не му ли тегли едно врече балтията на онзи О'Джей — попита баба.

— Опитах на няколко пъти, включително и в Бъфало, където се озовах с глава в една снежна преспа, а той отбеляза точка.

— Да, знаем, вас адвокатите, много ви бива в оправданията — продължи да ме порицава баба.

— Напомни ми да не те търся за съдебна заседателка — казах аз.

— Няма и да се навия, освен ако ми осигуриш брачни свиждания с Чарли — намигна ми баба.

— Какво в това брачни? — попита Кип.

— Не те засяга — отвърна сластолюбивата ми баба. После сложи на масата кана с лимонада и с е обърна към мен. — Няма ли кой да му каже на онзи дърт пръч, че вечерята е готова?

Чарли Ригс моментално изникна на прага, разтривайки очи.
— За вечеря ли стана дума? — попита той.

Доктор Лорънс Шейн пръсна струя вода по жилавите зелени листа на храст диво кафе и каза:

— Озеленяване с пустинни растения. Екологично и полезно за почвата.

След броени секунди Шийн завъртя маркуча към едно тамариндово дръвче, обсипано с буйни пурпурни цветове.

— В моя двор не виждате палми, хибискусов жив плет или магнолии, нали?

Въпросът навярно беше подвеждащ, тъй че можех да протестирам, но предпочетох да премълча.

— Те просто гълтат водата. Знаете ли градчето Маналапан?

— Да, в област Палм Бийч. Големи къщи, големи дворове, хотел „Риц-Карлтън“.

— Преди да сложат край на безумието, онова малко градче използваше дневно по две хиляди осемстотин четирийсет и шест литра на глава от населението — предимно за поливане на градини и тревни площи. Представяте ли си?

Стояхме в двора на неговото ранчо в областта Редландс. Миналата нощ бях прекарал изцяло на бабини разноски — спях при нея, ядох при нея и пих от нейното уиски. Само дето не можах да бия Кип на джин-руми. По някое време той ми заяви с леко видоизменен филмов цитат: „Злобни карти играеш, дебелако.“

Сега, в горещото юнско утро, се мъчех да определя колко полезен може да бъде доктор Шийн при защитата на Криси Бърнхард. Той беше слаб, на възраст малко под шейсетте, с бръсната глава и малка козя брадичка. Кой знае защо бях очаквал да носи спортно сако с кожени кръпки на лактите, но го заварих да полива градината си по работен комбинезон и гумени ботуши.

— Знаете какво става с Бискайския водоносен слой, нали? — попита доктор Шийн.

— Нивото на водата спада всяка година.

— А нивото на солта се покачва! Не променим ли навиците си, чака ни катастрофа.

Той направи няколко крачки към къщата и завъртя крана, после въртна още малко, за да не капе. Взе лозарска ножица и срязва няколко сухи листа от цъфналата бугенвилия.

— Вие познавахте семейство Бърнхард, родителите на Криси — опитах се да изместя разговора от екологията към правото.

— Да. Познавам и Криси още от малка.

— Разкажете ми за Криси и баща ѝ.

— Тя не ви ли каза?

— Още не.

— Но вие сигурно подозирате...

— Да, но трябва да го чуя. От вас и от нея.

— Да говоря ли откровено?

— Така е за предпочитане.

— Хари Бърнхард изнасилал Криси, когато била на единайсет години. Извършил неописуемо грозно деяние, наречено кръвосмешение. — Без да ме поглежда, той срязва една суха вейка на бугенвилията с такава ярост, сякаш кастрираше стария Хари. — Продължил да се вмъква в леглото ѝ... о, какво го усуквам, по дяволите! Продължил да чука своята дъщеричка, докато навършила четиринайсет и я заварил с момчето от конюшнията. Нарекъл я мръсна пачавра, казал, че майка ѝ е фригидна, а тя малка курва и тъй нататък.

Опитах да си представя малката Криси, живееща в страх и болка под товара на тази тайна. С голямо усилие запазих професионална безпристрастност. Един адвокат е длъжен да дава на своя клиент ясна, логична мисъл, а не състрадание и емоции.

— През тези години вие често посещавахте техния дом, нали? — попитах аз.

— Да.

— Но изобщо не подозирахте какво върши баща ѝ?

— За жалост не. Естествено, днес, когато погледна назад, виждам нещата съвсем различно. Съвсем невинни гледки, като например Кристина в скута на татко си, изведнъж придобиват зловещи размери. Той я глезеше, ревнуваше я от вниманието на други хора. По онова време просто си мислех, че е прекомерно грижовен, ала това изобщо не беше присъщо за него.

— А какво му беше присъщо? — попитах аз, като си спомних бабиното оплакване: най-напред оплювате жертвата.

— Хари Бърнхард беше корав човек. Безчувствен към Емили, майката на Кристина, която бе толкова чувствителна и изтънчена, колкото той груб и студен. И все пак кой би повярвал, че може да падне толкова ниско, до кръвосмешение... — За момент той млъкна, оставяйки грозната дума да виси между нас, после добави — Признавам, че бях неописуемо изненадан.

Той взе гребло, подравни тора около корените на един кафеен храст и обясни:

— Така задържам влагата и намалявам изпарението.

— Значи Криси го застреля, защото си спомни какво ѝ е сторил?

— О, прекалено опростявате ситуацията. Кристина страда от посттравматичен стресов синдром. Вероятно сте чували този термин.

— Да, във филма „Джералдо“.

— Предишното поколение го наричаше виетнамски синдром. А преди това е имало снаряжен шок — през Първата световна война, и бойна умора — през Втората. Но днес психиатрията напредна. Не само войниците погребват в душите си ужаса от живота.

Доктор Шийн разговаряше с мен, но разглеждаше плътните зелени листа на кафеения храст. Чудех се какво ли би казал някой психоаналитик за нежеланието му да ме погледне в очите.

— Когато Кристина се върна от Европа и за пръв път дойде при мен — продължи той, — беше ѝ много трудно да контролира емоциите си. Миналото ѝ беше същинска енциклопедия на очевидни симптоми. Прекомерни реакции при стрес, безпричинен гняв, проблеми с алкохола, наркотиците и дори с храната. Все класически симптоми.

— Класически ли?

— За жени, преживели кръвосмешение. Главоболия, кошмари, чувство на безпричинен ужас. Огромни части от детството липсваха в паметта ѝ. Тя не можеше или не искаше да си ги спомни — още един признак за отхвърляне на реалността. Просто беше заключила тези спомени.

— А вие ги отключихте?

Той приведе глава настрана и лекичко се усмихна.

— Нека просто да кажем, че и предложих ключа. От нея зависеше дали да го превърти.

Отвърнах му със същата усмивчица, сякаш исках да кажа: „Леле боже, колко сте умен.“

— Сигурен ли сте, че спомените са истински?

— Категорично. Разказваше ги малкото момиченце в Кристина, нейното вътрешно дете, а то няма причина да лъже.

— Не може ли да е сбъркала?

— В никакъв случай. Кристина бе потиснала своите спомени, ужаса в детството. Всъщност те си бяха на място, но затрупани под дебел слой от срам и отрицание. Когато се завърнаха, бяха вече отчетливи и действителни.

— Не може ли да са сънища или фантазии?

— Господин адвокат, вие май имате навика да гледате зъбите на харизан кон. Та аз ви поднасям готова защита.

— Нищо подобно. Поднасяте на прокурора готов мотив. Ето как ще го приеме Ейб Соколов. Криси завъртяла вашия ключ, незабавно намразила баща си заради онова, което ѝ сторил преди години. Но Хари Бърнхард вече не представлявал непосредствена заплаха за Криси, тъй че не става дума за убийство при самозащита. Било си е чисто отмъщение, а това ни насочва право към предумишлено убийство.

— Разбирам — каза докторът, леко посърнал.

— Вижте какво, може и да помогнете при определяне на присъдата, но това става чак след като бъде призната за виновна, а при предумишлено убийство възможностите са само две — смърт или доживотен затвор без помилване.

Доктор Шийн спря да ровичка из тора и се подпря на греблото.

— Би ли имало значение, ако Кристина е застреляла баща си в пристъп на умопомрачение или докато отново е преживявала спомена за изтърпяното?

— Така ли е?

— Не бих се учудил.

— Готов ли сте да го потвърдите пред съда?

— Естествено.

Замислих се. Ако Криси бе изпаднала в умопомрачение, значи липсваше престъпен умисъл. Убийство — може би, но не и предумишлено. С малко късмет щях да сваля присъдата на десет години, може би дори и на шест. Все е по-добре, отколкото до живот без помилване. Естествено, трябваше да попитам Криси как се е чувствала. А още по-добре би било да я попита Джими Стюарт.

— За предварителното заседание ще ми трябва медицинският й картон — казах аз.

Той махна с ръка към градинската масичка.

— Вече ви извадих копие от всичко.

Папката беше дебела над половин педя. Седнах да я прегледам. В един плик имаше записки от терапевтичните сеанси, в друг — някакъв плътен текст, вероятно свален от магнетофонен запис.

— Записвате ли сеансите? — попитах аз.

— Само хипнозата. Всичко е пренесено на хартия дума по дума.

— Добре. Но бих желал да разполагам и със самите записи.

Веждите му подскочиха въпросително.

— Ако открия нещо полезно, ще го пусна пред съда — обясних аз.

— А ако има нещо вредно, не е ли по-добре записите да са у мен?

Този път се замислих за по-дълго. Шийн се оказваше хитра лисица. Най-напред ми предложи готова защита. А сега си на укривателство. Какво толкова имаше в тези записи?

— Да не се боите, че мога да предложа записите на обвинението?

Шийн пак хвана греблото, макар че според мен торът си беше изравнен идеално.

— След като дам показания, вече не мога да се оправдавам с лекарска тайна, нали? — попита той.

— Да.

— А в делото „Менендес“ съдът призна подобен запис за доказателство, така ли беше?

— Вярно.

— Значи...

— Значи каквото и да има на записа, не можете да го унищожите.

Това ще е възпрепятстване на правосъдието.

— Разбирам — каза той.

— Все пак благодаря за доброто желание.

Прегледах датите на записките.

— Имали сте по три сеанса седмично.

— По някое време бяхме стигнали до пет.

Прелистих една тъничка папка с надпис ЛЕКАРСТВА.

— Нямах представа, че е взимала толкова много лекарства. „Ксанакс“ и „Ативан“...

— Срещу депресии и страхова невроза.

— „Меларил“...

— Срещу натрапчиви спомени — поясни Шийн, после пренесе на масата една саксия с папрат и седна отсреща.

— Имате ли представа дали ги е взимала в деня на убийството?

Той сви рамене. Явно пак трябваше да питам Криси.

— „Прозак“ и „Дезирел“...

— Срещу депресия.

Той взе по-малка ножица и отрязва няколко стръкчета папрат. Кой знае защо жестът ми напомни за жена, която си скубе веждите.

— „Ресторил“, „Дарвоцет“ и литий.

— Срещу безсъние, главоболие и рязка смяна на настроенятията.

— Чрез химия към по-добър живот — казах аз.

— Употребата на подходящи лекарства е съществена част от терапията.

— Аха... Ами сега?

— Моля?

— Трябват ли й сега лекарства, сеанси или нещо друго?

— О, не. Кристина се изправи срещу своите демони и ги прогони.

— Чрез спомена... или чрез убийството?

Доктор Шийн остави ножицата, озърна се за момент из своята пустинно-екологична градина и за пръв път ме погледна в очите. Усмиваше се почти самодоволно.

— От една страна, убийството на Хари Бърнхард бе твърде неприятно.

— Особено за самия Хари — съгласих се аз.

— Но от друга страна, с тази постъпка Кристина най-сетне пое живота си в свои ръце, а това е благотворно. Дори много благотворно.

СЪВЪРШЕН СВЯТ

Наближавах кръстовището на Calle Ocho^[1] и Двайсетото авеню в Малката Хавана с намерението да завия наляво и да продължа на север. Но градските власти пак бяха сменили пътните знаци и объркан за миг, аз изтървах отклонението към моста, който щеше да ме отведе до сградата, наречена навярно по недоразумение Дворец на правосъдието.

О, не споря, всички търсим там правосъдие, както търсим праведност в църквата. Но и двете неща се постигат трудно, тъй че взорът на простосмъртните рядко ги вижда. Кое то обаче не пречи на въпросната сграда да бълва купища присъди. Присъдите са полуфабрикат, изскачащи от съдебните зали стотици пъти на ден. Виновен, невинен, условна присъда, извънсъдебно споразумение, прекратено дело, излежан срок, опорочен процес, съдът се въздържа — десетки етикети на един и същ дефектен продукт. Но самото правосъдие е идеал, мъглява представа, която не можем дори опишем, камо ли да я пресътворим в живота.

Правосъдието изисква подготвени адвокати, почтени свидетели, образовани съдии и будни заседатели. Правосъдието е като Полярната звезда, пламтящия храст и Светата Дева. То е недосегаемо, неопишуемо и невидимо, но щом си му посветил живота си, трябва да вярваш, че то съществува и можеш да го достигнеш.

И тъй, продължих на изток по Calle Ocho, наричана още Осма улица или булевард „Олга Гийо“, както пишеше на табелата, заради която се обърках. Нямам представа защо са удостоили с подобна чест една фолклорна певица, освен може би защото няколко пресечки по-нататък същата улица носи пак певчески имена в следния ред: Селия Крус, Карлос Арболея, Фелипс Валс и Лоринг Еванс. А ако още не сте се объркали, една отсечка от съседното Дванайсетото авеню е наречена „Роналд Рейгън“.

В неизменния си стремеж да лижат краката на гласоподавателите, нашите градски и областни управници веднъж

кръстиха улица с името на големия спонсор Леомар, който се оказа още по-голям контрабандист на наркотици. Има улици, посветени на перуанския адмирал от деветнайсети век Мигел Грау и колумбийския генерал Франсиско де Паула Сантандер. Дори са нарекли една улица с името на бейзболиста Хосе Канеско, отнесъл цял куп глоби за шофиране на спортна кола със сто и шейсет километра в час. По-добре да му бяха посветили някое от скоростите платна на магистралата. В крайна сметка успях да се върна назад, попаднах на булевард „Генерал Масимо Гомес“ — не ме питайте, нямам представа кой е, по дяволите — и подкарах на север към Двореца на правосъдието, подслонил мнозина престъпници и разни други злодеи от рода на съдии, прокурори и адвокати.

Малко преди девет сутринта спрях на паркинга до затвора. Отгоре имаше закрит мост, по който водеха обвиняемите до килиите на четвъртия етаж. Криси навярно вече беше пристигнала с автобус от женския затвор и ме чакаше.

Хукнах по тясната уличка към задния вход на сградата и едва не се блъснах в Рошавия Хендри, който се подпираше на една боклукчийска кофа. Всъщност Рошавия нямаше нито косъм по темето и беше излежал няколко присъди в областния затвор. Веднъж ми се случи да го защитавам, когато ченгетата го спипаха както се мъчеше да откъне автомат за безалкохолни напитки, вързан с верига за камионетката му. Но напоследък се занимаваше с честен труд — метеше градските улици.

— Que pasa^[2], Рошав?

— Хич не ми говори на шланьолски, Джейк. Аз съм просто една будала, дето чисти подир онез скапани островитянски дръвници. — Той посочи кофата за боклук и си запуши носа. — Дотук тая сутрин открих три умрели пилета и една козя глава. Я, туй пък какво е?

Той заобиколи кофата и се втренчи в смачкана торта с глазура.

— Да подслади настроението на съдията — обясних аз.

— Скапана вуду магия.

— Според мен по-скоро е работа на сантерийците.

— Ще взема да се преселя в Джорджия, тъй да знаеш. Вчера пък бяха нахвърляли смачкани яйца. Слънцето се добра до тях преди мен, та вонеше чак до Хаялеа.

— Яйцата са за провал на обвинението.

Рошавия загреба тортата и я метна в кофата.

— Миналата седмица намерих умрял гущер със защита уста.

— Това е...

— Знам. Магия срещу доносници.

— Точно така.

— Ами теб, Джейк, какво те води насам, при всичките тия шамани и навлеци от Третия свят?

— Заседание за освобождаване под гаранция. Слушай, Роша чувал ли си за нещо, дето да ми уреди гаранция в дело за предумишлено убийство.

— Майната им на тортите и гущерите, Джейк. Просто се моли съдията да има баджанак лихвар, дето се е специализирал по заема за гаранция. Ако ли не, пъхни в плик няколко хартийки с лика на Бенджамин Франклин и кажи, че е предизборно дарение.

— Рошав, нали знаеш, че не е в моя стил.

Той отново хвана метлата.

— А пък аз се чудя защо излежах двайсет и седем месеца.

— Ако тежкото детство беше оправдание за убийство, затворите щяха да се изпразнят — заяви мрачно Ейб Соколов. — Сигурен съм, че всеки затворник в смъртното отделение е имал ужасяващо детство. Далеч по-страшно, бих казал, от това на мис Кристина Бърнхард в имението край океана.

Би казал, а?

Ейб Соколов имаше склонност към надути фрази, но за разлика от повечето прокурори понякога проявяваше почти човешки черти. Малко суров, малко педантичен, но безупречно честен. Беше висок, мършав, с жълтеникав цвят на лицето и носеше погребален черен костюм с бяла риза, кървавочервена вратовръзка и бутониера във формата на миниатюрни сребърни белезници.

В момента Честния Ейб осмиваше твърдението ми, че прокуратурата е прекалила и би трябвало да обвини клиентката ми в непредумишлено убийство.

— Потиснати спомени — изсумтя Соколов. — Посттравматичен стресов синдром. Ваша чест, по тия сладкодумни адвокати се навъдиха повече синдроми, отколкото бълхи по кучетата.

По дяволите, имах чувството, че Ейб е ходил на езикови уроци при баба ми. Или пък се мъчеше да говори в народен стил, което не му е присъщо. Съдията Майрън Стангър го зяпаше от височината на подиума, но очите му бяха скрити зад тъмни очила, та да не усещаме кога дреме. Имаше топчест нос, украсен с тънички сини вени и венче от бяла коса около яйцевидната гола глава. Негова чест много си падаше по кубинските пури и в момента дъвчето изгаснала „Корона Гигантес“, нарушавайки както съдебния правилник, така и ембаргото срещу Куба. От едната му страна стърчеше националният флаг, от другата — знамето на щата. Върху съдебната маса беше натрупан пълен комплект „Закони на Флорида“. По дългите дървени скамейки в залата се мяркаха само няколко души. Аз седях зад масата на защитата върху тежък махагонов стол, чиято кожена тапицерия беше напукана от старост и излъскана от безброй евтини панталони.

Ейб продължаваше да дудне:

— Разправят ни, че поради синдрома на изтормозената съпруга една жена може да убие мъжа си, макар и да няма непосредствена заплаха за живота ѝ. Бял мъж застрелва две черни хлапета, а после твърди, че страдал от синдром на градското оцеляване и затова трябвало да го пуснем. Друга жена претрепва мъжа си в деня на финала за купата и ни уверява, че причината е синдромът на футболната вдовица. Обвиняваме някого в укриване на данъци, той пък страда от синдром на нетърпимост към формуляри. Синдром на нещастното детство, черна ярост, масова психоза... има ли край? Питам ви, ваша чест, има ли край?

Съдията Стангър се сепна. Сигурно се чудеше дали Соколов наистина чака отговор. Накрая каза:

— Нека не обсъждаме делото днес, господа. Сега говорим единствено за гаранцията, а според прецедента по случая „Артър срещу държавата“, защитата трябва да ни убеди, че доказателствата срещу обвиняемия не са пълни и вината му не е очевидна. Доколкото разбрах от дадените показания на доктор Шийн и твърденията на мистър Ласитър, по фактите няма спор. Обвиняемата е застреляла баща си.

Съдията кимна към масата на защитата, където Криси седеше до мен в син затворнически костюм. Когато дойдеше време за подбор на съдебни заседатели, щяхме да я нагиздим. Сред управляемия хаос на

съдебната зала, тя изглеждаше замаяна и объркана. За нас, работещите в съда, тук е като роден дом. Същото се отнася и за повечето клиенти, които познават закона по-добре от мен. Но за човек от източната страна на магистралата, както наричаме хората, израснали край океана, това е един ужасен и непознат свят.

Съдията размаха към мен великанската пура.

— Макар да признава самия факт на стрелбата, мистър Ласитър твърди, че обвиняемата може би не е имала предварителен умисъл и поради това не бива да бъде обвинявана в предумишлено убийство. Така ли е?

— Всички елементи на престъплението бяха установени, съдебният състав я обвини в предумишлено убийство — заяви Соколов и вдигна ръце, сякаш нямаше пръст в цялата работа.

— Ако на Ейб му хрумне, целият съдебен състав ще тръгне по булевард „Бискейн“ — обадох се аз.

Соколов ми метна убийствен поглед.

— Ваша чест, дори да приемем за истина всички тия психиатрични дрънканици, те не я оневиняват. Всяко престъпно деяние си има причина, но това не е оправдание.

Скочих на крака и за втори път тази сутрин излязох напред.

— При цялото ми дълбоко почитание към съда — започни аз традиционната феодална фраза, — мистър Соколов пренебрегва факта, че ние изразихме основателно съмнение в един от елементите на престъплението. Ако прокуратурата не успее да докаже наличие на предумисъл, не може и да има присъда. Съдът е длъжен да уведоми заседателите, че за да бъде призната за виновна в предумишлено убийство, обвиняемата трябва да е убила жертвата с предумисъл, което деяние се определя в закона по следния начин... — Взех наръчника за инструктаж на съдебните заседатели и зачетох: „Предумишлено е убийството, извършено след взимане на съзнателно решение. Решението трябва да присъства в съзнанието на извършителя по време на убийството и да бъде взето прели това.“

Оставих наръчника и леко отстъпих към масата на защитата, привличайки погледа на съдията към красивата обвиняема. Тя изглеждаше невинна и беззащитна като ангелче без криле.

— Ако Кристина Бърнхард е страдала от умопомрачение И натрапчиви спомени, съвпадащи с момента на изстрелите, значи е

взела съзнателно решение да натисне спусъка и не може да бъде обвинена в предумишлено убийство. А щом обвинението не е основателно, трябва да ѝ се разреши освобождаване под гаранция.

— Умопомрачение... — промърмори съдията — Натрапчиви спомени... Това ли ще ти е защитата, Джейк?

Наричаше ме на малко име. Молеше по приятелски да зарежа празните приказки и да си разтворя душата пред съда. Как ще се завърти процесът? Вече бях изложил мнението на доктор Шийн, съвпадащо с възгледите на Зигмунд Фройд за потискането на спомени като защитен механизъм при психическа травма.

— Такива са показанията на доктор Шийн казах аз.

С крайчеца на окото си зърнах как Соколов се втрени в мен. Той рядко пропуска важна подробност. Беше усетил, че не отговорих на въпроса.

Малко преди съдебният пристав да обяви нашето дело, аз бях седнал да поговоря с Криси в заседателския кабинет, тъй като нашата съдебна сграда разполага с отчайващо малко места за уединение.

— Изглеждам ужасно въздъхна тя, опипвайки косата си, стегната на опашка с обикновено ластиче.

— Изглеждаш чудесно — казах аз, нарушавайки правилото да спазвам служебна дистанция от клиентите. Не ходя за риба с мъжете и не спя с жените.

— Ще давам ли показания? — попита тя.

— Не днес. Но преди да влезем, трябва да ти кажа нещо. Доктор Шийн е готов да свидетелства, че преди стрелбата си изпаднала в умопомрачение, че си била в транс, когато стреля по баща си.

Тя ме погледна с онези искрящи зелени очи.

— Всъщност задаваш въпрос, нали? Искаш да знаеш дали е било така.

Затаих дъх и кимнах.

— Искаш ли истината? — попита тя.

— Да.

Не, помислих си, истината не е лъжица за моята уста.

— Не бях изпаднала в умопомрачение. Не бях в транс. Видях татко да седи безкрайно самодоволен. Исках да му причиня болка. Исках да го чуя как крещи. Исках да изпита толкова болка, колкото той ми причини. Но дали исках да го убия? Не знам. Наистина не знам.

— Няма значение. Ако си разбирала, че действията ти могат да причинят смърт, значи носиш отговорност за предумишлено убийство.

Очите и леко се разшириха, сякаш питаха умолително: „Какво ще правим?“ Не знаех. Влязох в съдебната зала, прегърбен под товара на тази дилема, вечния етичен проблем на адвоката, който дължи върховна вярност на своя клиент и не чак толкова върховна спрямо закона.

Сега гледах някак да се извъртя, представяйки идеите на защитата в условно наклонение. Ако е имало умопомрачение, то дрън-дрън-дрън. На процеса обаче нямаше да е толкова лесно. Не можех да привлека доктор Шийн за свидетел, ако Криси не беше съгласна да потвърди показанията му. А тя току-що ми каза, че е знаела много добре какво върши. Значи дори и да се отметнеше по-късно, нямаше как да я пусна да заяви, че е изпаднала в транс. Никога не съм лъгал съда, не разрешавам и на клиентите да го правят. Много обичам да побеждавам, стига да стане по честния начин. Знаем, че е старомодно, но такъв съм си. Предпочитам слабата, груба, но почтена игра в низините пред шумните, лъскави и нагласени мачове за купата. Мразя да гледам някои типове, дето след гол се кълчат по тъчлинията. В любимата ми игра няма място за надуване, мръсни номера и подигравки с противника.

— И тъй, казано с други думи — обобщи съдията Стангър, изплювайки няколко ситни късчета кубински тютюн, — защитата иска освобождаване под гаранция, като че имаме работа с непредумишлено убийство или убийство по непредпазливост.

— Точно в това трябваше да я обвинят — отговорих аз, — но нека бъдем наясно, ваша чест. Ще пледираме за невинност според член 782, алинея 3.

— Възмутително! — изрева Соколов. — Въпросната алинея засяга убийство при нещастен случай. Това е най-абсурдното твърдение, което съм чувал някога в съдебната зала.

— Широко ти е около врата — прошепнах му аз, после пак се обърнах към съдията. — Нещастният случай не е единственото оправдание за убийство, ваша чест. — Отново взех наръчника. Макар че го знаех наизуст, четенето пред съдията изглеждаше някак поубедително. — Убийството може да бъде оправдано и следователно ненаказуемо, ако е станало „при злополука или нещастен случай, както

и поради изблик на неудържим гняв при внезапно и застрашаващо предизвикателство“.

— Къде е избликът на неудържим гняв? — попита Соколов, изчервен като рак. — Къде е предизвикателството? Хари Бърнхард просто седял на бара и си пиел коктейла.

— Предизвикателството може да е било под формата на внезапен спомен — казах аз, подбирайки думите много внимателно. Внезапният спомен за изнасилване на клиентката ми може да е бил също тъй реален както самата действителност.

Може да е бил. Не лъжех, само увъртах.

— Има ли прецедент? — попита Соколов.

— Става дума за буквално прилагане на закона — възразих аз. — Всяка жена има законното право да се защити с оръжие при изнасилване. Следователно ако Кристина Бърнхард е вярвала, че в момента я изнасилват, то...

— Глупости! — ревна Соколов. — Законът изобщо няма това предвид.

Още няколко минути го слушах как беснее срещу новоизлюпените теории, с които лукавият Джейк Ласитър се мъчи да изкопчи пускане под гаранция. Накрая съдията го прекъсна с едно диригентско размахване на пурата.

— Добре, стига сте се дърлили и двамата. Запазете го за процеса. — Той записа нещо върху корицата на досието. — Този съд никога не е разрешавал освобождаване под гаранция в дело за предумишлено убийство. Обаче...

Много ми хареса това обаче.

— ... установявам, че обвиняемата няма криминално досие, а мистър Ласитър повдига съществени, макар и твърде оригинални възражения. Молбата се удовлетворява. Определям гаранция от едни милион долара в брой или недвижими имоти.

Милион долара? Олеле! Ами че то е все едно да не разреши гаранция.

— Обвиняемата да предаде паспорта си и да не напуска област Дейд без разрешение на съда и прокуратурата.

Съдията Стангър удари с чукчето и се оттегли през задната врата към кабинета си. Още преди вратата да хлопне, пурата му вече димеше.

Соколов ме изгледа с крива усмивка и вдигна вежда.

— Умопомрачение и натрапчиви спомени, а Джейк? Умирам си да те чуя какви ще ги дрънкаш на делото.

Криси Бърнхард метна ръце около шията ми и ме млясна по бузата.

— Излизам ли от затвора?

— Само ако имаш ангел пазител. При това много богат.

От галерията към адвокатската маса се зададе някакъв непознат мъж. Беше на около четирийсет години, набит, със зализана назад черна коса, кафяв каубойски костюм и златна халка на едното ухо. Държеше чекова книжка.

Разбрах кой е още щом си отвори устата. Точно същия дрезгав, боботещ глас бях чул през съдбоносната вечер. А като се вгледах в него, открих, че Гай Бърнхард доста прилича на баща си. Тънки устни, дебел врат и малки свински очички. Гледката ме накара да осъзная какъв късмет е имала Криси да наследи майчините си гени, или както би казала баба, да се метне на майка си.

Гай прегърна Криси сърдечно и я огледа с тревога, произтичаща или от искрена обич, или от добри актьорски заложби.

— Не знам защо го направи, сестричке — каза той, — и сърцето ми още кърви, че загубихме татко. Но ще помогна с каквото мога.

— Благодаря, Гай — каза Криси. — Съжалявам. Знам, че го обичаше. Съжалявам за теб, но не и за него.

Гай кимна, сякаш я разбираше.

— Трябва ли ти нещо, просто се обади. Ако ме няма в службата заръчай да ме намерят. Без татко е настанал същински ад; мъча се да крепя нещата, докато изясним положението на всички компании. Той ме оставяше да ръководя всекидневните операции, но големия бизнес въртеше сам.

Криси го прегърна и благодари още веднъж. После Гай Бърнхард ме дръпна за ръка настрани от масата.

— Гаранцията не е проблем — прошепна той. — Ще платя една част, останалото ще гарантирам с имоти, става ли?

— Чудесно. Повече от чудесно. Малко обвиняеми могат да си позволят едни милион гаранция.

Той подписа празен чек и ми го подаде.

— Ако мога с нещо да помогна по делото, веднага ме потърсете.

— В близките дни бих искал да седнем някъде и да ми разкажете, какво знаете за Криси и за баща ви.

— Трудно ми е да повярвам, че ѝ е сторил зло, ако това имате предвид. Познавах татко по-добре от всеки друг на света и... прост не беше такъв човек.

— Тия дни прегледах набързо какво пише по темата и открих, че всички казват така.

— Кой са тия всички?

— Роднините. Винаги казват „Само не той“, когато обвинят някого в кръвосмешение. Станало е шаблонна фраза. Също като съседите на серийните убийци, дето вечно разправят, че човечецът бил много тих, кротък и срамежлив.

Той се навъси.

— Виж какво, Ласитър, аз съм на твоя страна. Не искам Криси да иде в затвора. Тя е крехко създание, такава си е още от малка. Майка ѝ я разглези, а и татко не остана по-назад. Разговарях с Лари Шийн и те съветвам да пледираш за невменяемост. Споразумей се за изпращане в лечебно заведение. Дявол да го вземе, ще платя сметките за най-доброто място, където лекуват подобни неща. Вече разпитах тук-там. Имало една първокласна частна болница край Сиатъл. Адски скъпа, но какво от това?

Изпод сакото му се раздаде писукане. Той извади клетъчен телефон, и ме погледна извинително. Послуша малко, после прикри телефона с масивната си длан и каза:

— Налага се да бягам. Ако искаш нещо, обади ми се да уговорим среща. Сериозно говоря. Трябва ли ти нещо, просто се обади.

Той тръгна назад по пътеката между пейките, говорейки тихичко по телефона, и след малко изчезна в коридора.

Една униформена служителка отведе Криси обратно в килията да изчака, докато уредя въпроса с гаранцията. Останах сам в съдебната зала.

Размишлявах.

Беше го казал на два пъти „Трябва ли ти нещо, просто се обади.“

Точно сега ми трябваше само да му задам един въпрос: защо са всички тия приказки за невменяемост? Доктор Шийн не бе споменал такова нещо, поне пред мен. Невменяемост, това означава

принудително затваряне и лечение. Може някой ден да излезеш, а може и да си останеш в лудницата като Джон Хинкли.

Ами Сиатъл? Има много първокласни лечебни заведения и тук. Защо му беше да избере точно най-далечното?

[1] Осма улица (исп.). — Б.пр. ↑

[2] Какво става (исп.). — Б.пр. ↑

СЛЕДИТЕ НА ЧУДОВИЩЕТО

Ако си адвокат в телевизионен сериал, поемаш само по едно дело, приключваш го виртуозно за нула време, после слизаш по стъпалата пред съдебната сграда и си подмяташ куфарчето, а хубавата клиентка ти благодари за чудесния резултат.

В истинския живот е по-различно.

След обяд почнах да се укривам от Роберто Кондом, който непрестанно звънеше и оставяше на Синди инструкции, как да се пазаря с обвинението по алигаторско-браконьерското дело. Идеята беше, че щял да даде на природозащитните организации петдесет и седем яйца от алигатор, с които да компенсират убитите животни. Зарекох се при следващото обаждане да го питам крадени ли са тези яйца, или сам ги е снесъл.

С най-голямо старание не извърших няколко важни неща: не отговорих на служебните писма, не прегледах текущите преписки и не посетих заседанието за обсъждане на новите декораторски планове. Декораторите предлагаха да избираме между пейзажите с платноходки на Уинслоу Хоумър и кошмарите на Пабло Пикасо. Веднъж бях предложил да украсим заседателната зала с няколко подводни снимки на акули, ръфаци плячка. Никой не го прие на сериозно, освен старшият съдружник, който ми отрязва годишните премии наполовина. Девиз на фирмата: „Ядем каквото убием“. Остатъкът се разпределя (евентуално изяжда и изпива) на „баловете по случай данъчната Нова година“, както пише в рекламната брошура. Аз го наричам по-простичко Голямото освинване.

Синди беше изчезнала от бюрото си и когато телефонът задрънча, аз проявих неблагоприятното да вдигна слушалката. Обадаше се Силвио Санчес от затвора. По професия той беше ресторантски рецидивист — тъпчеше се по скъпи заведения, без да плаща, и така си осигуряваше няколко месеца подслон и прехрана на държавни разноски. Сега искаше да съди общината, защото в затвора

не сервирали кафе без кофеин. От кофеина не можел да спи и това нарушавало конституционното му право на нощна почивка.

Посрещнах един нов клиент с кожени панталони, мокасина на бос крак, разкопчана копринена риза и златен ланец. Казваше се Морис Голд и ако някой режисьор вземеше пак да снима „Треска в събота вечер“, сигурно би му дал роля, макар че беше надхвърлил петдесетте и лъсканата му черна перука стоеше малко накриво.

След като се намести в креслото за клиенти, той попита:

— Да си покажа ли оная работа?

— Нека първо се опознаем — рекох аз. — И тъй, какво ви насочи към доктор Педро Кордеон?

— Видях му рекламата по телевизията. Веднага след вечерния филм.

Кимнах одобрително, сякаш бе проявил забележителна предприемчивост.

— Обадох му се за повече информации на безплатния телефон.

Морис Голд извади от портфейли са изрезка и ми я подаде.

— Периметрална автотрансплантация и корекция на анатомията — прочетох аз. — Туй пък какво е?

— ПАТКА. Изсмукват тлъстината от корема и после я инжектират в пениса. Правят го по-дебел. — Той намигна лукаво и добави: — С две ръце едвам си хващаш парчето.

— Хитро — рекох аз. — И какъв е проблемът?

— Искате ли да видите?

— По-късно може и снимки да правим, и да ги публикуваме в пресата, както речете. Засега просто кажете какво не е наред. Импотентен ли станяхте? Изкривиха ли го? Защо искате да ги съдите?

— Изглежда по-къс.

— Изглежда? По-къс ли е или не?

— Не, това е измама на зрението. Стана по-дебел и затова изглежда по-къс. Трябваше да ме предупредят.

Да го предупредя значи!

Тъй си е то, вечно трябва някои да ни предупреждава и да не стоим прави върху най-горното стъпало на бояджийска стълба, да не се пъхаме под джантата, когато сменяме гума, и да си правим сметката, че в огледалото за обратно виждане колите изглеждат по-далече, отколкото са в действителност. Застанем ли пред закона всички се

правим на малоумни, а ако от собствена глупост си натресем неприятности, тогава... дай да съдим негодниците до дупка.

Викнах Синди, която тъкмо си боядисваше ноктите на краката в цикламен цвят. По моя молба тя изрита Морис Голд от кантората, но не пропусна да види пострадалия орган. Посъветва го да яде повече зеленчуци и да намали млечните продукти. Нямам представа защо.

След като разчистих бюрото, тоест смъкнах всичко на пода, аз разгърнах досието от доктор Лорънс Шийн и почнах да чета. Записките потвърждаваха всичко, което ми бе разказал за Кристина Бърнхард. Оплаквания от мигрени, кошмари и безпричинни пристъпи на ужас. Болезнено напълняване в ученическите години, алкохол и кокаин още преди да навърши пълнолетие. Неопределено чувство на тревога откакто се помни. Липсващи спомени от периода на детството.

Пъхнах една касета в касетофона на бюрото, натиснах бутона, станах и отидох до прозореца. От трийсет и втория етаж виждах плажа на Вирджиния Кий. Бели вълни браздяха океана като рипсено кадифе чак до хоризонта. Югоизточен вятър със скорост около трийсет километра. Няколко сърфа се носеха по водата. Представих си как пъстрите им платна плющят от вятъра. Но следващият звук, който чух, нямаше нищо общо с вятъра.

— Смяташ ли, че трябва да контролираш емоциите си? — попита доктор Лорънс Шийн.

Тишина. После гласът на Криси:

— Не го ли правят всички?

— Не, или поне рядко им се налага. Случва ли се да реагираш пресилено, или да насочваш гнева си в неправилната посока?

— Мисля, че да. Понякога.

Шумолене на писалка върху хартия.

— Унасяш ли се понякога, губиш ли връзка с реалния свят?

Ново мълчание. Неволно се унесох в мисли за вятъра и платна. Дявол знае дали губех връзка с реалния свят.

— Да, мисля, че ми се случва. Понякога се унасям.

Въпросите продължаваха. Чувстваш ли се различна от другите хора? Смяташ ли, че трябва да бъдеш съвършена? Използваш ли

работата и успехите, за да компенсираш чувството за провал в области от живота си?

Криси отговаряше малко колебливо, но утвърдително. Аз също. Не се съмнявах, че така биха отговорили и повечето американци. Но все пак аз съм човек с широки възгледи. Не разбирам ли нещо, трая си, дори да ми прилича на идиотски тест от списание. Кой знае може пък в тия записи да се криеше оправдание за убийство.

Нещата започнаха да се оформят едва след няколко сеанса. Вече не ставаше дума за унес, а за кошмари. Криси не помнеше много добре какво сънува и доктор Шийн и помагаше.

— Спомняш ли си заключени врати или потайни тунели?

— Мисля, че не — отговори тя с плах, тъничък глас.

— Водопади или реки с опасни бързеи?

— Не.

Представих си я как тръсва глава и кичур руса коса провисва край скулата ѝ.

— А змии?

Кратко мълчание.

— Винаги съм се страхувала от змии...

— Аха! — В гласа му прозвуча тържеството на откривател. —

Продължавай.

— Да. Случва се да сънувам змии.

— Кошмарни ли са сънищата? Страхуваш ли се от змиите?

— Да.

— Сега вече потръгна — каза Шийн. — Естествено, змиите са фалически символ.

Я стига бе! Може и да не съм лекар, но лично аз най-напред бих я попитал дали някога не се е плашила от истинска змия. В моя квартал между Къмкуот и Поинсиана е тъпкано със змии, някои от тях дори не членуват в местното адвокатско дружество. Има един грамаден черен смок, дето ме стряска всеки път, когато излизам да бера манго. И ако искате да знаете, понякога след това ми се случва да сънувам змии. Предлагам ви епохалната теория на Ласитър, сънищата могат да отразяват не само символични, а и реални събития. Понякога пурата си е просто пура.

— Кристина, моля те да надникнеш по-дълбоко в паметта си.

— Добре.

— Онова, което търсим, не е на повърхността и навярно ще ти е трудно да го откриеш...

Сега си я представих как кимва.

— Била ли си сексуално насилвана като дете?

Отрицанието дойде веднага. Дори на два пъти.

— Не. Не.

— Не бързай толкова. Ти не си оставяш време да поразмислиш, да се вгледаш в дълбините.

— Защо ми е да размишлявам? Ако имаше нещо такова, щях да го помня.

— Не е задължително — каза докторът. — Всъщност на този въпрос може да има само два верни отговора: „Да“ или „Не знам“. Просто не можем да отхвърлим тази възможност, особено като вземем предвид сегашните ти симптоми.

Леле, братче, сума ти подвеждащи въпроси съм чувал в съда, но този бие всички рекорди. А ако отговорът не е удовлетворителен, следва покана „да се вгледаш в дълбините“. Вече виждах накъде е тръгнало. Докторът щеше да изкопчи спомени, които Криси не можеше да открие сама. Представих си как ще посрещнат съдебните заседатели подобна история. Не съвсем почтената част от съзнанието ми говореше на другата, почти честната, че не би било зле да изгоря записите. Доктор Шийн имаше право, когато намекна, че е по-добре да ги потули. Хиляди пъти предпочитях Криси сама да разкаже за насилието, отколкото да обясня пред съда как си е възстановила спомените.

— Не разбирам — говореше Криси на записа. — Как бих могла да забравя, ако са ме насилвали?

— Не си забравила. Споменът съществува, но жертвите на кръвосмешение често отхвърлят действителността. Ще са ти необходими много усилия, за да пробиеш стените в съзнанието си. Има заключени врати. Трябва да намерим ключовете, а това няма да е лесно. Може да трае седмици или години, а когато се върнат, спомените ще бъдат болезнени. Може да бликнат като мехурчета или да изригнат като лава от вулкан.

Мехурчета? Лава? Какво би рекла баба, шашкърин.

— Кой ме е насилвал? — попита едва чуто Криси.

— Не знаем, нали?

— Непознат ли е бил или близък човек?

— А ти как мислиш?

— Не знам. Просто не разбирам защо не го помня.

— Детето в теб те пази от спомена. Но това отхвърляне създава други проблеми. За да ги излекуваме, трябва да накараме детето в теб да ни разкаже истината.

— Страх ме е — каза Криси.

— Аз ще ти държа ръката в това пътешествие. Пътят към спомена е коварен и изпълнен с болка, но на края те чака обновление и живот.

Чух как Криси въздъхна.

— Добре. А сега какво?

— Била ли си хипнотизирана някога? — попита доктор Шийн.

— Отпусни си и насочи мисълта си към дишането — каза доктор Шийн с успокояващ, напевен глас. Отнякъде долиташе тиха музика, нотите на пианото звъняха леко като дъждец по ламаринен покрив.

— Дишай дълбоко. Точно така. Настанни се удобно в креслото. Отпусни лицето и шията. Отпусни цялото тяло. А сега си представи ярка бяла светлина. Светлината ще плъзне от главата ти надолу по тялото, освобождавайки всичко, което докосне. Всяка клетка, всеки мускул, всеки орган ще бъде докоснат от прекрасната ярка светлина. Чувстваш се спокойна и безметежна, докато тя минава по кръвоносните съдове из цялото тяло. Гледай светлината. Усещай как нейният покой изпълва дробовете и сърцето ти, достига навсякъде, отпуска те все повече и повече.

Не знам за Криси, но на мен определено ми се доспа. Или доктор Шийн наистина си разбираше от работата, или не биваше днес на обяд да пия две бири със сандвича.

— Освободи съзнанието си от нормалните ограничения на времето и пространството. Скоро ще можеш да си припомниш всичко и да се изцелиш.

Доктор Шийн помълча и аз си представих как Криси лежи със затворени очи. После докторът започна да брои отзад напред.

— Десет, девет, осем... слизаш все по-дълбоко и по-дълбоко, седем, шест, пет... чувстваш се тъй спокойна и безметежна, четири,

три... напълно отпусната... две, едно. Ти изпитваш дълбок покой, намиращ се в съвсем непознато състояние.

Главата ми клюмна, сепнах се и за момент изпаднах в съвсем непознато състояние. Имах чувството, че съм задрямал на лекция по политология в Пенсилванския университет.

— Представи си, че слизаш по красиво стълбище към най-дълбоките кътчета на съзнанието — говореше доктор Шийн, — към място без пространство и време, където всичко се свързва и обединява, където царува безкрайна мъдрост и можеш да си припомниш всичко. Виждаш ли го?

— Да — отговори сънливо Криси.

— Сега виждаш тунел с ярка светлина в другия край. Тръгваш по тунела към светлината. Когато излезеш на светло, ще бъдеш на друго място и в друго време. Ще можеш да си припомниш всичко. Мъдростта, знанията и спомените са в теб. Детето в теб е готово да проговори.

Ново мълчание, нарушавано само от тихите звуци на пианото и флейта. После прозвуча гласът на доктора:

— На колко години си, Кристина?

— На единайсет.

— Щастливо момиче ли си?

— О, да. — Думите бяха бавни, но ясни, произнесени с нежен детски глас. — Имам всичко, което може да иска едно момиче.

— Какао имаш?

— Играчки, приятели и чудесна мама.

— А баща ти?

Кратко мълчание.

— Той ми дава всичко.

— Мама обича ли го?

— Не знам.

— Кристина, аз съм доктор Шийн. Аз съм приятел на твоята мама.

— Знам. Ти се грижиш за нея. Харесваш ѝ. Тя ми го каза.

— Майка ти е чудесна жена. Разкажи ми за баща си.

— Той я удря. — Кристина се разхълца. — Много я удря и казва лоши думи. Мама се разболя, затова не излиза от стаята. Татко се пренесе в друга стая, близо до моята.

— Удря ли те баща ти?

— Не. Никога. Дори когато съм лоша.

— Кога си лоша, Кристина?

— Когато не правя каквото ми каже татко.

— Той докосва ли те по начин, който те плаши?

Тишина.

— Не.

— Идва ли в твоята стая да ти прави разни неща?

— Не. Не си спомням нищо такова.

— Кристина, понякога паметта е странна. Едни спомени откриваме без усилие, а други само усещаме. Какво усещаш?

— Не знам. Странни неща.

— А, това може да е началото. Знаеш ли какво е секс?

— Да.

— Правила ли си секс с баща си?

Ново ридание.

— Не помня.

— Но ти плачеш. Защо плачеш?

— Не знам.

— Кристина, виждала ли си някога следи от диво животно в гората?

— В гората не, но съм виждала следи от костенурка по плажа.

— А самата костенурка виждала ли си?

— Невинаги. Понякога само следите.

— Но знаеш, че костенурката е била там.

— Да.

— Аз виждам следи от животното из целия ти живот. Чудовището е било там. Мисля, че и ти го виждаш, но си го затрупала много дълбоко. Можем ли да разровим, можем ли да разкрием чудовището?

— Не знам.

Щрак. Това пък какво беше, по дяволите? Тихо щракване на изключен касетофон.

После гласът на Шийн:

— Да поговорим за баща ти.

Момент! Спрях записа и го върнах назад. Пак същото щрак, после гласът на Шийн. Колко бе траяла паузата? Секунда, минута,

осемнайсет минути и половина? Какво бе казал Шийн в сумрачния си кабинет на обърканата и хипнотизирана млада жена? И какво казваше в момента?

— Да поговорим за баща ти.

— Винаги съм обичала татко. Винаги.

— Браво, Криси. Добро момиче.

— И татко винаги ме обича.

— Така ли?

— Татко ми каза, че съм най-доброто му момиче и сега, след като мама е болна, аз...

— Какво. Кристина?

— Вече си спомням. Спомням си.

— Много добре, Кристина. Много добре. Какво си спомняш?

— Аз правя татко щастлив. Уж, че съм мама.

— Той идва ли в стаята ти?

— Да.

— Правиш ли секс с татко си?

— Разбира се, глупчо. Аз съм му съпруга.

Изслушах и останалите записи. Спомените ставаха все по-конкретни и ярки. Детинският глас на Криси разказваше какво си шепнели нощем с баща ѝ „Нашата малка тайна“ — казвал той. Виковете на зряла жена отразяваха нейната ярост. Говореше ту будна, ту под хипноза. Чувах риданията ѝ, докато описваше колко я боляло „там долу“. Чувах гласа и да се прехвърля от невинното детско объркване към гневните крясъци на зряла жена.

Мъжкарят на стадото. Хромозомите му го тласкат към оцеляването на най-силния и заради това той е готов да убива. Потъпкал душата си, той осквернява земята, отрича своя Създател и не признава друга власт, освен собствената си воля. Стъпят най-долу върху еволюционната стълбица, той налага физическата си власт над жените чрез побой и насилие. А още по-ниско от този космат братовчед на *Homo sapiens neanderthalensis* стои едно гнусно адско изчадие — бащата, готов да изнасили детето си.

Разтреперан от гняв и погнуса, за момент бях готов да убия собственоръчно Хари Бърнхард. И това ме накара да се замисля.

Истински или не, спомените звучаха убедително. И макар да знаех, че някогашното насилие не оправдава убийство, аз се питах дали съдебните заседатели не биха склонили да предявят на Кристина по-меко обвинение, или дори да я оправдаят.

На последния запис Криси не бе хипнотизирана. Разказваше на доктор Шийн за живота си, за провалените връзки, алкохола и наркотиците. Благодареше му, че е отворил вратата към миналото.

— Обмислих онова, за което говорихме вчера — каза тя.

— Потребността от цели? — попита Шийн.

— Не. Онова, за което говорихме после.

Кратко мълчание.

— О, това ли?

— Взех решение, което няма да ти хареса.

— Може би не трябва да ми го казваш.

Какво беше това, по дяволите? Защо го усуквах?

— Но след като ти разказах всичко останало, смятам, че трябва да споделя и това.

— Добре тогава. Но първо нека...

Чух скърцане на стол и шумолене на хартии.

Щрак.

Пак. По дяволите! Изчаках, но вече нямаше нищо. Само тихото шумолене на въртяща се лента. Потърсих друга касета. Нямаше. Погледнах датата — 14 юни 1995 година.

Обмислих всички неща, които би могла да разкаже Криси на психиатъра два дни преди да убие баща си. Нито една от възможностите не ми се харесваше.

КАКЪВТО БАЩАТА, ТАКЪВ И СИНЪТ

Ниска, набити никарагуанка с бяла престилка сипа в чинията ми черпак студено гаспачо^[1]. Хапнах малко, без да сърбам или да капна доматино пюре върху небесносинята си риза. Действаше освежаващо в горещия юлски ден, но по мое мнение малко бяха прекалили с черния пипер.

— Надявам се, че харесваш манго — каза Гай Бърнхард.

Беше по джинси и червена карирана риза със запретнати ръкави. Имаше мускулести ръце с издути вени, но лицето му беше меко, с пухкави бузи, от които очите изглеждаха вечно присвити.

— Много — казах аз. — Имам едно дръвче в задния двор. Кентски сорт.

Гай махна с ръка на друга прислужница, която се зае да налива във високи чаши студен чай от манго.

— Сигурно живееш в Коконът Гроув.

— Как позна?

— Лийт Кент е засадил първите мангови дръвчета по тия места през 1932 година. Няма по-вкусен сорт, но плодовете са толкова нежни, че не стават за транспортиране. Тук отглеждаме Къшман Хейдън, Глен и малко Нам-Док-Май от Тайланд. Много са сладки и без жилки.

Седяхме от двата края на дълга маса сред закритото дворче в имението на Бърнхард край Хоумстед, на около петдесет километра южно от Маями. Отгоре ни пазеше сянка клонест кедр, а някак вентилатора раздвижваха тежкия, влажен въздух. Между нас, от едната страна на масата, седеше жената на Гай, Лорета — около трийсет и пет годишна, с боядисана коса и понатежали бедра. Срещу нея бе седнал доктор Лорънс Шийн, облечен с бежова спорта риза, къси панталони в същия цвят и бейзболно каскетче. Лорета вече бе видяла сметката на три дайкирита с манго и по горната ѝ устна лъщяха жълти мустачки.

— Гай е побъркан на тема манго — каза Лорета с едва доловим акцент от Джорджия. — Тия плодове направо са му израсли на мозъка.

— Татко ги е отглеждал още преди да получи парите на Касълбъри — каза Гай. — Аз използвам същата торна смес, която съставил преди трийсет години. Както се казва, щом не е счупено, защо да го поправяш? Мангото ми е влязло в кръвта, това е.

— Така си е, скъпи — изгука Лорета. — Слава Богу, че и аз го обичам. — Тя ми намигна. — Гай не иска да си признае, но се разведе с Мери Ан, защото не ядеше манго.

— Имаше алергия — обясни Гай, довършвайки гаспачото.

— Може да е било психосоматично — обади се доктор Шийн. — Ако Гай и Мери Ан са имали други проблеми, мангото постепенно е почнало да олицетворява Гай.

— О, писна ми! — възкликна високо Лорета. — Стига с тия психарски приказки, Лари.

— Помисли малко — продължи докторът с лека усмивка. — Нима мангото не е плод от труда на Гай както в буквален, така и в преносен смисъл? Следователно Мери Ан го е отхвърляла, отказвайки да яде неговите плодове.

— И други работи е отказвала да яде, ако Гай не ме лъже — каза Лорета, после пак намигна и избухна в смях, последван от звучно оригване.

— От мангото се изприщваше цялата — каза Гай. — Плюс стомашни спазми и главоболие. Нямахте нищо общо с мен.

Лорета се облегна назад.

— Вече седем години сме женени и нито веднъж не съм се оплакала от главоболие, нали, скъпи?

— Да, Лорета. Ти си голяма работа.

— Тъй ме е учила мама. Да не създавам ядове на мъжа си. — Тя се озърна да види дали слушам, после пак се завъртя към Гай. — Не като онази твоя заварена сестра. Разглезена още от първия ден, само знае да се перчи с дългите си крака. Виж я сега. — Лорета Бърнхард изглеждаше извънредно доволна, че нейната зълва (или може би заварена зълва) е получила каквото ѝ се полага. — И ако питате мен...

— Никои не те е питал, Лорета — прекъсна я Гай.

— Татко ти изобщо не е докосвал това момиче — продължи упорито тя, гледайки вече към мен. — Хари беше златна душа, никога не си е позволявал волности с мен или с когото и да било. Онова момиче будалка всички ви. Бас държа, че отдавна се е приготвила да

гръмне Хари, а пък всичките тия приказки за изнасилване са й хрумнали от някои филм по телевизията.

— Защо? — попитах аз.

Лорета се втренчи в мен.

— Как така защо?

Никарагуанката прибираше чиниите от супата, друга прислужница сервираше жълтоперка на скара със сос от манго. Гай си взе от подноса пържени сладки картофи.

— Защо й е да убива баща си? — попитах аз. — Какъв мотив има?

— Пари, пари. Нали все за тях става дума.

— Ами имотите? — обърнах се аз към Гай. — Как е според завещанието?

— Петдесет на петдесет — каза той. — Аз и Криси делим всичко.

— Но ако я осъдят за убийство, тя губи наследството — възразих аз, дъвчейки крехко парченце риба. — Попадне ли на топло, ти получаваш всичко.

— Точно затова е скърпила цялата шантава история — заяви победоносно Лорета. — От теб се очаква да я измъкнеш, а моят мекосърдечен съпруг ще ти помага, макар че да ме убиеш, не знам защо го прави. Та тя уби баща си, за бога. И ако й се размине, Гай е длъжен да дели с нея. Не ми се вижда справедливо.

— Всъщност дори не е необходимо да я измъкна — уточних аз. — Ако бъде осъдена за непредумишлено убийство, Криси получава своя дял от наследството.

— Защо? — попита Лорета.

— Такъв е законът. Ако на някой не му се чака и убие родителите си, отива направо в затвора без наследство.

— Не и в Калифорния — обади се доктор Шийн. — Там около подобни истории разиграват големи циркове.

— С мечки и клоуни — кимнах аз. — Но при непредумишлено убийство нещата са по-различни. То се смята почти за нещастен случай.

За момент Лорета сбръчка лице в знак на дълбоко умствено напрежение.

— Тогава защо изобщо да ѝ помагаме? — Тя стрелна очи към съпруга си. — Що за мъж може да бъде чак дотам...

— Всеотдаен? — подсказах аз.

— По-скоро глупав! — Лорета безпомощно сви рамене и продължи да гледа мъжа си. — Извинявай, скъпи. Обичам те безумно. Просто не те разбирам. Аз да бях, първа щях да хвърля камък по нея.

Гай кротко режеше рибата без капка желание да се включи в разговора. Женените мъже си имат патентован начин да сменят темата — просто не обръщат внимание. След малко Гай махна към мен с вилицата.

— Харесва ли ти храната, Джейк?

— Невероятно. Жълтоперката е чудесна, а сосът още по-добър.

Гай се усмихна.

— Моя рецепта.

— Изключителна комбинация: сладко манго, умерено лютив лук от Джорджия, ако не греша... и мъничко хрян.

— Позна.

— Има още някакъв вкус, но не мога да се сетя.

— Кориандър.

— Точно така. И малко зехтин.

— Много добре — каза Гай. — Наблюдателен си. Това е голямо достойнство за един мъж.

— И адвокат — добави Лорънс Шийн.

Аз кимнах и продължих да се храня, адски горд с кулинарния си познания. Ако можех сега да разгадая и тия образи срещу мен...

След като разчистиха чиниите, прислужниците донесоха мангов сироп за изплакване на небцето, последван от пилешки шишчета с манго, в чийто вкус лесно разпознах добавката на оцет и кафява захар, но изобщо не усетих кълцаните мариновани чушлета. После дойде ред на крем карамел с манго и пасионфрут, а накрая еспресо — колкото и да се напъвах, не открих в него вкус на манго.

Лорета имаше право. Гай беше побъркан на тема манго.

Гай също имаше право. Аз наистина съм наблюдателен. Чудех се за същото нещо, което тормозеше подпийналата Лорета. Защо му трябваше на Гай Бърнхард да спасява една заварена сестра, която не бе познавал през първите седемнайсет години от живота си? Защо ѝ

помага на привилегированата, разглезена любимка, когато всяка по-мека присъда му отнемаше половината от наследството?

Но не бях съгласен с Лорета.

Гай Бърнхард не беше глупав.

Защо ли си мислех, че не е и всеотдаен?

Двамата с доктор Шийн опирахме рамо до рамо на задната седалка на джипа. Гай Бърнхард се беше настанил отпред вляво, а зад волана седеше униформен пазач. Пред нас имаше още един джип, а трети ни следваше. И в двете съпровождащи коли имаше по един телохранител със заредена пушка.

Подскачахме по коловози и отводнителни канавки между редове ниски мангови дръвчета, а Гай Бърнхард говореше неуморно за торове, добив от декар и още безброй никому ненужни подробности за *Mangifera indica*, включително дребния факт, че е роднина на кашуто.

Вдъхвах мускусния аромат на градините, слушах Гай с половин ухо и се чудех що за странна двойка са Гай Бърнхард и Лари Шийн. Не можех да се отърва от чувството, че Гай далеч не е чак толкова прост овощар, за какъвто се представя, а Шийн крие повече тайни от всичките пациенти на Фройд, взети заедно.

— Да не е плъзнала някаква напаст из градините? — попитах аз.

Гай се озадачи за момент, после видя, че гледам голямата пушка, закрепена между предните седалки.

— А, това ли? Да, двукрака напаст. Пазя си водата, която е по-ценна от плодовете... какво ти, по-ценна е и от петрола. Издълбахме си собствени кладенци и някои от съседните фермери претендират, че пресушаваме техните. После властите ни притиснаха, че сме били понижили с една педя нивото на езерото Литъл Бас.

Минахме под десетметрова напоителна кула, която приличаше на нефтена сонда и аз се загледах в пъстрата дъга над мощната водна струя, обикаляща бавно в кръг. Лъхна ни облак прохладна мъгла.

— Занимаваш ли се с екологични дела, Джейк? — попита Гай.

Сега пък ме изкушаваше с намеци за съвместен бизнес.

— И бъкел не разбирам от тая тема.

— Трябва да се научиш. Всичките тия наредби са същински рай за адвоката. Искат да ни глобяват по десет хиляди долара на декар,

представяш ли си? Рекох им да съдят Господ за сушата.

— Ами съседите?

— Майната им. Когато техните кладенци пресъхнаха, почнах да им продавам вода. Изкарах специално съдебно решение — татко имаше връзки в Талахаси — да се водим за нещо като общинска благоустройствена служба. На някои местни фермери, дето отглеждат лимони и авокадо, нещо не им хареса цената, а и мен не харесаха, та се оплакаха, копелетата, на прокуратурата, Комисията по природни ресурси, на Армейския инженерен корпус и на местния конгресмен, дето не може да различи кладенец...

— От дупка в земята — подсказах аз.

— Именно. Аз пък рекох: да ви го начукам. Няма вече вода за вас, а ще помпаме колкото ни разреши Службата по водните ресурси, че и отгоре. — Той се разсмя. Минахме по дървен мост към нова част от градините. — Сега разни бабаити се промъкват тук нощем да ни режат напоителните маркучи.

След около петнайсет минути завихме по път, посипан с натрошени миди, и се озовахме в разсадник, където отглеждаха палми от десетина различни вида. Тук също имаше напоителни кули, разпращащи из небето дълги, изящни струи.

— Татко обичаше да отглежда растения — каза Гай. — Джейк, някой път трябва да дойдеш в Палм Бийч, да видиш какви чудеса е направил в именното. Нали, Лари?

До мен бейзболното каскетче на доктор Шийн кимна утвърдително.

— Най-много се увеличаше по цъфтящите дървета. Жакаранда, махагон, див тамаринд. Садил ги е още навремето за стария Касълбъри, а продължи и след като наследи имота. Обичаше сам да ги копае, да си изцапа ръцете с пръст.

— Какъвто бащата, такъв и синът — каза доктор Шийн, като свали каскетчето и плъзна длан по лъскавото си теме.

— Вярно — каза Гай. — Крушата не пада по-далеч от дървото.

— Хубаво би било да го видя — съгласих се и аз.

— Заповядай, когато решиш — отвърна Гай, опипвайки златната си обеща.

Обицата изглеждаше някак не на място върху ухото на този прост фермерски син. Лично аз не нося обица или чантичка и не

казвам чао, тъй че мъж с пробити уши ми се вижда точно толкова странен, колкото монахиня на лов за пѣдпѣдѣци.

Джиповете прекосиха тесен напоителен канал в дѣното на плитѣк овраг. Гай подхвърли на шофѣора няколко думи на испански, а аз се обърнах към Шийн.

— Вие сте доста близѣк със семейството, нали?

— О, посещавам ги вече от двайсет години, но всѣщност съм по-скоро приятел, отколкото лекар.

За Гай Бърнхард искаше да каже. Предполагах, че за Криси все още е лекар. И въпреки очевидните опити на Гай да помогне на Криси, неволно се чудех коя връзка е по-силна за Шийн с пациентката или с приятеля.

— Трябва да задам и на двама ви няколко въпроса по делото.

— Ами питай, дума дупка не прави — каза Гай и се разсмя. — Виж, куршумѣт е друго нещо.

Поседях мълчаливо, опитвайки да прикрия изненадата си. Един добър адвокат трябва да запазва самообладание както в съда, така и извън. Бащата на този човек беше застрелян само прели две седмици, а той СИ правеше майтапи. Вярно, всеки реагира на тежката загуба посвоему, но просто долавях някаква фалшива нотка. Обърнах се към доктора.

— С батерии ли работи касетофонѣт, който използвате при сеансите?

— Ами, може и с батерии. Но обикновено го включвам с адаптор в мрежата, иначе би трябвало да сменям батериите по два пъти седмично.

— Аха... Стори ми се, че има някакъв пропуск в записа от хипнотичния сеанс, когато Криси за първи път си спомня насилието.

— Пропуск ли? — невинно се изненада Шийн. — Може касетата да е свършила и да съм сложил нова.

— Не. Бяха записани около две трети. Тѣкмо питате Криси за баща ѣ, и изведнѣж записѣт спира. След това продължава, но, разбира се, не е ясно колко време е минало.

Докторѣт сви рамене.

— Понякога секретарката ми се обажда, че има спешно повикване, и тогава приключвам. Или пък е трябвало да приема пратка от аптеката. Кой знае?

Във всеки случай не и аз. Не бях чул нито обаждане на секретарката, нито глас на куриер с пакет лекарства. Само едно щрак, а след това Криси изведнъж си възвръщаше спомените.

— А на последния запис от четиринайсети юни тя се кани да ви разкаже за някакво свое решение, но вие изключвате касетофона.

— Не бих направил такова нещо. Прегледахте ли записките ми за сеанса?

— Да. В тях просто пише, че Криси била напрегната и развълнувана. Препоръчвате да продължи да взима лекарства и да ви посети на седемнайсети.

— Но вечерта на шестнайсети... — започна той, без да довърши.

— Спомняте ли си колко време остана Криси в кабинета ви на четиринайсети юни?

— Не съвсем.

— Но можем да проверим в приемната книга.

— Да. Бихме могли, искам да кажа. Но ако не е имало друг пациент веднага след нея, може да изглежда, че е останала по-дълго, отколкото в действителност.

— Аха... Колко траеха сеансите обикновено?

— Зависи. Хипнотичните сеанси траеха по два-три часа, понякога и повече.

— Три часа — повторих аз.

Навремето ми бяха оперирали коляното за по-малко време. Пет дни седмично. Криси не беше пациентка, а цяла лекарска кариера.

— Хей, Джейк, какво толкова? — намеси се Гай Бърнхард. — Час ли, година ли, важното е, че Криси се отърва. Не ми се искаше да го призная, но според Лари сестричката казва истината, значи ще трябва да се примиря, че моят старец е бил голяма гадина и можеш да използваш това в съда.

— Да, може би. Нека те питам нещо, Гай. Онзи ден в съда ми препоръча да пледирам за невменяемост. Но аз смятам да я оправдая с наличието на посттравматичен стресов синдром, а това не е невменяемост.

Завихме по нов път и навлязохме сред тропически плодови дръвчета. Суринамски вишни, карамболи и банани. Въздухът бе натезал от сладкия мирис на зреещи плодове.

— Просто ти дадох съвет — каза Гай Бърнхард. — С Лари си бяхме говорили, че това е един от вариантите.

Страховно! Мъчеха се да вкарат клиентката ми в лудницата.

— Благодаря за помощта — отвърнах студено аз.

— Лари разправяше, че си подскачал от радост, като ти поднесъл тая възможност за защитата.

Поднесъл? Странно, точно същата дума беше употребил и Шийн. Тия двамата май разговаряха често. Какво ми предлагаша всъщност?

Докторът се изкашля.

— Не искаме да се месим. Вие сте адвокатът. Ние сме само ваши помощници.

— Ти командваш парада — уточни Гай Бърнхард.

Изглеждаха искрени. Тогава защо не можех да приема подаръците им? Защо ми намирисваше на гнило?

— Не се явявате често в съда, нали, докторе? — попитах аз.

— Много рядко. Имам си частна практика и, слава богу, пациентите ми обикновено не попадат в съда. Може от време на време да се явя на някой развод и това е всичко.

— Тогава позволете да ви обясня как стоят нещата, за да ми дадете съвет. Вчера подадох писмено заявление, че клиентката ми е невинна. Ако ще пледираме за невменяемост, разполагам с две седмици да уведомя прокуратурата. После съдията ще назначи трима психиатри за преглед на Криси. Аз нямам влияние върху техния избор или върху онова, което ще кажат пред съда. Дори и да сте готов да свидетелствате, че Криси е била невменяема в момента на стрелбата — което все още не съм чул от вас — може да се окажете сам срещу трима противници.

— А не искаме да стане така, нали? — попита риторично Шийн.

— Не, по дяволите — обади се Гай. — Не щем никакви психиатри.

Защо ли, запитах се аз. Какво могат да открият?

После казах:

— И аз не ги искам. Във всеки случай не и служебни експерти. Но си мислех да наема един-двама на наша страна.

— Необходимо ли е? — попита Шийн. — Нали аз съм лекуващият лекар. Не знам какво може да добави един страничен човек.

Обективност, помислих си аз, но отговорих:

— Може и да сте прав. Щом не е счупено, защо да го поправяме?

Наближавахме къщата, след като бяхме обиколили целия разсадник, слушайки как Гай възхвалява сенегалската финикова палма, кокосовата палма, кралската палма и сатовата палма. За разлика от баща си той обичаше не цъфтящите дървета, а тропическите плодове, за които твърдеше, че имали лечебни свойства. Хаитяните използвали суринамската вишна против болки в гърлото. Папаята, наричана още *fruta bomba*, подпомагала храносмилането, а в Ямайка лекували стомашни болки със сок от тамаринд. Очевидно Гай Бърнхард отглеждаше в градините си цяла аптека.

Джиповете се носеха по черния път покрай манговите горички, когато откъм радиостанцията на таблото долетя пращене, последвано от толкова бърз испански, че не успях да разбера и дума.

— Давай! — викна Гай на шофьора, който подаде сигнал с клаксона на другите два джипа.

Шофьорът натисна педала, колата изскочи от пътя и заподскача през калните локви към няколко реда разцъфнали мангови дръвчета. В джипа пред нас пазачът бе станал прав и стискаше пушката, готова за стрелба.

Гай развълнувано каза нещо на испански по радиото, после се обърна към мен.

— Май ще излезеш ясновидец, приятелю.

— А?

— Имаме си проблем с оная напаст.

Джипът рязко зави тъй близо до едно дърво, че клоните леко се разлюляха и няколко едри плода паднаха в каросерията. Сега виждах за какво говори Гай. По пътя пред нас се носеше камионетка без номер, натоварена с манго. От предния джип проехтя изстрел и камионетката кривна, но остана на пътя. Нов изстрел. Този път чухме как сачмите дрънчат по задния капак.

— Мамка им! Няма да ни избягат! — изрева Гай и шофьорът отново натисна клаксона.

Джипът пред нас отби наляво, онзи отзад — надясно. Ние започнахме да догонваме камионетката. Гай бръкна под седалката и

извади деветмилиметров пистолет „Глок“. Изправи се и го стисна с две ръце досущ като сестра си в бара, макар че този пистолет беше по-голям и даваше по-мощен откат. Раздаде се пат-пат-пат, после Гай изръмжа:

— По дяволите! Не мога да се прицеля.

Той се подпря и изстреля още няколко куршума. Откъм левия джип долетя нов гърмеж. Изстрелът обаче беше неточен и след секунда от едно дърво се посипаха разкъсани плодове.

В края на горичката друг път пресичаше нашия под прав ъгъл. Камионетката свърна надясно, но насреща ѝ се зададе един от джиповете. Бегълците опитаха да завият наляво, там обаче ги чакаше другият джип. Колелата заораха в калната пръст, камионетки изхвъркна от пътя и прелетя през един нисък насип.

Всички чухме пляска, докато нашият джип удряше спирачки пра насипа. Гай изскочи пръв и хукна нагоре с пистолет в ръка. Аз го последвах. Когато достигнах върха на насипа, двама пазачи се целеха в преобърнатата камионетка. Трима души изпълзяха от кабината и се изправиха с вдигнати ръце във вода до коленете. Половин тон прясно набрани плодове бавно се отдалечаваха по напоителния канал.

Гай Бърнхард насочи пистолета към крадците на манго.

— Копелета! Крадливи копелета! Би трябвало да ви убия.

Беше червен като домати и присвитите му свински очички едва се виждаха.

— Знаете ли какво правя с дрисльовци, дето крадат от мен? Убивам ги! Пък и кой ли ще разбере, ако взема да ви заровя под някоя жакаранда, недоносчета скапани? — Той забеляза, че единият трепери, и се прицели в него. — Какво ще речеш, Ласитър?

— Моля?

— Ти си мой адвокат. Щом можеш да отървеш сестричката, значи ще уредиш и мен. Има ли проблем, ако застрелям тия гадини?

— Изпитваш ли страх за живота си?

— Не, по дяволите! Ама те изпитват.

— Тогава по-добре не ги застрелвай.

— Скапани крадци! И скапани адвокати! Всеки иска да се облажи. Ама на тоя свят нищо не е без пари. Нито водата. Нито мангото. Нищо. Всичко съм си спечелил с труд, Ласитър.

Без да изпуска пистолета, той опипа обичката си с другата ръка.

— Готови ли сте, нещастници? Готови ли сте да умрете?

— Гай, мисля, че за днес ти стига толкова — обади се кротко Шийн. — Според мен господата си взеха поука.

Гай Бърнхард го изгледа сърдито, после завъртя пистолета към канала и простреля няколко невинни плода, плаващи към Бискайския залив.

Докато ехото заглъхваше, мислите ми се залутаха в друга посока. И Криси ли бе спечелила всичко с труд? Или ѝ бе паднало от небето? Кариерата. А сега и наследството. Все още размишлявах за побеснелия Гай и сестра му, когато усетих, че обърнатата камионетка ми е смътно позната. И точно тогава окалялият шофьор проговори за пръв път.

— Джейк, *mi amigo*, колко се радвам да те видя — възкликна Роберт Кондом, както си стоеше с вдигнати ръце и окървавен нос напред водата.

Песента на сирените

Влезеш ли във фойето на хотел „Фонтенбло“, мигновено се пренасяш в 1959-а. Сякаш всеки момент ще чуеш Боби Дарън да пее „Мак Ножа“ и не би те учудило, ако зърнеш Сами Дейвис Джуниър да излиза от билиардната, увлечен в разговор с Франк Синатра. Архитектурата — изцяло в позлата и мрамор представлява смесица от фалшив френски стил и автентична флоридска безвкусица. През последните години загубихме редица местни забележителности. От булевард „Бискейн“ изчезна емблемата на „Копъртон“ с кученцето, което дърпа бикините на малко момиченце. Няма ги вече „Истърн Еърлайнс“, „Пан Ам“ и „Маями Нюз“. Но „Фонтенбло“ все още е тук и аз си го обичам. Той е непретенциозен в претенциите си и из него няма да зърнеш умопомрачително модните тълпи от Саут Бийч.

От фойето слязох с ескалатора в сутерена, обиколих задължителните павилиончета за слънчеви очила и прочие дреболии и открих нещо ново. Магазин за шпиони. На витрината имаше дистанционно управляеми касетофони за лов на неверни съпруги или съдружници, бинокли с вградена подслушвателна апаратура, защитни одеяла против бомби и електрошокови палки с напрежение деветдесет хиляди волта. Мила картинка, помислих си аз, но хотелът може да

стори и повече. Нима при непрестанно нарастващите заплахи срещу туристите не трябваше да предложат обогатена програма: закуска или вечеря плюс противокуршумна жилетка и извозване от хотела с бронирана лимузина?

Мекият сезон бе свършил и приближаваха летните жеги, тъй че в басейна се плацикаха само неколцина чилийски туристи, избягали от студовете в родината си. Слънцето припичаше здравата, но лек океански ветреца шумолеше из палмите и поддържаше температура в рамките на поносимото.

Лесно открих Криси. Беше по бял бански костюм, изрязал ниско отпред и високо отстрани. Седнала под един чадър върху брезентов режисьорски стол, тя приличаше на пчелна царица сред своя трудолюбив рояк. Гримьорката — бледа млада жена без грим пудреше челото ѝ. Фризьорът — мършав младеж с чорлави кичури по раменете въртеше над косата ѝ портативен сешоар. Бос асистент по къси панталони ѝ правеше вятър със списание.

Костелив млад мъж, навярно режисьорът, стоеше до Криси и размахваше папка към грамадния бърбековиден басейн, в който малък водопад се лееше върху купчина фалшиви скали. Изглеждаше на около двацет и пет години и около плещите му се ветрееше грамадна сива тениска, принадлежаща според надписа на „Мечоците“ от Чикаго, макар че се съмнявах този образ изобщо да е чувал за Майк Дитка, камо ли поне веднъж да се е потил на тренировка.

— Криси, изглеждаш направо вълшебна — прехласваше се образът. — Перфектно! А сега кадър три, на слънце в лагуната.

Добре де, знаех си, че не снимат „Отнесени от вихъра“.

На друг брезентов стол седеше още една манекенка — мургава млада жена по зелени бикини. Стори ми се нацупена, може би защото всички се въртяха около Криси, или пък просто така си изглеждаше. Операторът се въртеше с видеокамера край басейна, а асистента гледаше показанията на светломера. Неколцина техници и общи работници размъкваха наоколо прожектори, рефлектори и други снимачни приспособления. С две думи, кипеше трескава дейност, досущ като пред космически старт. Всички бяха по шорти и тениски, с изключение на моя милост, чиято небесносиня риза вече почваше да потъмнява под мишниците.

Тръгнах към Криси, когато една жена с хронометър на врата размаха ръка.

— Хей! Забранено за външни лица.

— Аз съм с Криси — отвърнах аз.

Тя ме изгледа недоверчиво, но в този момент бях спасен от клиентката си.

— Джейк! Насам. След малко свършваме.

Ухилих се гадно на хронометраджийката.

— Сигурно е голяма мъка да снимаш реклами.

— Това не е реклама, а промоция — отговори обидено тя.

— Извинявам се.

Минах покрай нея и навлязох в кръга около Криси. Общественото ми положение стремително летеше нагоре.

Режисьорът ръкомахаше и продължаваше да говори:

— Това не е просто плажно масло. То е позиция, начин на живот. Кара те да заблестиш не само отвън, но и отвътре.

— Само ако го пиеш — обадох се аз.

Криси прехапа устни, за да не се размее. Режисьорът раздражено вдигна очи, после продължи да говори на великолепната млада жена, която в момента очакваше съдебен процес за убийство, но изглеждаше готова за едноседмичен отпуск в Барбадос.

— Накарай ги да видят твоята joie de vivre^[2]. Нека хубостта се излъчва от теб като слънчев лъч, като топла любовна целувка. Слънцето ни дава надежда, обновление...

— Рак на кожата — услужливо подсказах аз.

Неосъщественият Спилбърг извъртя глава към мен и се навъси.

— Ако сте тук за застраховката, всичко е уредено.

— Застраховката ли?

— Да! — отговори сприхаво той. — Срещу всякакви рискове. Вие не сте ли хотелският юрист?

— На такъв ли ви приличам?

Криси се изкиска, а режисьорът присви очи.

— Всъщност не. Бих ви дал ролята на човек от охраната, може би бивш боксьор със строшен нос и съмнително минало.

— Адвокат съм.

— В живота може би, но на екрана в никакъв случай. Прекалено сте як. — Той ме тупна по рамото, онова със сребърния пирон отвътре.

— И прекалено праволинеен. Същински спортист на финала.

— И до четвъртфинал не съм стигал — казах аз, но той не схвана намека.

Криси скочи от стола и пред челото ѝ провисна руса къдрица. Фризьорът сложи ръце на кръста си и я изгледа свирепо.

— После недей да обвиняваш мен, че изглеждаш сдъвкана и изплюта.

— Джейк, благодаря, че дойде — каза Криси и ме прегърна. — Изчакай само минутка, после те поговорим.

Минутка.

Вероятно в модния свят това означава „докато се свечери“. Защото трая около шест часа.

Заснеха двете манекенки в басейна под водопада. И защо беше тоя зор за косата? Не ме питайте: тя си остана мокра почти през целия ден. Заснеха още кадри на сушата, докато двете се мажеха с плажно масло, а някакъв загорял и атлетичен тип с бели панталони и сиво яке обявяваше: „В слънчев ден всички сме слънчеви. Нека видим как Криси и София се радват на слънцето.“ После взе да разправя за алое, витамин Е и здравословен тен. Мене ако питате, и Марлон Брандо не би се справил по-добре.

След това целият екни се прехвърли на плажа, където заснеха как двете момичета правят пясъчни замъци, тичат из водата, катерят се на сърф, гмуркат се, карат джет, играят на фризби и подскачат около волейболната мрежа с двама хубавци, които изникнаха изневиделица, демонстрирайки лъскави мускули и перлени усмивки.

Голяма работа. Приличаше ми на една от онези реклами за бира, където показват тъй невъобразимо красиви хора, че ти се ще някой да си скъса сухожилие, докато търчи подир топката или шишето. Но не беше реклама за нашите пикливи американски бири. Беше, да ме прощавате, промоция на ананасово плажно масло „Пит“.

Поизчаках малко, после отскочих до най-близкото плажно барче за една бира и хамбургер. Не ми оставаше нищо друго, освен да кисна на сянка, докато Криси припечелваше с пот на чело своите петстотин долара дневно — точно с петстотин повече, отколкото вях да изкарам аз.

Когато се върнах на плажа, снимаха последната част, наречена както ми каза жената с хронометъра, „моткане“. Криси и Софи просто си бърбеха и небрежно вървяха покрай водата. Наоколо куцукаха няколко старчета, включително един дядка с еврейска шапчица и торбести гащи до коленете. Той спря и се загледа в двете жени. Беше хубава сцена — контраст между старост и младост и прочие артистични дивотии, — но дядката я провали, като се почеса на едно място, където никой не слага плажно масло.

От все сърце се надявах да не срещна на плажа Дон Шула. Или баба. Бях само по ослепително ярък оранжев бански, при това толкова тесен, че не можеше да побере и автоматична писалка, камо ли... е, нека го наречем инструмент на защитника. Криси бе помолила един от колегите манекени да ми услужи, та да се отърва от мокасините и дългия панталон. Обикновено ходя на плаж с рязани джинси или гащета от епохата на черно-белите филми. А ето че сега стоях тромав, смутен и разголен.

— Кой ти разработи този небрежен имидж? — бе попитал най-сериозно услужливият манекен — Келвин май е най-подходящ за теб, но сигурно неговите модели ти идват теснички в раменете.

— Моят имидж — рекох му аз — е разработен в спортните съблекални. Вехти фланелки и избелели анцузи. Ако ми потрябва нещо ново, ще се обадя на моделиера си.

Сега денят гаснеше и двамата с Криси се разхождахме по плажа.

— Изслушах записите — казах аз.

— Трябва ли да говорим за това? — попита тя.

Беше навела глава и усърдно разглеждаше как пръстите на краката ѝ шават из мокрия пясък.

— Трябва. Ще ти се наложи да разказваш пред съдията и заседателите.

— Много ми е трупно.

— Знам, но се налага. С друго не разполагаме.

— Тоя разговор пак ще разбуди гнева.

— Преди хипнозата имаше ли представа какво се е случило?

— Не. Но след това всичко стана пределно ясно.

— Опита ли се да поговориш с баща си, да го обвиниш, че те е изнасилил?

— Не. Нямах сили.

— По-късно заплашвал ли те е някога? Боеше ли се от него?

Ровех отчаяно да намери някоя дреболия, която да създаде поне намек за самозащита.

— Не. След като узнах какво се е случило, изпитвах към него само омраза. Тя ме изгаряше. Исках да го убия. Само за това мислех.

Страхотно. Ето ти и предумисъл, и жестокост.

— А сега как се чувстваш? Не изпита ли угризения?

— Не! — Лицето й пламна — Още го мразя. Той заслужаваше да умре. Хората ще ме разберат. — Тя вдиха две ръце, сякаш стискаше малкия пистолет, и се припели в една речна рибарка, увиснала над главите ни. — Бам!

Рибарката отлетя, а Криси се завъртя към мен, продължавайки да държи въображаемия пистолет.

— Беше съвсем лесно, Джейк. Странно лесно, нали?

Не странно, направо ужасно. Изумявах се от липсата й на угризения, от явната й неспособност да мисли, за чиято и да е друга болка, освен за своята.

— Доктор Шийн ли ти каза да застреляш баща си?

— Не. Защо да ми го казва?

— Не знам. Разкажи ми за Гай и Шийн.

— Какво например?

— Каква е тяхната цел? Какво ще спечели Гай, ако те отърве?

Все още беше горещо, макар че слънцето вече залязваше над Евърглейдс. Източният вятър развяваше косата на Криси пред лицето й. Тя я приглади назад и каза:

— Нищо. Просто съм негова сестра.

— Не. Ти си негова заварена сестра. Уби баща му, а той изгаря от желание да ти помогне.

Десетина чайки се рееха над вълните и от време на време пикираха да грабнат от повърхността някоя дребна рибка. Страхливи птици, не смеят да се гмурнат по-надълбоко като речните рибарки.

След малко Криси каза:

— Не знам какво търсиш.

— И аз. Случаят е толкова шантав. Когато има убийство и не знаем кой го е извършил, доктор Чарли Ригс винаги пита: Cui bono? Кому е изгодно? В случая ти си извършила убийството, но какво печели Гай, ако те измъкне?

— Има ли значение, щом ни помага?

— Има, защото ако не знам, няма начин да разбера дали наистина ни помага. Трябва да знам къде му е интересът. И на Шийн също.

Няколко минути крачихме мълчаливо, оставяйки два реда следи по мокрия пясък. Вятърът полюшваше морската трева по дюните. По крайбрежната улица подтичваха любители на спорта. Накрая Криси каза:

— Има нещо, което не знаеш.

Кога ли съм знаел всичко?

— Какво?

— Лари Шийн беше влюбен в майка ми.

— Искаш да кажеш, че са имали връзка?

— Така мисля. И татко го мислеше.

— Обвиняваше ли я?

— Не съвсем. По-скоро ѝ се присмиваше. — Гласът на Криси стана дрезгав. — „Ще дойде ли днес добричкият доктор да ти разтрие гърба или психиката, Емили?“ Такива ѝ ги говореше.

— Гай знаеше ли?

— Мисля, че всички знаеха за това.

— Шийн споменава ли ти някога за това?

— Не с думи. Но си спомням, че на погребението той плака колкото мен. Татко изобщо не плака, но цяла седмица беше мъртво пиян.

Минавахме покрай семеен пикник на плажа. Морският вятър разносяше аромата на печено пиле.

— Джейк, умирам от глад — каза Криси. — Днес работихме без обедна почивка.

— Добре. Аз черпя. Да се връщаме.

Гледах я в розовите лъчи на залеза — без грим, с развяна коса. Днес беше хванала малко тен. За първи път забелязах няколко лунички на носа ѝ. Изглеждаше млада и невинна. Красотата се появява под

толкова много форми. Красотата на природата, красотата на духа... а сега и невероятната телесна красота на тази жена.

Но аз гледах повърхностно, а както казва Чарли Ригс, нещата рядко са такива, каквито изглеждат. Обезмасленото мляко се маскира като сметана. Какво се криеше под повърхността? Вече бях виждал Криси с пистолет в ръцете. Дори на два пъти, ако броим и въображаемото оръжие преди малко.

А сега я виждах тъй студена. Хладнокръвното отмъщение не е оправдание за убийство. Ако изобщо ставаше дума за отмъщение. На записите гласът ѝ звучеше невероятно убедително. Сълзите, риданията. Спомних си какво споменаваше личното досие на Криси в агенцията ма Ръсти. Три години курсове по актьорско майсторство. „Е, добре — прозвуча в главата ми гласът на въображаем преподавател, — току-що научавате, че в детството сте подлагани на сексуално насилие от баща си. Какви емоции ще изригнат от дъното на душата ви?“

Нямаше да ми е за пръв път да обърквам красотата с невинност. Сега се чудех дали не съм станал пионка в някакъв сложен заговор. Игра на убийство и прикритие с участници Гай Бърнхард, Лари Шийн... и Криси. Възможно ли бе? Всичко да е уредено от самото начало със скалпени басни за изнасилване. Но защо?

Прогоних грозната мисъл и отново погледнах Криси.

— Уважавам те, Джейк — каза тя изведнъж.

— Какво?

— Ти наистина се мъчиш да ми помогнеш, нали?

— Естествено. Това ми е работата.

— Аха... Ти си много привлекателен мъж, Джейк.

— И преди всичко твой адвокат — строго отвърнах аз.

— Едното противоречи ли на другото?

Загледах се как един мъничък краб притича покрай водата, и се зарови в пясъка.

— В интерес на истината — да. Поне докато не мине процеса. После...

Не довърших. Ако не станеше някакво чудо, после тя щеше бъде в затвора.

— Значи просто си вършиш работата?

Задяваше ме.

— Добре де, има и нещо повече. Харесвам те. Много. Няма да разправям колко си хубава, защото сигурно всеки срещнат мъж ти го казва. И няма да си опитвам късмета, защото това само ще ми размъти главата, без да помогне на делото.

— Ще спечелиш ли заради мен?

— Ще се опитам да спечеля.

„Само не питай как — помислих си аз. — Просто нямам представа“.

— Вярваш ли ми, Джейк?

— Вярвам, че си убедена в онази история с баща ти, и ще я използвам, защото не разполагаме с друго. Но нещата са по-сложни. В живота винаги е така. Налага се да надничам под дърво и камък.

— И какво се надяваш да откриеш?

— Каквото има обикновено отдолу. Змии.

— Змии — повтори Криси.

Спомних си за сеансите и кошмарите й. Може би тя също си спомни.

Повървахме още няколко минути, докато отпред се появиха „Итън Рок“ и „Фонтенбло“. Криси се обърна към мен, протегна шия и лекичко ме целуна по бузата.

— За какво? — попитах аз.

— За това, че си мъж, когото мога да гледам, без да лягам по гръб.

— Дадено — казах аз. — Засега.

Тя побягна, разхвърляйки пясък с петите си. Погледах я, после се втурнах след нея. Криси тичаше плавно, прасците й се издуваха на всяка крачка, а дупето се въртеше изкусително. Никога не съм бил сред най-бързите защитници по Източното крайбрежие, но все още можех да догоня на плажа една манекенка.

Стига да исках.

В момента бях напълно доволен от положението. Добре де, знам, знам. Съвременният мъж не би трябвало да реагира като потомък на пещерните маймуни. Старая се, наистина се старая. Но в много отношения представлявам жив анахронизъм. Не отговарям на съвременните стандарти. Все още придържам вратата пред дамите, казвам на сервитьорките „Благодаря, госпожо“ и плащам сметката, когато изведа госпожица (да, все още употребявам тази дума) на

вечеря. Предпочитам Тони Бенет пред Тупак Шакур, Норман Рокуел пред Анди Уорхол и Джин Кели пред Майкъл Джексън. По онова време още не ме е имало, но все си мисля, че въпреки войната през четирийсетте години е било по-хубаво, отколкото през деветдесетте.

Бяхме само на петдесетина метра от чадърите и шезлонгите пред „Фонтенбло“, когато Криси сякаш се препъна. Догоних я точно когато спря, завъртя се и тялото ѝ омекна.

Имах чувството, че преживявам отново същата сцена. Само че този път не беше застреляла никого.

Подхванах я точно както в бара и вдигнах тялото ѝ на ръце. Докато я притисках към гърдите си, тя прошепна моето име. После задълго настана тишина, нарушавана само от познатия плисък на пълните по пясъка.

Криси се свести уморена, замаяна и гладна. Носехме се към Коконът Гроув с моя стар олдсмобил. Докато тя дремеше, аз извадих клетъчния телефон — една от малкото ми отстъпки пред съвременните технологии. Моят приятел, легендарният адвокат Стюарт З. Гросман, бе казал веднъж, че клетъчният телефон е най-великото постижение на нашия век. В никакъв случай, възразих аз. На първо място стои сутиенът с подпльнки.

Докато се доберем до малката къщичка от коралова скала, моите мъдри съветници вече бяха пристигнали. Внесох Криси вътре, като блъснах изметнатата врата със здравето си рамо. В кухнята чакаха всички, които обичам на този свят — баба, моят племенник и наставникът ми.

Баба хвърли едно око и рече:

— Туй момиче трябва малко да позаглади косъма.

Чарли Ригс измери пулса, температурата и кръвното на Криси, после заяви, че няма нищо сериозно.

Кип се позавъртя наоколо, погледна крадешком Криси и ми намигна по мъжки.

Баба беше домъкнала раkitова кошница, пълна догоре с провизии и домашни лекарства от вишновка до ръжено уиски. През ставащите петнайсет минути Криси изгълта три панички мидена чорба, половин прясна погача с пушено филе от риба-меч и една

паничка пилешки дреболии, всичко това придружено с половин бурканче от бабината скоросмъртница.

— Ела ми на гости само за една седмица и ще заприличаш на човек — каза баба, докато я гледаше как се храни.

— Имам чудовищен апетит — отвърна Криси с пълна уста, — но трябва да внимавам. Сигурно вече съм лепнала едно кило.

— И още пет ще лепнеш — обеща баба. — Обичаш ли домашна шунка със сухари и сос, наденица, малко качамак със сметана и пудинг за десерт?

— Звучи страхотно. Обикновено ям млад зелен фасул, след концентрат и черно кафе без захар.

— Леле божке! Затуй ти се броят ребрата.

Аз се изкашлях.

— Бабо, мисля, че припадъкът се дължи на стрес, а не на недохранване.

— Стрес! Пак ли си ги слушал онез психодоктори? Когато бях младо момиче, никой не приказваше за стрес.

— Когато си била младо момиче, Фройд още не се е сещал за мастурбация.

— Недей да ми вириш нос, Джейкъб, че си сегичка ще те нашляпам на коляно. И не приказвай мръсотии пред Кип.

— Кип ли? Когато го питах дали е готов да си поприказваме за птичките и пчеличките, той рече...

— Че съм гледал нецензурирания вариант на „Първичен инстинкт“ — обади се Кип. — Плюс „Стриптийзърки“ и „Хлапета“. Други въпроси?

— Джейкъб, що за вуйчо си ти? — попита баба и ме изпепели с поглед.

— Тотално страхотен — защити ме Кип.

— Едно дете не бива да научава за секса от филмите — заяви баба със суров доктор-Споковски тон.

— Не съм го научил от филмите — възрази Кип. — Когато вуйчо Джейк ходеше с онази стриптийзърка, аз ги слушах и...

— Кип! — изревах аз, за да му затворя устата. — Не беше стриптийзърка, а екзотична танцърка. И изобщо не бива да подслушваш. Това е невъзпитано.

— Стига бе, вуйчо Джейк. Такъв шум вдигахте, че трябваше да спя на задната веранда.

— Тя ме учеше на испански — казах аз.

— Да бе — изпръхтя баба.

— Вярно, бабо! — побърза Кип да защити своя tío Jacobo^[3]. — Все я чувах да вика: "Ay, Dios! Ay, Jesús, María y José!"^[4] — А пък след малко ставаше съвсем кротка и почваше да пее „Аве Мария“.

— Втасахме я! — Баба затропа из хола, начумерена като буреносен облак — Тепърва ще си поговорим за тая работа, Джейкъб. — После тя се обърна към Чарли. — Ти какво мислиш, докторе? Защо припада туй сладко момиче?

— Откъде да знае Чарли — подметнах аз с тарикатски тон. — Досега не е имал жив пациент.

— Джейкъб Ласитър! — кипна окончателно баба. — Тая цапната уста не си я наследил от моята рода.

— Да, госпожо. От тях съм наследил почтената жилка, благодарение на която крият данъци, варят нелегално уиски и се женят за братовчедки.

— Чашата преля! Още една дума и грабвам точилката!

Оттеглих се от кухнята заедно с Криси. Петнайсет минути покъсно тя спеше на дивана в хола, завита до брадичката със старо плетено одеяло. Аз клечах до стената, точно под въздушната снимка на опустошенията след урагана Андрю през 1992 година. Кип се беше чучнал на вехтата кожена табуретка. Чарли Ригс крачеше напред-назад край дивана и пускаше от лулата си облаци дим със сладък вишнев аромат.

— Много е хубава, вуйчо Джейк — каза Кип. — Като Ел Макферсън в „Сирени“.

— Тая пък глупотевина какво означава? — попита баба, идвайки откъм кухнята с нарязан кокосов кейк.

— Сирените пеели песни, с които подмамвали древните моряци да загинат върху скалите — обясних аз.

— Досуц като онез жени, дето вечно ти се лепят на врата — каза баба. — Първо оная Джина Флорио с богатия мъж. После английската психарка, дето беше по-смахната от пациентите си. И оная перкурорка Баросо.

— Казва се прокурорка, бабо. Беше помощничка на щатския прокурор.

— Все тая. Сирени са всичките.

— Можем да запушим ушите на Джейк с восък — предложи Чарли Ригс.

Баба го стрелна с поглед.

— Одисей наредил на своите хора да си запушат ушите с восък, и да не чуват песента на сирените — обясни той.

— И очите е трябвало да им завърже — рече баба. — Много внимавай, Джейк. Почнеш ли да се грижиш за някое птиче със строшено крилце, непременно си докарваш бяла с главно Б.

— Б като басейн — обади се Кип.

— Вярно — каза Чарли Ригс. — *Ubi mel ubi apes*. Където има мед, има и пчели.

— Ей, хора, викнах ви да помогнете, а не да ме плюете — рекох аз.

— Ще поръчам да й направят кръвна картина — каза Чарли, гледайки спящата Криси. — Може да излезе нещо съвсем просто, например хипогликемия, и тогава баба ти ще се окаже права. Една балансирана диета би помогнала. Но за всеки случай поръчай и една проба за наркотици.

— Защо?

— Просто така. Мене слушай, направи го.

— Добре, добре. Защо всички сте се заяли с мен?

— Защото те обичаме, вуйчо Джейк — каза Кип.

— А, стана ми по-добро. Дай сега да те прегърна.

Кип пристъпи напред и се метна в прегръдката ми. Беше дългнест и кльошав. Вдишах го нависоко, за да ме прегърне и с краката.

— И аз ви обичам.

Чарли се изкашля недоволно пред този изблик на емоции и каза:

— Вече взех болничните документи и поговорих с лекарите и сестрите.

— Е?

— Нищо особено. Хари Бърнхард е бил включен на електрокардиограф. Върху записа ясно се вижда вентрикуларна фибрилация. Прилича на земетресение от девета степен по Рихтер.

Няма ни най-малко съмнение относно причината за смъртта. Нарушаване на сърдечната дейност.

— Може би трябва да викнем кардиолог — казах аз.

— Викни, ако искаш. Проверих всичко в протокола за аутопсията. Сърцето на Хари Бърнхард било меко и отпуснато, с тегло четиристотин и пет грама. Под микроскопа се вижда раздалечаване на миокардиалните мускулни влакна. Затлъстелият му черен дроб тежал три хиляди сто двацет и пет грама, което подсказва прекомерна употреба на алкохол. Имал четири цяло и пет десети на сто въглероден двуокис в хемоглобина, както може да се очаква у закоравял пушач.

— Ако се беше грижил за здравето си, щеше да оживее този негодник — казах аз. — Можеше да оцелее след раните.

— Стига си хленчил — прекъсна ме Чарли. — Причината за смъртта може да е сърдечен удар, но сърдечният удар е предизвикан от изстрелите на твоята клиентка.

— Разкажи ми подробно.

— Кое?

— За последните мигове на Хари. Знаел ли е, че умира? Или е бил в безсъзнание?

— Започне ли фибрилации, сърдечният мускул блокира и не изпомпва кръв. Почти веднага настъпва мозъчна недостатъчност. Да речем десет секунди до загуба на съзнанието.

— Достатъчно, за да каже нещо — подхвърлих аз.

— Като Мел Гибсън в „Смело сърце“, преди му отсекат главата — обади се Кип.

Всички го изгледахме въпросително.

— Сво-бо-да! — викна той толкова силно, че Криси се размърда на дивана.

— Ами после? — попитах аз.

Чарли сви рамене.

— Сърдечният монитор почва да дрънчи като ротативка, ударила джакпота. Спешният екип дотичва за секунди. Опитват да го съживят. Той се мята в агония, може би пълна или повръща. Всички усилия остават без резултат.

— Казал ли е нещо на лекарите?

— Нито дума. Разпитах ги. Просто се мъчел да диша и умираше пред очите им.

Представих си сцената. Хари лежи мъртъв в спешното отделение. Криси е на път към затвора, а аз се прибирам у дома, отнасяйки върху дрехите си аромата на нейния парфюм.

— Защо е стреляла по баща си? — попита невинно Кип.

Ние с Чарли се спогледахме. Как да го обясниш на дете?

— Преди години, когато Криси била малка, горе-долу колкото теб, баща й...

Млъкнах и се помъчих да подбера подходящи думи.

— Изнасилил ли я е? — изпревари ме Кип както обикновено.

— Да. Тя така казва.

— Ами тогава защо е чакала толкова години?

Ха върни обяснявай на дете. Или на съдебен заседател.

— Забравила е — казах аз и усетих колко глупаво звучи.

— Забравила?

— По-точно казано, изтласкала е спомена настрани, за да не го вижда. А после споменът се завърнал.

Кип ме изглежда скептично.

— С това ли ще я оправдаваш? Забравила нещо ужасно, а след години си го спомнила и затова убила баща си.

— Адвокатът не си измисля фактите, Кип. Каквито карти получиш, с такива играеш.

— Знам, вуйчо Джейк. Баба ме учи да играя. Казва никога да не блъфирам без покритие и да знам кога се свалят картите.

[1] Гаспачо — студена гъста супа от краставици, домати, хляб, лук и чесън в смес от оцет и олио. — Б.пр. ↑

[2] Радост от живота (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Вуйчо Джейкъб (исп.). — Б.пр. ↑

[4] Ах, Боже! Ах, Исусе, Богородице и Йосифе! (исп.). — Б.пр. ↑

ХЛЪЗГАВ ПЪТ

Таванският вентилатор над леглото ми описваше безконечни кръгове със сънено туф-туф-туф. На черницата отвън един присмехулник пееше самотната си любовна песен. Кип беше намалил звука на телевизора в стаята си, но все пак чувах някакви металически гласов. Седнал на леглото, аз препрочитах една стара кримка за Травис Макгий и неволно завиждах на тоя „едър, мургав и кокалест морски вълк“. В каквата и каша да се замесеше все успяваше да се измъкне с ум или юмруци. А аз съм просто един треторазреден футболист, завършил вечерно право, който се мъчи да постъпва правилно, но накрая непременно оплита конците. Станах и отидох до стълбището. Вратата на Кип беше затворена, тъй че не му се обадох. Щеше да заспи, когато му дойде времето, а ако искаше да гледа телевизия цяла нощ негова работа. След два дни щеше да грохне и да си нормализира режима. А аз съм от старата школа — не закачай детето, самичко ще се възпита. Точно така ме отгледа баба, след като убиха баща ми, а майка ми избяга.

Всички сме безпомощни пред миналото, казал веднъж Кларънс Дароу. Точно така пледират и адвокатите, които се мъчат да съхранят живота на някой жесток убиец, който е имал скапано детство. Но тази максима може да се приложи и в много други отношения. Всички ние подсъзнателно усвояваме обичаи и навици, симпатии и антипатии, възгледи и предубеждения от хората, които са ни отгледали. Имам си много трески за дялане, но баба ме е учила никога да не посягам на по-слабия и да помагам на онзи, който го заслужава. Учила ме е да проявявам умерено неуважение към властите и сам да си проправям път през пущинака. Би била напълно доволна, ако бях станал рибар като баща си или пък шофьор, барман или капитан на туристическо корабче като мъжете, минали през живота й. Още от юношеските си години се мъча да следвам нейния девиз: живеј си живота и гледай да не навредиш другиму.

Облечен само с червени плетени шорти, аз зашляпах бос надолу по стъпалата. На дивана Криси мъркаше тихичко във възглавницата. Умиротвореното ѝ лице изглеждаше почти детинско в своята красота и невинност. Дълго я гледах, после изведнъж се засрамах, че зяпам като дърт похотлив пръч.

Минах в кухнята и измъкнах от хладилника бабината баница с фъстъчено масло. Първата хапка се топеше в устата ми, когато ме връхлетя внезапна мисъл. Баба! Не я бях чул да си тръгва. Нито пък Чарли.

Нямаше ги горе. Нямаше ги и долу. Къде се бяха дянали? Моята къща е двуетажна кутийка с непроходимо буренясал заден двор.

Дворът.

Надникнах през щорите. Съседите имаха халогенни лампи против крадци и призрачното им сияние озаряваше целия двор. В хамака, опънат между две дървета, зърнах стария си наставник И баба. Сляха здраво прегърнати в топлата, влажна нощ, изпълнена с аромат на жасмин. Щури хора.

Доядох парчето баница с чаша студено мляко и поех обратно към стълбището. В стаята на Кип телевизорът още бръмчеше и докато минавах покрай вратата, чух гласа му.

После още един глас. И тихо кискане.

Това пък какво беше, по дяволите?

Леко почуках и отворих вратата.

Кип лежеше, подпрян на възглавницата. На екрана Джим Кери се мъчеше да спаси Дан Марино от някакъв смахнат похитител с неопределен пол. Откровено казано. Дан е по-добър като полузащитник, отколкото като актьор.

И още някой лежеше, подпрян на възглавница.

— Привет на всички! — каза Кип. — Вуйчо Джейк, това е Таня.

— Здравей, Таня — произнесох аз, защото така беше по-възпитано, отколкото да се провикна: „Какво търсиш в леглото на моя племенник, повлекано?“

— Таня живее отсреща — обясни Кип.

Естествено.

— А, Таня! Ти си дъщеря на Фийби.

— Здравейте, мистър Ласитър — поздрави любезно тя.

Беше дребничко, тъмнокосо момиче на около дванайсет години. За последен път я бях забелязал преди шест години да кара велосипедче с три колела. Сега беше с рязани джинси и тениска, поиздута от напъпващата ѝ женственост. Мили боже.

— Как е майка ти? — попитах аз.

— Чудесно — отговори Таня.

— Знае ли къде си? Толкова късно, искам да кажа.

Никак не си харесах гласа — стори ми се напрегнат и старчески.

— Ами да. Тя отиде за уикенда в Микосуки да гледа как индианците се опушват и танцуват около огъня, тъй че сега съм сама.

— Разбирам... — промърморих аз крайно неодобрително. Отдавна подозирах, че Фийби не става за майка.

— Мама много си пада по тия работи — продължаваше Таня. — Има един шаман, дето я учи на природосъобразен живот, билкарство и психическо изцеление.

Нищо чудно, че не ѝ оставаше време да подкастри живия плет.

— Поканих Таня да преспи у дома — каза Кип.

— Аха... — рекох аз, сякаш подобна покана бе по-нормална, от факта, че комарите хапят след дъжд.

— Но ако възразяваш — добави Кип, — можем да спим у тях.

— Не — отвърнах аз твърде прибързано и твърде високо. — Таня може да остане. Е, вярно, нямаме свободна спалня.

Двамата са разкискаха и усетих, че ставам за смях пред младото поколение. Зачудих се дали да не подам жалба срещу майка ѝ за недостойно родителско поведение. Спомних си, че Фийби има татуировка на рамото, и се запитах дали и Таня има такава и дали Кип ще я види, преди да се разсъмне.

Започнах да се ядосвам на себе си. Откога се извъдих такъв моралист? Все си мислех, че съм печен настойник, а реагирах като възпитател в сиропиталище.

— Няма нищо, мистър Ласитър — каза Таня. — Донесох си спален чувал.

Тя махна с ръка към ъгъла, където сред купища видеокасети наистина се търкаляше спален чувал.

— Разбирам — измънках повторно аз, защото почти бях изгубил дар слово.

— Хей, вуйчо Джейк, нали няма да се пицисаш заради нас? — попита Кип.

— Не. Защо? Разбира се, че не.

Таня ме успокои с удивително зрял глас:

— Ние с Кип само си ходим. Не сме... нали знаете...

Вгледах се в своя племенник, опитвайки да си припомня какъв бях на дванайсет години. Май доста мислех за момичета, но не ми и хрумваше да се целувам.

— Добре — казах аз. — Но не стойте до късно и...

И какво?

— И не забравяйте да си измиете зъбите.

Напуснах стаята и затворих вратата с чувството, че наистина съм голямо дърво. Върнах се в леглото, взех книгата и се впуснах заедно с Травис през Гълфстрийма към Бимини по дирите на злодея Джуниър Алън. Спомних си как някога бях преследвал по същия път една красива, но убийствена млада жена на име Лайла Съмърс.

Чувствах се тъжен и самотен, когато чух тихо почукване на вратата. Ако Кип искаше да попита може ли и той да спи в спалния чувал, щях да му отговоря с едно твърдо...

— Джейк — долетя иззад вратата женски глас, — буден ли си?

Аз и Криси седяхме на леглото, почти като невръстната двойка в отсрещната стая. Само че ако Кип си мислеше същите работи като мен, щях да го поставя под домашен арест за близките десетина години.

Криси изви дългата си шия и пусна облаче цигарен дим нагоре към вентилатора. Зарекох се да я накарам да ги откаже. Съвети на грижовния адвокат: край на пушенето, край на стрелбата.

Седяхме един до друг и разговаряхме. Тя ми разправяше какво харесва. Раци, картофена яхния с месо, Париж под дъжда, гмуркане из тропическите рифове. Да, и разходки по плажа с мъж, когото харесва. Разговаряхме за пиеси, за филми и дори за футбол. Тя разбираше играта сравнително добре и смяташе Трой Айкман за симпатяга. Лично аз винаги съм смятал нападателите за примадони, но Айкман поне търпи мъжки, като го ритнеш по кокалчето.

Поиграхме на думи и много се смяхме на измислиците си. После заговорихме за хората, минали през живота ни, и опознахме взаимно душевните си рани.

По някое време замълчах, а тя само ме гледаше.

— Какво? — попитах аз.

— Досега нито един мъж не ме е обичал.

Твърдението бе тъй нелепо, че аз се разсмях. Но лицето ѝ ми подсказа, че говори сериозно.

— Трудно е за вярване — казах аз. — Дори невъзможно.

— О, купували са ми много неща, водили са ме къде ли не. Използваха ме и аз ги използвах. Но никога не са ме обичали.

И тя остави примамката да виси. Аз кръжах около въдицата, но не исках да клъвна.

— Но ти ме обичаш... нали, Джейк?

— Да — казах аз.

— Значи няма да се преструваш, че това е просто поредното дело?

— Няма. Не мога.

— Тогава говори. Каж ми какво изпитваш.

— Не е лесно. Не ги умея тия пеша.

— Добре. Имаш правото да мълчиш. Всичко, което кажеш, може да се използва срещу теб в...

В какво? Тя не довърши. В съда? В краен случай? В любовта?

— Каж ми как се чувстваш — нареди тя.

Как се вкарват чувствата в рамка от думи? Не знаех.

— Сложно е — казах аз. — Имам дълг към теб. Ти разчиташ на мен като на мъж, а като на...

— Рицар в сияйна броня.

Поклатих глава.

— Не, като на адвокат.

Тя смачка цигарата си в декоративния пепелник върху нощното шкафче.

— Няма ли да ме спасиш?

— Искам. Повярвай ми, искам...

Навън присмехуликът пак се дереше с пълна сила, а в далечината виеше полицейска сирена.

— Какво искаш, Джейк?

— Искам да те обгърна с ръце и да те отнеса някъде. На сигурно място, където никой не ще ти стори зло.

— Ах, ти си моят рицар.

— Не. Бронята е ръждясала, коленете скърцат и жребецът отдавна не е подковаван. Освен това вечно не ми достига една крачка.

Криси се приведе и ме целуна. Дъх на парфюм и цигари.

— Не и за мен — каза тя.

После пак ме целуна нежно и колебливо. Чакаше да отвърна на целувката. Но аз не го сторих. Протаках.

— Трябва да запазим известно разстояние помежду си — казах аз.

— Поне докато свърши процесът.

— В географски смисъл ли? — Тя пропълзя по-наблизо, усмихна се игриво и зарови пръсти в косата ми. — Или в емоционален?

— И двете. Обикновено са свързани.

— О, не знам. Била съм физически близо до много мъже. Но не и емоционално.

— На всички ни се е случвало — казах аз. — Но е толкова безсмислено, толкова...

— Кухо.

— Точно така.

— Не искаш да се обвързваш с мен, нали? — попита тя.

— Не че не искам. Не мога.

— От какво се боиш?

— От теб. От мен. Бил съм вече по този път.

— Ще бъде ли нарушение на етиката?

— Формално погледнато, да. Адвокатското дружество забранява да спим с клиентите.

— Наистина ли?

— Освен ако сме имали връзка преди делото. Тогава гледат на нарушението през пръсти.

— Добре казано.

— Но не е там работата. Не съм се учил на морил от книгите. Просто се мъча да постъпвам правилно. Ако се обвържем, това ще замъгли преценката ми.

— А не искаме да става така — каза тя и пропълзя толкова близо, че вече дишахме един и същ кислород.

— Криси, не се шегувам.

— Нито пък аз.

Тя смъкна тениската, после шортите, които прикриваха бикините, а след това и тях. Стана, протегна се и макар че имаше нещо театрално в тази поза с извит гръб и изпъчени гърди, изпълнявана може би хиляди пъти, същевременно тя бе тъй съвършено естествена и невинна, че ставаше още по-изкусителна. Естествено, тъкмо това се целеше. Някои красиви жени може и да не усещат какъв ефект оказват върху мъжете. Други, особено тези, чиято професия е свързана с външния вид и впечатлението, знаят точно какъв ефект дава всяка извивка на шията, всяко помръдване на бедрото, всяка двусмислена усмивка. При тях в излагането на гола плът няма нито срам, нито гордост. То е просто факт и в съвършенството на подробностите, в симетрията на чертите, в съчетанието на сила и здраве, което лъха от подобно създание, винаги се спотайва ясната мисъл, че красотата ще повехне. Догодина ще се наложат нови модели, затова ако имаш такава хубост, използвай я незабавно.

Криси се завъртя към вратата, разкривайки пред мен стройния си гръб и изящната извивка на ханша. Щракна лампата, после се приближи към леглото с грациозна стъпка, очертана като силует в полумрака стройно, гъвкаво сексуално парче, познаващо отлично своята сила. Седна, подви крака, приведе се към мен и гърдите и се притиснаха в моите.

Сигурен съм, че нейде на тая планета съществува мъж, който би устоял. Но пред Криси Бърнхард не лежеше папа Йоан Павел Втори. В леглото бе самозваният рицар Джейк Ласитър с всичките си сто килограма и сто осемдесет и пет сантиметра, с кипнала кръв и подивяло въображение. Нуждаех се от строго предупреждение. Пази се, либидо! Внимание, опасни завои! Хлъзгав път!

Тя изви глава и ме целуна отново. Този път отвърнах на целувката. Обгърнах главата ѝ с длани и пак се целунахме, водейки битка с езици; после тя впи зъби в долната ми устна.

Исках да я спася, да ѝ се насладя, да я вкуся, да я погълна. Исках хиляди неща час по-скоро, веднага. От гърлото ѝ излетя дрезгав стон и ние трескаво се вкопчихме един в друг.

Тя посегна надолу, смъкна боксерките ми и аз ги ритях към отсрещния ъгъл. Плъзна длан по гърдите ми, към корема, към слабините. Бих толкова твърд, че ме болеше.

Целунахме се жадно, хапехме устни, смучехме, търсехме, намирахме. Ръцете ни изследваха, галеха, сграбчваха. Обгърнах с длан заоблената стегната гръд и стиснах връхчето с палец и показалец.

— По-силно, Джейк. Няма да се строши.

Стиснах, тя ахна и аз поех връхчето с устни като зряла червена череша. Ръката ми плъзна надолу по плоския ѝ корем и откри горещата влага. Когато я докоснах, тя ахна отново, после ме сграбчи за тила и приближи устни до ухото ми.

— Люби ме, Джейк. Люби ме, моля те.

Гласът ѝ бе натезал от копнеж, печал и непоносима страст. Звукът му отекна дълбоко в мен като басова струна. Исках да я прикрия със своя щит, да я опазя от всички беди, да я отнеса нейде, където никой не би могъл да ѝ стори зло.

Тя протегна дългите си нозе и пак прошепна:

— Люби ме сега, Джейк.

Все същият отчаян копнеж.

Притиснах се плътно към нея. После се плъзнах по-надолу и тя бе отворена за мен, гореща и тръпнеща. Проникнах в нея, а тя се вкопчи в мен и ни понесе един и същ ритъм, телата ни се движеха бавно, безкрайно бавно. Оставих я да поведе и когато движения ѝ се ускориха, тя захапа гърдите ми, заби нокти в гърба ми, после сграбчи главата ми с две ръце и заскуба косата. Задавеният ѝ дъх изгаряше шията ми, изпълнен наполовина с болка, наполовина с безумна наслада. Ускорих ритъма, тласках все по-мощно и по-бързо, докато първо от нея, а сетне и от мен излетя глухо ръмжене, очите ѝ се извъртяха и тя нададе тих, вълчи вой, после притисна китка в устата си и захапа с все сила, сякаш не понасяше да чуе собственото си удоволствие.

Аз затласках с удвоена сила, след миг свърших и тя ме обгърна още по-здраво. Останах да лежа така, притиснал лице към нейното докато усетих на устните си солена капка и разбрах, че сълзите ѝ са се смесили с моите.

ПЛОДОВЕТЕ НА ЗЕМЯТА

— Чакай да видим дали съм те разбрал — каза Роберто Кондом.
— Измъкнал си под гаранция някаква мацка, дето е обвинена в убийство, но аз — който само съм бил по една случайност около някаква мизерна кражба на плодове — аз, значи, трябва да седя в панделата.

— Ако не се отървеш, това ще ти е трета присъда и ставаш рецидивист — казах аз. — Цял живот на държавни разноски.

— Саражо!^[1]

— Споделям чувствата ти.

— Това е, защото съм кубинец, нали, Джейк? Аз съм потиснато малцинство.

— Съжалявам, Роберто. В Маями си мнозинство.

Седяхме в миниатюрната адвокатска стаичка на областния затвор. На идване си бях проправил път с лакти през многоезична тълпа от майки, съпруги, приятелки и пищящи бебета. Горе мъжете висяха на решетките, а отдолу жените крещяха, че искат да им духат или да ги застрелят, жалваха се от неплатени наеми, забравени рождени дни и прочие домашни проблеми, които обикновено не се обсъждат на висок глас по улиците.

От стаичката продължавах да чувам крясъците им и дрънченето на железни врати. Зад решетките винаги ме хваща клаустрофобия, дори да имам пропуск за свободно излизане. От непрестанната шумотевица и металическия мирис на дезинфекция имах чувството, че клеча в нефтен варел, докато някои блъска отгоре с бейзболна бухалка.

— Дали пък да не поднесеш на съдията дребен подарък? — предложи Роберто.

— Не подкупвам съдии.

— Не ти говоря за подкуп. Един приятел може да му прати човешки череп с червено-черни мъниста и четиринайсет цента на дребно. Да го хване проказа.

— Я стига, Роберт. Трябва да вярваш повече в адвоката си.

— Вярвам само на brujeria^[2] и palo mayombre^[3].

— Ако ще съдията да хване вируса Ебола, ти пак ще си останеш на топло. Тъй че ме остави да действам, бива ли?

— Добре бе, ама не е честно. Първо на първо не са доказали нищо срещу мен. Nada^[4]. Може би само навлизане в чужда собственост, което е гражданско провинение и толкоз. Как ще докажат, че съм взел плодовете? Може да са паднали в каросерията. Може би изобщо не е престъпление да събираш плодовете на тая земя, които принадлежат на всички Божии твари, нали така?

Страшно обичам клиентите да ме учат на адвокатска тактика.

— Не биха дали под съд някой опосум, задето краде манго, нали Джейк?

— Не, просто ще го застрелят, както искаше да направи Гай Бърнхард.

— Тоя руерсо^[5]! Да крадеш от Гай Бърнхард, не е престъпление.

На горния етаж някакъв затворник викна на друг да си намали радиото.

— Какво искаш да кажеш, Роберто?

— Онзи hijo de puta^[6] краде вода от половината фермери в Южен Дейд. Братовчед ми Хавиер има стотина декара само на три километра от фермата на Бърнхард и кладенците му пресъхнаха.

— Бърнхард ми разказа за тамошните препирни около водата.

— Бас държа, че не ти е казал всичко.

— Стара история, Роберто. Богатите стават псе по-богати. Бедните умират от жажда.

— Да, ама знаеш ли, че Бърнхард изхвърля по-голямата част от водата, която изпомпва?

— Какви ги говориш?

— Напоителните му вади се вливат в един голям канал, дето отива право към Бискайския залив. След като напои дърветата, Бърнхард продължава да помпа и изхвърля водата. Видях го с очите си. Преди да направим удара с мангото, три ноци наред проверявах градините, цялото имение обиколих пълзешком. Водата в канала беше дълбока метър и половина и течеше като река право на изток.

— Глупости. Той продава водата. Защо да я похабява?

— Откъде да знам?

— Премяташ ме, нали, Роберто? Пак замисляш някакво оправдание. Не си ходил да крадеш манго. Работиш пол прикритие за Службата по водните ресурси.

— Джейк, *mi amigo*, трябва да ми повярваш. — Правеше се на много обиден. Затворниците умеят да те засрамят. — Гай Бърнхард изхвърля вода в залива. Кълна ти се. Чувал ли си ме някога да лъжа?

— Само под клетва — казах аз и си спомних за Рой Кон.

— Е, казвам ти, че го видях с очите си.

Но защо, питах се аз. Напрегнах си мозъка, без да родя каквато и да било идея. Любителят на манго, всеотдайният брат и запален стрелец Гай Бърнхард ставаше все по-загадъчен.

— Та да си дойдем на думата, Джейк. Не биваше да ме арестуват, задето съм крал манго от онзи *sabrun*^[7]. Трябваше...

— Знам, знам, Роберто. Трябваше да ти дадат медал.

[1] Проклятие! (исп.) — Б.пр. ↑

[2] Малц (исп.). — Б.пр. ↑

[3] Магически жезъл (исп.). — Б.пр. ↑

[4] Нищо (исп.). — Б.пр. ↑

[5] Нерез (исп.). — Б.пр. ↑

[6] Кучи син (исп.). — Б.пр. ↑

[7] Гадняр (исп.). — Б.пр. ↑

СПОМЕНИ

— С какво мога да ви услужа, мистър Ласитър? — попита тя.

— Можете да ми викате Джейк.

— Чудесно, а вие можете да ме наричате доктор Сантяго. — Тя избухна в сърдечен смях. — Шегувам се името ми, с Мили.

Доктор Милагрос Сантяго беше едра жена на около петдесет години, с очила, вдигнати върху челото. Кабинетът ѝ се намираше на втория стаж в една сграда на „Корал Уей“ — оживена улица с високи индийски смокини и множество магазинчета. Беше горещ юнски ден, но вътре климатикът работеше с пълна сила. Фикусът в ъгъла стърчеше самотно и май се нуждаеше от психиатрична помощ. Стените бяха покрити с бежови платнени тапети. Освен бюрото имаше диван и две кресла в меки кафяви топове.

— Чарли Ригс каза, че можеш да ми помогнеш по един случай — казах аз.

— *Mi querido hombre!*^[1] Да не си приятел на Чарли?

— Той ми е като баща.

— Толкова мил човек. Когато бях в отдела по престъпно поведение, разработвахме заедно психологически портрети на серийни убийци.

— Марли не ми каза, че си била във ФБР.

— Не съм била. Просто им сътрудничех, пишех куп отчети, които никой не четеше. Три години слушах сексуалните фантазии на затворниците от смъртните отделения и накрая реших да сменя професията.

— Частна практика — казах аз.

— Да. Сега разни скучаещи домакини ми разправят как мечтаят Клинт Истууд да спре с камионетка пред тях и да им набере цветя.

Тя смъкна очилата върху носа си и ме огледа за миг.

После стана и отиде до бръмчащата кафеварка в ъгъла. Завъртя една ръчка и гъстата черна течност забълбука в две миниатюрни чашки.

— Ако дам на пациентите пълна чашка — каза Мили, — приказват толкова бързо, че не успявам да вода записки.

Тя ми подаде димящото ракетно гориво, което пия без захар за пълно недоумение на кубинските си приятели.

— Едно време ходих няколко пъти на психоаналитик — казах аз.

— Браво. Някои хора не смеят да си признаят.

— Тъкмо ме бяха изритали от „Делфините“, една приятелка ме заряза и в три правни факултета не искаха да чуят за мен.

— Изглежда, животът ти е бил в своя надир^[2], а и едва ли си можел да се похвалиш със самочувствие.

— Ако щеш вярвай, но отидох на психоаналитик само за да разбера защо не ми пука. Карах уиндсърф, търчах по купони или просто се мотаех. Много пиех, спях до късно и се отдавах на забавления без никаква ясна цел. Бях бунтовник, без да съм наясно защо и исках да разбера.

Тя се позамисли и сръбна глътка сладко кафе.

— Безразличието ти може да е било защитен механизъм срещу провала. Всъщност си се вълнувал, но не си искал да го признаеш.

— Вярно. Щом го разбрах, поставих си цели и тръгнах по нов път.

— И вече не си припарвал при психиатър.

— Имаше и друг случай. Преди няколко години загина една жена. Жена, която обичах. Мислех, че съм можел да я спася, та трябваше да си изясня някои работи.

— Изясни ли си ги?

— Не. Още се чувствам виновен и сънувам кошмари. Както виждаш, знам това-онова за професията ти.

— Не е зле. С какво мога да ти услужа, Джейк?

— Чарли казва, че си изследвала възстановяването на потиснати спомени.

— Ай! Само не казвай, че имаш клиентка, която иска да съди роднина за изнасилване отпреди дваисет години.

— Де да беше избрала това — въздъхнах аз, после отпих от кафето.

Разказах й всичко, което знаех, като започнах от вечерта в бара, когато Криси застреля баща си, минах през записите на доктор Шийн

от сеансите и не пропуснах да спомена за необяснимото прекъсване в касетата.

— Ще прегледам всичко — каза тя, — но отсега да знаеш, че съм скептична.

— За коя част от историята? — попитах аз.

— За всичко.

После тя ми обясни защо.

— Паметта не е подредена в спретнати папчици, чакащи някой да ги отвори като компютърни файлове. Човешката памет е лабилна, динамична и... — Мили потърси точната дума — ... податлива на обработка.

— За психиатъра, искаш да кажеш.

— За всеки човек, имащ власт над пациента.

— А какво ще речеш за възстановяването на потиснати спомени?

— О, тия истории! — Тя презрително размаха ръка. — На Фройд дължим теорията, че всичките ни преживявания са складирани някъде в мозъка и само чакат да ги извадим на наяве чрез подходяща терапия. Естествено, дори и той си е променил мнението по въпроса. Огромен брой от пациентите му сякаш си спомняли ужасяващи сексуални насилия в детството. Първоначално Фройд приемал всичко за чиста монета. По-късно стигнал до извода, че това са така вречените сенчести спомени — фантазии, прикриващи първични желания. Други просто ги смятат за фалшиви спомени.

— А каква е истината?

Тя сви рамене.

— Кой знае? Но мога да ти кажа, че презирам онова бърникане напосоки из психиката, чрез което мнозина психоаналитици вадят така изречените потиснати спомени.

— Мили, съвсем се обърках. Срещу метода ли възразяваш, или срещу самата идея за потиснати спомени?

— О, спомените могат да бъдат потиснати и после възстановени, но прави ли ги това истински? Сигурна съм, че можеш да си припомниш много събития от своя живот, които са абсолютно неверни.

— Не те разбирам. Щом си ги спомням, значи са истински.

— Не е задължително. Можеш да се мъчиш да подредиш спомените като книги в библиотека. Но всички ние изграждаме собствени митове около онова, което смятаме за истина. Понякога

прекаляваме. Хубавите дни от миналото стават още по-хубави, тежките още по-тежки. Лошите хора се превръщат в същински демони. А някои спомени може да се окажат просто мечти или сънища без никаква връзка с реалността.

Сигурно мислите ми се изписаха по лицето, защото Мили попита:

— Какво има?

— Прост си помислих с каква радост би те включил Ейб Соколов в списъка на свидетелите.

— Само че не може.

— Да, няма как, след като аз те наема.

— Виж какво, Джейк, не искам да ти съсипвам защитата, но трябва да знаеш истината.

— Точно затова дойдох тук.

— Добре. Щом е тъй, ще ти я кажа.

И тя ми разказа, че паметта прилича на черна дъска с много тебешири и много гъби. Каквото е написано последно, остава. Един свидетел на престъпление ще си го спомня по-различно — и погрешно, — след като прочете невярно описание във вестника. Според Мили имаше два вида истина.

— Историческата истина се е случила в действителност. Разказвателната истина е онова, което си спомняме. Има истински спомени с фалшиви подробности и фалшиви спомени с истински подробности.

След две чашки кубинско кафе умът ми бе придобил мощта на вулкан, тъй че разбихах по-голямата част от приказките й. В практиката си непрестанно се сблъсквам с нови научни области — ДНК проби, анализ на кървави петна, гласови характеристики — и вечно стигам до един и същ извод. Най-напред новата област изглежда сравнително проста, но колкото повече научаваш, толкова по-объркана става. Колкото повече правила, толкова повече изключения. Колкото повече експерти, толкова повече спорове.

Знам си възможностите. Много рядко са ме наричали гениален. Виж, по-честичко чувам упорит като магаре. Същото беше и във футбола. Никога не съм бил техничар като Ръсти Маклийн, който можеше да финтира защитник и същевременно да намига на някоя от клакьорките. Никога не са наричали играта ми бляскава и зрелищна,

дори и в гимназията, където имах навика щом поема топката, да наведе глава и да хукна право от север на юг. В колежа бях приличен защитник, особено когато играта загрубееше, като професионалист станах последна грижа на треньорите. Славата не ми липсва, защото никога не съм я имал.

И ето че сега се мъчех да проумея дали Лорънс Шийн ми е поднесъл изящна научна защита, или най-елементарна димна завеса, която Ейб Соколов ще разсее за нула време пред заседателите. И още нещо. Ами ако наистина беше само пушилка, но Ейб не знаеше за това? Ами ако можех да победя? Бих ли го сторил?

След малко казах:

— Доктор Шийн разправя, че психологическата травма е като каратистки удар в мозъка, който прекъсва нормалното закодиране на спомените.

— Колко цветисто! — поклати глава Мили Сантяго.

— Според него по време на насилието Криси успявала изпадне в транс, така че образите на станалото се запечатвали, но само откъслечно в най-далечните кътчета на мозъка. Изобщо не попадали в онази част, където им е мястото. Трябвало само да отвори шлюзовете към тайните кътчета, за да възстанови спомените.

— Да възстанови или да ги създаде? — попита Мили, като стана и пристъпи към закрития със завеси прозорец. Отвън долитаха шумовете на натовареното движение, пъплекото на запад към Корал Гейбълс и Уестчестър. — Сигурна съм, че случаят би заинтересувал невролозите. Ние знаем адски малко за мисловните процеси. Знаем, че нервните клетки на мозъка, наречени неврони, предават информация чрез електрически импулси. Знаем, че клетките освобождават в синапсите, тоест пространствата между невроните, химически вещества, наречени невротрансмитери. Но не знаем къде се съхраняват спомените и как биват повиквани. Твоят доктор Шийн е привърженик на идеята за възстановените спомени, разчитаща на чувства, образи и теории, които не могат нито да се докажат, нито да се опровергаят. Ако изглежда истина, значи е истина. Спомените сигурно са складирани нейде, трябва само да ги изровим. Но няма не би било по-логично да предположим, че мъчителните спомени са по-ясни, по-подробни и по-трайни от всички останали?

— Да, така ми се струва, но аз не съм лекар.

Тя се върна зад бюрото и седна.

— Колко време е трябвало на Шийн, за да възстанови тези предполагаеми спомени?

Аз се усмигнах печално, защото си представих как Ейб Соколов задава същия въпрос.

— Няколко месеца. Работата хич не вървяла, докато не опитал с хипноза.

Мили стовари длан върху бюрото.

— Естествено. Хипнозата само е подсилила нейната възприемчивост. Колкото по-лесно се поддава един пациент на хипноза, толкова по-уязвим е за внушения и манипулации. — Тя прелисти медицинските справки на Шийн. — Давал ли ѝ е някакви лекарства?

— Да. Такова многообразие, че да не знае на кой свят се намира.

Тя откри нужната страница и спря.

— Ето ги. „Ксанак“, „Ативан“, „Меларил“, „Прозак“, „Дезирел“, „Ресторил“, „Дарвоцет“ и литий. А тя случайно да е добавила нещичко? Марихуана, ЛСД?

— Казва, че не. Чарли ѝ направи проба за наркотици и резултатът излезе отрицателен.

— Дай да видя.

Открих протокола и го сложих на бюрото.

— Имало е следи от барбитурати — каза Мили.

— Знам. В лабораторията твърдят, че са от успокоителните.

— Не и в тази комбинация. В кръвта и има 3-хидроксиамобарбитал, N-глюкозиламобарбитал и 3-карбоксиямобарбитал.

— Е, и какво?

Всичко това се свежда до натриевия амитал. Той спира задръжките и прави хората по-приказливи. Често се използва за хипнотична терапия. Шийн вероятно ще ти каже, че ги наричат още „серум на истината“. А според мен със същия успех може да ѝ обърка спомените.

— Защо Шийн е отразил употребата му в документите? — попитах аз.

Тя вдигна рамене.

— Ти си адвокатът. Сещай се сам.

— И тъй, Мили, какво ми казваш? Шийн тайно е упоил Криси, после ѝ внушил спомени за насилие, което изобщо не се е случило?

— Питаш ме дали бих го потвърдила под клетва?

— Ще използвам правния термин. Какво можеш да кажеш в границите на разумната медицинска увереност?

Тя сви рамене.

— Дявол знае. Да ти кажа ли какво подозирам?

— Мисля, че го знам, Мили.

— Виж сега, с времето паметта избледнява и става по-услужлива на допълнителните сведения.

— Като например намеците на някой психотерапевт.

— Точно така. — Тя седна на ръба на бюрото. — Какво ще правиш със записите в съда?

— Не знам. Шийн не намеква, а направо притиска. Криси отрича да е била изнасилвана. После той изключва касетофона. Когато отново го включва, тя вече си спомня.

Мили Сантяго поклати глава.

— Само да предоставим записите и Соколов ще се развихри — продължих аз. — Вероятно ще предложи изобщо да не засяга въпроса за изнасилването, а ако съдията му откаже, с най-голямо удоволствие ще пусне касетите пред съдебните заседатели.

— Ези — губиш, тура — пак губиш. Доктор Шийн колкото ти помага, толкова ти пречи.

Сега бе мой ред стана и да закрача напред-назад.

— Лошото е, че се нуждая от Шийн. Изправен съм срещу обвинение в предумишлено убийство и нямам друга защита, освен онази, която ми даде той.

— Съжалявам — каза доктор Сантяго. — Не исках да ти подрязвам крилата.

— Няма нищо. Трябваше да знам истината.

— Може би някой друг психиатър ще подкрепи Шийн. Ако искаш мога да ти препоръчам двама-трима.

— Имаш предвид хора, дето да кажат каквото искам?

— Така се играе в съда, нали?

— Да, май си права. Неотдавна призовах на едно дело специалист по анализ на кървави петна. Прокурорът го разпитва и се

прави на много печен: „Плати ли ви мистър Ласитър, за да излъжете пред съда?“ А свидетелят отговаря: „Не, той няма толкова пари.“

— Станал си малко циничен, а, Джейк?

— Да. Знаеш ли друго определение за експерт?

— Казвай.

— Квалифициран и умен радетел на всестранен анализ. Съкрати си го сама.

— Не ставай агресивен, Джейк, че ще ти препоръчам психотерапия.

— Извинявай. Винаги се изнервям като видя жена в беда.

— Жена?

— Жена ли рекох? Искях да кажа клиент.

В очите ѝ заиграха лукави искрици.

— Аха...

— Мили, не се заяждай.

— Не ми разказа всичко, нали, Джейк.

За момент настана тишина, нарушавана само от бученето на климатика.

— Да, не ти казах всичко.

— Искаш ли един безплатен съвет?

— Слушам.

— Дай заден ход. Не се обвързвай емоционално. Там, накъдето си тръгнал, ще откриеш единствено болка.

— Знам. Не ми е за пръв път.

Тя приведе глава настрани и ме огледа.

— Искаш ли да поговорим за това? Безплатно.

Пред очите ми се мярна Сюзън Кориган, плаваща по очи на сред басейна.

— И друг път съм губил клиент.

— Клиент ли?

— Жена. Мислех, че мога да ѝ помогна, но се издъних.

Нова картина. Лайла Съмърс гледа към морето, после избухва експлозия и яхтата се разпада на части.

— Може и да поговорим някой път — промърморих аз.

— Когато речеш. Щом си приятел на Чарли Ригс, *mi casa es su casa*^[3].

Взех си куфарчето и станах.

— Благодаря, Мили. Прати ми сметката.

— Не бой се, ще ти я пратя. — Тя ме придружи до вратата. — А, Джейк, и още нещо.

Завъртях се.

— Да?

— Не казвам, че спомените не могат да бъдат потиснати и по-късно възстановени. Не е невъзможно. Но чрез внушение могат да се създават призрачни спомени, които да изглеждат така, сякаш са били потискани. Или пък да се вградят истински спомени в някаква друга рамка.

— Дявол да го вземе, Мили! Какво говориш? Какво с направил Шийн?

По лицето ѝ се изписа съжаление, сякаш искаше да ми помогне, но не знаеше как.

— Може би Шийн е внушил на клиентката ти спомените за изнасилването.

— Да, вече и сам се сетих.

— Но може и да не е.

— Тоест?

— Може да е нейна работа, Джейк. Може да е скалпила тези спомени, за да заблуди психоаналитика си. И теб също.

[1] Скъпият човек! (исп.). — Б.пр. ↑

[2] Надир — точка от небесната сфера, противоположна ба зенита. — Б.пр. ↑

[3] Моят дом е твой дом (исп.). — Б.пр. ↑

ВОДНИ ВОЙНИ

Харисън Бейкър крещеше с всичка сила през рева на самолетния двигател, но аз не чувах и дума. Старецът опита отново, после размърда беззвучно устни. Пак не го разбрах. Той посочи към безоблачното небе над групичка кипариси и аз видях едрите черните птици.

Лешояди.

Зад нас Джими Тайгър дръпна ръчката на газта и лодката на въздушна възглавница спря на около двеста метра от сушата. Черната коса на Джими беше вързана на опашка, а очите му се криеха зад авиаторски очила. Носеше традиционното за Микосуки яркочервено яке с пъстри ивици.

Шумът на двигателя бе поотслабнал и Бейкър каза:

— Лешоядите идват през наводненията и сушата. Най-позорното е, че човекът предизвиква и двете. Суша или киша, все ние сме виновни.

Бейкър седеше до мен в малката лодка на въздушна възглавница. Беше облечен с бежови панталони, ловджийски елек и каскетче с емблемата на „Ред Сокс“. Имаше бели мустаци, набраздено от слънцето лице и патрицианска осанка. Преди двайсет години се беше пенсионирал в някаква северняшка застрахователна компания и оттогава живееше в Евърглейдс. Имаше една цел в живота — да спаси каквото е останало от блатата.

Във водата край нас един алигатор носеше малкото си на гръб. Наблизо мършав ален газеше през плитчините към сушата, но листата на ниските клони вече бяха опоскани и на островчето нямаше нищо за ядене. През бинокъла видях на брега няколко скелета от дребни животни. Плавахме по плитък проток, но от двете страни земята бе засъхнала на безформени парчета спечена кал. Температурата на влажния въздух надхвърляше трийсет и пет градуса. През това годишно време всичко живо в Маями хуква към планините. Елените явно или не бяха чули, или не знаеха пътя.

Бейкър посочи ивица суша близо до островчето.

— Там би трябвало да има над половин метър вода. Би трябвало да има храна в изобилие за елените, малки рибки за чапли и кални ями, където алигаторите да си снасят яйцата. Но я го виж.

— Сухо е като бабините сухари — рекох аз.

Джими Тайгър се приведе от пилотската седалка над нас.

— Взимат всичката вода за градовете и фермите. А през дъждовния сезон ни оставят да се издавим.

Тайгър форсира двигателя и отново потеглихме по канала през източните мочурища сред тръстики и водни лилии. Докато се носехме над плитчините и разблъскахме шумно пожълтялата блатна трева, неопитното ми око виждаше предостатъчно флора и фауна. Но пък признавам, че нямах представа какво е било тук преди век. Прелитахме с рев покрай малки островчета, обрасли с дъбове и кралски палми, от които литваха подплашени чапли. Един орел-рибар кръжеше над водата в търсене на обяд и това ми напомни, че съм гладен. Наблизо плуваше костенурка, а две черни змии пореха изясно водата. Преди малко из по-влажните места около Шарк Вели бях зърнал уникалните розови пера на лопатарка, понесла няколко вейки в широкия си клон, а след това видях и един черно-бял горски щъркел.

Когато му споменах за птиците, Бейкър се разсмя горчиво.

— Малко преди да се родиш, Джейк, на запад оттук е имало едно местенце, наречено Рукъри Бранд, където гъмжало от бели ибиси, трицветни жерави и снежни чапли. От половин до един милион птици в някаква си горичка с ширина сто метра и дължина около километър. Представяш ли си каква олелия са вдигали?

— Да, и колко са дрискали — добавих аз.

— Песните им се чували на километри — продължи Бейкър.

Това ми напомни за индийските смокини край тенис кортовете на Флорида Авеню. Двайсетина зелени папагала гнездяха там през зимата и крещяха на поразия.

— И какво станало? — попитах аз.

— Армейските инженерни части изкопали канала на юг от Тамаями Трейл. Водата застояла. Край на птиците, край на песните.

Не съм побъркан на тема екология, тъй като проповядвам умереност във всичко, освен консумацията на холандска бира. По-жално ми става за някое градско дете без покрив над главата, отколкото

за чапла без гнездо. Не разбирам тия типове, дето заобикалят отдалеч някой нещастник, легнал да спи в кашон, и хукват на отсрещния тротоар да ругаят жена с кожено палто. Съжалявам, но хората ме вълнуват повече от норките, които винаги съм смятал за водни плъхове.

Същевременно съм против разни ентузиастични на тоталното индустриално общество и не понасям един дебел радиоводещ, който нарича хора като Бейкър „екологични нацисти“. Трябва да се търси баланс между потребностите на растящото население и опазването на дивата природа. Ако трябва да избирам между Бейкър и онези, които искат да асфалтират блатата, да сондират рифове за нефт и да изпосекат горите, бройте ме сред смахнатите екозащитници.

Харисън Бейкър вече ми бе изнесъл историческа лекция за Евърглейдс, тази широка и бавна река, течаща от езерото Окичоки към Мексиканския залив, е усмирена с две хиляди и петстотин километра канали и дига, двеста конструкции за контрол нивото и осемнайсет помпени станции. Грамадна водопроводна система се мъчи да задоволи потребностите на фермерите промишлеността на десет милиона души в южния край на щат. Околната среда последна грижа. Размерите на блатата вече са паднали наполовина, а броят на застрашените видове расте с всяка година.

— Южна Флорида преживява екологична катастрофа — каза Бейкър. — Имаме десет пъти по-малко блатни птици, отколкото в началото на века. Орязваме притока на прясна вода през блатата и Флоридският залив загива. Водорасли задушават крайбрежните тревни и тровят водата. Рибата измира. Мочурищата са замърсени с живак, фосфор и пестициди. Ерозията отнася плажовете, мангровите гъсталаци са пълни с боклук, рифовете умират и всяка седмица нови и нови строежи се разпростират на запад от Маями, Форт Лодърдейл и Маями Бийч, поглъщайки остатъците от солени плитчини.

— Ами водата? — попитах аз. — Прясната вода?

— А! — Очите му се присвиха в печална усмивка. — Там е цялата работа. Точно тая вода ще ни изяде главата. Изчерпваме я до дъно и никой не дава пет пари за това.

Тайгър спря лодката до някаква масивна метална конструкция на подпори. Тук, сред пущинака, тя изглеждаше като паднала от Марс.

— Станция за воден контрол — каза той, сочейки нашественика.
— Още един безсилен опит на човечеството да овладее природата. Всеки път се прецакваме.

Тайгър остави двигателя на празен ход, а Бейкър се озърна към хоризонта.

— Дай метеорологичен бюлетин, Джейк.

Проследих погледа му. Откъм запад се задаваха тежки буреносни облаци.

— Ще вали — казах аз.

— Адски си прав — разсмя се Бейкър. — Започва дъждовният сезон. И това е най-голямата подигравка. Преди двеста години пиратите дори не слизали на сушата, за да заредят прясна вода. Тя извирала насред Бискайския залив — такъв бил напорът на подпочвените води. Е, какъв ни е проблемът сега? Не вали по-малко. Дявол да го вземе, през 1994-а имаше двеста двацет и пет сантиметра валежи! Обикновено са от сто и петдесет до сто и осемдесет, и пак няма вода. Защо?

— Каналите — отговорих веднага аз, защото цял ден го бях слушал най-усърдно.

— Точно така. Изпускаме по-голямата част от водата в океана. Фиу-у-у! — Той размаха ръка. — Имаме прекалено много валежи през лятото и прекалено малко през зимата, а след като съсипаха блатата, които представляваха естествен резервоар, подземните водоносни слоеве се оказаха недостатъчни. Нямаме планини със снегове и езера. Нашият природен резервоар е огромна подземна гъба от варовик и пясъци. Но вече сме загубили половината мочурища в този щат, над дванайсет милиона декара. Всяка година полагат още асфалт, строят нови жилища и търговски центрове, новото на подземните води продължава да пада, а солената вода прониква все по-навътре от морето.

Минахме покрай почти пресъхнала мангрова горичка, където птиците газеха из плитката вода и търсеха малки рибки. Небето над нас притъмняваше и в далечината припламваха мълнии.

— Тогава защо не вземем да разрушим всички гадости и да възстановим нещата както са си били? — попитах аз.

Избухна дружен смях.

— Е, това ми хареса! — Бейкър се завъртя към Джими Тайгър.
— А на теб, Джими?

— И още как. Да издавим всички бледолики!

— Като нищо ще ги издавим — рече Бейкър, — поне по-ниските. На нашия Джейк водата ще му дойде до шия. — Той пак се обърна към мен. — Не е чак толкова трудно да възстановим Евърглейдс, като оставим водата да си приижда нормално. Естествено, всичко на запад от шосе 1–95 ще бъде наводнено. Истината е, че Флорида не е сътворена за хората, във всеки случай не и за милиони. Може би няколко хиляди от сънародниците на Джими Тайгър могат да живеят по тия места в хармония с естествения ритъм на пороища и засушавания. Ние обаче не сме за тук.

— И какво е решението? — попитах аз.

— Можем да започнем с опазване на природните ресурси. Използваме по деветстотин литра вода на човек дневно. В Европа мярката е около двеста и седемдесет литра.

— Само че ние обичаме да караме големи коли, да стоим дълго под душа и да гледаме зелена трева.

— Вярно, Господ ни е дал това право — призна Бейкър с тъжна усмивка. — Само че Господ ни готви и изненада. Един ден водата ще свърши.

— Какво може да се направи?

— Федералното правителство обеща да възстанови част от блатата. Армейските инженерни части ще отклонят водите обратно към Шарк Ривър, която пък ще се влива в националния резерват.

— Добре — казах аз. — Би трябвало да си доволен.

— Доволен съм, но вие, гражданите, няма да сте. Нито пък фермерите. Това означава по-малко вола за вас. Няма да стига за всички. Току-виж станало като на някои от Карибските острови, където просто изключват водопровода, когато вали. Представяш ли си? Хората плащат по триста долара за хотелска стая, а не могат да вземат душ или да си измият зъбите. Край на новите канализационни проекти, край на зелените площи, ограничаване на водата до около една четвърт от сегашната консумация. Повечето фермери ще останат без зальк, макар че вината си е тяхна, по дяволите. Джейк, виждал ли си онези нови напоителни кули с водно съоръжение на върха, дето се върти като фонтан?

— Да. Гай Бърнхард сигурно има десетки.

— Бърнхард! Тоя кучи син е по-годен и от баща си. Той е най-големият разхитител на води в Южен Дейд. Всяка от онези кули изстрелва пет хиляди литра в минута, а половината се губи от изпарения и неточно насочване.

Мъчим се да ги накараме да използват модерна капкова технология и да задържат почвената влага с торфено покритие, но водата тъй отдавна им е излизала евтина, че не щат да го правят. Получават от Службата по водните ресурси разрешителни за изпомпване на определени количества и всичко им излиза без пари. „Земята е моя и водата си е моя“. Така казват Гай Бърнхард и другите като него. А властите са безсилни да им попречат. Няма как да измерят водата, няма инспектори да ги спират. Всичко е въпрос на чест, но хора като Гай Бърнхард нямат такава. Той е свиня, дето...

Бейкър се замисли за подходяща дума.

— Дето ни пие кръвчицата — подсказах аз.

— Точно така. Но иде Видовден, Джейк. Бас държа, че скоро по тия места ще избухнат истински водни войни.

— Водни войни ли? Звучи ми като в третокласен каубойски филм.

— Нищо подобно. Вече има такъв случай в Тампа. На богобоязливите хорица от област Хисбъроу и Паско им дошло до гуша да гледат как блатата и езерата пресъхват, за да могат онези от Сейнт Питърсбърг да си отглеждат цветя през зимата.

— И какво станало? — попитах аз.

— Организирали си въоръжени отряди и взривили тръбопровода. Това ми напомни за съседите на Гай Бърнхард.

— Не разбирам — казах аз не за пръв път през живота си. — Ако има война, къде минава фронтовата линия?

— Много просто, Джейк. Между хората, които контролират водата, и всички останали. Някога земята е означавала богатство и власт. Днес или в близкото бъдеще на нейно място идва нова ценност. Малцина го разбират, по дяволите, но целият ни свят се променя. Вече всичко опира до водата.

ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА

Вече дъвчех третата тревичка, когато Роберто Кондом се появи и седна срещу мен на откритата масичка пред крайпътното заведение за скара. Падаше здрач, но движението не спираше, а от асфалта се вдигаше пара. Колите надуваха клаксони и бензиновият им пушек се смесваше с миризмата на печени ребра.

Предложих на Роберто да му взема сандвич със свинско, но той отказа, озърна се нервно на всички страни и прошепна тревожно:

— Не мога да си позволя да ме сипат, Джейк. Знаеш го. Кой друг ще знае, ако не ти?

— Нужен си ми, Роберто. Довери ми се. Нали те измъкнах под гаранция.

— Добро де, ама ако ме сипнат...

— Знам, знам. Ще те защитавам безплатно.

— Друг път! Ще те накисна. Не на мен, а на теб ще ти трябва адвокат.

От съседната маса един шофьор с татуирани бицепси стрелна поглед към нас. Вдишах чинията ребра със сос барбекю — с повече оцет и малко кайенски пипер и отсипах върху пържените картофи.

Реших да ударя на чувства.

— Вечно приказват за адвокатския дълг към клиента, клиентът няма ли дълг?

— Chingate! — отвърна лаконично Роберто Кондом.

— Май тия приказки минават само на хора, дето знаят що е дълг.

— Майната ти — рече той, в случай че не съм го разбрал първия път.

Бях с черна фланелка на „Оукланд Рейдърс“, облечена наопаки, за да не лъцят номерата под лунната светлина. Наследство от един познат полузащитник — преди години си я забрави у дома след финала за купата, на който и двамата не бяхме канени. Губят ми се спомени, но

ако не греша, онзи си тръгна с една блондинка, която уж беше дошла при мен, а за компенсация ми остави фланелката и няколко празни шишета от текила. Ето, затова ги мразя полузащитниците.

Роберто Кондом носеше армейско маскировъчно облекло, кубинките стягаха здраво крачолите на панталоните, а лицето му бе намазано с чернилка. Малко е прекалил, помислих си аз, но с този латиноамерикански чар би стоял много добре върху рекламен плакат на панамската армия.

Пълзяхме през кално поле, ухаещо цялото на зряло манго. Бях оставил олдсмобила край ресторантчето, а оттам нататък Роберто ме откара до фермата на Бърнхард с „Форд Таурус“.

— Наел си кола? — изненадах се аз.

— Не, взех я назаем.

— Какво?

— Работя на паркинга пред бар „Фланиган“, та реших...

— Паркингът пред „Фланиган“ е на самообслужване — прекъснах го аз.

— Да не мислиш, че туристите знаят? Стоя си отпред и щом някой излезе от колата, бягам да грабна ключовете.

— Не искат ли разписка?

— Давам използван билет за кино и най-често получавам новичка кола.

На изток почти пълната луна се мъчеше да изплува от тънък слой прелитащи облаци. Продължавахме да се придвижваме по метода, наречен от морските пехотинци високо пълзене — тоест на четири крака. Ситни комарчета бръмчаха около мен и нахлуваха в ноздрите ми. Из влажния нощен въздух се носеше смесеният аромат на плодородни градини. Пролазахме край един благоуханен храст бял джинджифил — баба му вика пеперудена лилия. Спомних си аромата на цветните гирлянди, които носеше Лайла Съмърс и Мауи. Малко по-нататък цъфнал храст див жасмин ни облъхна с омайно ухане.

— Cristo! Мирише като в погребално бюро — промърмори Роберто.

Самата земя излъчваше животворния дъх на прясна оран, а нощта ехтеше от песните на птици и щурци.

Изведнъж долових аромат на жена.

Или на парфюм.

Досущ като „Шанел № 5“.

— Усецаш ли миризмата? — попитах аз.

— Дървета иланг-иланг — обясни Роберто. — Засадени са около напоителния канал, значи приближаваме.

— Опияняващо. Никога не съм срещал дърво с такъв аромат.

— Джейк, трябва повече да общуваш с природата.

— Като теб, дете крадеш палми?

— Между другото — призна той.

На запад ярки мълнии играеха по тежките кълбести облаци над Евърглейдс. Блясъкът им се бореше със светлината на мощните лампи върху стълбове, стърчащи на всеки петдесетина метра. В нощта се чуваше птиче цвърчене, песен на щурци и непрестанното хленчене на Роберто Кондом.

— Божичко, Джейк, казвам ти, ако видя някой от онези въоръжени пазачи, ще напълня гащите.

— Трай, Роберто. Вече приближаваме.

Изведнъж отекна бучене, едно от грамадните водни съоръжения върху кулите заработи и ни обсипа със ситни пръски от стотина метра разстояние.

— Мамка му, сега и пневмония ще взема да хвана — оплака се Роберто.

Докато вървахме към къщата, Роберто продължаваше да мрънка:

— Ако вземат да те лишат от адвокатски права, Джейк, къде оставам аз?

— Стига си се тревожил.

— Не искам никакъв тъпанар да ме защитава, ако се издъниш.

— Роберто, не е политически правилно като кубинец да проявяваш съмнение в американската съдебна система.

— Добре де, ама не искам да ме защитава никакъв си новоизлюпен abogado^[1]. Искам теб, Джейк.

— Затова си ми любимият клиент, нищо че на два пъти загубихме — опитах се аз да върна комплимента.

След миг рязко вдигнах ръка и направих на Роберто знак да слуша.

— Чуваш ли нещо?

— Да, чувам съдията да ми отменя гаранцията.

— Вода. Течаща вода. — Надигнах се на едно коляно и видях пред хоризонта да се очертава нещо като далечна планина. — Ето и насипът около канала.

— Божичко, виж това!

Стреснат от гласа му, аз се завъртях, но не видях нищо, освен групичка ниски дървета.

— Сагови палми — каза Роберто. — Хитро ги е скрил в манговата градина. За двуметрова палма като нищо мога да изкарам една хилядарка. Растат само по един пръст на година.

— Стига, Роберто.

— Как мислиш, дали можем да наместим една в багажника?

— Роберто!

Звукът на течаща вода се засили. След малко пролазихме нагоре по калния насип и пред нас се разкри същинска река. Облята в сребристо лунно сияние, водата се носеше по канала, подмятайки камъни, клони и буци пръст.

— Сондите са на километър и половина в западна посока — каза Роберто. — Един Господ знае колко вода изпомпват в канала. Една част засмукват напоителните кули, друга се отклонява по вадите, но повечето просто си тече на изток към залива.

— Защо? — попитах аз. — Защо похабяват толкова много вода?

— No se, мой човек, и не искам да знам. Искам само да се измъкна оттук.

Бяхме на петстотин метра от къщата, когато Роберто пак се разхленчи.

— А, не, няма начин! Не стига, че ме подтикна към проникване в чужда собственост, ами сега искаш да ми лепнеш и взлом.

— Няма да влизаме — успокоих го аз. — Само малко ще поогледаме.

Около къщата имаше лехи с розови храсти. Не бях помислил за тях, но сега открих, че са отлична отбранителна линия. Е, може би не чак колкото минно поле, но почти.

— Олеле! — изпъшка Роберто и измъкна един трън от рамото си.
— Джейк, казвам ти, това е лудост.

— Млъквай.

Отпред имаше два джипа. До тях бяха паркирани ландровърът на Гай Бърнхард и ягуарът на Лари Шийн. Може би добрият доктор идваше на частна визитация.

— Роберто, стой тук. Ако стане нещо, изчезвай. Ще се срещнем при колата.

— Да ме мислиш, че ще те чакам? Онези пушки не ги зареждат с шоколадови бонбони.

Докато пълзях към къщата, ми се стори, че го чувам да се моли.

През откренатите щори на прозорците в гостната видях вътре да се въртят перките на вентилатори. Стените бяха облицовани с полирана чамова ламперия. На едната стена висеше препарирана глиганска глава, на другата — еленови рога. Клечах в някакъв незнаен бодлив храст и при всяко движение се натъквах на тръни колкото щикове. През прозорците виждах горе-долу половината стая. Над облегалката на кожения диван стърчеше голото теме на Лорънс Шийн. Неяде в невидимата част стоеше Гай Бърнхард.

— Съжаления ли? Не, по дяволите! — долетя откъм ъгъла гласът на Гай. Сега го зърнах до барчето, пускаше кубчета лед в чаша за коктейл. — И двамата с теб си имаме куп стари кирливи ризи, затова чуй съвета ми: гледай само напред. Не се озъртай назад.

— През целия си живот съм се борил да отворя заключените врати, да разкрия страшните тайни на миналото — каза Шийн.

— Спести ми тия хипократовски тъпотии, ако обичаш.

Пролазих още по-близо и притиснах буза до стъклото. Бърнхард се върна към Шийн с две чаши в ръцете.

— Той дали ще се сети? Преди делото, искам да кажа.

— Подозирам, че ще се сети — отвърна Шийн. — Приятелят му казва, че е по-умен, отколкото изглежда.

Бърнхард подаде едната чаша на Шийн, после се настани в коженото кресло срещу дивана. Макар да знаех, че не може да ме види в тъмното зад прозореца, неволно затаих дъх, когато погледна право към мен.

— И после? Какво ще направи? — попита Бърнхард.

— Ще се сблъска с морална дилема.

— И?

Шийн помълча, преди да отговори.

— Кой знае? Маклийн казва, че бил честен.

Нейде в далечината залая куче. А нейде в главата ми задрънчаха цимбали.

— Значи така се уреждаме по-добре, отколкото ако й бяхме намерили някой талантлив адвокат — каза Бърнхард.

Мъчех се да обработя цялата информация.

Въпросният той очевидно бях аз.

Талантливият адвокат определено не бях аз.

А с каква морална дилема щях да се сблъскам?

— Знаеш ли какво си мислех? — попита Бърнхард и продължи, без да чака отговор: — Татко би се гордял с мен.

— Това е прозрачно оправдание, Гай.

— Не, изслушай ме. Татко взе парите на Касълбъри и ги умножи десетократно. А това, което върша аз... то е още по-голямо.

— Ами методите ти, Гай? Какво ще речеш за методите?

Бърнхард избухна в мрачен смях.

— Нищо им няма. Посъветвах се с детето в мен.

— Добре де, подигравай ми се.

Бърнхард пак се разсмя.

Какво крояха тези типове? За какви методи говореха? Кучето пак се разлая и след секунда — пляс! Кална буца се приземи в храста и тъй ме стресна, че отхвъркнах назад, увенчан с корона от тръни. Дрън — едно камъче отскочи от прозореца. Мачка му! Завъртях се и зърнах Роберто отчаяно да размахва ръце.

— Какво беше това? — долетя от къщата гласът на Бърнхард.

Докато Бърнхард пристъпваше до прозореца, аз се притисках към меката пръст и захлупих главата си с длани. Усещах го как наднича само на метър над мен.

Кучето залая по-силно, после млъкна. Дали не беше Баскервилското куче? Или може би Бърнхардското.

Гай Бърнхард обърна гръб на прозореца. Надигнах глава и видях, че Роберто Кондом е изчезнал.

Бърнхард пак каза нещо, но чух само последната дума:

— ... вода.

— Наред ли са разрешителните? — попита Шийн.

— Всичко е тип-топ.

— Ти си човек, изпреварил своето време.

— Имаш право — каза Бърнхард. — След двайсет години ще пишат книги за мен.

За какво говореха дявол да го вземе? Прекалено много въпроси, прекалено малко отговори. Но нямах време да мисля за това, защото чух нейде зад себе си дрезгав глас:

— Кротко, мойто момиче! Не се дърпай!

Само на десетина метра от себе си зърнах край ъгъла силуетите на човек и немска овчарка. В едната си ръка човекът стискаше каишката на кучето, в другата — пушка. Запраця радиостанция и той каза:

— Тук втори пост, при къщата съм. Хубавелка нещо е пощуряла. Май пак надуши някой опосум.

Хубавелка. Е, по-приятно звучеше, отколкото Зъбла или Фурия.

— Разбрано. — Пазачът изключи радиото. — Добре де, бягай, момиче, само да не ми домъкнеш някоя жертва на трудова злополука.

Защо ли трудова злополука ми прозвуча като адвокатска шега? Или по-точно като предсмъртна адвокатска шета.

Чух го как освободи каишката и Хубавелка се втурна запъхтяна право към мен с наведена глава и отпуснати рамене.

Изхвъркнах от храста, преодолявайки яростната съпротива на тръните.

— Мамка му! — викна пазачът. — Стой! Не мърдай!

Побягнах на зигзаг през розите. Хубавелка се втурна подир мен с мощен лай.

Прогърмя изстрел и сачмите изсвистяха високо над главата ми.

Естествено. Не искаше да застреля кучето. Гърмежът трябваше да ме сплаши, за да спра. Вместо това аз удвоих скоростта. Изглежда, че редовните тренировки от едно време си казваха думата.

Когато светнаха прожекторите, аз вече бях в манговата градина. Продължавах да бягам на зигзаг и по едно време открих, че Хубавелка подтичва край мен. Отдавна можеше да ме спре с едно яко захапвано по прасеца, но само лаеше на поразия. Изглеждаше напълно доволна да ми прави компания. Сигурно беше много по-интересно, отколкото да обикаля, вързана на каишка.

Намалих скоростта и тя стори същото. Протегнах ръка, Хубавелка я близна, после пак се разлая. В далечината крещяха хора, светнаха фаровете на джип.

— Тихо, Хубавелке — казах аз.

Тя се разлая още по-силно.

Посегнах нагоре, откъснах едно манго и го търкулнах настрани. Хубавелка изтича и го захапа. Тишина. После тя донесе мангото, пушна го до краката ми и пак залая.

Вдигнах мангото и го запокитих колкото се може по-надалече. Хубавелка се втурна нататък с радостен лай, а аз хукнах в обратата посока.

Вече почти приближавах насипа, когато чух как се включи двигател. В тъмното дебнеше още един джин. Фаровете блеснаха и ме парализираха. Джипът полетя с рев право към мен. Завъртях се и побягнах на четири крака нагоре по насипа. Чух как джипът спря и зад мен се раздадоха викове.

На върха на насипа коляното ми не издържа. Затъркалях се към водата. Отекна изстрел и наблизо се разхвърчаха буци пръст. Хубавелка пече я нямаше, тъй че можеха да гърмят както си искат.

Не знам дали се гмурнах във водата, или просто паднах, иначе тя се оказа достатъчно дълбока и бърза, за да ме понесе. Поех дъх, гмурнах се и заплувах по течението. След малко подадох глава, чух нов изстрел и пак се гмурнах. Виковете се отдалечаваха. Носех се сред изобилие от бистра, чиста вода, току-що изпомпана от земните дълбини.

След няколко минути водата стана още по-дълбока, течението се ускори. Опитах се да докосна дъното, но не успях. Легнах по гръб и оставих водата да ме носи. Не е лесно да преценяваш хода на времето, когато си напопан с адреналин. Може би минаха десет минути, или пък четирийсет, но по някое време течението стана бавно. Наблизо плаваше клон и аз го сграбчих. После усетих мирис на застояла вода и разбрах, че приближавам залива.

От влажната почва се вдигаше нощна мъгла и изведнъж зърнах през нея над себе си призрачна светлина. После още една.

Носех се през оранжевото сияние на редица от ярки лампи и в мъглата над себе си виждах смътните очертания на сграда. Или поточно скелета на строеж. Стоманени греди и рамки, високи десетина

етажа, стърчаха като гледка от неразбираем сън. Беше нещо голямо, по-голямо от всяко друго здание по тия места — може би колкото електростанция, с грамаден бетонен комин, щръкнал отстрани като ядрена ракета.

После всичко изчезна. Блясъкът на лампите помръкна и изгасна. Докато се носех надолу по канала, в съзнанието ми изплува странна мисъл. Наистина ли бях видял зданието в мъглата, или то просто бе плод на моето въображение, на страховете и сънищата ми? Доктор Мили Сантяго, къде си точно когато ми трябваш?

Течението отново забърза. Опитах да плувам към насипа, но се оказах толкова изтощен, че оставих водата да ме носи. След малко течението пак намали скорост, после спря. Изведнъж водата стана по-топла. И солена. И безкрайна. Намирах се в Бискайския залив. Ако продължах на изток, рано или късно щях да стигна африканския бряг.

Отливът бавно ме влачеше към открито море. Останах още малко по гръб, после се преобърнах и заплувах с бавен кроул на север покрай брега. Зърнах отпред да примигват светлинките на рибарско корабче. Насочих се натам. Една риба изскочи над водата и проблясна сребристо в лунната светлина.

Постепенно си възвърнах силите и размахвах енергично ръце, прорязвайки спокойната, топла вода. Внезапно ожаднях и си спомних разказа на Харисън Бейкър за пресния извор на сред залива. Помислих си, че нейде наблизо имаше риф, гъмжащ от риба. После се запитах какви ли тайни има отвъд хоризонта. Като дете исках да избягам от къщи и да стана моряк. А ето че сега мечтаех само да се добера до брега. Където също ме чакаше неизвестното.

[1] Адвокат (исп.). — Б.пр. ↑

КОНФЕКЦИЯ

Полицаят почука на вратата и зачака. Аз също.

От дрехите ми се стичаше вода по дъските на коридора. Тръните бяха оставили по челото ми десетина кървави драскотини. И най-лошото — носът ме сърбеше, а с оковани отзад ръце нямаше как да го почеша.

През прозореца в дъното на коридора виждах как над океана изгрява зора. Беше минала една дълга нощ.

Полицаят почука по-силно. Иззад вратата долетя приглушен глас. След малко Криси по черно-червено копринено кимоно откряна вратата, без да сваля веригата. Сякаш изобщо не се изненада да види полицаи по никое време.

— Извинявайте за безпокойството, госпожа — каза ченгето. Да, наистина рече госпожа, а не госпожо, досущ като във филмите. Беше доста над петдесетте, сигурно му оставаше съвсем малко до пенсийката. Побутна ме към вратата. — Познавате ли този субект?

— Субект ли? — възмутих се аз. — Винаги съм се смятал за обект.

— Чакайте да го огледам — помоли Криси. Тя сви устни и ме огледа с подпухнали от съня очи. — В него има известен животински чар, нали, господин полицай?

— Трудно ми е да преценя.

— Дали да не го съблечем за обиск?

— Криси! — повиших глас аз.

— Значи го познавате — рече ченгето.

Тя отново сви устни.

— В пълни подробности.

— Можете ли категорично да заявите, че е американски гражданин?

Тя сви рамене.

— Si, jefe^[1] — отговорих вместо нея аз, имитирайки ужасно калпаво гласа на Фрито Бандито. — Аз много обичал този страна.

— Щото тая сутрин изплува на плажа край Саут Пойнт като някой от онези кубински бежанци. Канех се да го предам на властите за депортиране.

— Надявах се да ме пратят в Южна Франция — подметнах аз, — макар да съм чувал, че през този сезон и в Коста дел Сол било доста хубаво.

Полицаят поклати глава.

— Той твърдеше, че излязъл да поплува, после се качил при някакви рибари и те го докарали близо до брега. Разправяше, че идва при вас, но няма нито документи, нито пари... пък и вижте го сама.

Стоях сред локва вода. Мъчеше ме главоболие и имах чувство, че лицето ми е подпухнало.

— Ужасно изглежда — съгласи се Криси.

— Една топла вана ще оправи нещата — казах аз.

— Няма ли да ни оставите белезниците, господин полицай — попита Криси.

Ченгето вече вадеше ключа.

— Не става. На общината са.

Струйка топла вода плъзна по гърдите ми от сюнгера в ръцете на Криси — истински сюнгер, изваден от залива. Тя се приведе напред, а аз се облегнах назад. Обвила крака около кръста ми, Криси седеше, зад мен в голямата старинна вана и притискаше към гърба ми мокрите си гърди.

Тя вече бе успяла да обработи драскотините с кислородна вода и да измъкне водораслите от всевъзможни гънки и отвърстия. Сега оставяше топлата вода да ме унесе и състояние на ленива дрямка и полувъзбуда.

Точно тогава гърдите ѝ се притиснаха по-здраво, връхчетата им се втвърдиха.

Някои части от тялото ми последваха този пример.

Тя плъзна гъбата надолу. По гърдите, по коремните мускули, вече не тъй стегнати, както някога, все по-надолу и по-надолу. После пак нагоре.

— Тормозиш ме — оплаках се аз.

— Отпусни се, Джейк. Денят е пред нас.

Отново се облегнах, назад. Затворих очи, отпуснах се по-ниско в топлата вода и вдъхнах нежния сапунен аромат на влажната ѝ коса. Тя ме прегърна здраво и каза:

— Хубаво ми е да се грижа за теб. След като стори толкова много за мен.

— Още нищо не съм направил и се тревожа за...

— Шшт. Не сега.

Унесох се в топлината. Все още усещах плавното полюшване на океанските вълни. Умиротворение. Но не и покой. Мъчителните въпроси висяха над главата ми. Щях да попитам Криси. По-късно.

Нещо цопна във водата и Криси възкликна:

— Ох, изгървах сапуна.

Ръцете ѝ пак плъзнаха по гърдите ми и по-надолу. Щом се озоваха под водата, сграбчиха каквото трябваше.

— Олеле, Джейк! Да не си донесъл гребло?

— Хрумна ми, че може да ти потрябва за лодката.

— Точно същото си помислих.

С изящно движение тя се измъкна иззад гърба ми, мина отсреща и седна с разтворени крака. Плъзнахме се по-близо един до друг и дългите ѝ нозе обгърнаха бедрата ми. Разпалени от водата и влажното триене на телата, ние се целунахме — дълга сладка нежна целувка. Втората целувка беше по-страстна, по-нетърпелива. Третата, или може би продължението на втората, се прекъсваше от стонове и задавено дишане. Отворих очи и видях Криси да отваря своите. По лицето ѝ бе изписана лека изненада. В този момент тя се плъзна още по-близо, повдигна бедра и се отпусна върху мен. Погледнах я и в очите ѝ зърнах нещо, което ми се искаше да вярвам, че не е виждал нито един друг мъж. Сигурен бях, че е изпитала нещо — нещо съвсем непознато.

Мъжка самозаблуда.

Да любиш жена.

И да си вярваш, че и е като за пръв път.

Чувал съм жени да го казват. Понякога дори да го крещят. Но никога не съм вярвал. По дяволите, нито един мъж не е чак такъв майстор. Криси мълчеше. Но изглеждаше като изпаднала в транс; звуците, настоятелните гърлени стонове, излитащи дълбоко от гърлото ѝ; движенията на тялото ѝ върху моето... и накрая експлозията, която разтърси двама ни и ме тласна още по-навътре в нея.

След малко тя каза:

— Обичам те, Джейк. Божичко, колко те обичам.

Криси търсеше какво да облече.

С едната ръка ровеше из гардероба; с другата стискаше еднолитрова бутилка френска минерална вода. Четири бутилки дневно, обясни тя. За хубав тен. От устата ѝ висеше цигара. За дробовете.

Гардеробът беше пълен с дрехи. Претъпкан. Безредно. Изящни костюми, каквито би носила Одри Хепбърн или Грейс Кели, висяха край ефирни прозрачни дрешки, с които като нищо може да я арестуват в някое провинциално градче на Мисисипи. Поли под коляното, над коляното, много над коляното и такива, дето не беше ясно дали са поли или коланчета. Стилни, плътно прилепнали вечерни рокли, безформени рокли за тенис, рокли с панделки, с бродерии, с вериги, рокля с десетина бронзови безопасни игли. Истинско модно ревю.

След като не откри нищо, Криси отвори един двуметров кашон-гардероб, каквито използват моделиерите. В спалнята имаше още два такива кашона и още три в коридора. Вътре висяха якета в най-различни стилове и изобщо без стил, тюлени панталони, кожени панталони, рокли с корсети и без корсети, предимно в червено и черно.

— Май ще се позабавим, нали? — рекох аз.

— Съжалявам, Джейк, просто нямам какво да облека.

— Ей, нали просто отиваме да хапнем по един хамбургер в Новинарското кафе. Да не мислиш, че там ще е Джани Версаче?

— Миналата седмица беше.

— О...

Моето спортно облекло току-що бе изсъхнало след прането. В момента бях с кимоното на Криси, но на нея и стоеше далеч по-добре. Тя беше пръснала по леглото куп дрехи и тъкмо се канеше да избере чифт джинси с дупки на коленете, когато попитах:

— Какво не ми казваш?

— За кое?

— За водата. Какво знаеш за кладенците на Гай?

Тя пусна облаче дим и ме погледна озадачено.

— Нищо не знам. Той е фермер, има си кладенци. И какво?

— Ами строежът на голяма индустриална сграда в източния край на градините?

— Не знам. Какво общо има това с мен?

— Точно това се мъча да разбера. Разкажи ми за себе си, за Гай и доктор Шийн. Какви тайни има в миналото на брат ти?

— Откъде да знам? Аз работех в Европа. С Гай почти не се познаваме.

— Ами доктор Шийн? Има прекъсване в записа от сеанса, когато си възвръщаш спомените.

— Прекъсване ли?

— Да, сякаш касетофонът е бил изключен и после включен отново.

— Не помня такова нещо. Може да са потърсили Лари по телефона. Или ми е бил още една инжекция.

— Дали тогава не ти е казал какво да си спомниш, какво да говориш?

— Джейк, току-що ти казах, че не помня да е изключвал касетофона. Тогава, как да си спомня...

— Мислех, че под хипноза се помни всичко.

— Е, може и да не е така!

Вече беше ядосана. Понякога прибягвам към този трик. Предизвиквам клиентите. Ядосвам ги. Заставям ги да кажат истината. Обикновено е лесно. Но обикновено не се къпя в една вана с клиент, обвинен в убийство.

— Ами последният сеанс на четиринайсети юни? — попитах аз. — Ти казваш на Шийн, че си взела решение, което няма да му хареса. После той изключва касетофона и повече не го включва. Два дни покъсно ти стреля по баща си.

Тя изчака, макар че следващият въпрос бе очевиден.

— Какво беше решила?

Тя се позамисли, преди да отговори.

— Да прекратя терапията. Няма нищо лошо, нали? Искам да кажа, нали няма да попречи на защитата?

— Не, добре е.

Далеч по-добре, отколкото ако беше решила да поемеш ролята на съдия и палач едновременно, помислих си аз. А и звучи доста разумно, нали? Доктор Шийн едва ли би харесал решението ѝ да прекрати

терапията. Кой знаеше какво е казала всъщност в кабинета на своя психоаналитик зад спуснатите пердета? Исках да ѝ повярвам. Но можех ли? С клиентите и любовниците няма избор — или им вярваш, или не.

Погледах я още малко, после попитах:

— И изобщо как ме избра?

Тя престана да рови из дрехите и се обърна.

— Защо ме разпитваш?

— Такава ми е работата.

— Тъй значи? И онова във ваната ли ти беше работа? Ще поискаш ли хонорар от Гай?

— Казах ти, че ще има проблеми, ако се обвържем.

— Не, ти си проблемът.

— Потрай още малко, моля те. Защо избра точно мен за защитник?

— Знаеш защо — въздъхна раздражено тя. — Препоръча те Ръсти Маклийн.

— Отдавна се знаем с Ръсти, но никога не ми е пращал клиент, освен ако не иска да се отърве от някого. Защо точно сега? Защо точно теб?

— Не знам.

— Ръсти познава ли брат ги?

— Откъде да... Чакай, да! Ръсти ми каза, че Гай се е съгласил да ти плати хонорара.

— Кога? Преди заседанието за гаранцията ли?

— Да. Веднага след първата ни среща в затвора.

— Значи Ръсти е знаел преди мен. — Обърнах глава към нея и в гласа ми се надигна гняв. Бях ядосан на Гай Бърнхард, Лорънс Шийн и Ръсти Маклийн, а най-много на себе си, но навярно изглеждаше, че съм ядосан на Криси. — Какво още знае Ръсти?

Тя изглеждаше готова да се заплаче.

— Джейк, защо правиш това? Какво става?

— Не знам! Ето това става! Каня се да те защитавам от обвинение в убийство, а не знам истината. Знаем, че Шийн и брат ти кроят нещо, но нямам представа какво.

Тя пристъпи към мен, оставяйки подир себе си димна завеса. Спря на една ръка разстояние.

— И мислиш, че аз знам?

— Не, мисля, че крият нещо от теб. Нещо, което не желаят да научиш. Но може да знаеш това-онова. Да си открила някаква дребна подробност.

— Ако знаех, щях да ти кажа. Джейк, мислиш ли, че бих те лъгала, след като станахме толкова близки?

Сърцето ми казваше не, но главата ми не беше толкова сигурна.

— Не знам.

Тя ме зашлеви. С всичка сила.

— Мръсник! Току-що ти казах, че те обичам. Мислиш ли, че ми е било лесно? Не само делото, ами и мен не познаваш!

— Тогава кажи ми. Криси, Бог ми е свидетел, че те обичам... от все сърце. Искам да бъда с теб, но не мога да оставя това да пречи на защитата. Разкажи ми всичко.

— Разказах ти. Баща ми ме изнасили, когато бях на единайсет години, аз потиснах спомените. Когато си ги възвърнах, омразата беше непоносима. Убих го, Джейк. Убих го заради онова, което ми стори. Това е истината.

— Тогава ще загубим.

Ръсти Маклийн не ме забеляза да се задавам по тротоара към откритото кафене. Ако си носех чантичка с пистолет, можех да го надупча, преди да усети. Но вместо това заобиколих някаква сервитьорка с обици и конска опашка и заставах право пред Ръсти. Той седеше с две млади жени — една луничава и червенокоса, другата синеока и руса. Албумите им лежаха разгънати върху масата, претъпкани с големи лъскави фотографии. И двете бяха високи, млади и току-що изкъпани. Почти не бяха докоснали салатите си.

Когато най-сетне ме забеляза, Ръсти се усмихна широко, усмихна се и леко кимна първо към едната, после към другата.

— Сядай, Джейк. Да направим карето.

Не седнах на свободния стол. Сграбчих Ръсти за хавайската риза и с едно дръпване го вдигнах на крака. От няколко поколения рибари съм наследил яки ръце и китки, тъй че без усилие отлепих от земята подметките на бившия си съотборник. Нападателят може да бягат като антилопи, но нямат солидни кости.

— Джейк! — Усмивката застина на устните му. — Обичам те, но не чак толкова, че да те целувам.

Изблъсках го назад, докато гърбът му опря в бара. После се приведох, за да окажа известен натиск върху гръбнака.

— Много обич ми се събра днес, Ръсти. И ти, и Криси.

— Хей, боли ме. Имам изместен диск. Помниш ли, заради него пропуснах мача в Питсбърг.

— Пропусна, защото имаше махмурлук и температурата беше петнайсет под нулата.

— Слушай, Джейк, не знам за какво си се разбеснял. Да не чукаш някое от онези сладурчета? Коя, Треиси ли? С нея имам чисто делови отношения. Само кажи, и малкия ще си кротува в гащите.

— Млъквай, Ръсти.

Той млъкна.

— Разкажи ми за Гай Бърнхард.

— Какво точно?

— Негова ли беше идеята да ме наеме или твоя?

Ръсти не отговори, затова го притиснах още малко на бара. Той размаха ръце и една празна чаша от коктейл се строши на пода. Двама келнери ме изгледаха, но не посмяха да се приближат.

— Негова беше. И какво?

— Кога те потърси?

— Същата вечер. Някъде към два след полунощ. Каза, че баща му се гътнал в болницата. Знаеше, че съм агент на Криси, знаеше, че съм и свидетел. Има приятели в полицията. Беше видял рапорта на отдел „Убийства“. Както и да е, попита ме дали те познавам, по-точно дали познавам онзи тип от табуретка номер три според полицейския доклад. Казах му, че сме като братя.

Леко разхлабих хватката.

— Попита ме дали си добър адвокат — продължаваше Ръсти, — а аз му казах, че си най-добри адвокат, който някога е играл за „Делфините“. По-добър и от Буониконти, макар че на игрището него го биваше повече. Тогава той рече: „Наеми го.“ Обеща да плати сметката и с това приключихме.

— Защо не ми каза?

— Гай рече, че било по-добре да си мълчим по делови и лични причини. Например жена му нямало да разбере защо помага на

заварената си сестра и тъй нататък.

Огледах бившия си съотборник и го пуснах.

Като братя?

Не, Ръсти беше прекалено самовлюбен, за да бъде чийто и да било брат. Никога в отбора за него имаше две мнения. Половината момчета не го обичаха; останалите направо го мразеха. Вярно, двамата с Ръсти бяхме пили и ходили по жени. Бяхме празнували победи и оплаквали поражения, но не бяхме истински приятели, камо ли братя. Просто навремето съдбата ни събра в един окоп.

Но онази война бе свършила. Сегашната едва започваше.

[1] Да, шефе (исп.). — Б.пр. ↑

ОБЕЗСОЛЯВАНЕ

Ето как си счупих китката.

За втори път.

Първия път проявих глупостта да замахна с юмрук срещу главата на един шкембест полузащитник от „Нотр Дам“. След като половината мач се бяхме псували в адския студ, той понечи да ме ритне в коляното, което и без това едва се крепеше след операцията. Аз отскочих и го халосах с всичка сила точно там, където му беше най-здравото място — по главата. Докарах си гипсирана китка и наказателен удар, а след това и изгонване, задето обвиних майката на съдията в някои извратени деяния. Подир този случай дълго седях на самото крайче на резервната скамейка. Ако мръднеш още малко щях да се озова в другия щат.

Втория път беше, след като се разделих с Ръсти Маклийн. Стоях във фойето на Областната комисия по строителството и надничах през плексигласово гише. Гишетата са три и не знам дали са бронирани, но определено би трябвало да бъдат, за да опазят разхайтените и немарливи чиновници от разярените данъкоплатци.

На моето гише нямаше никого. Както впрочем и на другите две.

На два-три метра навътре трима чиновници седяха зад бюрата си и успешно се правеха, че не забелязват широкоплещестия данъкоплатец пред гишето, който за техен късмет не беше въоръжен.

— Здравейте — изгуках аз на грамадната негърка, седнала в средата, точно срещу моето гише.

Изглеждаше около трийсетгодишна, беше облечена в оранжева хавайска рокли и крепеше на рамото си телефонна слушалка. В момента обявяваше на всеослушание, че ако Спайк не си разкара мързеливия дрипав задник от дома й до шест вечерта, ще го хване за непрокопсания въшлив врат и ще го замъкне чак в Евърглейдс за храна на алигаторите.

Насочих вниманието си към дясното гише. Зад бюрото някакъв латиноамериканец на средна възраст пиеше кубинско кафе от

миниатюрна картонена чашка. Беше облечен с мръснобяла гуаябера^[1] и рошавата му брада определено се нуждаеше от подкастриране. Може и да имаше някаква работа на бюрото си, но аз поне не виждах такова нещо. Почти цялото работно пространство беше заето от огромна кутия със сладкиши.

— Hola!^[2] — подвикнах аз.

— Estoy en mi hora de descanso^[3] — рече той.

— Сега? Часът е девет и десет. Току-що си започнал работа.

Той захвапа една петифура и по бралата му протече крем.

— No hablo angles^[4].

— Тъй ли? Значи нищо няма да разбереш, ако ти кажа, че страшно мязаш на Фидел Кастро.

— Майната ти — ядоса се той.

Мръднах наляво и надникнах през третото гише. Бял хлапак на около деветнайсет години беше вирнал крака върху куп кашони. Седеше със затворени очи, слушаше уокмен и краката му потрепваха в такт с някаква незнайна, но явно много шумна музика.

— Хей, ти! — викнах аз.

Той не ме чу.

— Ти! — опитах отново аз. — Малоумното хлапе! Събули се!

Никакъв резултат.

Изпитвах известна гордост от факта, че безразличието на нашите обществени служители е разпределено поравно и безпристрастно между различните раси. Гордеех се също така, че тези добре платени, слабо натоварени и осигурени с бъдеща пенсия бюрократи могат да киснат тук благодарение на данъкоплатци като вашия покорен слуга.

И тъй като все още копнеех за нечие внимание, аз стоварих силен юмрук върху плексигласовото гише.

Много силен.

Десен прав.

Който вдигна страхотна дандания.

Латиноамериканецът си разля кафето, негърката изтърва телефона, а бялото хлапе откряна очи.

Гишето не се пропука, но третата кост на китката ми излезе по-слаба.

— Хей, глупчо! Унищожаването на общинска собственост е престъпление — изрече негърката с отегчен глас, който подсказваше,

че не ѝ е за пръв път. — Ще викна ченгето.

Аз подскачах на един крак с юмрук под мишницата и се мъчех да укротя болката.

— Единственият път, когато ме арестуваха — отвърнах аз, кривейки лице, — беше поради сбъркана самоличност.

И тъй като тя ме изгледа с недоумение, побързах да поясня.

— Отде да знам, че онзи, дето го халосах, бил полицай.

— Не разбирам, Кармоди — казах аз, ровейки из купища архитектурни планове и разрешителни за строеж. — Трябва да е тук.

— Не ставай глупчо — отвърна Кармоди Джоунс.

С грамадната негърка вече бяхме на ти. Аз я наричах Кармоди, а тя ми викаше глупчо.

Тя прелисти една папка.

— Онази ферма е обявена за обособена данъчна област. Формативно погледнато, представлява едва ли не малко градче. Също като Дисни Уърлд. С право за самостоятелен строеж на пътища и канализация.

— И сгради — добавих аз, мислейки за грамадния строеж край напоителния канал. — Кога точно Гай Бърнхард е успял да се уреди за обособена данъчна област?

— На дванайсети ноември миналата година — каза тя и извади грамота със синя рамка и златен печат. — Решение и специална наредба от областната управа. Гласувано с единодушие. Препоръчано от Комисията по строителството, Отдела за защита на околната среда, Комитета по планиране и Областната служба за земеразделяне. Прието като отделна точка в края на заседанието. Никакви спорове, никакви възражения.

— И никаква гласност — добавих аз, надничайки в папката. Дясната ми ръка беше пъхната в найлонова торбичка с лед, осигурен от любезната Кармоди. Зачетох на глас: — „Тъй като местната корпорация «Ферми Бърнхард» възнамерява да изпълни и занапред обществената си дейност, като осигурява вода както за себе си, така и за други потребители, включително област Дейд; тъй като корпорация «Ферми Бърнхард» гарантира изпълнението на тази дейност самостоятелно, без използване на обществени средства; тъй като

Южна Флорида се намира под непосредствена заплаха от засушаване и недостиг на водни ресурси; и тъй като корпорация «Ферми Бърнхард» гарантира прилагането на най-модерни технологии за обезсоляване...“

Обезсоляване. Това беше нещо ново. И адски объркващо. Най-напред Гай Бърнхард съсипва съседите си, като изсмуква кладенците им до дъно. А сега се кани да превърне солената вода в злато.

— Обезсоляване — каза Чарли Ригс.

— Значи ще помпа солена вода от океана и ще я пречиства? — попитах аз.

— По-вероятно е да вади вода от замърсените подпочвени слоеве.

Чарли Ригс знае почти всичко, което си струва да се знае на този свят, плюс значителна част от онова, което не си струва.

— Съгласен съм — каза Харисън Бейкър и засука мустак.

Намирах се в присъствието на двама стари умници, без да броим баба, заета в момента да пълни големи буркани с бистра течност, която едва ли идваше от подпочвените слоеве. Седяхме на верандата пред старата й къщичка в Исламорада. Слънцето залязвate над залива, палмовите вейки плющяха по тенекиения покрив и всички бяхме малко разпалени от пиячката, която само подклаждаше жегата на юлския тропически ден.

— Солената вода е прекалено скъпа за обработка — продължи Бейкър. — Такова нещо се прави само когато няма друг избор. Да речем на пустинни острови и тъй нататък.

— А след това възникна въпросът за отпадъчните соли и тяхното отстраняване — добави Чарли Ригс.

— Съвършено вярно — кача Бейкър, отпивайки глътка от бабиното домашно уиски. — Произвеждаш ли по петдесет милиона литра вода на ден, изведнъж ти се струпват на главата един милион килограма сол. Не можеш да я зарежеш на купчина, защото ще замърси подпочвените води. Не можеш да я и хвърлиш в океана, защото ще унищожи всичко живо на стотици километра наоколо.

Той млъкна и очите му се насълзиха. Или жалеше за загиващите корали, или бабината скоросмъртница го беше подпалила здравата.

— Но при новите технологии — обади се Чарли Ригс, — щом намериш първоначален капитал за строителство, вероятно можеш да обработваш замърсена подпочвена вода много по-евтино от океанската. А и се отделя по-малко сол.

Бейкър кимна.

— Методът чрез обратната осмоза е най-добър.

Чарли отпи от буркана и не възрази.

Зададох няколко въпроса. Узнах, че осмозата и дестилацията отделят водата от солта, докато електролизата и йонизацията отделят солта от водата. Най-просто казано, заяви Чарли Ригс, който ме стрелна със съчувствен поглед, за осмозата трябва само малко филтри и много електричество. И много, много големи количества замърсена вода.

Бейкър вече ми бе обяснил, че питейната вода идва от Бискайския водоносен слой — шуплести скали, разположени на съвсем малка дълбочина. Задълбаеш ли по-надолу, натъкваш се на пласт утаечни породи, дебел около двеста метра. Под него има още един слой съдържащ замърсена, силно минерализирана вода, която не става за пиене, ако не се пречисти.

— Някои градове го правят — обърна се Бейкър към мен, — не и частни фирми. Във всеки случай не с такава грамадна инсталация, каквато описваш.

— И какво ще прави Гай Бърнхард с толкова много вода? — попита Чарли Ригс.

Естествено знаех отговора, но баба се оказа по-бърза.

— Ако има грам мозък в главата — отвърна тя, — ще я продава.

[1] Гуаябера — вид широка южноамериканска риза. — Б.пр. ↑

[2] Здравсти! (исп.). — Б.пр. ↑

[3] В почивка съм (исп.). — Б.пр. ↑

[4] Не говоря английски (исп.). — Б.пр. ↑

А СЪМ МЪЖ

Не казах на Криси Бърнхард къде отиваме. Не исках да позвъни на доктор Шийн или на някой друг, който да я посъветва какво да прави.

Например да вземе хапче за повишаване на кръвното налягане.

Предполагах, че не знае другите трикове, измислени от мошениците. Хапане на езика. Гвоздей в обувката.

Точно затова не бях откровен с нея. Защото се боях, че тя не е откровена с мен.

Един адвокат трябва да знае истината.

Не, взимам си думите назад. Нямам право да говоря от името на всички колеги. Аз трябва да знам истината.

Може би сбърках. Може би щеше да е по-добре, ако не знаех. Може би трябваше да взема от Шийн подарения кон. Но не можех. Не знам защо. Просто не можех.

Свалих гюрука и подкарах олдсмобила на запад по магистралата „Макартър“, отбих на север по шосе 1–95, после пак поех на запад по магистрала „Маями Долфин“. Макар че не съм я строил, много се гордеех с тази магистрала, особено когато отляво се мерне стадионът.

— Къде отиваме? — попита Криси.

— Да навестим един стар приятел.

Малко преди летището завих на север по Окичоби Роуд, после свърнах наляво покрай стария канал. На запад от канала е Маями Спрингс. На изток е Хайленд — някога същински рай за разни съмнителни типове от Джорджия, а днес е с преобладаващо латиноамериканско население. Отбих по Палм Авеню и навлязох в квартал с белосани едноетажни къщички, из чиито дворчета често се мяркаха статуи на Дева Мария и цъфнали хибискуси. След няколко пресечки спрях пред розова къща с покрив от оранжеви мексикански керемиди.

— Тук ли е? — попита Криси.

— Тук е.

— Твоят приятел има странно чувство за комбиниране на цветовете.

— Къщата принадлежи на бивш полицаи — казах аз, сякаш това обясняваше всичко.

Тони Куевас беше заклет ерген. Купи къщата, когато се пенсионира и напусна шерифската служба, а колкото до цвета ѝ, вероятно и до ден-дневен нямаше представа какъв е.

Докато вървахме към вратата, Криси спря и ме попита:

— Е, защо сме тук?

Носеше само ластични шорти и горнище от бански, затова когато я хванах за раменете, кожата беше гореща от слънцето. Дръпнах я към себе си и надникнах в блестящите зелени очи.

— Много е важно да виждам в теб само клиент, а не...

— Любима жена... личност — подсказа тя.

— Да, нещо такова. Ако не се бяхме обвързали, щеше да е по-лесно.

— Кое, Джейк? Кое щеше да е по-лесно?

— При подготовката за процеса, при планирането на защитата адвокатите понякога са принудени да помолят клиента за...

Не, не можех да го изрека.

Вратата се отвори, преди да почукаме. Тони Куевас застана на прага, малко по-пълничък, отколкото по време на полицейската си кариера. Все още носеше риза с къси ръкави и вратовръзка.

— Здравсти, Джейк — каза той. — Адски скапано изглеждаш.

— Благодаря, Тони.

Той се усмихна любезно на Криси.

— Здравейте, мис Бърнхард. Сега ще ви кажа какво трябва да знаете за детектора на лъжата.

Криси седеше на корав дървен стол и ме изпепеляваше с поглед. Апарат за кръвно налягане стягаше дясната ѝ ръка, около гърдите и корема ѝ се извиваха маркучите на пневмограф. Към пръстта на лявата ѝ ръка бяха прикрепени електроди. Седеше върху надут гумен плондер и се облягаше на още един.

— Отпусни се — казах аз.

— Върви по дяволите! — отвърна тя и Тони вдигна вежди, като видя как заподскачаха показанията на приборите.

— За мен е важно да стабилизираме кръвното ви налягане — каза Тони.

— Махнете го оттук — нареди тя.

Очевидно ставаше дума за мен.

Исках да кажа нещо. Да кажа, че за мен е много важно да знам истината, че чувствата ми към нея няма да се променят, дори ако се окаже хладнокръвна убийца. Но не намирах думи. Потиснат от чувството, че съм лъжец и измамник, аз се оттеглих мълчаливо в сенчестия хол, където досадно потракваше тавански вентилатор.

Не можем да бъдем умни във всичко. Ляво мозъчно полукуълбо, дясно полукуълбо. Авторът на сонети не умее да поправя карбуратори. Лекарят често не знае как да напише едно смислено изречение. Аз съм умерено талантлив в доста области. Имам дарбата да усещам под кой камък се спотайва риба. Мога да заплетя лъжлив и враждебен свидетел в унизителна мрежа от противоречия. Мога да предскажа по стойката накъде ще хукне един защитник, след като е отнел топката.

Но пред жена бушоните ми изгарят. Сетивата ми реагират на физичното и химичното, на аромата и външния блясък. Нима е възможно злото да се спотайва в душата на този ангел? Вярно, аз съм политически неграмотен. Аз съм дивак, пещерен човек.

Не споря. Признавам си.

Виноват, ваша чест. Аз съм най-низшето създание, току-що изпъзляло от блатото и оставило във вкаменената кал отпечатъци от ципестите си нозе. Аз съм мъж.

През отворената врата чух спокойния глас на Тони:

— А сега нека си поговорим.

Той зададе няколко невинни въпроса за миналото и учението на Криси, имала ли е домашни любимци, обича ли сърф или ски. Същевременно въртеше настройката на сърдечния монитор и прибора за измерване на кожната проводимост. Криси навярно си мислеше, че проверката още не е започнала, но грешеше.

Неутралните въпроси определяна долната граница на кръвното налягане, дишането, потенето. Определяха и рамките за контролните

въпроси, на чиито фон да изпъкне лъжата.

— Пушили ли сте марихуана?

— Разбира се.

— Използвали ли сте кокаин?

— И това също.

Тони помълча и усетих, че все още търси малката лъжа, която би му погнала да открие голямата.

— Привили ли сте секс с повече от един човек едновременно?

— Работих в Париж — каза Криси. — Сигурно знаете, че французите си падат по тия неща.

— Потвърждение ли е това? Правили сте секс с повече от един човек едновременно?

— Шизофреник брой ли се за двама души?

— Мис Бърнхард! — повиши глас Тони.

— Добре де, да! Правила съм секс с двама души и изобщо не беше забавно. Тогава смърках прашец и се чуках поне по два пъти на вечер. Бях на деветнайсет години и живеях в Париж.

— Правиш ли сте секс с жена?

— Много неща съм опитвала.

Този път гласът на Тони не трепна.

— Потвърждение ли е това?

— Да! Правила съм секс с жена. Свързано е с предишния ви въпрос. И изобщо е тъпо да питате.

Не знам за сериозните въпроси, но се оказваше адски трудно да я накараш да лъже за дреболии.

— Правили ли сте секс за пари?

— Веднъж на пробни снимки един италиански фотограф се съблече гол. Бяхме в неговата хотелска стая. Докато ме снимаше, той се изпразни. Беше много известен. Сигурно знаете името му. Е, вие може и да не го знаете, но повярвайте, беше голяма фигура и всички момичета знаеха, че обича да се празни по време на снимки, но никога не посяга.

— Мис Бърнхард, правили ли сте секс за пари?

— Не, но са ми предлагали. Много пари!

— Моля, ограничавайте отговорите си само с да и не.

— Разбрано.

— Използвали ли сте хероин?

Кратко мълчание.

— Мислех, че сме свършили с наркотиците.

Тони помълча по-дълго и аз усетих, че е напипал контролния въпрос. Изчакваше физиологичните реакции да затихнат, преди да пристъпи към най-важното. Мислех си за лъжата. Криси ми бе казала, че от време на време в Париж е пушила мощна комбинация от хероин и кокаин, но успяла да се откаже, сега обаче се срамуваше да признае това пред непознат човек. Вероятно смяташе сексуалните забежки за дреболия в сравнение с хероина.

Тони подхвана отново.

— Имахте ли като дете сексуални връзки с баща си?

— Да.

Знаех, че Тони гледа зъбците по книжната лента. Ако реакцията при дребната лъжа за хероина, беше по-силна от реакцията на последния въпрос, значи казваше истината. Ако сегашната реакция се оказеше по-силна, значи лъжеше.

— Вие ли убихте баща си?

— Да.

Очевиден отговор на неутрален въпрос.

— Беше ли причината в това, че е имал сексуална връзка с вас?

— Да.

— Казахте ли на мистър Ласитър истината за всичко?

— Може ли някой да каже истината за всичко? — отвърна тя, после чух пращането на смъкнати лепенки, по пода издрънчаха тръби и Криси изтича навън.

ЖИВ АД

Ветровете повяха откъм югоизток и донесоха влажен карибски въздух, сетне стихнаха окончателно. Дните бяха непоносим горещи, нощите душни и къщичката ми заприлича на панер с потни чорапи. Температурите летяха нагоре, над Евърглейдс се събираха облаци и от запад прииждаха поройни следобедни дъждове, които не носеха прохлада. Над асфалта се вдигаше пара. Жив ад.

Лятото в Южна Флорида почва рано и свършва късно. Тази година десетина тропически бури и урагани налетяха през Атлантика и Карибите, после една част завиха покрай брега на северозапад, други поеха право на запад през Юкатан. Наближеше ли някоя буря за хиляда километра, нашите славни телевизионни репортери не пропускаха да ни стреснат до смърт със спомени за разрушенията на урагана Андрю. Лековерен като всички по нашия край, аз се редях със съседите на опашки за минерална вода и батерии, а тъй като бял чел, че нахутът е отличен източник на белтъчини, натъпках килера с консервиран нахут.

Къщичката ми в Саут Гроув е изградена от блокове коралова скала и е устояла на всички урагани от 1926 година насам. Ако и тя рухне, значи в цялата област не е останал камък върху камък. Само не си правете майтап, че идеята не е чак толкова лоша.

През лятото югоизточните ветрове са прекалено слаби за уиндсърф, особено ако тежиш малко повече от балерина. На няколко пъти ходих със сърфа до Кий Бискейн в края на бурите, но никога не се чувствам спокоен върху водата с петметрова мачта, която може да служи и за гръмоотвод.

Един августовски ден се носех под поройния дъжд по оловносините води край Вирджиния Кий. Бях надянал ремъците и опъвайки с цяла тежест платното, се наслаждавах на скоростта и на солените пръски откъм близкия риф. До мен плуваше грамаден атлантически скат, напомнящ някакво праисторическо чудовище. Широките му плавници трептяха като криле и стремително го тласкаха

напред само на педя под повърхността. Проследих го с поглед, докато изчезна под пенестите вълни.

Спомних си как преди няколко години сбърках маневрата при завой и се изтърсих във водата до сърфа. Докато се мъчех да изправа платното, ръката ми пламна. Или поне така ми се стори, когато около китката ми се омота бодливата опашка на южен скат. От отровното жило си нося и до днес белег като широка гривна.

Акулите също са голяма напаст. Излезеш ли по-надалеч от брега, непременно ще видиш няколко. Туристическите агенции не ги рекламират, но тигровите акули, лимоновите акули и разни техни братовчедки ловуват на цели ята само на двеста-триста метра от нашите плажове. Отдавна плувам и карам сърф край Маями Бийч, но и до днес ми се свива сърцето, когато зърна акула под себе си само на метър и половина дълбочина.

При такова гъмжило от морски твари — баракуди, акули, мурени, медузи, португалски галери, морски таралежи и отровни корали — е истинско чудо, че болниците не са претъпкани с туристи.

Този ден, докато скатът минаваше покрай мен и изчезваше сред необятното смъртоносно море, аз се замислих за другите опасни твари в моя живот. Гай Бърнхард плащаше редовно сметките, обаждаше ми се да дава съвети по делото и изобщо помагаше по всякакъв начин, само дето не ми пращаше картинки с усмихнати човечета. Доктор Шийн отговаряше на всичките ми въпроси, възникнали в хода на подготовката. Имах чувството, че чака с нетърпение да потвърди пред съда потиснатите спомени на Криси, както и вероятността да не е била на себе си в момента, когато дърпа спусъка — на три пъти. Криси не благоволяваше да разговаря с мен, освен по официални въпроси около случая. Личната връзка бе приключила след проверката с детектора на лъжата.

— Никога не съм се чувствала тъй жестоко предадена — каза тя, докато седяхме един срещу друг в кабинета ми, разделени с планина от документи и бездна от наранени чувства.

Стори ми се малко пресилено, особено за жена, която твърдеше, че е била изнасилена от баща си. Но кой бях аз, та да й казвам какво да изпитва?

Тони Куевас се обади да ми съобщи онова, което вече знаех. Криси бе издържала проверката.

— Значи баща ѝ наистина я е изнасилил — казах аз.

— Така мисли тя — уточни Тони. — Спомня си го.

Добре, значи не лъжеше. Но спомените могат и да грешат. Спомнях си всичко, което ми бе казала доктор Мили Сантяго. Всъщност... дали наистина беше всичко?

Денем се подготвих за делото — разговарях със свидетели, събирах кашони с веществени доказателства, разпитвах ченгета, очевидци, санитарии, лекари, сестри и помощника на съдебния лекар. Нощем скитах из Коконът Гроув, като избягвах Кокоуок, където гъмжеше от хлапаци, туристи и разни чудаци с питони около врата или папагали на рамото. Навремето правех какво ли не, за да привличам жените, но в никакъв случаи не бих рискувал да ме удуши змия или някаква птица да ми цвъка по ризата. Ходех в „Таурус“ — единствения местен бар, който е по-стар от мен. Сред един свят, препълнен с мексиканска кухня и капучино, „Таурус“ е блажено островче на бирата и хамбургерите, затова си го харесвах. Пиех по две бири, правех някоя и друга партия стрелички на вътрешното дворче, подхвърлях безобидни лъжи на жените и през цялото време се чудех какво става. Плувах през бурния прибой на предстоящото дело, а не ме напускаше мъчителното предчувствие, че тепърва ще зърна на дъното спотаена акула.

Лятото мина и дойде есен, но само по календар. Из Атлантика продължаваха да се заформят тропически циклони. Радиото и телевизията продължаваха да вдигат аларма при всяка приближаваща буря. Нощем въздухът в Коконът Гроув натежаваше от аромата на жасмин и хибискус. От време на време някой студен фронт поемаше на юг и почти винаги издъхваше в Северна Флорида, но все пак малко разхлаждаше въздуха и намаляваше влагата.

Прекарвах безкрайни дни в тъй наречения Дворец на правосъдието — седеметажна сграда, свързана с областния затвор чрез въздушен тунел като пъпна връв, охраняваща със затворници съдебната ни система.

Книгите и телевизията насаждат представата, че съдът е театър, а всяко дело пиеса. Много по-точно обаче е да си го представим като огромен цирк. Съдията на своя стол е дресьорът, който размахва

камшик и застава лъвовете да се изправят на задни лапи. Всички ние ставаме на крака, когато той влиза и излиза, всички молим за разрешение да говорим. Съдията ни храни, когато сме послушни, наказва ни, когато съгрешим, а ние и в двата случая свеждаме покорно глави.

В която и да било съдебна зала, през което и да било понеделнишко утро, цирковите артисти не чакат да срещнат О'Джей Симпсън или братята Менендес. Никой не се надява да види процеса на века или поне на седмицата. По конвейера на правосъдието текат стотици всекидневни дела, десетки отегчени инспектори ги вдигат и ги мятат за обработка в един или друг кашон.

И гражданската, и криминалната система се месят само тогава, когато обществото закъса. Причинено е зло, или поне някой се е накарал да го стори. Оскърбена от това нарушение на реда, системата измисля как да накара виновника да плати с парите или свободата си. Не е твърде приятно да гледаш как се правят закони, а още по-неприятно — да зяпаш как съдът смисля всевъзможна житейска мръсотия.

Ако можехме да смъкнем външните стени на съдебната сграда, както стори навремето ураганът Андрю с няколко жилищни блока, щяхме да видим мравуняк, кипящ от трескава дейност. Обвиняеми с белезници сноват по коридорите; адвокати с черни костюми си шушукат за последното дело или последната партия голф; изтощени от нощната смяна ченгета пият кафе, а на бедрата им се полюшват кобури в знак на почит към тази свещена сграда; съдии с тоги изслушват от високите си столове безконечен човешки поток — жертви, свидетели, обвиняеми, прокурори и адвокати, повлечени в задължителната борба за присъда или прекратяване на делото, без които системата ще закъса и ще спре.

В десетки държавни служби други анонимни чиновници придвижват хартиения поток и съхраняват сведения за приливите и отливите на един обезумял свят. Стенографки, инспектори по помилването, пристави, преводачи, деловодители, а покрай много приятелки и съпруги на самите обвиняеми — всички са също действащи лица в епоса, протичаш под претенциозните и изваяни надписи над всяка съдебна зала: НИЕ, КОИТО РАБОТИМ ТУК, ТЪРСИМ ЕДИНСТВЕНО ИСТИНАТА.

Ако придвижим камерата по-близо до смъкнатите стени, ако микрофонът ни долови шепота и виковете, какво ще видим, какво ще чуем? Потрепването на надзирателска палка по решетките на килиите, приглушените ругатни на затворниците, отчаяните молби на адвокат, който отказва да приеме неизбежното споразумение: „В никакъв случай не сме съгласни с тригодишна присъда“, механичното дуднене на съдия, приемащ самопризнанието на обвиняемия или обявяващ някого за нормален и здравомислещ, макар че ако това е вярно, човекът изобщо не би попаднал тук.

Прекалено дълго съм бил в тази сграда, прекалено дълго съм слушал предполагаемо невинни хора да обясняват как са попаднали най-случайно в чужда кола, как пистолетът сам гръмнал, как ченгетата лъжат, съдружниците крадат и съпругите хойкат. Всичките ми клиенти са набедени, онеправдани, те самите са жертва и за всичко намират оправдание.

А сега имах клиентка, на която отчаяно исках да вярвам, исках да я спася.

Но можех ли да повярвам?

МРАЗЯ ИЗНЕНАДИТЕ

Както винаги в последния ден преди делото аз се мъчех да открия какво съм пропуснал. Ровех из документите, прелиствах показанията, преглеждах за стотен път списъка на веществените доказателства и нахвърлях идеи за встъпителната си реч. Толкова бях увлечен, че забелязах влизането на Синди едва когато тя пъкна под носа ми факс от три страници.

— Току-що пристигна от кабинета на щатския прокурор.

Хвърлих едно око на документа.

— Какви ги върши Ейб?

Сякаш по сигнал прекият телефон зазвъня. Вдигнах слушалката и Ейб Соколов изляя името ми. В живота понякога става така. Но този път не беше съвпадение.

— Джейк, ще получиш допълнителен списък на свидетелите, ако вече не си го получил — уведоми ме той.

— Тъкмо го разглеждам — казах аз — Какви са тия глупости? Точно преди процеса.

— Само две нови имена и ще ти дам възможност да ги разпиташ преди почивките — бързо обеща той.

Прегледах документа. Двама свидетели, за които никога не бях чувал — единият с адрес в Рим, другият от Хампшър. Англия.

— Кои, по дяволите, са Лучано Фавиола и Мартин Кент?

— Бивши интимни приятели на клиентката ти. Преди четири години тя прегазила Кент със собствения му ягуар, или поне се опитала. Заплашила го и с пистолет, но не стреляла. Колкото до Фавиола, преди две години се е опитала да го убие в Италия. Стреляла два пъти, но не улучила.

— И какво? — попитах аз, ядосан на Ейб и двойно по-ядосан на Криси, че не ми е казала. — Аз пък веднъж ударих противников нападател. И това ли ще извадиш наяве?

— Джейк, според прецедента по делото „Уилямс“ това доказва склонност към определено деяние.

— Друг път! Това не ти е някаква отровителка, дето се отървава от петима съпрузи поред с арсеник в омлета. Чиста глупост, опит да предубедиш съдебните заседатели чрез странични факти, ако изобщо са факти.

— Всичко е истина. Ще ти пратя по куриер полицейските сводки.

Исках да ощастливя старото си приятелче Ейб с няколко подобрани епитета, но Синди ми изправи знак, че ме търсят по другата линия.

Беше Гай Бърнхард. Имало нещо важно. Много важно. Може ли да дойда веднага?

За пръв път попадах в хола на Гай Бърнхард. Е, бях надничал през щорите. Сега зяпах през прозореца към някогашното си скривалище сред бодливите розови храсти. Усетих, че Бърнхард ме гледа и виновно извърнах очи към глиганската глава на стената.

— Обичаш ли лова? — попитах любезно аз.

— Не, татко беше по тая част. На този звяр му видя сметката в гората северно от Сопчопи. Дъртото копеле изкормило две хрътки. — Гай ми намигна — Глиганът, де. Не баща ми.

Доктор Лорънс Шийн седеше с чаша бърбън на кожения диван и лениво подрусваше ледените кубчета.

— Рогата пък са от елен, застрелян в Монтана — посочи Гай към отсрещната стена. — Аз не си падам по стрелбата и убийствата на живи твари. Градинар съм. Създавам живот.

— Като бог — обади се Лорънс Шийн.

Кривата му усмивка издаваше, че е наблегнал на бърбъна доста преди моето идване.

— Ти предпочиташ една хубава бира, нали? — попита ме Гай.

— Понякога може и две-три — отговорих аз.

Той се наведе над бара, отвори малкия хладилник и извади голяма зелена бутилка с порцеланова запушалка.

— „Гролш“, прав ли съм?

— Откъде знаеш?

Той се разсмя.

— Винаги проверявам с кого си имам работа.

Гай ми донесе бирата и се настани на дивана с чаша чист бърбън. Тази вечер нямаше дайкири с манго и прочие измишльотини. Само мъжки напитки — бира и бърбън. Гай дъвчеше незапалена хаванска пура. Разпознах марката — „Беликосос Финос“, такава пушехме с момчетата в неделя вечер след победите. В интерес на истината — и след загубите. Таванският вентилатор свистеше над главите ни. Навън дърветата вече бяха обрани и се готвеха за идващата зима.

— Само за едно питие ли ме викнахте, или да обсъдим подбора на заседателите?

— Всъщност нито едното, нито другото — каза Гай, опипвайки ръба на бледосивата си гуаябера. — Лари иска да сподели с теб някои нови доказателства.

— Нови доказателства? Утре заставаме пред съда, а вие ми вадите нови доказателства?

— Изчезналата касета — подхвърли небрежно Шийн.

— Каква изчезнала касета? — попитах аз по-високо, отколкото ми се искаше.

— О, всъщност не беше изчезнала. На последния сеанс изключих записа. Но резервният касетофон продължаваше да се върти.

— Не си ми казвал, че е имало резервен касетофон.

Шийн отпи глътка бърбън.

— Е, това щеше да провали изненадата.

Той се изкиска. Изглежда, имаше солидна преднина с пиенето.

Мразя изненадите. В гостната се бе настанала тишина, нарушавана само от неуморното фучене на вентилатора. Огледах Лорънс Шийн. Над ушите му бе набола черна четина, а козята брадичка се нуждаеше от подкастриране. Трябваше да посъветвам главния си свидетел да спре с пиенето и да се погрижи за външния си вид. Но най-напред трябваше да реша дали все още е мой главен свидетел.

— Значи искате да ми разкажете за тая касета? — попитах аз.

— Всъщност — каза Гай Бърнхард — сметнахме, че би желал да я чуеш. Как беше онази поговорка, око да види, ръка да пипне.

— *Res ipsa loquitur* — спомних си аз една от максимите на Чарли Ригс. — Всяко нещо говори само за себе си.

— Че говори, говори — съгласи се Бърнхард. — И още как!

— Обмислих онова, за което говорихме вчера — изрече гласът на Криси.

— Потребността от цели? — попита Шийн. Вече го бях чувал.

— Не. Онова, за което говорихме после.

Кратко мълчание.

— О, това ли?

— Взех решение, което няма да ти хареса — изрече Криси на записа.

— Може би не трябва да ми го казваш.

Този път разговорът звучеше още по-зловещо.

— Но след като ти разказах всичко останало, смятам, че трябва да споделя и това.

— Добре тогава. Но първо нека...

Скърцане на стол и шумолене на хартии. Щрак. Всичко това вече го бях чувал. Но сега следваше нещо ново.

— Изключен ли е? — попита Криси.

— Да — отвърна Шийн.

— Е, както ти казах, обмислих нещата... Купих си пистолет.

— Мислех, че само ще си представяш.

— Не. Това не стига. Трябва да го убия.

— В преносен смисъл? Като част от терапията?

— Стига, Лари. Ти нямаше предвид това. Не може да си го мислил.

— Нищо не съм имал предвид. Говорех за някои предполагаеми действия, изцяло с лечебна цел.

— Снощи взех решение. Не можех да спя. От седмици насам не съм спала както трябва. Мъчат ме главоболия и кошмари.

— Това е част от процеса. Болката излиза навън.

— Не, не излиза. Може би след...

— След?

— Ще убия баща си, задето ме изнасили. Ще го убия, задето съсипа моя живот и живота на мама.

— С какво ще помогне това?

— Не знам. Но ще го направя. — Криси и изхлипа, после подсмръкна. — Ти разкри какво ми е сторил онзи негодник. Сега знам защо всичко в живота ми е толкова...

— Ще те хванат.

— Онзи ден гледах по телевизията как една жена застреля мъжа си, след като я беше пребил. Оправдаха я.

— Не знам.

— О, Лари, недей да се оклюмваш — Смях, последвано от тихо ридание. — Забавно, нали. Уж ти ме лекуваш, а сега аз те успокоявам.

— Знаеш, че не мога да поема отговорност за подобна постъпка.

— Не можеш да ме спреш.

— Дори не съм сигурен, че говориш сериозно. Повечето хора така и не осъществяват мечтите си за отмъщение.

— Ти ми помогна много — каза тя. — Просто ще се радвам, когато всичко свърши.

— Кое, терапията ли?

— Не, Лари, когато онзи негодник умре.

Раздаде се звън на лед по стъкло. Гай Бърнхард отпи глътка бърбън и зачака да кажа нещо. Лари Шийн крепеше чашата си с треперещи длани. Бърнхард ме огледа с лукава усмивка.

— Какво мислиш сега за скъпата си клиентка?

Не можех да проговоря. Не можех да мръдна. На плещите ми тежаха стотина бетонни тухли.

Тя ме беше излъгала.

Колко пъти бях засичал в лъжа някоя свидетелка, за да се обърна веднага към заседателите с „Щом ви излъга веднъж, значи пак ще излъже. Как можете вече да ѝ повярвате за каквото и да било?“

За какво друго ме бе излъгала Криси? Дали и шепота в затъмнената спалня не беше част от някакъв сложен кроеж?

След малко казах:

— Ти ще отидеш в затвора, Шийн. Ще ти отнемат лекарските права и отиваш право в затвора.

— За какво? — Шийн се разсмя нервно.

Искаше ми се да му натъпча в гърлото проклетите кубчета лед.

— Подстрекателство към убийство, възпрепятстване на правосъдието и още куп неща. Соколов умее да ги измисля.

— Хайде да обсъдим положението — изрече снизходително Бърнхард. Личеше кой командва парада. — Лари, какво ще речеш?

— Още не съм дал показания, тъй че няма лъжесвидетелство — отговори предпазливо Шийн. — Може да съм те подвел, като не извадих касетата по-рано, но заблуждаването на адвокат едва ли е възпрепятстване на правосъдието.

Бърнхард избухна в смях.

— Прав си, по дяволите! По-скоро помага на правосъдието.

— Колкото до подстрекателството — продължи Шийн, — не съм и сънувал, че пациентката ми ще осъществи фантазиите за убийство на баща си, и в никакъв случай не съм я насърчавал.

— Фантазии? Тя каза, че си е купила пистолет. Каза, че ще го убие.

— Просто игра. Криси в ролята на ангел отмъстител. Това беше част от терапията. Или поне аз така си мислех. За жалост изглежда, че Криси ме е направила на глупак. През цялото време е планирала да извърши убийство.

— А вие двамата направо се шашнахте от изненада, нали?

— Откровено казано, шокиран съм от постъпката ѝ — изрече Шийн с убедителност, заради която биха го изхвърлили от всеки ученически театрален кръжок. — Мислех си, че терапията напредва много добре. Може би наследниците имат основания да ме съдят, че не съм предупредил Хари за заплахите на Криси. Но в тази област законът е доста неясен, нали Джейк? При конфликт между интересите на пациента и тези на трето лице, лекарят трябва да разполага с категорични доказателства, за да наруши тайната. Мисля, че съм стъпил на здрава почва както в криминалното, така и в гражданското право. От прокуратурата няма да ме преследват, след като осъдят клиентката ти. Те обичат да приключат досието на чисто, нали? — Той се обърна към Гай Бърнхард с лека усмивка. — А не вярвам Гай Бърнхард да подаде жалба срещу мен.

Бърнхард се ухили и допи бърбъна.

— Естествено, че няма да подаде! — изкрещях аз. — Напротив, ще ти плати!

Вече всичко се изясняваше. Как можах да бъда толкова глупав? През цялото това време ме смущаваше, че Гай Бърнхард помага на жената, убила баща му. Но разбира се, той изобщо не ѝ бе помагал.

— Значи беше замислил да убиеш баща си и подлъга бедната Криси да го направи — казах аз.

— Бедната Криси? — промърмори замислено Гай. — Бедното богато момиче. Всички толкова се тревожеха за нея.

— И това ли е всичко — твоята завист, твоята омраза към нея?

— Далеч не е всичко — обади се Шийн.

— Млъквай, Лари. — Бърнхард насочи пурата към своя приятел, после към мен. — Ласитър, не разполагаш с никакво доказателство в подкрепа на тези налудничави обвинения. Всъщност имаш доказателства само за факта, че скъпата ми сестричка застреля баща си пред цял куп свидетели, след като заявила пред микрофона, че възнамерява да стори точно това.

— Ти си я подвел — изревах аз. — Накарал си този въшлив доктор да й втълпи фалшиви спомени на една неуравновесена млада жена, после си я оставил да свърши мръсната работа. И мен подведе. Накара Ръсти Маклийн да ме покани в „Параноя“ онази вечер. Искал си да бъда там, да я видя, може би дори да хлътна по нея. Но искам и още нещо. Искал си да загубя делото.

Бърнхард благоволи да се усмихне.

— Знаеш ли какво каза Ръсти за теб?

— Сигурно, че съм прекалено бавен, за да спра нападение на крилото, и достатъчно тъп, за да повярвам в тая скалъпена история с потиснатите спомени.

Бърнхард си наля още един бърбън и се върна, без да ми предложи втора бира.

— Всъщност каза, че си по-умен, отколкото изглеждаш.

— Не, тъп съм като галош. Ти ме прецака. Утре отивам на съд, а нямам защита. Нито временно умопомрачение, нито посттравматичен стресов синдром, нито каквото и да било. Нищо нямам, а дори да реша да признаем непредумишлено убийство, Соколов няма приеме. Защо да се съгласи? Разполага с очевидно предумишлено убийство, тъй че няма да ни предложи споразумение. А ти си предвидил всичко. Защото при непредумишлено убийство Криси може все пак да получи наследството. Но с предумишленото е друга работа. Получавах всичко, както си планирал от самото начало. Накара Криси да ти свърши мръсната работа, а след това провали защитата ѝ.

— Напротив. От една страна съм разярен, че Кристина уби татко. От друга страха, я обичам и съжалявам като роднина. Изпаднал съм във вътрешно противоречие. Страдам от... как беше, Лари?

— Познавателен дисонанс — подсказа Лари Шийн.

— Познавателна простотия! — озъбих се аз.

— Твоите проблеми обаче са далеч по-тежки, а изборът крайно ограничен продължи Бърнхард. — Особено като се има предвид онова, което ни каза Ръсти: че по принцип си честен адвокат.

— Няма такова животно — обади се Шийн.

Бърнхард не му обърна внимание.

— Докато бил спортен агент, Ръсти влязъл в спор с един свой клиент за комисионата. Имало чернова на договора и спортистът я бил подписал по погрешка. Ръсти искал да представи пред съда черновата за оригинал. А ти си я скъсал.

— Това щеше да бъде измама — казах аз. — Никога не лъжа съда и на клиентите не позволявам да го правят.

— Колко доблестно — каза Бърнхард. — И си загубил от цялата работа. Без фалшивия договор не е имало какво да правиш в съда.

— Както ще загубиш и този път — намеси се Шийн.

Почвах да се чудя дали Бърнхард не го е наел вместо хор от митична трагедия.

— Накарай я да си признае убийство при смекчаващи обстоятелства — изрече властно Бърнхард. — Двайсет години присъда, след дванайсет ще е на свобода. Естествено, губи своя дял от наследството.

— А ако не се съглася?

— Соколов ще получи касетата — отговори спокойно Бърнхард. — Кристина ще бъде осъдена за предумишлено убийство. Доживотен затвор без право на помилване.

— Нямах друг избор — обади се Шийн, окуражен от бърбъна. — Пуснат ли веднъж записа пред заседателите, спукана ти е работата. Не бих могъл да помогна, дори и да искам. И Господ не може да ти помогне. Просто няма да имаш какво да правиш в съда, също както в случая с Ръсти.

— Има една малка разлика — казах аз тъй враждебно, че Шийн, без да иска се отдръпна назад на дивана. — Никога не съм обичал Ръсти.

АДВОКАТ И ЛЮБОВНИК

Докато карах на север към Маями Бийч, по бузата ми плъзна сълза. После още една.

Не се притеснявах. Не се срамувах.

Аз съм едър и груб. Имам два декара гърди и рамене на зидар. Играл съм оная игра с коженото кълбо на най-високо ниво, макар че имах повече желание, отколкото спортна дарба. Когато веднъж ми строшиха с лакът носа, натъпках си памук в ноздрите и пак излязох на терена.

Свикнал съм с телесната болка и я приемам безропотно.

С душевната болка не е така.

Убиха баща ми в пиянска свада, когато бях на десет години. Беше рибар. Още помня неговите силни, груби ръце и мириса на сол и рибени черна по дрехите му. Често се боричкахме в плитчините край Кий Ларго. Той можеше да държи въдица с едната ръка и да ме метне на рамо с другата. Възхищавах се на неговата сила и търсех утеха в прегръдките му. Той не се боеше да прояви чувства и ми е казал неведнъж, че ме обича. И до днес ужасно ми липсва.

Един ден видях баща си да седи сам на верандата пред нашата вехта къщичка с тенекиен покрив. Слънцето залязваше над залива, спокойните води искряха в оранжево и сребристо. Татко пиеше от бабиното домашно уиски и отначало си помислих, че очите му сълзят от алкохола. Но не беше виновна пиячката. Нещо ставаше с майка ми и макар че остана премълчано, аз го разбрах. След малко вратата се разтвори с трясък и майка ми хукна навън с развяна руса коса и тясна шарена рокля без ръкави. Изглеждаше като мачкана от валеж, както би казала баба. Минута по-късно раздрънкания ни пикап профуча покрай къщата и изчезна по шосе номер едно. Аз се изкатерих в скута на татко, а той ме прегърна, отпусна брада главата ми и го чух как хълца.

Около една година по-късно никакъв пияница заби нож в сърцето на баща ми. Баба нищо не каза, но винаги съм подозирал, че татко е защитавал честта на майка ми, макар тя да не го заслужаваше. Но може

би си въобразявам. Може да са спорили за карти, за футбол или кой има право на риболов край Кард Саунд.

Майка ми замина за Оклахома с един непрокопсаник, който беше прекарал зимата в изоставен фургон недалече от нашата къща. Казваше се Конклин и макар че я напусна, без да се ожени за нея, все пак ѝ остави незабравим спомен — дъщеря на име Джанет. Днес мама отдавна е мъртва. Джанет е в някоя клиника за наркомани, синът ѝ Кип живее при мен. Баба също участва във възпитанието му, понеже смята, че щом е успяла да ме отгледа от парче месо, значи може да го повтори.

Опитах се да разкажа на Кип за баба му, тоест моята майка, но макар че се постарах да разкрася образа — „Беше сърдечна блондинка със заразителен смях, която много обичаше да слуша Елвис от автоматичния грамофон в местната кръчма“. Кип незабавно я заклеями:

— Прилича ми на Джесика Ланг в „Синьо небе“.

Разказах му и за баща си. Да знае, че дори силен мъж може да се разплаче.

— Аз никога не плача — каза Кип.

Вярно беше. Веднъж преживял болката да бъде изоставен, днес той живееше зад висока стена и нищо не можеше да го нарани.

— Не ти ли става тъжно понякога? — попитах аз.

— Не. Никога.

— Когато бях на твоята възраст, четох една книга, която ме накара да се разплача — казах му аз.

— Книга ли?

— Да, едно такова нещо с картонени корици и много листове между тях.

— Знам какво представляват книгите, вуйчо Джейк. Сигурно са били страхотни преди Интернет и сателитната телевизия.

— Наричаше се „Дневникът на едно момиче“ от Ани Франк.

— Знам я, вуйчо Джейк. Гледах филма. Опичало помислих, че телевизорът се е скапал, ама после разбрах, че филмът е черно-бял. — Той замислено сбръчка чело. — Наистина беше тъжно.

— Най-тъжната история, която съм чел.

— Добре, това ли беше вуйчовската поука за днес?

— Не само това. Преди години, докато тренирахме на игрището на Пенсилванския университет, в долината нахлуха тежки стоманеносиви облаци. Висяха право над нас, но към планините беше ясно и слънчево. После завая проливен дъжд, а в далечината изгря най-ярката дъга, която съм виждал в живота си.

— И какво?

— Просълзих се.

— Защо?

— И аз не знам. Може би защото гледката ми напомни за татко. Искаше ми се да я види. Той обичаше природната красота. Скачащи делфини, торнадо над залива, морски залез.

— Накъде биеш, вуйчо Джейк?

— Не е срамно да си поплачеш. Няма нищо лошо в това да разкриеш чувствата си. — Помъчих се да измисля пример. — Да речем, че си гледал тъжен филм...

— Като „Нежни думи“, където Дебра Уингър умира.

— Да. Няма нищо лошо да поплачеш, ако ти се иска.

— Аха...

— Или пък ако нещо те натъжи, можеш да си поговориш с вуйчо Джейк.

Усетих, че една се удържа да не извърти очи към тавана.

— Разбрано.

— Искаш ли да си поговорим за нещо?

— Не, благодаря, вуйчо Джейк, но се радвам, че си побъбрихме.

Вярната ми колесница стигна до центъра на Маями, после зави по магистралата „Макартър“ към Маями Бийч. Докато се носех на север по Алтън Роуд покрай еврейски гастрономи, погребални бюра и смесени магазини, вятърът най-сетне пресуши сълзите ми. Завих надясно по Единайсета улица, отминах Фламинго парк и се насочих към Оушън Драйв.

Жилищният блок имаше заоблени ъгли, веранда на две нива и широки тераси с декоративни парапети. Стените бяха наскоро боядисани в цвят, който аз бих нарекъл аптекарско розово, но бояджията сигурно имаше по-благозвучно название. Над прозорците надвисваха каменни козирки, а върху покрива стърчеше куличка като

параходен комин. Екскурзоводите навярно можеха да ѝ лепнат два-три архитектурни стила, но за нас, местните жители, си беше вехта сграда със слой прясна боя.

Блъсках по вратата цяла минута, преди вътре да светне.

— Криси, аз съм, Джейк.

Тя отвори и ме погледна сънено.

— Знаеш ли кое време е?

— Защо хората вечно задават този въпрос, когато ги будим? Защо поне веднъж някои не каже „Ти акъл имаш ли? Часът е три и трийсет и седем след полунощ“?

— Джейк, не трябва ли тази сутрин да се явим и съда?

Аз прекрачих прага и я сграбчих. Беше само по фланелка „Делфините“ без нищо отдолу. Номер 13. Доколкото знаех, Дан Марино беше верен съпруг, тъй че не вярвах да се спотайва в гардероб. Хванах Криси за раменете и я придърпах към себе си. Беше ме излъгала. Нямах представа дали Шийн и е внушил фалшиви видения, или спомените са истински. Сега това нямаше значение. Беше излъгала мен — своя адвокат и любовник.

Исках да надникна дълбоко в тези блестящи зелени очи. Исках да я видя как ще примига, когато излъже отново. Исках да я видя да плаче.

— Очите ти са кървясали — каза тя. — Пил ли си?

Изглеждаше уплашена. Добре!

— Разполагаме с около пет часа — казах аз. — Искам истината.

Спомних си за Джак Никълсън и Том Круз. Дали истината беше лъжица за моята уста?

— Какво говориш?

— Искам да знам защо уби баща си и какво общо има с това онзи твой гаден доведен брат. Искам да знам всичко за Шийн.

— Гай няма нищо общо. Нито пък Лари.

Стиснах ръцете ѝ още по-здраво.

— Джейк, боли ме.

— Никога не съм удрял жена. Ненавиждам страхливите кретени, които си го позволяват. Но ако беше мъж, в момента щях да пробия с теб тази стена и да те ритам до края на улицата.

— Джейк, ти си полудял!

Пуснах я и тя се отдръпна.

— Мислеше се за много умна — казах аз. — Е, твоят приятел Шийн те е записвал, без да подозираш. Има доказателство, че си подготвяла убийството. Никакво умопомрачение, никакви неудържими импулси. И изобщо нищо, освен цял живот зад решетките.

Тя примига, но не заплака.

— И още една малка изненада. Двама образи на име Фавиола и Кент пристигат в Маями на безплатна ваканция.

— На Лучано не му трябва пари — тихо каза Криси. — Мартин би сторил всичко за долар.

Изгледах я въпросително и тя побърза да отговори.

— Лучано Фавиола е италиански плейбой. Опита се да ме изнасили на един купон, докато бях надрусана. — Тя тръсна глава и мрачно добави. — Жалко, че не го убих.

— Идеално поведение за пред съда — казах подигравателно аз. — Да разкриеш своята нежна, състрадателна същност. Сигурен съм, че заседателите ще проявят голямо разбиране към една разглезена принцеса, която смърка кокаин, носи пистолет и при всеки удобен случай се прави на изнасилена.

— За такава ли ме мислиш?

— Няма значение за каква те мисля.

— За мен има — каза тя и очите ѝ овлажняха. Пристъпи до прозореца и се загледа към Оушън Драйв. — Мартин Кент беше плейбой с празни джобове. Открадна пари от мен. Просто още един пример колко зле подбирам мъжете.

Говореше за Кент, но дали не мислеше за мен?

— Наистина ли могат да дадат показания? — попита тя.

— Зависи от съдията. Повече ме тревожи касетата. Тя е безспорно доказателство и ще ни съсипе.

Тя помълча. После прошепна:

— Ако ти кажа истината, пак ли ще искаш да ми помогнеш?

Не отговорих. Не можех. Не знаех.

— Баща ми ме изнасили, Джейк. Трябва да ми повярваш.

Седяхме до масата в кухнята. Криси посегна за цигара и запали.

— Бях блокирала преживяното и не можех да си го спомня. Винаги съм изпитвала някаква неясна тревога спрямо баща си. Знаех,

че е направил нещо, но не знаех какво. Лари Шийн освободи спомените ми чрез хипноза. Всичко е вярно. Само за едно излъгах... или по-точно премълчах... че възнамерявах да го убия. Бях се подготвила и казах на Лари.

— А той го е записал — добавих аз. — И сега съдбата ти е в ръцете му. Ако ми беше казала по-рано, може би щях да направя нещо.

Тя въздъхна и към тавана полетя струйка цигарен дим.

— Какво можеше да направиш?

— Не знам. Нещо.

Криси наля за двама ни по още една чаша кафе. Зад кухненския прозорец слънцето примигваше през тънките облаци на хоризонта над океана.

— Исках да убия баща си. Исках да се пречистя, но не искам да отида в затвора. Бях чела това-онова. Знаех за посттравматичния стресов синдром.

По дяволите, Джейк, наистина страдах от него. Просто успях разумно да реша как да постъпя.

— Разумно ли?

— Да. Каква е разликата между това една жена да застреля гадния си съпруг, докато я бие, или след като е седнала да пообмисли нещата? Има само една разлика. Първо помислих малко, след това го направих.

— Точно това — казах аз — е разликата между предумишлено и непредумишлено убийство.

— Значи трябва да променят закона.

— Чудесно, пиши на конгресмена си. — Кафето прогаряше дупка в стомаха ми и от това се вкиснах още повече. — Шийн насърчаваше ли те за този разумен план да убиеш баща си?

— Не с думи. Каза нещо в смисъл, че смъртта на баща ми може да се окаже благотворна, но го формулира съвсем мъгляво. Нито веднъж не употреби думата убивам или убийство.

— Ами Гай? Той знаеше ли?

— Във всеки случай аз не съм му казвала.

— Но Шийн му е казал! Не разбираш ли? Те са искали да убият баща ти. Скалпиха ти фалшива защита, после я унищожиха преди процеса. Искат да бъдеш осъдена.

— Защо?

— За пари! Гай заграбва цялото наследство, а ти оставаш до живот в затвора.

Тя не се стресна и не заплака.

— Не ми изглежда логично. Гай и без това си е богат.

— На някои хора никога не им стига. А има и други причини. Той така и не е преглътнал факта, че ти си била галеното дете. Вероятно е ненавиждал баща ти за това.

— Не. Първите няколко години бяха много трудни за Гай — държаха се с него като с ратай — но татко се реваншира. Въведе Гай в бизнеса, постепенно му отстъпи юздите. Не може да е това.

— Тогава какво, Криси? Ако не са парите, ако не е омраза, какъв мотив има?

— Не знам.

Вече губех търпение.

— Трябва да знаеш!

Тя гневно захвърли цигарата в чашката от кафе.

— Ти не ми вярваш. Никога не си ми вярвал. Затова ме измами да приема проверка с детектора на лъжата.

— Това все пак не е като да те измамя да извършиш предумишлено убийство. — Видях яростния и поглед и добавих: — Ако наистина са те измамили.

— Мръсник! Как можеш да ме защитаваш, щом не ми вярваш?

— Правя го всеки ден. Такава ми е работата.

— Не искам да бъде така — каза тя по-скоро тъжно, отколкото гневно.

— Чудесно. Ще поискам от съдията разрешение да се оттегля. Ако той се съгласи, ще получиш отсрочка. Може би някой друг адвокат ще измисли как...

— Не! Искам теб. Вярвам ти, макар че не е взаимно.

— Не знам как да водя делото. Не знам как да победя.

— Не променяй нищо. Пусни касетите. Ще кажа на заседателите, че съм го планирала и пак бих постъпила по същия начин. Нека Шийн каже, че съм се готвила да убия татко. Да кажем истината.

— Истината?

Идеята бе тъй нелепа, че се разсмях.

— Нали това искаше? Нали за това настояваше с онзи праведен глас? Добре, мистър праведник. Дай да яхнем истината, пък където ни

отведе.

Аз поклатих тъжно глава.

— Понякога истината не помага.

ИСКАХ СЕБЕ СИ

Седях в мекото кресло пред бюрото на съдията Майрън Стангър. Прясно избръснат, с още влажна коса, опакован в скромен сив костюм, бяла риза и винена вратовръзка, аз почти приличах на адвокат, макар че вратът ми изхвъркваше от яката. Ейб Соколов седеше на съседното кресло и погребалният черен костюм подчертаваше жълтеникавия му тен. До съдията една млада жена се бе навела над стенографския апарат, очаквайки да чуе бисери на юридическата мъдрост или поне що-годе грамотен английски, какъвто понякога се говори в съдийските кабинети.

На дивана зад нас, под безброй рамки с дипломи и грамоти на негова чест, седеше Криси със скромно събрани крака. Беше облечена с черно костюмче и бяла копринена блуза — точно както в една телевизионна реклама, където играеше делова жена, страдаща от газове.

— Дай да се разберем, Джейк — каза съдията Стангър. — Сега кандидатите за съдебни заседатели киснат в съдебната зала, а ти искаш да се оттеглиш от делото.

— Точно така, ваша чест.

— И няма да изложиш причините за молбата си?

— Не мога, ваша чест, ще застраша защитата на клиентката си.

Съдията опипа закопчалката на дървена кутия за пури, заемаща централно място върху бюрото му. Дойдеше ли Коледа, добросърдечните адвокати го затрупваха с контрабандни кубински пури.

— Това не е достатъчно, Джейк.

— Мога само да кажа, че аз и клиентката ми имаме непреодолими противоречия относно защитата.

— Абе, Джейк, аз и жена ми имаме непреодолими противоречия вече трийсет години, но още никой от двамата ни не си е плюл на петите.

Ейб едва удържа усмивката си. Страшно обичаше да ме гледа да се гърча.

— Не е в интерес на клиентката ми да остана неин защитник — възразих аз.

— Тъй ли?

Съдията свали очилата от топчестия си нос и погледна към Криси Бърнхард. Някога Майрън Стангър бе работил като адвокат на нещастните случаи към Югоизточната железопътна компания, която имаше неприятния навик да наема машинисти, страдащи от алкохолизъм и цветна слепота. След трийсет и пет години ровене из всевъзможни железопътни катастрофи Стангър помоли губернатора за назначение за съдия и молбата му беше изпълнена, тъй като отдавна набираще средства за Демократическата партия. Адвокатите го харесваха, защото ги оставяше да си вършат работата, без много да им се меси.

— Вие как мислите, мис Бърнхард? — попита Стангър. — По-добре ли ще ви е с нов адвокат?

Криси сякаш се нацупи, но може би просто така си изглеждаше.

— Не, ваша чест. Искам мистър Ласитър. Не си представям някой друг да ме защитава.

— Е, това беше — обърна се съдията към секретарката. — Молбата се отхвърля. Има ли още нещо, преди да изберем заседателите?

— Защитата моли за отлагане на делото — казах аз. — Изникнаха нови доказателства, с които нямах възможност да се запозна напълно.

Съдията се навъси.

— Май хич не ти се захваща с това дело, а, Джейк? — Без да чака отговор той се обърна към Соколов. — Какво казва прокуратурата?

— Не знам какво толкова ново може да има — отвърна Соколов с усмивка на баракуда. — Няма съмнения относно самоличността на извършителя. Мистър Ласитър разполагаше с няколко месеца за подготовка на своята психологическа алабалистика и...

— Оскърбен съм! Ваша чест, моля да порицаете...

Съдията махна с ръка.

— Стига, Джейк, нали знаеш, че Ейб и добро утро не може да пожелае, без да се заяде. Е, защо не можем днес да започнем делото?

— Повтарям, ваша чест, че не мога да навляза в подробности, без да застраша защитата на клиентката си. Ще кажа просто, че главният ни свидетел е... — Потърсих подходящата дума. — ... неразположен.

— Неразположен или зле разположен спрямо теб? — изсумтя Соколов. Изглеждаше тъй невероятно доволен, че ми се искаше да го удуша със собствената му черна вратовръзка.

— Ако бъдем принудени да започнем делото днес казах аз, — вероятно ще се наложи да призовем доктор Шийн като свидетел на обвинението поради отрицателното му отношение към защитата. Това е нововъзникнало обстоятелство и ни трябва време, за да се подготвим за този обрат.

Не бях виждал Соколов да се усмихва тъй широко, откакто сложиха на електрическия стол един от неговите обвиняеми.

— Изглежда, че Джейк не си е написал домашното — каза той, — но това не е основание за отлагане.

— Не е честно, ваша чест! — възкликнах аз.

Мразя да се правя на жертва, но в момента нямах друг избор. Освен това обвинението на Соколов беше толкова ясно, че с нищо не можех да го разклатя. Той беше призовал бармана и двама свидетели на стрелбата, един криминалист, който да говори за отпечатъците на Криси по оръжието и следите от барут по ръцете ѝ, санитарите, които бяха откарали Бърнхард в болницата, хирурга, медицинската сестра и един съдебен лекар да потвърди причините за смъртта.

Обвинението приключи.

Имате думата, мистър Ласитър. Призовете първия си свидетел.

Защитата призовава доктор Лорънс Шийн. Или чакайте, май ще е по-добре да си направя харакири.

— Знаеш ли, Джейк, навремето съм видял доста дела — започна съдията. Както мнозина юристи, Майрън Стангър страшно обичаше да напомня на адвокатите, че преди да стане Цезар е бил гладиатор. — И знам, че не всичко става както си го планирал. Не, по дяволите, нищо не става както си го планирал. Тъй че трябва да бъдеш готов за неочакваното.

Кимах в знак на дълбока признателност към изтърканото клише на дъртия кукуфелник.

— Свидетелите изчезват, умират или внезапно променят решението си — продължаваше съдията. — Но не мога да позволя на

кандидатите да си протриват отвън колективния задник, докато аз тук се мъча да изровя друго дело за днес. За вас момчета, специално насрочената дата и...

— Но, ваша чест — изхленчих аз.

— Не, слушайте ме и двамата. Когато вие влезете в залата и застанете пред кандидатите, мислите си за съдебни заседатели. Но когато аз им раздавам призовки да изпълнят своя конституционен дълг, знаете ли какво виждам?

— Гласоподаватели — подсказах аз.

Съдията ми отправи суров поглед.

— Съседи. Добри, чести граждани с ясно разбиране за морални ценности. И няма да ги подведа. Молбата за отлагане се отхвърля. Господа, хайде да подберем заседателите.

Заседатели.

Чел съм книги как трябва да се подбират. Наемал съм психолози, социолози и екстрасенси. Доверявал съм се на Марвин Печения, пенсионер и бивш собственик на магазин за обувки в Питсбърг, който ме посъветва да избягвам мъже с лъснати до блясък обувки — прекалено консервативни и лоялни към властите, — а да предпочитам жени с открити сандали и червен лак на краката. „Умът им е открит като обувките“, обясни Мартин.

Заради Криси наех психолог, който да проучи настроенятия в общината. Без да разкрива за кое дело става дума, доктор Лестър Уинър разпрати въпросник на няколкостотин семейства, подбрани по демографски критерии. Узнахме, че трябва да се пазим от родители, особено ако са в обтегнати отношения с порасналите си деца. Узнахме, че счетоводителите, морските биолози, метеоролозите и други научни типове ще приемат с насмешка нашата линия и защита. Без особена изненада узнахме, че заседатели, минали през психотерапия, са за предпочитане пред онези, които осмиват заведенията за психично здраве. Всеки, който се съмняваше в психиатрията, трябваше да отпадне автоматично. Доктор Уинър смяташе, че жените ще проявят по-голямо съчувствие, но аз отхвърлих съвета му. Ако щете, наречете ме грубиян и нахален мъжкар, но според моя опит заседателките не

проявяват и капка самочувствие, когато обвиняемата се окаже по-млада, по-стройна и по-секси от тях.

Исках мъже, които да се влюбят в клиентката ми. С други думи, исках себе си.

Аз съм съвсем нормално момче. Не си слагам обица или златен ланец. Не нося пейджър или ръчна чантичка. Не членувам в частен клуб или мистичен култ. Не ходя в „La Voile Rouge“^[1] да пуша скъпи пури, и ако някой дебел брокер с тиранти и френски бутонели ме поръси с пепел, ще му натъпча смрадливата пура в гърлото. Няма по-голям праведник от бившия грешник.

Смятам, че доста добре разбирам от характери и имам приличен опит в човешките отношения, но вечно се изненадвам при подбора на заседатели. Сключил съм постоянен облог със стария пристав Клайд Тигпен — тенджера от неговата мидена чорба срещу един буркан от бабиното блатно зеле — по въпроса кой ще е председател на групата. Аз винаги избирам човека в черен костюм, но Клайд е виждал хиляди дела и не разчита на облеклото. Той надушва авторитетната фигура.

Понякога кандидатите са нервни. Тази сутрин един помоли да го освободим и каза на съдията:

— Жена ми се кани да забременява.

— Според мен сигурно се кани да ражда — обадох се аз.

— Свободен сте — заяви Стангър. — И в двата случая трябва да бъдете там.

Естествено, ние всъщност не подбираме заседателите. Мъчим се да отстраним онези, които не ни харесват. Помня как на едно гражданско дело бях изчерпал лимита си от възражения и не успях да отхвърля един млад мъж с провиснал китайски мустак, който ме гледеше свирепо през цялото време. Изкарваше си хляба с чистене на септични ями и това беше единствената ни обща черта. Погледнех ли го, подпираше си брадичката с длан и ми показваше среден пръст. Цяла седмица щом се озърнех към заседателската ложа, виждах го да си вири пръста, облечен в работна риза с надпис: ПЪЛНЕТЕ СИ ЯМАТА, ПАК ЩЕ ДОЙДЕМ. Когато заседателите се върнаха след обсъждането и той стана да обяви присъдата в качеството на председател, аз почнах трескаво да обмислям как ще обжалвам. Но присъдата бе в наша полза, а когато на излизане от залата стиснах ръка на човека, открих, че пръстът му е парализиран. Строителна

злополука, обясни той, като забеляза изненадания ми поглед. Нещата са невинаги такива, каквито изглеждат, обича да казва Чарли Ригс.

Криси седеше до мен кротичка и съвсем безобидна, а аз гледах тълпата от няколко десетки кандидати за съдебни заседатели. Беше обичайната колекция: учители, държавни служители, журналисти, авиомеханици, домакини и пенсионери плюс някой друг студент. Имал съм какви ли не заседатели — браконьер на омари, производител на обици за гърди, жрец от сантерийската секта, който през почивките пееше молитви към Бабаду Ай, и травестит от един клуб на Саут Бийч, тъй че днешната група изглеждаше съвсем нормална.

Заех се да задавам обичайните въпроси, като уверявах кандидатите, че нямах за цел да ги притеснявам. След като установих, че почти всички са били жертви на престъпление, и малцина признаваха да са имали работа с психиатър, аз насочих вниманието си към жестовете или кинезиката, както я нарича доктор Уинър.

Търсех напрегнато сплетени пръсти или скръстени ръце — знак, че отказват да ме допуснат до себе си. Дебнех за кръстосани глезени или ръце, здраво стиснали стола. Същевременно мислено внимавах за собствените си жестове. „Дръж дланите дружелюбно разтворени — вечно напомняше доктор Уинър. — Много си висок, затова не пристъпвай до ложата. Вертикалната ти сила ще стресне заседателите. И не слагай ръце на кръста си. Завладяването на хоризонтално пространство е прекалено авторитарно.“

Е, много благодаря. Преди да наема доктор Уинър с неговата конска опашка и очила с цветни стъкла, бях доволен само да проверя дали панталонът ми не е разкопчан.

И тъй, правех се на дружелюбен дангалак, без да приближавам прекалено и без да заемам хоризонтално пространство, усмихвах, се и изобщо се правех на маймуна, опитвайки да намеря шестима честни и милосърдни заседатели, които да ме изслушат с внимание, макар че нямах кой знае какво за казване. Марвин Печения седеше безметежно на първия ред и се мръщеше всеки път, когато навеждах глава да поговоря с наемния си експерт. Докато аз разпитвах кандидатите, доктор Уинър понякога драсваше нещо в бележника си, но през повечето време прелистваше най-новия каталог за яхти. Дванайсетметровата му яхта беше закотвена в Динър Кий и донякъде приличаше на мен — масивна и бавна, но стабилна в бурно море.

Отвътре беше облицована с ламперия от тиково дърво и силно впечатляваше женската компания на Уинър, съставена предимно от млади руси любителки на соления вятър и коктейл „Маргарита“ с повечко текила.

Подборът ни отне цял ден. Накрая съдията Стангър изчете обичайната реч, като предупреди заседателите да не обсъждат делото помежду си или с когото и да било. Всички кимнаха мъдро. Бяха чували тия приказки по телевизията хиляди пъти. В нашия съд на това му викахме просто конското.

Станах и се поклоних леко, опитвайки се да надникна в очите на заседателите, докато напускат залата. Щях да го правя при всяка почивка до края на делото. Някои ме поглеждаха, други не.

После хванах за ръка Криси Бърнхард и я изведох от залата. Сега ми трябваше едно питие, спокоен сън и съдебна стратегия. В краен случай бих се задоволил с две от трите.

[1] Червеното платно (фр.). — Б.пр. ↑

КРИСИ, КРИСИ, КРИСИ

На сутринта съдията Стангър започна с първоначалните инструкции и всички заседатели се приведоха напред, слушайки най-усърдно. Такива са отначало. Напрегнати, нетърпеливи да изпълнят дълга си. След като свикнат с обстановката, а адвокатите вземат да им досаждат с еднообразни въпроси и шумни възражения, заседателите почват да се разсейват или направо да дремят. Понякога си ги представям като герои от комиксите, с облачета над главите, в които има картинки на риболов или еротични сцени. Защо не?

Лично аз си мисля точно такива работи, докато Ейб Соколов се пъчи пред заседателската ложа или съдията повтаря безконечните си наставления.

— Само по себе си обвинението не е доказателство — говореше Стангър — и не бива да го приемате като признак за вина.

Той обясни на заседателите, че не бива да смятат обвиняемия за виновен, ако откаже да даде показания. Това е стандартна инструкция и аз често се възползвам от нея, защото с показанията си мнозина обвиняеми само оплескват още повече работата. На едно от първите ми дела като обществен защитник прокурорът попита клиента ми:

— Как тъй твърдите, че сте невинен, когато петима души твърдят под клетва, че са ви видели да крадете часовник?

— И какво от това? — отвърна праведният ми клиент. — Аз пък мога да доведа сто души, дето не са видели как го откраднах.

Когато клиентът мълчи, обвинението няма право да коментира отказа му да даде показания, а след заключителната реч съдията още веднъж напомня за Петата поправка към Конституцията^[1]. И все пак се чудя какво ли си мислят заседателите. Макар че не го обсъждат дали не си казват: „Бас държа, че ако аз бях невинен, щях да туря ръка върху Светото писание и да кажа истината напук на целия свят.“

По-нататък съдията нареди на заседателите да не разсъждават защо възразяват обвинението и защитата или пък какви биха били отговорите, ако не е имало възражения. Ама че тъпо. Опитай се да не

мислиш за розов слон. Само той ще ти е в главата. Каза им още, че встъпителните речи не са доказателства, а просто мнения на двете страни за онова, което ще бъде доказано. Посъветва ги да не обсъждат делото с приятели, роднини и евентуално домашни любимци. И накрая Честния Ейб получи думата.

— Случаят е съвсем прост — започна Ейб Соколов. — Рано привечер един мъж седи в нощен клуб. Нарича се Хари Бърнхард и никого не закача, просто се наслаждава на плодовете от своя труд. Хари е работлив мъж, много е постигнал в живота си, но още много му предстои да постигне. Докато надига чашата, Хари не подозира, че това ще е последното му питие.

Мелодраматично като в слаб филм, помислих си аз. А и не е съвсем вярно за питието — в болницата са го сложили на система.

— А сега ви моля да си представите — продължаваше Ейб. — Една млада жена влиза в клуба и пред десетки свидетели вади пистолет от чантичка на Версаче.

Версаче. С други думи — богата разглезена кучка.

— И както Хари си седи, тази жена с пистолета тръгва право към него.

Хари. Очовечаване на нещастника. Ейб караше заседателите да затаят дъх, докато той кинематографично прехвърля действието ту към злодея, ту към жертвата.

— Жената насочва към Хари пистолет „Берета 950“, който е носила скрит в чантичката си. Скрит от охраната, скрит от Хари, скрит от света, за да може тя да извърши предварително подготвеното убийство. Хари не е имал време да приключи делата си, да се сбогува с близки и приятели. Не е изживял отредения му срок и не е чул гласа господен да го пита, както питал някога Йов: „Видял ли си сенчестите врати на смъртта?“

Йов ли? Да знаят заседателите, че и Господ е на е страната на обвинението.

— Жената, тази жена, седнала тук...

Ейб се приближи до нашата маса и протегна показалец само на педя от носа на Криси Бърнхард. Тя не трепна. Просто си седеше, облечена със стоманеносин костюм на Келвин Клайн и сива копринена блуза.

— Тази жена, Кристина Бърнхард, насочила пистолета към Хари Бърнхард, към своя баща, после жестоко и преднамерено натиснала спусъка. Неведнъж, не дваждж...

Трижд?

— ... а три пъти. Бам! Бам! Бам!

Двама заседатели трепнаха от звуковите ефекти. Другите не, може би защото хроничният синусит на Ейб действаше като заглушител.

— Хари светкавично бил откаран в болницата „Връх Синай“, където лекарите положили героични усилия да спасят неговия живот. Но два часа след операцията сърцето му спряло и смъртта настъпила като непосредствен резултат от стрелбата. За разлика от повечето съдебни дела, на днешното няма съмнение по всичко, което ви казвам. Ще чуете показания на свидетели, които ще потвърдят под клетва, че Кристина Бърнхард наистина е застреляла баща си. Ще чуете показанията на санитаря, хирурга, сестрата и съдебния лекар. Ще чуете, че спирането на сърдечната дейност е било пряко свързано и предизвикано от огнестрелните рани, и следователно ще бъдете склонни да отсъдите, че Кристина Бърнхард е убила баща си и носи отговорност за предумишлено убийство.

Ейб продължи така още известно време, като съветваше заседателите да обърнат внимание на свидетелските показания, да изпълняват инструкциите на съдията Стангър и да изслушат внимателно мистър Ласитър, когато застане пред тях за встъпителната си реч. С едно леко вдигане на веждите и повишаване на гласа Ейб накара внимателно да прозвучи като скептично. Той благодари на добрите хорица за вниманието, каза им, че ще придвижи делото бързо — от което се подразбираше, че всяко забавяне ще е по моя вина, — после си седна с топла и сърдечна усмивка.

Станях и леко се поклоних към съдията. Зад себе си чух щракането на журналистически фотоапарат — колкото и да ги усъвършенстват, все не могат да ги направят съвсем безшумни. Вратата на залата изскърца, после се затръшна. По керамичния под заскърцаха подметки, после някой се изкашля на първия ред. Чувах всичко това, както някога винаги чувах редките одобрителни възгласи и масовото дюдюкане при излизането ми на терена.

— Моите почитания към съда — казах аз, изразявайки уважението си към петвековното английско гражданско право. След това се обърнах към заседателите. — Вчера попитах всеки един от вас, дали ще изчака и представянето на последното доказателство, преди да реши, че обвинението е доказало своята теза извън всякакво съмнение. Всички отговорихте утвърдително.

Заседателите са честен народ. Винаги им припомняй какво са обещали.

— Това е важно при всяко дело, но в нашия случай става съдбоносно, защото това не е обикновен процес, макар някои факти наистина да са безспорни. Криси Бърнхард застреля баща си, който почина по-късно същата вечер. Но ще бъдат повдигнати въпроси за намеренията на Криси и нейното душевно състояние — въпроси, които мистър Соколов не обсъди пред вас.

„И аз няма да ги обсъждам. Или поне няма да навлизам в подробности, защото все още не знам какво да кажа, по дяволите.“

— Тези въпроси са важни, защото не можете да признаете Криси за виновна в предумишлено убийство, ако не сте убедени, че тя е имала безспорното намерение да убие, взела го е преди деянието и е имала същото намерение по време на действията си.

Соколов скочи на крака.

— Възразявам, ваша чест. Встъпителната реч не е за оспорване на законите.

— Нищо не оспорвам, ваша чест — отговорих аз. — Просто изпреварвам инструктажа на съдебните заседатели.

— Възражението се отхвърля, тъй като законът бе цитиран коректно. Но, мистър Ласитър, встъпителната реч се дава за обсъждане на фактите по делото, тъй че не се отклонявайте. Аз съм напълно способен да обясня закона на заседателите, когато му дойде времето.

Реших да използвам точно тънката линия, която ми бе посочил съдията.

— Когато се запознаете с всички доказателства, съдията Стангър ще ви даде указания по закона. Той ще ви прочете правното определение за предумишлено убийство и вие ще приложите този правен стандарт спрямо фактите. Съдията ще ви каже, че за да обявите Криси Бърнхард за виновна, трябва да смятате, че е убила баща си с предумисъл. А после съдията ще ви обясни този термин. „Убийство с

предумисъл имаме, когато убийството е извършено след съзнателно решение.“ Сега само ви споменавам това, но фактите ще докажат, че моята клиентка не е взела съзнателно подобно решение.

Заседателите се озадачиха. Кой би могъл да ги упрекне? Аз самия имах чувството, че търся под вола теле. По-добре да използвам най-силното си оръжие — моята красива и предполагаемо невинна клиентка.

— В хода на делото ще научите много неща за Криси Бърнхард. Ще узнаете за нейното детство и болната ѝ майка, ще узнаете защо Криси още невръстна е напуснала своя дом, отказвайки да потърси помощ от баща си и дори да му каже къде се намира.

Криси, Криси, Криси. Нека си я представят като дете дори и сега.

— Ще узнаете, че жертвите на този трагичен случай всъщност са две.

Много добре! Да прозвучи като нещастен случай.

Аз пристъпих до ложата и погледнах най-искрено хората в нея.

— Процедурата тук е свещена, тя представлява връх на нашата демокрация. — Обърнах се и положих ръка върху облегалката на свидетелския стол. — Тук се приема само истината и нищо друго, освен истината. Вие също не бива да приемате нищо друго, освен цялата, неподправена, неразкрасена истина. Ако от този стол, този трон на истината чуете лъжи, фалшификации и измами, ако у вас се породят съмнение във вината на Криси Бърнхард, трябва да я оправдаете.

Ако пантофката не стане на Пепеляшка...

— Възраждам — обади се Соколов. — Това е за заключителна реч.

Съдията мълчаливо му махна с ръка. Лично аз рядко възраждам по време на встъпителните речи. В предишната ми кариера, когато поемеш топката, могат да ти се случат три неща, две от тях неприятни. Същото е и тук. Възраждаш ли от самото начало, съдията може да отхвърли възражението или просто да не ти обърне внимание.

Продължих да приказвам, като обясних на заседателите, че сега съм като техен шофьор и заедно ще потеглим по пътя на следствието, покривайки в движение фактите. Но пътят е труден, осеян с дупки и опасни завои. Смътно намекнах за сексуално насилие, без да навлизам в подробности. Не споменах доктор Шийн по име, но докато стоях

пред ложата, преглеждах бележките си, мъчех се да надникна в очите на заседателите и се озъртах към публиката, където съдебната журналистка Брит Монтеро си водеше записки, аз изведнъж осъзнах, че нямам избор. Трябваше да призова Шийн. Той бе станал истинският ни враг. Можеше да хвърли съмнение върху възстановените спомени, да докаже предумисъл чрез касетата и да изсипе цял куп лъжи, за които нямаше да съм подготвен. Но не разполагах с нищо друго. Ако успеех да докажа, че е имал мотив да убие Хари Бърнхард, щях да прехвърля пистолета в неговите ръце. За да имаме шанс, трябваше да го унищожа. Не успеех ли — той щеше да ни унищожи.

[1] Спорел Петата поправка никое лице не може да бъде принуждавано да свидетелства срещу себе си в наказателно дело. — Б.пр. ↑

ЖАВЕР И ФИНЧ

Добрият обвинител е като старателен дърводелец, който прави библиотека. Той реже внимателно, кове пироните точно и закрепва лавиците хоризонтално. Без излишни фантазии. Целта е да изиграеш обвинението бавно и компетентно. Бързата работа — срам за майстора. Важното е всичко да си дойде на мястото, без липсващи, но и без излишни части.

Добрият обвинител не задава въпроси, без да знае възможните отговори. Той не кара обвиняемия да премерва пантофка, ако няма да му стане. Той е като солиден бранител прел вратаря, а не някакво си вятърничаво ляво крило. Най-късият път напред е по права линия стига да не се препънеш.

Ейб Соколов е майстор в този занаят. Черпи сила от пламенното си желание да победи. А пламъкът се подклажда от праведния му гняв към онези злодеи, които дръзват да нарушават закона, защото той приема много сериозно своята роля на всенароден представител.

Като професионален обвинител Ейб не мечтае за съдийски кабинет или топло местенце в частния сектор. Той иска да върви онова, с което се занимава открай време — да става рано, да се претрепва от работа, да яде сухи сандвичи, пак да работи и привечер да пъхне на топло поредния престъпник.

Ейб вижда целия свят в контрасти. Доброто и злото са очертани в черно и бяло, а сивото да върви по дяволите заедно с всичките си оттенъци. Обвиняемият бил имал скапано детство? Нека да ги разправя на затворническия свещеник. Наркотиците са те направили крадец или изнасилвач? Чудесно, имаме лечение за това, само че без разните там нежности и терапии. Когато законът е нарушен, правосъдието настоява за наказание. Ето я простата истина и повечето жители на нашата велика страна ще се съгласят.

Дори и аз съм съгласен. Освен когато защитавам закононарушителя. Тогава моят дълг е различен. Не е към обществото като цяло, към жертвите или абстрактната идея за правосъдие. Цялата

ми вяжност принадлежи единствено на клиента и аз съм готов да прегазя коварни и буйни реки, ако това ще спаси клетата душа, чиято съдба ми е поверена.

И тъй, ролите ни са ясно очертани. От кариерата си като студент по актьорско майсторство и калпав артист имам навика мислено да разигравам сцени с участието на приятели и врагове. Ако екранизирате „Клетниците“, Ейб Соколов ще е идеален за ролята на Жавер, безмилостната ръка на правосъдието. А аз?

Всички адвокати се виждат в ролята на Атикъс Финч^[1], застанал доблестно пред заседателите да търси — не, да изисква — правосъдие. Но малцина от нас изглеждат или говорят като Грегъри Пек, а клиентите ни съвсем не са праведници, тъй че едва ли има смисъл да повтаряме изтърканото сравнение. Противоречието между дълга към личността и правата на обществото се превръща в същинска морална главоблъсканица. Свършиш ли си работата прекалено добре, завръщаш един убиец, изнасилвач или крадец към жертвите му. Провалиш ли се, правиш услуга на обществото.

При разпита на свидетели Ейб Соколов гледаше да не се набива в очи. Стоеше край заседателската ложа и задаваше въпросите просто и ясно. Свидетелите му бяха добре подготвени, лаконични и деловити. Джони Фиоре, барманът от „Параноя“, бе работил дълго време в хотел „Делано“ точно срещу съда. Беше нисък, набит мъж, приближаващ трийсетте, с късо подстригана коса и черна копринена риза с изображения на русалки. Фиоре разпознал Хари Бърнхард, защото често го бил виждал в бара на „Делано“ и през съдбоносната вечер двамата си побъбрили. Хари на два пъти го попитал колко е часът и многократно поглеждал собствения си ролекс.

— Стори ли ви се, че мистър Бърнхард чака някого? — попита Соколов.

— Протестирам! — скочих аз. — Мистър Бърнхард може да е чакал новините по телевизията. Може да е закъснявал за среща. Може да е проверявал кога да си пие лекарството за сърце.

— Мистър Ласитър! — съдията ме стрелна с поглед, от който едва не ми останаха синини. Криси ми подаде бележка, че баща й никога не е взимал лекарства за сърцето, но и без нея знаех това. — Моля, въздържайте се от многословни протести. „Възразявам,

подвеждане“ щеше да е напълно достатъчно. Или пък „Възразявам, подтикване към догадки“.

— Точно така — съгласих се аз.

— Приема се.

Много бях доволен от адвокатската си хитрина да посея съмнение, че старият Хари е имал проблеми със сърцето. Толкова доволен, че едва след като седнах ми хрумна още нещо.

— Ваша чест, оттеглям възражението.

— Какво?

— Мистър Фиоре работи от години като барман, следователно разполага с необходимия опит, за да определи кога един клиент чака някого.

Соколов ме изгледа с нескрито смайване. Съдията само поклати глава.

— Мистър Фиоре, можете да отговорите на въпроса.

— Да, мисля, че чакаше. Нали разбирате, все питаше за часа и се озърташе към вратата.

— И дойде ли момент, когато някой влезе и се насочи към мистър Бърнхард? — попита Соколов, без да ми благодари за съдействието.

— И още как — отвърна Фиоре, гледайки моята клиентка.

— Кой беше това?

— Висока млада дама в черна рокля. Ето я там.

Фиоре кимна към Криси, а Соколов я посочи с костелив показалец.

— Моля да се отбележи в протокола, че свидетелят разпозна обвиняемата. А сега, ако обичате, опишете какво се случи.

Историята на Фиоре отне около три минути. Той разчиствал празни чаши от бара и изобщо не забелязал, кога дамата е извадила пистолет, защото клиентите я закривали отчасти. Но чул първия изстрел, вдигнал глава и я видял да се цели в Бърнхард, чул втора и третия изстрел, после раненият изпъшкар и се отпуснал върху бара. Не, Бърнхард изобщо не е падал от табуретката. Само се облягал назад като прикован и по ризата му се стичала кръв.

Когато дойде моят ред, нямах кой знае какви възможности със свидетеля. О, бях си подготвил домашното. Бях пратил вярната секретарка Синди да посети Саут Бийч с най-тясната си тениска, върху

която пише: БИХ ТЕ ЧУКАЛА ДО ОГЛУПЯВАНЕ, НО ДРУГА МЕ Е ИЗПРЕВАРИЛА. Синди узна, че Фиоре бил изгонен от „Делано“, защото пиел по време на работа. Можех да го попитам дали през онази вечер не е прекалил с уискито. Можех питам колко жени с черни рокли е имало в „Параноя“. Можеха питам дали е видял проблясъците на изстрели и ако не, да намекна, че някой друг е застрелял Бърнхард. Естествено, проблемът опираше дотам, че именно Криси го бе застреляла и така твърдяха както стотици свидетели, така и криминалистите.

— Нямам въпроси — казах любезно аз, сякаш нищо не бе в състояние да ме стресне.

Свидетелите идваха, разказваха си историите и тихо излизаха. Независимият моден агент Жак Бриер седял до маса на пет-шест метра от бара. Тази вечер той бил в компанията на десетина души — фотомодели, фотографи и кандидати за тези професии. Чул първия изстрел и се обърнал навреме, за да види как Криси стреля още два пъти. Един от неговите приятели, известният италиански фотограф Анастасио, бе забелязал Криси да влиза и после да тръгва към бара. Соколов използва показанията на Анастасио, за да докаже поне косвено, че Криси е знаела какво върши, действала е по план и е вървяла право към замислената цел.

Анастасио призна, че не видял Криси да вади пистолета. Възхищавал се на обувките „Шарл Журдан“ и не забелязал нищо нередно чак до втория изстрел, тъй като сметнал първия за гърмеж от шампанско.

През свидетелското място минаха още неколцина веселящи от Саут Бийч. Вечер, с екстравагантните си облекла, те са впечатляващи фигури. Днес, под луминесцентното осветление, изглеждаха бледи и не на място. Обзалагам се, че ако през въпросната вечер им бяха взели кръвна проба, нямаше да допуснат нито един до управление на строителна техника. Ейб бе отсял най-сериозните консуматори на екстази, кокаин и хероин, които сигурно щяха да ни разправят, че се видели трупа танцуващи хипопотами. В крайна сметка едва смогна да доведе пет-шест души, способни да сложат едната ръка върху Библията, да вдигнат другата и да измънкат: „Заклевам се.“

Старият ми противник мажеше с едрата четка и аз се опитах да протестирам за прекаляване с показанията, но съдията Стангър отхвърли протеста. Ейб беше достатъчно хитър, за да вади от всеки свидетел по някоя нова подробност. Не, жената не изглеждала истерична. Спокойна била. Просто гръмнала онзи човек — пат-пат-пат.

Моите въпроси си оставаха все тъй кратки. Гримьорката Мишел Шиф бе споменала за изящния грим на Криси и удивително кроткото ѝ поведение.

— Преди малко вие споменахте, че лицето на Кристина Бърнхард било безизразно в момента, когато се предполага, че е застреляла мистър Бърнхард — казах аз.

— Да, така е.

— Питам се дали не можете да бъдете малко по-конкретна.

— Не ви разбирам.

— Е, всеки от нас винаги има някакво изражение, нали?

Соколов скочи от стола.

— Възразявам, спорно твърдение.

Протестът бе точно толкова нелеп, колкото и самият въпрос. Вероятно Ейб просто искаше да се разтъпче.

— Отхвърля се — каза Стангър. — Отговорете на въпроса, ако можете.

— Мисля, че не разбирам.

— Нека опитаме по друг начин — казах аз. — Изглеждаше ли мис Бърнхард възбудена?

— Не.

— Стори ли ви се развълнувана?

— Не.

— А гневна?

— Не.

Един от триковете на адвоката е да елиминираш всяка подробност, която може да навреди, за да създадеш впечатлението, че каквото остане, говори в твоя полза. Понякога става доста бавно.

— Изглеждаше ли съсредоточена?

— Протестирам! — подвикна Соколов. — Подвеждане към догадки.

— Отхвърля се — каза съдията. — Свидетелката може да изложи наблюденията си.

Аз изгледах Соколов кръвнишки. Мъчеше се да наруши отсечения ритъм на разпита.

— Изглеждаше ли мис Бърнхард целенасочена, съсредоточена върху онова, което вършеше?

— Не съвсем — каза Мишел Шиф.

— Тогава какво бе нейното изражение? — попитах аз.

Мишел Шиф плъзна ръка по косата си с цвят на излъскана медена монета.

— Не знам. Очите ѝ изглеждаха празни. Лицето и беше някак унесено. Устата ѝ беше леко разтворена. Спомням си, че нямаше гланц на устните и в онази светлина...

— Празни очи — бързо повторих аз, преди да се е отплеснала в друга посока. — Празни очи и унесено лице. Сякаш е била изпаднала в унес?

— Да, предполагам.

— Или в транс?

— Донякъде.

— Или в хипноза?

— Ваша чест! — Соколов скочи толкова бързо, че събори с трясък няколко папки на пода. — Ако свидетелката не е специалист по хипноза...

— Подкрепя се. Карайте по-нататък мистър Ласитър.

Помълчах, за да накарам заседателите да извърнат глави към мен.

— Значи накратко казано, мис Бърнхард изглеждаше изпаднала в унес или транс, когато мина край вашата маса.

— Да, това казах.

Всъщност аз го бях казал. Но исках заседателите да си мислят, че е била тя.

— Нямам други въпроси — заявих аз.

[1] Главен герой от романа на Харпър Ли „Да убиеш присмехулник“ и едноименния филм с Грегъри Пек в главния роля — Б.пр. ↑

ПРОБЛЯСЪЦИ

Малката ми коралова къщичка в Саут Гроув не съдържа нищо, достойно за крадене. Е, има един сърф върху бетонни блокчета. Използвам го вместо масичка за кафе, макар че кръговете по него са предимно от бирени бутилки. Има и нощна лампа от шлем на „Делфините“. Има диван с тапицерия от хаитянско платно, някога белезникаво, а днес с нездрав жълтеникав оттенък. Има две палми в саксии, ръждясал акваланг и куп стари списания.

Затова не заключвам входната врата.

Не че бихте могли да я отворите без трима-четирима помощници, въоръжени с яка греда. Дървото е подуто от влагата, тъй че вратата винаги се залоства. Моите приятели знаят как да влязат, но малцина са готови да рискуват едно изкълчено рамо.

Когато се прибрах тази вечер, под жакарандовото дърво бе паркирана червена корвета. В хола вонеше на пури. В кухнята изтрака вратичка на шкаф. После чух глас:

— Къде си държиш малцовото уиски, стари приятелю?

— Пия го само за твоя сметка, Ръсти.

Той подаде глава от кухнята и аз неволно изтървах куфарчето. Беше облечен с италиански панталон с бастии, който се издуваше на бедрата, и черна копринена риза с озъбена акула на гърдите. Дългата му червена коса висеше отзад на опашка. За непредубеденото ми око приличаше на курсист от образователна програма по наркобизнес.

— А и хладилника имаш само боклуци — оплака се той. — Салам и бира.

— Градивните блокчета на живота — отвърнах аз. — Почти толкова потребни за цивилизацията, колкото и футболното предаване в понеделник вечер.

— Вече никой не яде салам.

— Затова го харесвам.

— Днес номерът е да ядеш соев концентрат, Джейк. Или млад зелен фасул. Или суши. Саламът е толкова демоден, че току-виж пак

излязъл на мода.

— Като излезе, ще спра да го ям.

Седнах на дивана и смъкнах официалните черни обувки. Страшно ми мразя. Щом им завържа връзките, стягат ме като в калъп. От всичките си обувки най-много харесвам старите шпайкове от Пенсилванския университет. Обичам да ги усещам как се забиват с приятен тласък в земята.

Ръсти изникна от кухнята с две бутилки „Гролш“.

— Да взема ли да те черпя една бира?

— По-добре вземи да ми кажеш защо ме излъга.

— Джейк! — възкликна обидено той.

— Първо ме натопи, защото Гай Бърнхард ти е платил. После ме излъга. Сега ще се явяваш като свидетел на обвинението. — Аз поех бирата, но не я отворих. — Стари приятелю.

— Съжалявам, Джейк. Гай ме разпита най-подробно за теб... прав си, накара ме да те заведа в „Параноя“ онази вечер. Но не знаех, че Криси ще претрепе стареца, това е истината.

— Не се ли запита какво става?

Той седна достатъчно близо, за да му тегля едно ляво кроше при необходимост.

— Просто повярвах на онова, което разправяше Гай. Той ми каза, че трябвало да се срещне с баща си. И с Криси. Имали някакъв семеен спор. Та се чудел дали старият ми приятел Джейк няма да помогне като семеен адвокат, ама не бивало да ти казвам нито дума. Слушай, ако ще свърши работа, готов съм да го кажа и пред съда.

— Няма да свърши работа. Твоите разговори с Гай са сведения от втора ръка. Освен това Гай може да каже: „Вярно, исках да събера татко и Криси, но тя провали всичко, като го застреля.“

— Джейк, направо се шашнах, когато тя влезе и почна да стреля. Но изобщо не предполагах, че Гай има пръст в цялата работа.

— А сега предполагаш ли?

— Не. Ти предполагаш. Ако Гай искаше да убие баща си, щеше да намери по-лесни начини.

Аз щракнах порцелановата запушалка на шишето.

— Само че нито един от тях нямаше същевременно да го отърве и от Криси.

Ръсти изгълта солидна порция бира, но не ми отговори. Все още се чудех защо е дошъл. Предложението да даде показания изобщо не ме впечатляваше.

— Ето как го виждам аз, Ръсти. Загазил си до уши и сега те е страх. Вероятно без да искаш са те замесили в никакъв заговор. Всъщност не си лош човек. Лъжлив, алчен и непочтен към приятелите — това да, но иначе не се различаваш от нормалните преуспяващи типове.

Той ме изгледа така, сякаш му пикаех върху обувката.

— Джейк, готов съм да си изкупя вината. Ще направя каквото кажеш.

— Какво предлагаш?

— Повикай ме за свидетел.

За втори път си предлагаше услугите.

— Защо?

— Ще разкажа, че Гай ми плати, за да те отведе в клуба, и знаеше, че Криси ще дойде там. Ще разкажа...

— Нищо няма да разкажеш! Гай ще рече, че Криси е отправяла заплахи към баща си. Поради личната му заинтересованост, съдът няма да обяви това за сведения от втора ръка. Ще рече, че се е страхувал за баща си, затова викнал двама здравеняци, но ние сме се изложили. Пак доказваме, че тя е имала предварителен план, значи става дума за предумишлено убийство. Както виждаш, Ръсти, с нищо не можеш да ни помогнеш. Отвориш ли си устата, само ще навредиш. Гай знае това. Всъщност...

Понякога ми се налага да разсъждавам на глас. Не съм от онези умници, дето могат да стигнат от А до Я, без да си мърдат устните. Но дадат ли ми малко време, стигам, където трябва.

— Ръсти, копеле гадно!

— Какво?

— Той те е пратил тук. Искал е да ме подлъжеш, за да те призова.

— Не. Кълна се.

— Лъжеш като дърт циганин — употребих аз любимия израз на баба.

Рамена е на Ръсти провиснаха.

— Добре де, добре. Гай ми каза да опитам да се сдобря с теб. Не каза защо.

— Ти си по-тъп, отколкото изглеждаш, Ръсти.

— Добре де, сбърках, но, Бога ми, Джейк, сега казвам истината. Не знаех какво са замислили Гай и онзи гаден доктор.

— Но сега знаеш.

— Да, мисля, че са бърникали в мозъка на Криси. Не е било трудно след наркотиците и онази история със стареца. Но ние с теб нищо не можем да сторим. Гай Бърнхард е хитър, Джейк. Адски хитър. Прави се на тъп селянин, но хич дори не е прост.

— Какво искаш да кажеш?

— Че ще загубиш, Джейк. Недей да си докарваш излишни неприятности. Просто се приведи и толкоз. В края на краищата не можеш да отречеш, че Криси дръпна спусъка. Искам да кажа, тя го уби, нали така?

— За всичко можеш да си намериш оправдание, а?

— Нямах представа с какво се захващаш.

— Незабавно се пръждосвай по дяволите!

Ръсти стана и тръгна към вратата.

— Съжалявам, Джейк. Мъчех се да помогна.

— Дрън-дрън! През целия си живот не си помагал никому. И на терена беше страхливец, една гонка не смееше да поемеш както трябва, да не ти разроши косата.

Той спря и се обърна.

— Джейк!

— О, засегнах ли те? Колко жалко. Може би Гай ще плати допълнително за наранените ти чувства.

Той си тръгна заедно с шишето бира. След малко колата му изрева по чакъла и изхвъркна на улицата. Мразех шума почти колкото човека, който го предизвикваше.

Поне веднъж знаех повече от прокуратурата. Не че това ми носеше полза.

В съдебната зала Ейб Соколов се държеше като тъп полицай: „Само фактите, госпожо.“ Изобщо не държеше да знае подробност от живота на Криси, Гай и баща им. Аз исках да зная, но накъдето и да погледнех, изкачаха грешни отговори.

— Е, да не би татко й да се е гътнал от чаша джин? — попита баба.

Беше пристигнала от Исламорада с голяма раkitова кошница, в която носеше мидена чорба, домашно уиски и сушено пилешко. Кип пък мъкнеше книжна торба с лимонов мармалад, лютив сос и други бабини произведения.

— Криси дръпна спусъка — казах аз, преглеждайки купчината провизии върху кухненската маса. — Но е била подведена от брат си и програмирана от доктора.

— Също като Лорънс Харви — каза Кип.

— Ъ?

— В „Манджурският кандидат“. С промит мозък и обучен да убива.

— Да, нещо такова.

— Можеш ли да го докажеш? — попита баба.

— Не — признах аз.

— Тогава какво ще правиш?

Отворих един буркан и подуших бистроото съдържание.

— Ще премина в гъвкава защита. Поддава, но не се къса. Може Гай Бърнхард да сбърка и да ми излезе късметът.

Баба ме изгледа озадачено.

— Искаш да кажеш Соколов, нали, Джейк?

— Не. Ейб не е нашият враг. Той дори не знае какво е станало всъщност. Гай Бърнхард знае и той е противникът.

— И Криси знае — обади се Кип.

Ръката ми застина, както надигах буркана към устата си.

— Какво?

— Ами щом са я програмирали, всичко трябва да е нейде в главата й, нали така? Като онези проблясъци във филмите, дето само ти трябвал нещо, за да се прояснят. Винаги усещам кога на някой ще му се случи, защото показват очите в едър план, музиката се засилва и всичко става черно-бяло.

— Проблясъци — промърморих замислено аз.

— Да, като в „Долорес Клейборн“, само че там не бяха черно-бели, а просто в друг цвят и Кети Бейтс си спомняше какви ужасии е преживяла.

Баба изви очи към мен.

- Какво си мислиш, Джейк?
— Чудя се как да засиля музиката.

Започнахме деня с делови въпроси; и от двете страни предлагаме допълнителни инструкции за заседателите, макар че до края на делото имаше поне седмица. Съдията Стангър прие молбата ми да отпаднат свидетелите Лучано Фавиола и Мартин Кент, тъй като произшествията с тях не приличаха чак толкова на сегашното, че да отговарят на условията по прецедента „Уилямс“, а и нямаше никакви съмнения по въпроса кой е стрелял.

Показанията на Ръсти Маклийн бяха кратки и за щастие без изненади. Ръсти разказа на заседателите, че седял на бара непосредствено до един едър мъж. Не, не познавал човека, виждал го за пръв път. До Ръсти седял мистър Ласитър. Тук заседателите явно се объркаха. Не бяха чували за друг такъв случай.

Обвиняемата Кристина Бърнхард влязла в бара. Да, Ръсти я познавал. Преди време бил неин агент, но нали ги знаете фотомоделите. Обещаят ли им нещо по-добро, прескачат от агенция на агенция. Била само на три метра, когато извадила пистолет и стреляла три пъти в едрия мъж. Не пропуснала нито веднъж.

— Какво сторихте вие, ако изобщо сторихте нещо?

Какво, ако изобщо?... В нашия занаят си имаме ритуални въпросчета. На едно дело за съсипана сватбена рокля противниковият адвокат попита моята клиентка, младоженката: „Какво облякохте за сватбата, ако изобщо облякохте нещо?“

— Бях вцепенен — отговори Ръсти, поклащайки глава — Разбирате ли, никога не бях виждал такова...

Той не довърши.

— И какво стана после? — зададе Ейб Соколов още един традиционен въпрос, чрез който юристите подканват свидетеля да побърза.

— Джейк, тоест мистър Ласитър... — Ръсти извърна глава към мен и лекичко се усмихна. Изглеждаше чаровен като невинно хлапе, докато не го опознаеш. — Джейк скочи и се хвърли към пистолета, но Криси просто припадна в ръцете му.

— Свидетелят е на ваше разположение — каза любезно Соколов.

Нямаше никаква необходимост да разпитвам Ръсти. Никаква, освен желанието ми да причиня някому болка, по възможност не на себе си или на клиентката. Станах, Ръсти ме изгледа с усмивка и от това в стомаха ми пламна яростна топлина, която бързо плъзна към крайниците. Изби ме пот.

— Мистър Маклийн — започнах аз, сякаш за пръв път в живота си виждах този тип, — бил ли сте някога осъждан за престъпление?

Усмивката на Ръсти замръзна и той хвърли тревожен поглед към Соколов, който само сви рамене. Въпросът е напълно законен, но по някакъв странен каприз на правилника, ако отговорът е да, нямаш право да попиташ: „За какво престъпление?“ Ако свидетеля обаче излъже, можеш да извадиш доказателства за присъдата и да го обявиш за неблагонадежден.

— Ти би трябвало да знаеш — отговори най-сетне Ръсти.

— Така е, знам, но заседателите не знаят — Аз отворих папката си, извадих отвътре официална бланка и се престорих, че я разглеждам. — Отново ви питам, сър. Бил ли сте някога осъждан за престъпление?

— Да, ти ми беше адвокат. Друг път ще си търся по-добър защитник.

Това предизвика откъслечни смехове в залата и няколко усмивки между заседателите, но аз изобщо не се смутих. Нека си мислят, че горката Криси разчита на някакъв малоумник, докато насреща ѝ седи безмилостният и ефикасен хирург на име Соколов. Не съм чак толкова самолюбив, че да не си изпрося съчувствие при необходимост. Прибрах официалния документ обратно в папката. Беше нотариалният акт за къщата ми, а не присъдата срещу Ръсти за измама на редица манекенки с фалшиви обещания.

— Мистър Маклийн, колко време измина от момента, когато Криси Бърнхард извади пистолета, до последния изстрел?

Ръсти поклати глава.

— Стана бързо. Де да знам. По-малко от десет секунди. — Той зарея поглед в пространството, замисли се и дори вдигна ръка, натисна три пъти спусъка на въображаем пистолет. — Може би шест секунди.

— Шест секунди — повторих аз. — Казахте ли преди малко, че Кристина припадна след изстрелите по баща си?

— Да, казах го.

— Значи тя загуби съзнание?

— Просто се свлече и ти я хвана на ръце, преди да падне.

— Кога точно загуби съзнание?

— Точно ли? Не знам.

— Беше ли секунда преди да падне, пет секунди, шест секунди?

— Е, не може да са били шест секунди. Това се пада горе-долу, когато започна стрелбата, а тогава тя беше в съзнание.

— Беше ли? — Опитах да се престоря на изненадан. Не ми е трудно, защото често съм изненадан наистина. — Вие следяхте ли сърдечния ѝ ритъм?

— Не.

— Кръвното ѝ налягане?

— Не.

— А мозъчната ѝ дейност?

— Не, разбира се, че не, но тя стреляше с пистолет, за бога.

— А вие гледахте пистолета, прав ли съм?

— Какво?

— Пистолетът, мистър Маклийн. Когато Криси Бърнхард стреляше с пистолета, вещественно доказателство номер три... — аз пристъпих до масата на секретарката и вдигнах малката берета, — ... вие гледахте оръжието, нали? Очите ви бяха приковани в него.

— Да, мисля, че беше така.

— Както го гледате и сега?

Ръсти стрелна очи от пистолета към заседателите, после към мен.

— Да. Някак привлича погледа.

— Следователно не гледахте очите на Криси, прав ли съм?

Той помълча, явно раздразнен от въпроса.

— Да, мисля, че не ги гледах.

Върнах пистолета на масата.

— Значи не можете да знаете дали очите на Кристина са били отворени или затворени по време на стрелбата, нали, сър?

При разпита на свидетел целта е да не му оставиш избор и сега Ръсти бе точно в това положение.

— Да, не мога да знам дали очите ѝ бяха отворени — призна той.

— Видяхте ли нейното изражение? Забелязахте ли дали лицето ѝ беше напрегнато или отпуснато?

— Не.

— Следователно не знаете дали е била в съзнание, в безсъзнание или някакво промеждутъчно състояние?

— Възраavam! Подтикване към предположения.

— Отхвърля се, но защо не зададете въпроса по друг начин, мистър Ласитър. „Промеждутъчно състояние“ звучи малко неясно.

— Знаете ли дали Кристина Бърнхард беше в съзнание по време на? — попитах аз.

— Не разбирам въпроса — каза Ръсти. Нямахме намерение да ми облекчава задачата, особено след като го бях унижил с въпроса за присъдата.

— Добре — казах аз. — Тя осъзнаваше ли къде се намира?

— Изглежда, знаеше много добре къде седи баща ѝ.

Сърцето ми се сви, но продължих, без да трепна.

— Тя показа ли, че ви е забелязала до бара?

— Не.

— А вие седяхте точно до мистър Бърнхард, нали?

— Да.

— И сте приятел на Криси?

— Както казах, някога бях неин агент.

— Поздрави ли тя някого в клуба?

— Не забелязах такова нещо.

— Бързо ли тръгна към мистър Бърнхард?

— Не. Полюшваше се с онази типична походка на фотомодел.

— Бавно ли?

— Да.

— Вяло?

— Не знам какво означава това.

И аз не знаех, докато не потърсих в речника синоними за немошно, безсилно и апатично.

— Изглеждаше ли като в транс? — попитах аз.

— Никога не съм виждал човек в транс — отговори той, — освен по филмите. По-скоро изглеждаше, като че много ѝ се спи.

— Сякаш вървеше насън?

— В известен смисъл.

— Кое то може да се нарече транс, нали?

— Възраavam! — скочи Соколов. — Повторение.

— Приема се. Мистър Ласитър, мисля, че вече изчерпахте темата.

— Благодаря, ваша чест — казах аз и леко се поклоних не толкова в знак на почит към съдията, колкото, за да си разкърша гърба.

— Кажете, мистър Маклийн, опита ли се Криси да избяга, или по някакъв друг начин да предотврати задържането си?

— Не. Просто припадна.

— Известно ли ви е Криси да е страдала и друг път от главозамайване или припадъци?

Очаквах да чуя „Не знам.“ Ръсти се замисли.

— Да, спомням си. Два-три пъти припадна на снимки. Казах ѝ да отиде на лекар, но не знам дали ме е послушала.

Това накара заседателите да се замислят. И мене също.

КАТО ИЗГАСНАЛА ЛАМПА

— Дали си я спомням? — попита с усмивка докторът. — Минахте ли току-що през чакалнята, мистър Ласитър?

— Естествено.

— И какво видяхте.

— Петима-шестима старци да четат списания.

— Точно така. В един кардиологичен кабинет рядко се мярка приятна гледка като мис Кристина Бърнхард.

Седях в кабинета на доктор Робърт Розън. Той имаше частна клиника недалече от пренаселените жилищни комплекси в северния край на Маями Бийч. Средна възраст на местното население — от шейсет и пет нагоре. Докторът имаше мустак в стил Салвадор Дали и чорлава гъста коса. Взираше се в медицинския картон на Криси през очила без рамки. На стената зад бюрото му висеше импресионистична картина, изобразяваща жена в градина.

— Приятно момиче е тази Кристина — каза той, прелиствайки папката с медицинските документи. — Нейният лекар я прати при мен заради странни припадъци. Тя призна, че от време на време е употребявала кокаин, но не през последните дванайсет месеца. Направихме тестове за възпаление на сърцето, които се оказаха отрицателни. Естествено, бояхме се от внезапно нарушение на сърдечния ритъм. Точно това уби онзи млад баскетболист.

— Реджи Луис — подказах аз.

— Същият. След онези припадъци изобщо не е трябвало да играе. При неговия случай сърцето изпаднало във вентрикуларна фибрилация; той загубил съзнание мигновено, като изгаснала лампа. Няма пулс, няма кръвно налягане. Понякога сърцето заработва отново. Понякога не и човекът умира.

— Но при Криси не е това.

— Не е. Направихме изпитание с подвижната маса. Прикрепихме Криси и я наклонихме под ъгъл осемдесет градуса. Припадна след... — Той прелисти папката. — След трийсет и осем

минути. Класически неврокардиогеничен синдром. Не е фатално, но човек може здравата да си удари главата при падане.

— Припадъците внезапни ли са, както при нарушение на сърдечния ритъм?

— Не. Става постепенно, докато пулсът и кръвното налягане спадат. Пациентът се чувства замаян.

— И няколко секунди е в полусъзнание? — попитах аз. Подвеждах свидетеля, или по-точно човека, който щеше да стане мой свидетел.

— Да, мисля, че е така.

Благодарих на доктора, който отказа да вземе обичайната си такса от триста долара. Благодарих му още веднъж, а той заръча да предам на Криси, че е време за контролен преглед.

Вторият ден от разпита на свидетелите започна с показанията на санитаря, бивш спасител от Маями Бийч, който бе откарал Хари Бърнхард до болницата. Пациентът губел кръв от три огнестрелни рани и бързо изпадал в шок. Измерил кръвното му налягане — било деветдесет на шейсет и продължавало да пада; инжектирали ефедрин за стабилизиране; поставили чу венозна система; направили електрокардиограма и я изпратили по портативния факс в спешното отделение; разговаряли по радиостанцията с хирурзите в болницата, после сложили на пациента кислородна маска. Да, той бил в съзнание.

— Каза ли нещо мистър Бърнхард? — попитах аз, когато дойде моят ред.

Нямаше да питам, ако не знаех отговора. За разлика от федералните съдилища и някои други щати, във Флорида защитата има право да разпита всички свидетели на обвинението преди процеса. Затова знаех, че санитарят няма да изтърси: „Да, старецът рече: Кристина, защо го направи? Защо, след всичко, което съм сторил за теб?“

— Той отговори на въпросите ми къде е ранен и какви лекарства взима — каза свидетелят.

— Друго?

— Мърмореше нещо.

— И какво бе то? — настоях аз. Понякога прокурорските свидетели приемат прекалено сериозно инструкцията да отговарят само в рамките на въпроса.

— Емили. Той повтаряше: „Емили, съжалявам.“ После му сложих кислородната маска.

Е, бих предпочел да е казал: „Кристина, съжалявам. Съжалявам, че те изнасих, когато беше малка. Имаш пълното право да ме застреляш и ако не го бе сторила, сам аз щях да се застрелям“. Но адвокатът приема каквото му поднесе съдбата. Засява тук-там семенца, наторява ги, ако може, и се надява да поникнат.

— Само това ли каза? — попитах аз — Емили?

— Само това чух.

— И ставаше дума за Емили, покойната съпруга на мистър Бърнхард?

— Не знаех за кого ставаше дума.

Но заседателите вече знаеха.

След санитаря изслушахме доктор Нубия Куинтана, лекарката, почисти раните и въвела в гръдната кухина тръба за отстраняване на кръвта и въздуха, спряла вътрешните кръвоизливи, извадила двата заседнали куршума и инжектирала на Хари солидна доза антибиотици. Тя използваше разни сложни думички като хемопневмоторакс, но ми допадна, защото остави у заседателите ясното впечатление, че операцията не е била кой знае колко сложна.

— Куршумите бяха дващсет и втори калибър, нали? — попитах аз.

— Трябва да проверя в полицейския рапорт отговори доктор Куинтана. — Бяха малък калибър, но дали дващсет и втори или дващсет и пети, не мога да преценя.

До неотдавна беше стажувала като обществен лекар в Джаксъновата мемориална болница, където далеч не е рядкост да видиш огнестрелна рана, само че от по-едър калибър, както си му е ред при уличните престрелки.

— Имаше ли засегната артерия от куршумите?

— Не.

— Прекомерен вътрешен кръвоизлив?

— Не.

— Всъщност тревожеше ви единствено раната в гърдите, нали? Лекарката се усмихна снизходително.

— Всички рани ме тревожеха. Най-сериозната беше пробивът на белия дроб.

— Изразих се неправилно — казах смирено аз. Имам принцип: винаги си признавай грешките. Заседателите го смятат за честност и ще те харесат. — Може ли да се каже, че нито една от раните не застрашаваше живота на пациента?

— Да, не го застрашаваха пряко, ако бѐдеха обработени бързо и правилно.

— Което бе сторено, нали?

— Да.

— А какво бе състоянието на мистър Бърнхард след операцията?

— Сериозно, но извън непосредствена опасност.

— Тоест стабилно?

— Да.

— Нормален пулс и кръвно налягане?

— Да, и в рамките на нормалното.

— Когато изнесоха Хари Бърнхард от операционната, очаквахте ли да умре два часа по-късно?

— Протестирам — викна Соколов. — Очакванията на лекаря нямат връзка с делото.

— За мен имат — бързо отвърнах аз. Надявах се заседателите да пренебрегнат първоначалните съдийски инструкции и да се ядосат на Ейб, че прекъсва информационния поток.

— Отхвърля се. Доктор Куинтана, може да отговорите.

— Не, не очаквах той да умре.

— Нямам повече въпроси.

Ейб Соколов веднага зае моето място. Знаеше накѐде бия. Въпросът за причината. Чарли Ригс не беше във възторг от тази тактика, но човек никога не знае с какво може да впечатли заседателите.

— Доктор Куинтана — започна Ейб, — какво имахте предвид, когато казахте, че раните не са застрашавали пряко живота на пациента?

— Възраждам, подвеждане на свидетеля.

Сега аз започвах с протестите, защото знаех накъде бие Ейб.

— Не е подвеждане — отсече Соколов. — Просто търся обяснение кога една рана застрашава пряко живота на пациента и кога непряко. Не е задължително човек да бъде прострелян право в сърцето, за да умре от раните си.

— Е, това вече си е чисто подвеждане! — провикнах се аз малко по-пискливо, отколкото трябваше.

Съдията ни махна с ръка.

— Елате при мен. И двамата.

Аз и Ейб се скупчихме до обратния край на съдийската маса, по-надалеч от заседателите.

— Слушай, Джейк, във въпроса на Ейб нямаше нищо нередно. Не беше подвеждащ и ти го знаеш. Той има правото да поиска от нея обяснение на предишен отговор. А ти, Ейб, недей да водиш предварителни речи пред заседателите. Възражението се отхвърля, марш по местата.

Оттеглихме се и съдията каза на доктор Куинтана, че може да отговори на въпроса.

— Поотделно нито една от тези рани не би убила мистър Бърнхард. Дори взети заедно, те едва ли биха убили по-млад мъж или пациент с по-здрово сърце. Но все пак в крайна сметка натоварването от раните го уби, като предизвика спонтанна вентрикуларна фибрилация.

— Нямам повече въпроси — каза Ейб, след като бе предотвратил успешно заплахата.

Аз веднага станах от стола.

— Мистър Бърнхард имаше сериозно сърдечно заболяване, нали?

— Да, имаше атеросклероза. Съдебният лекар, който е извършил аутопсията, би ви отговорил по-точно.

— Можете ли да заявите с пълна увереност, че Хари Бърнхард нямаше да умре от сърдечен удар вечерта на шестнайсети юни, дори ако не беше прострелян?

Лекарката ме изгледа озадачено и аз поясних:

— Нека го кажем без двойното отрицание. При това състояние на здравето си Хари Бърнхард би могъл да получи сърдечен удар на шестнайсети юни дори и без стрелба или операция, така ли е?

— Да, така е. Можеше да получи сърдечен удар по всяко време.

— Нямам повече въпроси.

След нея изслушахме сестрата, която се грижила за Хари Бърнхард в следоперационната, после още една сестра, която го придружила до самостоятелната стая в интензивното отделение. Имах чувството, че са предавали Хари от ръка на ръка досущ като веществен доказателство в полицията.

Състоянието на Хари бито стабилно, когато сестра Силвия Гетис го посетила в единайсет вечерта. Тя дежурела нощна смяна и се намирала в сестринската стая, когато в 23:51 сърдечният монитор вдигнал тревога. Сестра Гетис изминала тичешком двайсетте крачки до стаята на Хари — същински луксозен апартамент за видни личности, извадили късмета да попаднат в тази лъскава клиника, а не в областната болница. Хари Бърнхард се мятал в леглото и крещял от болка. Спешният екип — стажант, дежурен лекар, хирург, анестезиолог и кардиолог — пристигнал светкавично.

Интубирали Хари и подали кислород в дробовете му. Инжектирали епинефрин, адреналин и започнали процедурите за реанимация. Проверили газовото съдържание на кръвта. Обсъждали възможните причини за вентрикуларната фибриляция. Вътрешен кръвоизлив. Натиск върху дробовете. Незабелязана огнестрелна рана.

Сърцето на Хари изгаряло, мускулите се свивали бясно, целият орган се гърчел в предсмъртна агония. После ритъмът се забавил.

— Мистър Бърнхард блокира — каза сестрата на заседателите.

— Какво означава това, мис Гетис? — попита Ейб Соколов.

— Пулсът изчезна напълно. Сърцето му спря.

Опитали да възстановят сърдечната дейност чрез електрошок с мощност двеста и петдесет джаула. Тряс-бум. Тряс-бум. Отново и отново. Никакъв резултат. Трийсет минути по-късно пациентът бил обявен за мъртъв.

— Разговаряхте ли с мистър Бърнхард, преди да умре? — попитах аз на свой ред, макар да разбирах много добре, че не би си направила труд да говори с него след смъртта му.

— Не. Той все още беше замаян от упойката.

— А когато пристигнахте по спешност в стаята, разговаряхте ли!

— Спомням си, че му задавах въпроси. Той беше в съзнание, но изпитваше силна болка. Не можеше да говори.

— Значи не ви е казал нищо?

— Нищо, освен пъшкане, болезнени викове и други такива.

— Имаше ли посещения преди тревогата в 23:51?

— Доктор Куинтана дойде да провери състоянието му. Един детектив намина и след малко си тръгна. Казах му, че пациенти не може да даде изявление. И, разбира се, семейният лекар.

Вече се отпусках на стола, готов да кажа „Нямам повече въпроси“, когато изведнъж осъзнах какво съм чул.

— Семенният лекар — повторих аз.

— Да, доктор Шийн.

Как бе възможно да не знам за това?

Бях прегледал всички материали от следствието. Имах копия от болничните документи. Никъде не се споменаваха за доктор Шийн. Вярно, той не беше нито лекуващ лекар, нито полицай. А какво търсеше там, по дяволите?

— Какво правеше там доктор Шийн? — попитах спокойно аз.

— Доколкото си спомням, каза, че бил не само отдавнашен приятел на семейство Бърнхард, но и техен лекар. Ако не греша, каза още, че бил едва ли не член на семейството.

Гледан ти! Очевидно семейството се нуждаеше от постоянни психиатрични услуги.

— Кога пристигна доктор Шийн?

Сестрата се замисли.

— В единайсет и четирийсет, точно когато се връщах от почивка.

— Сигурна ли сте за часа?

— Носех си кафето и помня как докторът се пошегува, че долу сервират акумулаторна киселина вместо кафе. Винаги си взимам почивка от единайсет и двайсет до единайсет и четирийсет, тъй че съм сигурна кога е било.

— Единайсет и четирийсет — повторих аз. — Тоест колко минути преди сърдечната криза?

Тя погледна бележките си.

— Мониторът подаде сигнал в единайсет и петдесет и една, значи това прави единайсет минути.

— Колко време остана доктор Шийн?

— Не знам. Занимавах се с писмена работа и не го видях да си тръгва, но трябва да е било преди единайсет и петдесет и една, защото

не го заварих в стаята.

Набързо обмислих фактите. Хари Бърнхард не бе умрял от огнестрелните рани. Беше умрял от сърдечен удар. Какво му бе казал, какво му бе сторил Лорънс Шийн в тези кратки минути? Не знаех и вероятно никога нямаше да науча. Но можех да използвам най-вярното оръжие на адвоката — коварния намек. В дело за убийство винаги си струва да подхвърлиш, че и някой друг може да е извършил престъплението. Винаги има богат избор на заподозрени — например Господ с мълния или банда отмъстителни колумбийски наркотърговци.

— Оставихте ли доктор Шийн насаме с пациента? — попитах аз, подсказвайки с тона си, че това може да се окаже тежко нарушение.

— Да — отговори тя малко виновно. Добре!

— И не го заварихте, когато дотичахте в единайсет и петдесет и една?

— Да, не го заварих.

— Значи той е напуснал стаята и спешното отделение тихомълком и незабелязано?

Много ми се искаше да кажа изплъзнал се е, но Соколов тутакси щеше да изреве на умряло. Така или иначе, намекът беше напълно ясен.

— Да, смятам, че е така.

— Разговаря ли доктор Шийн с пациента?

— Не знам. Не бях в стаята.

— Предполагам, че ще отговорите по същия начин, ако попитам дали доктор Шийн е сторил нещо, за да помогне на мистър Бърнхард.

— Да, ще повторя, че не бях в стаята. Но, разбира се, доктор Шийн не беше дошъл да лекува пациента.

— А за какво беше дошъл?

— Не съм сигурна, че разбирам въпроса — каза сестрата.

— Посещавал ли е доктор Шийн спешното отделение и друг път?

— Не, доколкото знам.

— Просто се чудя — казах аз. — Щом мистър Бърнхард още е бил замаян от упойката, едва ли би могъл да води разговор. Чудя се какво е търсил при него доктор Шийн.

— В тежки моменти някои хора просто искат да бъдат с онези, които обичат — отговори сестрата.

— Да, някои хора — съгласих се аз.

ВКАМЕНЕНИ АРТЕРИИ

Липсваха ми разцъфналите хибискуси.

Ставах рано, бягах в съда, прибирах се по тъмно. Нежните кървавочервени цветчета разцъфват сутрин заедно с изгрева, а по здрач се затварят.

Hibiscus rosa-sinensis, така ги нарича Чарли Ригс. Червени, виолетови и жълти, те растат буйно из задния двор. Рано призори стоях край кухненската маса и режах папая. Кафеварката бълбукаше и ронеше в каната тъмни капки. Неяде навън проплака котка — зловец, почти човешки писък. На изток над хоризонта се разтилаха оранжеви ивици, но в моя двор все още тегнеха мътни сенки сред гъсталака от храсти, плевели, дъбове, черници и лаври.

Откъм стълбата долетяха стъпки. Боси нозе потупваха тихичко по дъбовите стъпала. Криси беше облякла старата ми фланелка от Пенсилванския университет, бяла със сини номера. На корема имаше избеляло петно от трева. Дали бях успял да отбия топката, или само се бях озовал с нос в калта? Кой знае? По фланелката нямаше елегантни райета или светкавици, нито пък име на гърба или реклама на спортна фирма. Само номер 58. Просто и ясно. Като мен.

Криси дойде изотзад, прегърна ме и отпусна глава върху рамото ми.

— Говореше насън — каза тя, — но думите не се разбираха.

— Може би съм репетирал речта си пред Върховния съд.

— Не. Беше развълнуван.

— Сънувал съм.

— Разкажи ми.

— Не помня — излъгах аз.

— Аха...

Криси ме пусна и си наля чаша кафе. Не запали цигара. Мъчех се да я накарам да ги откаже. Изобщо винаги се старая да оказвам благотворно влияние върху клиентите. Не убивай повече никого и моля те, престани да пушиш.

Зад прозореца се раздаде птичи крясък. И без да погледна, знаех, че е черният гарван, който си бе свил гнездо в короната на дъба. Веднъж Чарли Ригс ми каза, че гарваните са много верни и се събират за цял живот. За разлика от врабчетата и синигерите.

— Някога смятахме, че повечето птици са моногамни — обясни Чарли, — но това се оказа грешка. Някои женски например тайничко напускат гнездото, за да се чифтосат набързо с мъжкия, който стои по-високо от съпруга им в птичата йерархия. Пчелната царица се съвкупява с двайсетина търтея дневно и всички те умират, когато гениталиите им избухнат.

— Има ли някаква поука в това? — попитах аз.

— Бозайниците са най-развратни — продължи Чарли. — Вероятно по-малко от два процента сред тях са склонни към моногамия.

Ние, хората, явно не спадахме към тия два процента. Гарванът пак изграчи в задния двор, само че този път с бостънски акцент — га-а-а!

Изстисках лимон върху папаята и надникнах навън да видя птицата. Не я забелязах.

— Джейк, за какво си мислиш?

— За нищо.

— Невъзможно.

Не ми приличаше на въпрос, затова премълчах.

— Страх ме е, когато се събудя, а теб те няма — каза тя. — Винаги си мисля, че си ме зарязал.

— Събудих се рано. Нищо повече.

Сънят все още не ме напускате. Гола жена. Криси? Кой знае? Нямах едри планове, а осветлението беше лошо. Аз влизах в кадъра, посягах и обгръщах с длани едрите голи гърди. Стържещ звук, после болка. Връхчетата на гърдите се превръщаха в свредла и пронизваха дланите ми. Дявол да го вземе, символиката беше толкова очебийна, че нямаше смисъл да търся доктор Сантяго за анализ.

След съня се събудих облян в пот и тихо напуснах леглото. Криси се размърда, но успях да сляза долу, без да я събудя. Заредих диск в уредбата, пуснах я съвсем тихичко и седнах да слушам как Шаде шепне, че съм нежен майстор. Така си е.

Какво правех? Накъде отивах? Аз съм човек без план, без определена цел. Търкалям се през живота, отскачам от неподвижните предмети, намирам приятели, бия се с врагове, губя любовници. Нося се по течението, тъй близо и същевременно тъй далеч от брега.

В средата на делото не бива да има нищо друго. Не е имало нищо преди; после също може да няма нищо. А сегашното дело бе по-обсебващо от всички останали.

Заради нея. Сега не знаех кое би било по-зле — да я загубя или да се проваля.

Светът сякаш се свиваше около мен. Ейб Соколов приключваше с обвинението. Вчера един криминален експерт бе потвърдил, че отпечатъците на Криси са открити върху изтървания пистолет. После дойде асистентката на съдебния лекар, чиито показания относно причината за смъртта бяха по-важни дори от тези на доктор Куинтана, защото именно тя бе направила аутопсията.

Доктор Мей Линг дойде в съда по бяла престилки с лична карта, защитана върху джоба на гърдите. Беше дребничка, късо подстригана, педантична и придирчива. Просто не си я представях да бърка до лакти в коремната кухня на някой пиян шофьор или — още по-лошо — да преглежда трупа на дете, измъчвано до смърт от жесток втори баща. След като изреди всички дипломи, назначени, стажове и научни публикации на доктор Линг, Ейб Соколов премина към същността на въпроса.

— А сега, доктор Линг, моля ви да разкажете на съдебните заседатели какви изследвания извършихте по отношение тялото на Хари Бърнхард.

По отношение? Брей, че изтънчен си станал, Ейб!

— Най-напред прегледах трупа. Забелязах признаци за три пресни рани, и трите превързани. Свалих бинтовете и установих наличието на рани от малокалибрено огнестрелно оръжие. Върху гърдите все още имаше лепенки от кардиографа. Забелязах татуировка. — Тя спря за момент и прегледа записките си. — Името Емили върху рамото на покойника. Освен изброеното нямаше други рани или белези.

— Какво направихте след това?

— Пристъпих към аутопсията по обичайния начин.

Лесно ѝ е на нея.

— Направих Y-образен разрез през гърдите и корема, като прорязах кожата и мускулите, за да разкрия гръдния кош. След това изрязах и отстраних гръдната кост. Прегледах гръдната кухина за наличие на кръв и други течности.

— И какво открихте? — попита Ейб.

— В гръдната кухина имаше следи от телесни течности, точно жълтеникава смес от вода, белтъчини и електролити.

— За какво свидетелстваше това?

— За сърдечната недостатъчност. Когато сърцето и дробовете спират, течностите се оттичат в гръдната кухина.

— Какво направихте след това?

— Разрязах околосърдечната обвивка и взех кръвни пробив аортата. Кръвта бе изпратена в токсикологията за провеждане на стандартните тестове.

Които бяха дали нормален резултат, както вече знаех. Нито арсеник и стари дантели, нито арсеник и стар психоаналитик.

— А след това?

— Разрязах белодробните кръвоносни съдове — белодробната артерия, горната и долната куха вена и аортата. После извадих сърцето и го претеглих...

Тя отново прелисти бележките.

Хайде, кажи ни! Голямо сърце ли имаше Хари?

— Сърнето тежеше четиристотин и пет грама, което е в рамките на нормалното за човек с такова телосложение. Направих разрези през коронарните артерии и открих признаци за стеноза, стесняване на сечението.

— За какво говори това?

— За атеросклероза. Имаше стесняване и втвърдяване на лявата предна низходяща коронарна артерия и на дясната възходяща артерия. Вероятно и двете имаха задръстване около седемдесет, седемдесет и пет процента. Всъщност срещнах затруднения при разрязването им и се наложи да заменя скалпела с ножица.

— Защо?

— Мистър Бърнхард е страдал от онова, което наричаме „вкамненени артерии“. При докосване се усеща калцирането отвътре.

— Какво друго извършихте?

— Прегледах миокарда и сърдечния мускул за следи от предишни сърдечни удари.

— И какво открихте?

— Нямаше белези.

— Нещо друго?

— Потърсих бледи петна, които могат да се окажат признаци за продължителен недостиг на кислород, но не открих такива. Потърсих признаци на тромбоза, но също не ги открих.

— Според вашия преглед и аутопсията като цяло стигнахте ли до извод за причината на смъртта?

— Да.

— Какъв беше вашият извод?

— Причината за смъртта е спиране на сърдечната дейност, предизвикано от множество огнестрелни рани и последвалото натоварване на организма, усложнено от хронична атеросклероза. Следователно имаме налице убийство.

Ейб Соколов кимна мъдро. После, очевидно предвидил моята защита, той повдигна въпроса за тайнствения убиец.

— А сега ни кажете, доктор Линг, известно ли ви е, че куршумите не са засегнали жизненоважни органи?

— Да, известно ми е.

— И смъртта не е настъпила в резултат на кръвоизлив от раните?

— Не е.

Отстрани изглеждаше тъй, сякаш Ейб вършеше моята работа, но аз знаех точно какво цели.

— Тогава как можете да твърдите, че стрелбата е причинила сърдечния удар на мистър Бърнхард?

Ейб залостваше и последната вратичка за измъкване.

— Първо, чрез процес на елиминиране — отговоря доктор Линг.
— Нямаше никакви признаци за друга причина.

— Но нали току-що ни казахте, че мистър Бърнхард е имал всички признаци за сериозно сърдечно заболяване.

Ето го, пак открехваше вратичката...

— Да, но мистър Бърнхард не е имал предишни сърдечни пристъпи. Медицината разполага с множество средства за лечение на

атеросклерозата. Лекарства, ангиопластика, хирургично поставяне на байпас. Той би могъл да живее още дълго.

И резето отново хлопна.

— Тогава защо е починал?

— Травмата на организма, предизвикана от раните и операцията е довела до фатален край.

Ейб се усмихна широко, за да подчертае колко е благодарен на доктор Линг за нейната отзивчивост, после я отстъпи на мен.

Станах и любезно кимнах на свидетелката.

— Ако съм ви разбрал правилно, доктор Линг, вие смятате, че раните са предизвикали спиране на сърдечната дейност, защото не сте установили никаква друга причина.

— Да, в известен смисъл. Както казах, стигнах до този извод чрез елиминиране.

— А елиминирахте ли възможността именно през онази петъчна вечер да е дошло времето за сърдечен удар, независимо дали Хари Бърнхард е бил прострелян три пъти, или е пил три чаши бърбън?

— Нямахме никакви конкретни признаци, че сърцето е можело просто да спре.

— Значи елиминирахте тази възможност само защото не можахте да откриете подобни признаци?

Доктор Линг се усмихна смутено.

— Не можах да открия, защото ги нямаше.

— Да не би да ни казвате, че Хари Бърнхард е бил здрав човек?

— Не съвсем здрав. Но мистър Бърнхард навярно щеше да живее още няколко години, ако не беше прострелян.

— А мистър Линкълн навярно щеше да гледа театър, ако не беше прострелян.

— Мистър Ласитър! — навъси се съдията.

— Извинявам се, ваша чест — казах смирено аз, после пак се обърнах към свидетелката. — Колко години?

— Няма начин да се определи. Но съм виждала случаи, в които пациентът живее с далеч по-тежки заболявания на артериите.

— Но сте виждали и случаи, когато пациентът умира от сърдечен удар при много по-леко увреждане на артериите, нали?

— Да.

Честен отговор. Заседателите щяха да я харесат. Все пак печелех няколко дребни точки.

— Не е ли вярно, че Хари Бърнхард би могъл да почине днес, утре, или догодина?

— Да, но вече няма как да го разберем заради действията на вашата клиентка.

— Ваша чест! — възкликнах аз. Бях налетял на умна свидетелка. От онези, които знаят как да отвърщат на удара. — Разбирам, че доктор Линг и мистър Соколов имат един и същ работодател, но...

— Протестирам!

Соколов се хвърли напред, но аз го изблъсках с лакът.

— Съдебният лекар трябва да бъде безпристрастен слуга на народа — изревах аз. — Защитата настоява за порицание на доктор...

Съдията размаха чукчето насреща ни.

— Добре, добре. Джейк, задавай си въпросите. Доктор Линг, отговаряйте просто и ясно. Ейб, сядай на място.

Сблъсъкът се размина без наказателен удар.

Реших да опитам в друга посока.

— Доктор Линг, какво представлява синдромът на внезапна сърдечна смърт?

Тя тихо въздъхна.

— Това е внезапна смърт, предизвикана от прекалено бърз или прекалено бавен сърдечен ритъм и спиране на дишането.

— Сам по себе си синдромът на внезапна сърдечна смърт не е заболяване, нали?

— Не, това е термин за обозначаване на смъртен случай, общо взето придружен от вентрикуларна фибрилация.

— Както при Хари Бърнхард?

— Да.

— И какви са причините за внезапна сърдечна смърт?

— Има много причини. Сърдечно заболяване. Високо кръвно налягане. Някои редки заболявания, като и външни причини, например токов удар или ацидоза, причинена от хроничен алкохолизъм. Етиологията с обширна.

— Включително и случаи, когато не могат да бъдат открити конкретни причини за спиране на сърдечната дейност?

Свидетелката се поколеба.

— Да.

— С други думи, ако сърцето на здрав човек спре, би могло да се каже, че става дума за синдрома на внезапна сърдечна смърт.

— Да, би могло в някои случаи.

— Но не и в случай, когато щатският прокурор е повдигнал обвинение в убийство?

Соколов скочи.

— Възраждам! Защитникът влиза в спор със свидетеля.

— Приема се.

Канех се да приключа. Бях отбелязал точка, не че щеше да ми помогне кой знае колко. Но понякога се опитвам да удвоя резултата. От опит знам, че не е твърде разумно да питаш „Защо?“, когато си имаш работа с умен и опитен прокурорски свидетел.

— Погледнато в най-общи линии, колко вида смърт има, доктор Линг?

— Четири. Естествена смърт, нещастен случай, убийство и самоубийство.

— И вие определите смъртта на Хари Бърнхард като убийство?

— Да.

— Макар че може съвсем основателно да бъде определена като естествена, причинена от синдрома на внезапна сърдечна смърт?

— Не съм на това мнение.

— Мене-ни-е — изрекох аз, сякаш изпробвах вкуса на думата и откривах, че е горчив. — Как да го определим? Като ваша вяра, ваша идея или ваша представа за онова, което би могло да се случи?

Столът на Соколов изскърца по пода.

— Възраждам, ваша чест. Доктор Линг е квалифициран експерт и има правото да изразява мнение, без да бъде подлагана на подигравки от мистър Ласитър.

— Така е — отвърнах аз. — Но си спомням класическото изказване на върховния съдия Бок, че експертното мнение е най-обикновена догадка, натруфена с официален костюм.

— Ваша чест!

Този път Соколов удари по масата и съдията размаха чукчето срещу мен, като че се канеше да отсъди пряк свободен удар за неспортсменско поведение.

— Мистър Ласитър, знаете много добре, че постъпихте недопустимо — заяви ледено съдията, после се обърна към ложата. — Заседателите да пренебрегнат последното изказване на мистър Ласитър.

Нямах нищо против. От опит знам, че заседателите забравят почти всичко, освен онова, което им е препоръчано да пренебрегнат.

И ето ме на следващото утро.

Мъчех се да осмисля живота си. И живота на своята клиентка. Чудех се как успях да се заплетя с нея и физически, и служебно. Адвокатът трябва да проявява дълбока загриженост за съдбата на клиента си, но не прекомерно дълбока. По същата причина хирургът да оперира жена си, а адвокатът не бива да спи с клиентките си. Залогът става голям. Прекалено голям.

— Какво ще стане днес? — попита Криси. Дъвчеше филийка, препечена до почерняване.

— Пръв ще е продавачът от оръжейния магазин. Той ще потвърди, че си купила пистолета на тринайсети юни, три дни преди стрелбата. При разпита ще изтъкна, че си използвала собственото си име и си регистрирала оръжието. Може да има още един-двама свидетели, но след това Ейб ще обяви, че е приключил и идва нашият ред.

— А брат ми и Лари?

— Ейб не се нуждае от тях. И сигурно не ги иска. Той има страхотен инстинкт. Ако усети, че могат да му докарат неприятности, няма да ги призове.

— А могат ли?

— Виж какво, дори ако Шийн ти е нашепвал на ухо, че трябва да убиеш баща си, официално оставаш виновна. Но понякога заседателите вършат странни неща. Погледни случая с О'Джей Симпсън. Двама заседатели смятаха, че е убил жена си, но бяха толкова раздразнени от прокурора, че подкрепиха оправдателната присъда. Част от задачата на защитника е да ги накара да побеснеят срещу обвинението.

Тя пристъпи към мен. Върху пухкавата ѝ долна устна бе залепила обгоряла троха.

— Значи ти ще ги призовеш?

Прегърнах я.

— Ще призова Шийн. Неговите записи ни носят точно толкова вреда, колкото полза, но нямам избор.

— Ще стане ли? Ще накараш ли заседателите да побеснеят?

— Непременно — обещах аз. — В краен случаи срещу мен.

СУПА ОТ ПТИЧА СЛЮНКА

Нямаше изненади. Само върволица от надеждни свидетели. Ейб Соколов привършваше строежа на своята сграда, излъскваше дървенията и за всеки случай теглеше два слоя боя. Водоустойчива, ураганоустойчива, ласитъроустойчива.

Точно в четири и половина подир обед, след като свидетелите бяха разпитани, а последните веществени доказателства представени, номерирани и приети, съдията се обърна към Ейб Соколов и зачака. Мършавият прокурор се изсули от стола, изтърси въображаема пращинка от панталона си, изпъна се като бастун и бодро обяви.

— Обвинението приключи.

Беше същински Ханибал пред Алпите — толкова победоносен, че се чудех как не е довел военен оркестър.

— Много добре — каза съдията Стангър. — Утре в девет сутринта започваме със защитата.

Малко след осем вечерта пикапът спря пред къщи с безценния си товар — моя племенник, моята баба и моя скъп доктор.

— Джейк, мисля, че оная сиво-бяла птица върху черницата е скална лястовица — съобщи Чарли Ригс.

— А-ха...

— Вече е тъмно и не се вижда добре, но утре сутрин ще проверя.

— Добре, Чарли.

Баба домъкна ракивовата си кошница. Провизиите бяха покрити с карирана кърпа и незнайно защо гледката ми напомни всички онези филми, в които затворникът получава баница със скрита пила или пистолет.

— Божичко, докторе! — възкликна баба. — На Джейк сега не му е до птици.

И тя извади от кошницата баница със сладки картофи. Беше още топла и лъхаше на канела, но не забелязах и следа от оръжие.

— Добре де, добре — рече Чарли. — Просто си мислех, че не е зле да потърся гнездото. От такива гнезда китайците правят супа.

— Уа-а-а! — изблеци се Кип. — Гнусотия.

Той помагаше на баба да подрежда в хладилника панички и бурканчета. Зърнах божественото ѝ блатно зеле, подправено с палмова сърцевина, папая, портокали и кокос. Нямах начин да не е донесла и сметанов кейк, хлебен пудинг и задушена сланина с ориз и грах. Баба си пада по стабилните ястия.

Чарли се изкашля.

— Кипърс, супата от птичи гнезда е изключителен деликатес. Скалните лястовици правят гнездата си изцяло от слюнка и ако някога попаднеш в Хонконг, препоръчвам ти...

— Слюнка! — Кип застина, както пренасяше пластмасова паница със замразени пържени миди. — Ял си супа от птича слюнка?

— Не ставай капризен, момко — отвърна Чарли. — В някои краища на света към ориза прибавят ларви на термити заради вкуса и протеина.

— Гнусотия на квадрат!

— Гъсениците съдържат на грам толкова белтъчини, колкото и телешкото, и десет пъти повече желязо. Лично аз съм опитвал гъсеницата на *Rhynchophorous phoenicis*, наричана на простонароден език гъгрица, и я намирам за превъзходна.

— Ще се издрайфам — каза Кип.

— Не и в моята кухня — заявих аз, после се обърнах към стария червоугодник. — Чарли, ако си приключил с общообразователната част искам да поговорим.

— Може, но не точно в момента. Отворил ми се е един апетит...

— Плюеш срещу вятъра — каза Чарли и аз се зачудих дали не мисли пак за любимата си супа.

Седяхме на задната веранда и Чарли държеше буркан от бабината скоросмъртница. Аз скромно бях предпочел чаша кафе.

— Четох доклада за аутопсията — продължи той, — а също така записките на хирурга и болничните документи, освен това разговарях със сестрите. Няма никакви признаци доктор Шийн да е сторил нещо нередно в онази болнична стая. Единствените белези по тялото са от

стрелбата и операцията. Смъртта на Хари е предизвикана от сърдечен удар. Не разполагаш с доказателства за нещо друго.

— Само знам, че Гай Бърнхард е искал смъртта на баща си, а Лари Шийн е негов покорен слуга.

— Защо? Къде е мотивът?

— Наследството на Хари. След като Криси бъде осъдена за убийство, Гай получава всичко.

Чарли поклати глава и се зае да пълни лулата си.

— Ако беше вярно, не смяташ ли, че щяха да стоят настрана? Едва ли Шийн би изникнал в болницата.

— Трябвало е да се увери, че Хари е мъртъв, а ако не...

Чарли запали лулата и мирисът на вишневи листа в тютюна се смеси с аромата на жасмин от съседния двор.

— Имаш ли, макар и най-дребно доказателство, което да подкрепи тази безумна теория?

— Доказателство? — повторих аз, сякаш за пръв път чувах подобна дума. — Това е твоя работа. Моята е да съчиня легендата за падението и гибелта на един богат мъж.

— Като в „Среща в Самара“ — каза Чарли.

— Какво?

— Роман от Джон О'Хара. Един богаташ...

— Чел съм я, Чарли. Изкарах колежа само за пет години. Аз се загледах в пустотата и изведнъж възкликнах: — Среща!

— Какво?

— Ти си гений, Чарли.

Той измърмори някакво отрицание, после попита:

— Какво има, Джейк?

— Хари е имал среща.

— Хмммм?

— Среща в „Параноя“, Чарли.

Пред съда се налага да хвърляш множество въдици. И понякога те се заплитат. Можеш да кажеш на заседателите, че гадните ченгета са организирали най-сложен заговор, за да накиснат чистичкия ти клиент, красив бивш футболист, обвинен в жестоко убийството на жена си и нейния приятел. Можеш също така да кажеш, че ченгетата са тъй

отчайващо некадърни, та дори не могат да сложат верни етикетчета върху пликчетата с веществени доказателства или да опазят задържан автомобил от любителите на сувенири. Кръвта не е на моя клиент, но ако е негова, значи са я подхвърлили, и ако не са я подхвърлили, значи се е порязал предната седмица, когато колел пуйки за бедните.

За лаиците, тия клетки души, лишени от юридическо образование, защитата изглежда противоречива. Но за нас, свикналите да преливаме от пусто в празно, да цепим косъма на две и да извъртаме всяка дума, всичко звучи напълно логично. През първия семестър в университета учим гражданско право. Да речем, някой човек взема назаем котле от съседа. Връща го пукнато. Собственикът подава жалба. Виновникът отговаря на обвинението с най-древния аргумент: изобщо не съм му взимал котлето, а ако съм го взел, значи е било пукнато.

В случая с Криси исках да докажа, че тя е била програмирана за убийство. Защита в стил „Манджурският кандидат“, както я наричаше Кип. Криси беше управляем снаряд, програмирам от коварния психиатър и изстрелян от алчния доведен брат. Поне такса си представях заключителната реч, стига да намерех някакво доказателство.

Същевременно изникваше въпросът за припадъците. От хипнотизиран зомби Криси се превръщаше в болна млада жена, която е стреляла по баща си, без да го осъзнава и следователно без престъпно намерение. Теорията не беше чак толкова секси колкото първата, но вероятно заседателите щяха да я преглътнат по-лесно. И като типичен адвокат, аз се мъчех да тъка на два стана.

Доктор Робърт Розън бе първият ми свидетел. Той отпрати на Криси сърдечна усмивка, после се обърна към заседателите с професионално спокойствие и дори мъничко чар. Лекарите са или най-добрите свидетели, или най-лошите. Когато подготвих показанията на Розън, Кип беше с мен в заседателната зала. Докторът дрънкаше нещо за класически неврокардиогичен синкоп.

— На английски, моля — приканих го аз.

— Да бе, докторе, стига с тия тъпотии — обади се Кип.

— Кипърс!

— Спокойно, вуйчо Джейк. Не помниш ли Джеймс Мейсън в „Присъдата“? Подготвя доктора за показанията, ама онзи е голям тиквеник и казва: „Тя се задави, понеже получи обратна перисталтика“.

А Джеймс Мейсън му вика: „Стига с тия тъпотии, докторе. Повърнала е и винаги я наричай на малко име: Деби повърна“.

— Филмът не ми допадна особено — каза печално доктор Розън. — Историите за лекарска немарливост винаги ме изнервят. Но Джеймс Мейсън ми хареса.

— Той беше злодеят — уточни Кип. — Шибаният Принц на мрака!

— Кип!

— Тъй му викаше Джак Уордън. Мислех, че адвокатите го смятат за комплимент.

И тъй, когато зае свидетелското място, Розън вече говореше на нормален английски, засуквайки от време на време мустак, докато изслушваше въпросите ми. Той обясни, че припадъците на Криси са предизвикани от постепенно спадане на кръвното налягане и че тя губи представа къде се намира, преди да припадне.

— Следователно има кратък период, през който тя е в съзнание само отчасти? — попитах аз.

— Да. При падането на кръвното налягане настъпват няколко секунди преди самия припадък, когато ѝ причернява, вижда кръгове и тъй нататък.

— Способна ли е през този период да обработва информация?

— Възраждавам, неясен въпрос — викна Соколов.

— Приема се — каза съдията Стангър.

— Способна ли е в това състояние Криси да оформи съзнателна мисъл, да изпълни определена задача?

— Възраждавам, подтикваме към догадки.

Преди съдията да приеме протеста, аз побързах да задам въпроса по нов начин.

— Доктор Розън, да предположим, че пациент с класически неврокардиогеничен синкоп е изпаднал в началната фаза — тоест пулсът и кръвното му налягане спадат, човекът е замаян и след секунди ще припадне — способен ли е такъв пациент съзнателно да изпълни определена задача?

— Възраждавам, предполагат се недоказани факти.

— Няма да подкрепя възражението — каза Стангър. — Това е допустим хипотетичен въпрос към експерт.

Понякога на съдиите им омръзва от възражения, а и те като всички нормални хора искат да чуят отговорите.

— Тук навлизаме в неизследвана територия — каза доктор Розън. — Има определен кратък период, през който човек губи съзнание. В даден момент, точно преди припадъка, той не би могъл да изпълни съзнателно и най-проста задача.

— Като например да се прицели и да натисне спусъка?

— Да. Необходимата комбинация от умствени, нервни и двигателни умения е невъзможна в това състояние.

Благодарих на доктора и се озърнах към заседателите. Един-двама ми кимнаха и аз също кимнах.

КЕСТЕНИТЕ ОТ ОГЪНЯ

Понякога толкова се обърквам, че трябва да си записвам всичко в бележника. Тегля отвесна черта през средата на страницата и драскам отляво какво знам, а отдясно — какво не знам.

Криси вярваше, че е била изнасилена от баща си. Но така ли беше наистина? Не знаех.

Ръсти ме беше накиснал в полза на Гай Бърнхард. Защо? Не се съмнявах, че го прави за пари.

Гай стоеше зад играта с мозъка на Криси. Той беше накарал Шийн да я програмира за убийството на Хари Бърнхард. Но защо? Суо вопо? Вярно. Гай печелеше от цялата работа. Но така или иначе той щеше да получи половината от наследството. Защо беше толкова алчен, та да иска всичко, и то незабавно? Защо държеше да убие баща си и да вкара в затвора заварената си сестра? Трябваше да има нещо повече от наследството, но засега то се изчерпваше с един въпросителен знак в дясната половина на страницата.

Шийн бе подлъгал Криси да се изповяда на запис и сега разполагаше с доказателство за предумисъл. Всъщност разполагаше ли? Дали Криси не беше замесена в някаква двойна измама, в някакъв съдебен еквивалент на игричката тука има — тука няма? Не разиграваше ли и мен? Вчера, докато Кип гледаше по кабела „Малтийският сокол“, чух как Хъмфри Богарт казва на Мери Астор: „Няма да вадя кестените от огъня заради теб.“

Записах всичко и след това започнах отново, само че този път пренебрегнах истинските събития и се мъчех да съобразя кое ще прозвучи най-добре. Това не се учи в правните факултети, научаваш го мимоходом из съдебните зали и коридорите.

Добре, да започнем от върха. Криси вярваше, че е била изнасилена от баща си. Това й даваше мотив — но не и законно оправдание — да го убие. Ако повярвах, че наистина е така, заседателите можеха да проявят съчувствие към нея, но бяха длъжни да изпълнят закона. Тя не бе действала при самозащита или защита на

трето лице и беше напълно нормална. Аргументите ми около припадъка си бяха чиста проба вятър и мъгла. С други думи нямахме никаква защита, а след като Шийн ме халосаше по главата с изчезналата касета, както заплашваше да стори, ако го призова, наличието на предумисъл щеше да бъде доказано.

Невероятно, но факт — бележникът ми доказваше недвусмислено, че за нас би било далеч по-добре Криси да не е изнасилвана от баща си. Ако не бе имала мотив да убие Хари, това намаляваше вината ѝ, то правеше още по-наложителна грубата намеса на Шийн, за да се стигне до убийството. Ако доведеният брат и психоаналитикът бяха скалъпили всичко от начало до край, така полесно щях да прехвърля вината върху тях. „Те са дръпнали спусъка, именно те, а не тази клета, объркана млада жена.“

Но така ли беше в действителност? Не знаех. И в момента нямаше значение. Важна беше единствено Криси. Затова реших да заложа всичко на една карта — унищожаването на доктор Лорънс Шийн.

Лорънс Шийн, възпитаник на Туланския университет и Медицинския институт в Маями, бивш служител на Джаксъновата мемориална болница и Масачузетската обществена клиника, специалист по психиатрия и автор на няколко скучни статии, не знаеше накъде съм тръгнал. Не знаеше какви карти имам и дали не блъфирам.

От Чарли Ригс съм научил трите основни елемента на доказателството, че мистър Еди-кой си е извършил престъпление: мотив, възможност и средство. В същия ред върви и доказването. По тази причина започнах от онова, което Чарли нарича *causa*, тоест причина или мотив за престъплението.

— Хари Бърнхард бе ваш приятел, нали, докторе?

— Да, отдавна.

Шийн се усмихна, сякаш си припомняше топли дружески мигове. Харесваше въпроса и беше доволен от своя отговор. В края на краищата кой ще вземе да убива стария си приятел?

— Кога за последен път вечеряхте с Хари Бърнхард?

— Кога ли? Ами... не знам. Не помня.

— Кога за последен път посетихте дома му?

Той опипа възела на клубната си вратовръзка. Беше облечен със спортно сако от тъмносин кашмир и сив панталон. Бръсната му глава лъщеше под луминесцентното осветление.

— Беше доста отдавна.

— Посещаваха ли сте дома му след смъртта на неговата съпруга Емили?

— Не, доколкото си спомням.

Вече изглеждаше озадачен и се питаше накъде бия.

— А това прави колко... почти петнайсет години, нали?

— Да.

— След смъртта на Емили случвало ли се е да вечеряте с Хари Бърнхард?

— Не, доколкото си спомням.

— Канили ли сте го в дома си?

— Не.

— Ходили ли сте заедно на мач?

— Не.

— Случвало ли се е да вдигнете телефона и да му кажете „Хари как я караш?“ или нещо подобно?

Той опипа брадичката си.

— Хари Бърнхард не беше от приказливите.

— Значи отговорът е не. Никога не сте се обаждали на Хари Бърнхард.

— Не, не съм.

— В такъв случай се питам, докторе, как можете да наричате Хари Бърнхард свой приятел.

— Възраждавам, спор със свидетеля!

Соколов изглеждаше отегчен, но имаше право.

— Приема се — каза съдията Стангър.

— Не е ли истина, доктор Шийн, че бяхте приятел на Емили Бърнхард, а не на Хари?

— Възраждавам! — пропя Соколов. — Доктор Шийн е свидетел на мистър Ласитър.

— Той е враждебен свидетел — отвърнах аз.

При думата враждебен левият клепач на Шийн трепна.

— Елате тук и двамата — махна с ръка съдията. Когато се приближихме, той насочи към мен костелив показалец. — Джейк, ако правилно съм те разбрал още на заседанието за гаранцията, доктор Шийн е лекуващият психиатър.

— Така е.

— И той ще даде показания, че като дете твоята клиентка е била изнасилена, поради което загубила самообладание или нещо подобно и гръмнала покойника с онова пищовче.

— Да, в общи линии.

— Тогава как, по дяволите, може да е враждебен?

— Защото не е прав. Ще настоява, че е станало точно така, за да прикрие собствените си злодеяния. В момента е настроен враждебно, а до довечера буквално ще побеснее.

Съдията погледна Соколов, който прикри злорадството си с невинна усмивчица.

— Щом Джейк иска да съсипе единствения си ценен свидетел, кой съм аз, та да му преча?

— Джейк, надявам се, че знаеш какво вършиш.

— Знае ли го някой от нас, ваша чест? Във вселенски смисъл, искам да кажа.

— Не се шегувам, Джейк — предупреди съдията. — Ако кроиш някакъв план за обжалване заради некадърна защита, ще ти лепна адвокатското разрешително на първия товарен влак за Аляска.

Някои съдии толкова си падат по цветистите изрази, че не усещат кога почват да ръсят глупости.

— Съдия Стангър, уверявам ви, ако съм некадърен, в това няма никакъв умисъл.

— Добре, прави каквото си знаеш. — Съдията ни върна по местата, после се обърна към секретарката. — Марджи, прочети последния въпрос, ако обичаш.

Секретарката прелисти страниците и зачете с монотонен глас, който изобщо не приличаше на моя:

— Не е ли истина, доктор Шийн, че бяхте приятел на Емили Бърнхард, а не на Хари?

Докторът се изкашля и хвърли поглед към Криси. Тя седеше зад масата на защитата, облечена изцяло в тъмнорвено: поло, жилетка с коланче и плетена пола почти до глезените. Изтънчено и изящно, но в

неподходящ цвят. Бях забравил собствените си изисквания да се избягна всичко, което напомня засъхнала кръв.

— И да, и не — отговори Шийн. — Емили беше моя пациентка. Съпругът ѝ беше... там, в къщата. Всички се познавахме.

— Нека го кажем направо, Емили Бърнхард бе нещо повече от пациентка, нали?

— Не съм сигурен, че ви разбирам.

Вдигнах вежди към доктор Шийн, но мимиката ми беше предназначена за заседателите. После зачаках. Понякога мълчанието върши чудеса. Тишината изпълва съдебната зала. Свидетелят се изнервя, усеща, че заседателите чакат. Откъм залата долита кашлица, вратата скърца, някой се размърдва на стола. Един самоуверен свидетел отговаря със същото оръжие — просто чака. В края на краищата Шийн просто бе казал, че не разбира. Можех да задам въпроса по друг начин, но предпочетох да чакам. Десет секунди, петнайсет. Сякаш бе минах цял час.

— Е, през годините съм се сближавал с мнозина пациенти — отговори най-сетне Шийн. Изглеждаше стреснат, настръхнал, неуверен.

— Не ме интересуват другите пациенти. Отговорете на въпроса ако обичате. Беше ли Емили Бърнхард нещо повече от пациентка?

Кратко колебание.

— Да, беше.

— И нещо повече от приятелка?

— Не разбирам какво намеквате.

— Напротив, разбирате.

— Възраждавам, спор със свидетеля!

Соколов опитваше да се събуди.

Съдията Стангър приведе глава настрана.

— Всъщност това изобщо не беше питане. Следващият въпрос мистър Ласитър.

— Доктор Шийн, бяхте ли любовници с Емили Бърнхард?

— Възраждавам, няма връзка с делото!

Този път Соколов скочи на крака. От изненада поемаше риска да ядоса заседателите, като им попречи да узнаят отговора на пикантен въпрос.

— Отхвърля се. Гледаме дело за убийство и предпочитам да дам известна свобода на защитата.

— Бяхте ли любовници с Емили Бърнхард? — повторих аз.

— Не.

Бръкнах в папката и извадих лист пожълтяла хартия.

— Писани ли сте ѝ любовни стихове?

Лицето му замръзна. Очите се разшириха. Какво знаех?

— Не.

Този път не държах сметка от пералнята или старо писмо от студентските ми години. В ръцете ми имаше лична бланка за писма на Лорънс Б. Шийн с избелял ръкописен текст, посветен на „Скъпата ми Емили“. Зачетох на глас:

*Буйни нощи, буйни нощи!
Нека всяка ноц
буйната любов да бъде
нашият разкош!*

Помълчах, после попитах:

— Вие ли написахте това?

— Не... тоест да. Искам да кажа... Не съм го съчинил, преписах го от една книга.

— Добре Взели сте го назаем. След като най-усърдно преписахте тия безсмъртни слова на Емили Дикинсън, дадохте ли стихотворението на вашата Емили, госпожа Емили Бърнхард?

Той се изчерпи.

— Да.

— Буйната любов да бъде нашият разкош! — повторих аз. — И беше ли?

— Вашият намек ме оскърбява. Не можете да приемате поезията като рентгенова снимка. Връзката ни беше чисто духовна, а не физическа.

— Ду-хов-на — произнесох аз, сякаш изричах мръсна дума.

След това се обърнах към заседателите и сниших глас почти до шепот. Искаш ли да те слушат, приказвай много тихо.

*Плавам в рая —
ах, през морето!
И дано хвърля котва — довечера —
в теб!*

— Вие бяхте любовник на Емили Бърнхард, нали, доктор Шийн?

— Не! Не в смисъла, за който намеквате. Не.

— Бяхте ли влюбен в Емили Бърнхард?

Той измънка нещо.

— Докторе?

— Да, бях влюбен.

— А тя във вас?

— Да.

— Хари Бърнхард знаеше ли за вашите чувства към неговата съпруга?

— Тя му каза. Вече от години не го обичаше. Но не искаше да се развежда. Кристина още беше дете. Емили не искаше да разруши семейството, а нямаше сили, за да се бори. — Сега думите се лееха задъхано. Може би му се искаше да говори за нея. Толкова години без възможност да разкаже на когото и да било, да сподели болката от великата неизживяна любов. — В рода Касълбъри не бе имало нито един развод, а Емили беше толкова... предпазлива в тези неща. Не искаше да се бори за собственото си щастие. А и Хари нямаше да я пусне. За него тя беше етикет за почтеност, препоръка към висшето общество. Имаше и още нещо. Злата, садистична част от характера му. Той обичаше да я унижава.

— Мразехте го, нали?

— Тя беше толкова крехка — продължи Шийн, сякаш не бе чул въпроса. — Нямаше и капчица сила. Жена като нежно цвете, като листенце от роза.

— Мразехте ли го, докторе?

— Не го уважавах.

— Преди малко казахте за този човек, че е бил ваш приятел.

— Изразих се неправилно — призна той съвсем тихо.

— А Хари Бърнхард ви презираше, нали?

— Протестирам! — изрева гръмогласно Соколов. — Свидетелят не е телепат.

— Напротив — възразих аз. — Точно за такъв се представя, когато стане дума за моята свидетелка.

Бам! Съдията Стангър стовари чукчето върху масата и ме стрелна с поглед, говорещ категорично, че при следващата подобна шегичка ще е най-добре да си нося и четка за зъби.

— Мистър Ласитър, моля ви постарайте се да говорите за съда, а не за съдебните заседатели.

— Съжалявам, ваша чест — отговорих смирено аз, — но във въпроса ми се подразбираха и думите „знаете ли?“

Съдията се завъртя към свидетеля.

— Докторе, знаете ли дали Хари Бърнхард ви презираше?

Шийн смутено вирна глава към висините на съдийския подиум. После пак се завъртя към заседателите, явно не знаеше кого да гледа.

— Ако ме е презирал, не ми го е казал в лицето. Но той рядко изразяваше чувства. А подсъзнателно... кой знае? В ума ни се спотайват толкова много неща, които не можем нито да овладеем, нито да обясним.

— Нима вашата работа, докторе — попитах аз, — не е да обяснявате човешкото подсъзнание?

— Да, част от работата ми.

— Вие казахте на Криси, че нейният баща е виновен за смъртта на майка ѝ, нали?

За миг лицето му се изкриви. Всяко споменаване на Емили Бърнхард го пробождаше като с нож. Той захапа юмрук, закривайки част от лицето си.

— Всички го знаеха... виждаха как се държи с нея. Тя беше тъй нежна, тъй крехка и чувствителна, а той — пълен простак. Беше безцеремонен и груб. Прикриваше това с шегички, но шегите му винаги нараняваха. Той не можеше да стане част от света на Емили, затова трябваше да го разруши. Присмиваше се на културата, на такта, на всичко, което отличаваше Емили от останалите.

— И затова упрекувате Хари за смъртта на Емили Бърнхард?

Той пак се загледа настрана.

— Да. Той я уби. Не с пистолет или спринцовка, а като я лиши от достойнство, като я държеше затворничка в собствения ѝ дом.

Престана да ме допуска при нея, тъпчеше я с успокоителни и приспивателни. Тя изпадна на два пъти в кома от смес на барбитурати и алкохол, а накрая почина без време от сърдечен удар.

— В такъв случай, сър, ще отречете ли, че мразехте този човек, който обвинявате за смъртта на обичаната от вас жена?

Той се вкопчи в подлакътника на стола и замахна отсечено е другата ръка.

— Не. Знаех що за звяр представлява. Той бе продукт на средата, в която е израснал. Не заслужаваше жена като Емили. Но не го мразех.

— А Кристина? — попитах аз. — Не я ли упреквахте?

— Защо да я упреквам? Тя беше невинно дете.

— Тя е стояла между вас и Емили.

— Не бих я упрекнал за подобно нещо. Това би било неразумно.

— Смятате ли се за напълно разумен човек?

— Никой не е напълно разумен, но аз...

— Мислили ли сте някога, че Кристина въпреки цялата си невинност, е била пречката между вас и Емили?

Той се размърда на стола и скръсти ръце.

— Не си спомням да ми е хрумвала подобна мисъл. Никога.

— А подсъзнателно, доктор Шийн?

— Какво?

— Не ви ли е минавала тази мисъл там, където се спотайват толкова много неща, които не можем мито да овладеем, нито да обясним?

Той не отговори. Пък и как би могъл?

СКАЛАТА НА СТРАШНИЯ СЪД

— С един куршум и бащата, и дъщерята — промърмори Чарли Ригс.

— С три куршума — поправих го аз. — Но иначе имаш право, такава ми е теорията.

— Не се ли каниш да лапнеш голям залък, Джейк? — попита той и захапа чесново хлебче, намазано обилно с масло. — Искаш да се отървеш от Кристина и Хари с един юнашки замах.

— С един юнашки замах! — не пропусна да се намеси Кип. Беше облякъл фланелка с номера на Дион Сандърс само за да ме дразни. — Рече го Питър Селърс в една серия от „Розовата пантера“.

— Откровено казано, и в двата варианта не ми е ясно — признах си аз.

Чарли Ригс отпи глътка черпено вино.

— Ако погледнем староанглийския произход на думата замах, ни става ясно...

— Чарли, в момента сме насред съдебен процес, така че...

— Ако трябва да бъдем точни — поправи ме той, бършейки със салфетка мустака си, — в момента сме насред един приятен обяд.

Нямаше как да възразя. Седяхме в „Пиколо парадайз“ на Маями Авеню отгатак реката и разполагах с деветдесет минути да изям една порция ригатони с водка, преди да се върна в съда.

— Но ако държиш да прескоча етимологичния спор — предложи великодушно Чарли, — ще се съглася.

— Благодаря — казах аз и махнах на любезния сервитьор за още една бира. Никога не пия по време на дело, но както изтъкна Чарли обедната почивка не се води за официална част от процеса. А аз като адвокат умея да използвам формалностите.

Бях оставил Криси под опеката на моята секретарка Синди и доктор Милагрос Сантяго. Идеята дойде от Кип, господ да поживи кинолюбителското му сърчице. Както каза мъдрият ми племенник, ако доктор Шийн я бе програмирал, спомените й трябваше да са нейде в

главата ѝ. Просто трябваше да ги възстановим като онези проблясъци в киното. Възложих тази задача на доктор Сантяго.

По-късно щях да поработя с Криси, за да се подготвим за показанията. Забележете, не казвам да репетираме, макар че лично аз предпочитам най-точните, макар и невинаги деликатни термини. Често наричам клиентите паплач, съдебните такси — пладнешки грабеж, експертите — курви, а любезните лихвари, дето осигуряват пари за гаранция — кръвопийци. Търсенето на клиенти е търчене подир линейките. Благотворителната правна помощ става прахосан хонорар. А предварителното заплащане означава: плати ми сега за услугата, дето може изобщо да не я свърша. Изобщо адвокатските сметки са истински творчески съчинения, според които клиентът ни плаща не само за свършен труд, но дори за ходенето по скъпи ресторанти и загубеното време в размишления над менюто. Така нареченият период на проучване най-често е посветен на задачата да узнаем онова, което не сме научили като студенти или отдавна сме го забравили.

Ако ви звучи малко цинично, позволете ми обръщение към съда. Признавам се за виновен с една уговорка. При всички боклуци и съмнителни сделки в нашия занаят, все пак има и мигове на чисто адреналиново опиянение. Един от тях е моментът, когато заседателите излязат с присъдата. Оставил съм късче от сърцето си във всяка съдебна зала, във всеки клиент. И ако бях философски настроен, бих се запитал имам ли още сърце.

— Макар че не искам да тържествувам преждевременно — заяви Чарли с пълна уста, — трябва да кажа, че разпитът на коварния доктор Шийн мина по мед и масло.

— По мед и масло — повторих аз, просто заради удоволствието да търкулна думите по езика си.

— И все пак чака те още дълъг път — добави Чарли.

— Шийн ще се пропука като кокосов орех под мачете — обещах аз.

— Гот! — възкликна Кип. — Както направи Хосе Ферер с Хъмфри Богарт в „Бунтът на Каин“. — Той разклати в дланта си някакви въображаеми дребни предмети. — „Хлапето от столовата е откраднало ягодите.“

— Ще разпитвам Шийн цял ден. И след като доктор Сантяго даде показания, пак ще го призова.

— Щом разцепваш разпита му на две — промърмори замислено Чарли, — значи очакваш през първия рунд да изясниш нещо, което през втория ще го просне в нокаут.

— Единствено истината, Чарли.

— *Magna est veritas*. Велика е истината. Но едно не схващам. Изнасилил ли с Хари Бърнхард дъщеря си или не?

— Не знам. Не съм бил там.

— Джейк!

— Мисля, че мога да повдигна основателни съмнения по въпроса.

— Но защо? Внасяш невероятен хаос в умовете на заседателите. Те очакват да докажеш, че я е изнасилил. Може би дори ще са готови да я оправдаят, ако го докажеш. За бога, щом тя ще им каже, че е изнасилена на единайсетгодишна възраст, защо ти трябвала да хвърляш съмнения?

— Помисли малко, Чарли. Тя не е имала мотив да убие баща си. Никакъв. Била е пионка в ръцете на Шийн. Това е единственият начин да се отървем от тайната касета. Ако е била изнасилена, заседателите ще я осъдят за хладнокръвно отмъщение след толкова много години. Но ако не е била изнасилена, ако Шийн е изградил фалшиви спомени и е насочвал нейните действия, ако е записвал едно, а не е записвал друго, тогава само той има мотив за убийство. Криси е точно толкова жертва, колкото и баща ѝ. Пред морала тя е невинна.

— Но не и пред закона — възрази неуверено Чарли.

— Не пред съдията, не пред дебелите правни книги — казах аз. — Но заседателите са хора. Те не се водят от никакви правни текстове, а от моралния дълг.

— А-ха... — промърмори Чарли, без да крие съмнението си. — А не е ли възможно заседателите да повярват, че Шийн е мразил Хари, но не е пожелал да прибегне към убийство? В края на краищата мотивът му е отпреди петнайсет години. Защо да чака толкова дълго, преди да отмъсти за смъртта на Емили? И защо не се е изправил по мъжки срещу Хари?

— Точно така — намеси се Кип, размахвайки вилица с набучени макарони. — Като Манди Патънкин в „Принцесата младоженка“, когато спипва лошия и му казва: „Името ти е Иниго Монтоя. Ти уби баща ми. Пригответи се да умреш.“

— Защото Шийн е страхливец — отвърнах аз — и навярно никога нямаше да се престраши, ако Гай Бърнхард не го бе подтикнал.

— Много теории, малко доказателства — каза Чарли, атакувайки парче пилешко.

— Тази сутрин преди заседанието открих едно доказателство.

— Да не би Соколов да ти е дал каквото търсеше?

— Да. Не уточних какво ми трябва, просто поисках цялото съдържание от бюро на Хари и то беше там.

— Значи Соколов няма представа какво искаш?

— Изобщо не е в час.

Старият лешояд оглозга пилешкия кокал, после каза:

— Здравата си се вкопчил в това дело.

— Правя каквото мога, Чарли.

— Но готов ли си да загубиш?

— Какво означава това?

— Готов ли си емоционално да живееш и по-нататък, когато... ако загубиш?

И той ме изгледа с онази бащинска загриженост, която съм срещал само у Чарли.

— Добре де — признах аз. — Живея и дишам само за делото. За мен то е по-важно от всичко на света.

Чарли въздъхна и внимателно сложи ножа и вилицата върху чинията.

— Джейк, знаеш ли, че докато ние тук си говорим, кометата Суиф-Тъгъл, едно парче скала с диаметър десет километра, лети през космоса право към нас? Пътувайки по сегашната си траектория с двайсет и пет километра в секунда, тя ще рухне върху нашата незначителна дребна планета на 14 август 2126 година.

— Повечето клиенти на вуйчо Джейк още ще са в затвора — подметна Кип.

— Накъде биеш, Чарли? — попитах аз.

— Това е скалата на Страшния съд — обяви той с тежък глас. — Експлозията ще е милиард пъти по-мощна от бомбата в Хирошима. Облак прах ще обгърне Земята за десетилетия и това ще унищожи цялата растителност, ще съсипе световния климат, ще предизвика глобален глад и навярно ще сложи край на човечеството.

— Еха-а, „Междузвездни войни“! — възкликна Кип.

Аз допих бирата си.

— Схващам, но не приемам идеята. Искаш да кажеш, че при тези мащаби няма значение какво се случва в нашето всекидневие. Като личности сме нищожни пращинки, а като вид...

— Сме обречени — отсече неумолимо Чарли.

— Тогава защо да правим каквото и да било? — попитах аз. — Защо просто не идем на плажа да се печем, да ловим риба и да зяпаме мацките?

— За рибата и аз съм навит — одобри Кип с мазни устни.

— Доколкото си спомням, вече опита да караш по този начин — каза ми Чарли — и го сметна за незадоволителен. Трябва да има баланс. Човек трябва да си намери увлекателно занимание — Мортимър Адлър го нарича игра, а Джоузеф Кембъл — откриване на блаженството. Същевременно не бива да залагаш целия си свят, цялото си самоуважение върху нещо тъй мимолетно като капризите на съдията или заседателите. Не и когато ни предстои така наречената цивилизация да бъде унищожена с...

— С един замашки юнак — подсказа Кип.

ЕЗИКЪТ НА ЖЕСТОВЕТЕ

След обяд доктор Лорънс Шийн каза на заседателите, че в съзнанието на всеки от нас има тайно кътче, където заключваме най-мъчителните спомени.

— Моята работа е да отключвам това кътче и да освобождавам спомените. Само чрез спомена можем да оздравеем.

Задавах въпросите кратко и ясно, оставяйки Шийн да говори. Искях да е спокоен и самоуверен. Така контрастът щеше да бъде още по-ярък, когато го пречупех. Ако го пречупех.

— Всички спомени се съхраняват някъде в мозъка — продължаваше Шийн. — Някои са достъпни, готови да излязат наяве по всяко време. Други са замразени като в ледник. Аз използвам лекарския си опит, за да затопля този ледник, да разтопя ледовете и спомените да рукнат на воля като река през девствен лес.

Беше затынал до уши в цветисти изрази, но аз го оставих да си играе играта. Също като риба на въдица, щеше да плува насам-натам докато го подсека. Той разказа на заседателите за хипнозата, образните спомени, психодрамата, свободните асоциации и хипнотичното връщане към детството. Продължи да говори за пациенти, отхвърлящи миналото и за неволните проблясъци у жертвите на насилие. Думите спомен и изцеление се повтаряха почти толкова често, колкото и съкращението ПТСС.

— Посттравматичен стресов синдром... този термин навярно ни е познат — обърна се Шийн към заседателите с леко високомерие. — Наричахме го и виетнамски синдром преди време, когато войниците ни страдаха от него. Какъвто и термин да изберем, той означава, че пациентът е потиснал дълбоко в себе си ужасите от миналото.

Той разказа за миналото на Криси Бърнхард. Проблемите с храненето, алкохола и наркотиците, пагубните връзки с мъже, липсващите спомени от детството, чувството, че не владее живота си. Описа разликата между травматичните спомени, които се съхраняват в

пълни подробности, и онези, които изобщо не можем да си припомним.

— Травмата от първи тип е кратък инцидент, който оставя ярки, незаличими спомени — обясни Шийн. — Травмата от втори тип се дължи на многократни преживявания и често бива забравена. Съзнанието предвижда идващото насилие физическо, сексуално или емоционално — и потиска паметта, за да продължи да функционира. Естествено, този защитен механизъм е колкото полезен, толкова и вреден. Жертвата не се спасява от мъките при насилието. Тя просто ги усеща по други, самоунищожителни начини. Криси бе преживяла травма от втори тип и поради това не я помнеше, докато не отключих вратичката, за да започна процеса на изцеление.

— Значи тя не помнеше за предполагаемото насилие, докато вие не ѝ го разказахте, така ли е?

— Не, изобщо не е така. Нищо не съм ѝ казал.

Този път Шийн бе възмутен и напълно подготвен, защото знаеше накъде го водят. Той отправи към заседателите небрежна усмивка, за да подсказва, че ще се справи с коварния адвокат.

— Не ѝ ли подсказахте, че е била изнасилена от баща си?

— Не, помогнах ѝ да си спомни какво е станало, за да може да оздравее. Става дума за малко момиченце, подлагано многократно на изнасилване. — Той натърти на думата изнасилване. Думата беше грозна и една от заседателките неволно се сви. — За да преодолее болката и срама, тя е изпадала в транс всеки път. След това не казвала никому. Нито на майка си, нито на учителите, нито дори на самата себе си. Не помнела, защото не си позволявала да помни.

Изглеждаше самоуверен и убедителен. Очевидно беше или блестящ лекар, или цар на шарлатаните. Мислех, че знам кое точно, но можех ли да го докажа? Тогава пуснах записа.

— На колко години си, Кристина?

— На единайсет.

— Щастливо момиче ли си?

— О, да. Имам всичко, което може да иска едно момиче.

Заседателите седяха като омагьосани и слушаха детинския глас:

— Какво имаш?

— Играчки, приятели и чудесна мама.

— А баща ти?

— Той ми дава всичко.

— Мама обича ли го?

— Не знам.

— Кристина, аз съм доктор Шийн. Аз съм приятел на твоята мама.

— Знам. Ти се грижиш за нея. Харесваш ѝ. Тя ми го каза.

— Майка ти е чудесна жена. Разкажи ми за баща си.

— Той я удря. Много я удря и казва лоши думи. Мама се разболя, затова не излиза от стаята. Татко се пренесе в друга стая, близо до моята.

— Удря ли те баща ти?

— Не. Никога. Дори когато съм лоша.

— Кога си лоша, Кристина?

— Когато не правя каквото ми каже татко.

— Той докосва ли те по начин, който те плаши?

— Не.

— Идва ли в твоята стая да ги прави разни неща?

— Не. Не си спомням нищо такова.

Спрях касетофона.

— А сега, доктор Шийн, поправете ме, ако греша, но не чухме ли току-що Криси отрича да е била изнасилвана от баща си?

— Да, чухме.

— След дълги часове предварителни разпити?

— Да.

— Под хипноза?

— Да.

— Инжектирана е с натриев амитал за стимулиране на паметта?

Вярно, знаех, че според Мили Сантяго натриевият амитал не помага, но аз съм адвокат. Мога да си затворя очите, ако смятам, че е в интерес на защитата, а Шийн едва ли можеше да възрази, след като го бе използвал.

— Да, инжектирах ѝ натриев амитал.

— Но въпреки всичко това — разпитите, хипнозата, серумът на истината — вие не пожелахте да приемете отрицателния отговор.

— Не пожелах да приема за чиста монета отговорите, които излизаха от повърхността на съзнанието ѝ.

— Повърхността на съзнанието й? — промърморих аз, повдигайки вежди. — А къде се намира тя? В мозъчната кора, в малкия мозък, в Панамския провлак?

Когато изчерпя логиката и интуицията прибягвам към присмех и подигравки.

— Повърхност е само образно казано — отговори през зъби той, — но вие навярно знаете, че регулаторът на съзнателната памет се намира в хипокампуса. Изследванията показват, че хора, преживели насилие в детството, имат по-малък хипокампус. Смята се, че потиснатите спомени биват съхранявани в сливиците, напълно отделно от хипокампуса.

— Можете ли да го докажете? Можем ли да надникнем в мозъка на Криси Бърнхард, за да открием тези спомени в нейния... как го нарекохте... хипокампус?

Един от заседателите се изкиска. Добре.

— Не, разбира се — настръхна Шийн. — Това са научни теории на функциите на мозъка.

— Теории — повторих аз. — Земята е плоска. И това е било теория.

— Възразявам — обади се Соколов. — Спорно и... архаично.

— Приема се — каза съдията. — Карайте по същество, мистър Ласитър.

— Каквито и събития да е имало в нейния мозък, Криси не можеше да си ги припомни, прав ли съм, докторе?

— Да, но би било безотговорно да спра до там. Не забравяйте, че я проучвах. Познавах нейните симптоми, затрудненията й да общува и да разбере какво иска, страха от нови преживявания, безредните сексуални връзки, проблемите със съня и храненето плюс още редица класически симптоми.

— И те ви доказаха, че е била жертва на сексуално насилие?

— Съвпадаха с възможността за сексуално насилие в детството. Нещо повече, това са извънредно убедителни признаци за подобно поведение.

— Но защо точно баща й? Дори да сте прав, защо не заподозряхте някой роднина, учител или градинар?

Той нямаше готов отговор, но прикри страха си под маската на дълбоко, сериозно размишление. Беше добър свидетел и аз го

ненавиждах. След малко каза:

— В нашето общество най-често насилник се оказва именно бащата. Родителското насилие е истинско масово бедствие.

— Значи разчитахте на статистиката?

— Не съвсем. Разчитах на опита и образованието си.

— И на факта, че познавате Хари Бърнхард?

Той кимна, преди да отговори.

— Да, познавах Хари. Това ми даваше допълнителни сведения, които невинаги са на разположение при психотерапията.

— Нека да задълбаем. Когато Криси беше на единайсет години, вие посещавахте майка и по четири-пет пъти седмично, прав ли съм?

— Да.

— И Криси бе там по време на посещенията?

— А присъстваше ли баща ѝ?

— Да.

— Тя странеше ли от баща си, боеше ли се от него?

— Не.

— Хари докосваше ли дъщеря си по непристоен начин?

Всички заседатели гледаха Шийн. Трябваше да отговори отрицателно. Ако кажеше да, ставаше напълно излишно да прибъгва към сложна хипнотична терапия, за да разгадае тайната на Криси и нейния съсипан живот.

— Не. Държеше се като любящ баща, но нямаше открити признаци за кръвосмешение.

— Криси проявяваше ли някой от симптомите за сексуално насилие, когато беше на единайсет или дванайсет години?

Тоя се поколеба и аз усетих мислите му. На разпита често става така. Знаеш накъде е тръгнало и умният свидетел също го знае. Но Шийн отново бе в безизходица. Ако кажеше да, щях да го попитам какво е предприел спрямо предполагаемото насилие. Естествено, трябваше да отговори, че не е сторил нищо, а тогава щях да оспоря неговата компетентност и благонадеждност. Разпитът на свидетел е като шахматна партия. Винаги мислиш три хода напред.

— Не, не съм забелязал.

— И все пак допълнителните знания за Хари Бърнхард някак си са ви подтикнали към извода, че е изнасилил дъщеря си?

— Те бяха само един от факторите — бързо отвърна Шийн.

— На какво друго разчитахте, доктор Шийн... на факта, че го мразехте ли?

Той плъзна длан по бръснатата си глава, после праметна крак върху крак. Извъртя тяло настрани от заседателската лежа ъгъл четирийсет и пет градуса.

Езикът на жестовете.

За сто долара на час доктор Лес Уинър ми разкри всички тайни на този език. Заседателите не бяха взимали такива уроци, но усетиха. Подсъзнателно ние усещаме всички знаци. Пъчене, свити юмруци, кръстосани крака, неестествени жестове — това са признат за напрежение. Потрепването на китката подсказва, че човекът не иска да стигне твърде далече, а размаханата ръка означава, че свидетелят бърза да каже каквото има и да се отърве. Прикриването на устата с длан също издава много — то е знак, че човекът неволно прикрива думите си.

Сред стихналата зала чух как подметките на Шийн застъргаха по пода. Свидетелското място беше закрито отпред, тъй че не виждах, но бях готов да се обзаложа, че е кръстосал краката си в глезените дълбоко под стола. Това е знак за минаване към отбрана и се надявах заседателите да го видят отстрани, където нямаше преграда.

— Не — отговори най-сетне Шийн. — Както вече ви казах, не изпитвах омраза към него.

— Извинявам се. Най-напред казахте, че сте приятел на Хари, но не, след това се оказа просто неправилен израз. Признавате, че сте бил влюбен в жената на Хари, че сте ѝ писали романтични стихове и сте прекарвали с нея по няколко дни всяка седмица. Вие упрекнахте Хари за нейната преждевременна смърт, а сега, петнайсет години по-късно, стигате до извода, че навярно е изнасилил дъщеря, защото тя е мършава, нещастна манекенка и спи с мнозина мъже в Париж и Милано. Това ли са вашите аргументи?

Криси тихичко хълцаше зад масата на защитата. Шийн размърда устни, но не издаде и звук. Той посегна към каната и с трепереща ръка наля вода в чашата. Изгуби още малко време, за да отпие глътка, после каза:

— Не. Личните ми чувства нямаха абсолютно нищо общо с диагнозата.

— Тогава, докторе, защо настоявахте, че Криси е била изнасилена от баща си, макар тя да го отричаше категорично?

— За нищо не съм настоявал. Просто продължих проучването.

— Именно — казах аз и включих касетофона.

— Кристина, понякога паметта е странна. Едни спомени откриваме без усилие, а други само усещаме. Какво усещаш?

— Не знам. Странни неща.

— А, това може да е началото. Знаеш ли какво е секс?

— Да.

— Правила ли си секс с баща си?

Ридание. После детински глас.

— Не помня.

— Но ти плачеш. Защо плачеш?

— Не знам.

— Кристина, виждала ли си някога следи от диво живото в гората?

— В гората не, но съм виждала следи от костенурка по плажа.

— А самата костенурка виждала ли си?

— Невинаги. Понякога само следите.

— Но знаеш, че костенурката е била там.

— Да.

— Аз виждам следи от животно из целия ти живот. Чудовището е било там. Мисля, че и ти го виждаш, но си го затрупала много дълбоко. Можем ли да разровим, можем ли да разкрием чудовището?

— Не знам.

Щрак.

— Какво беше това, докторе?

— Кое?

— Не чухме ли как спирате касетофона, преди да зададете следващите въпроси?

Той скръсти ръце на гърдите си.

— Не, не бих го направил.

Аз спрях записа и посочих съдебната секретарка Марджи, наведена над стенографската машина.

— Защото това би било също тъй недопустимо, както ако секретарката пропусне част от свидетелските показания, нали?

— Да, предполагам.

— Което би създавало фалшив протокол, прав ли съм?

— Не знам дали бих казал фалшив, но във всеки случай ще с непълен — отговори Шийн.

Аз обаче не отстъпвам лесно.

— И следователно протоколът ще бъде подвеждащ?

— Да, възможно е — изръмжа той с раздражение.

Понякога истината нагарча, но както би казал Чарли, *magna est veritas*.

Отново включих касетофона и след няколко секунди чухме гласа на Шийн.

— Да поговорим за баща ти.

— Винаги съм обичала татко. Винаги.

— Браво, Криси. Добро момиче.

— И татко винаги ме обича.

— Така ли?

— Татко ми каза, че съм най-доброто му момиче и сега, след като мама е болна, аз...

— Какво, Кристина?

— Вече си спомням. Спомням си.

— Много добре, Кристина. Много добре. Какво си спомняш?

— Аз правя татко щастлив. Уж че съм мама.

— Той идва ли в стаята ти?

— Да.

— Правиш ли секс с татко си?

— Разбира се, глупчо. Аз съм му съпруга.

Стрелнах поглед към заседателите. Смайване. Отвращение. Съчувствие към малката Криси. Което трябваше да преобрази в съчувствие към голямата Криси, а за тази цел се налагаше да докажа, че я е сполетяло нещо далеч по-страшно от изнасилване, да докажа, че коварният психиатър е вмъкнал чрез измама в мозъка ѝ фалшиви спомени, за да убие любимия си, невинен баща.

— И тъй, доктор Шийн, какво се случи, докато касетофонът беше изключен?

— Не помня. Не знам. Може да съм се обаждал по телефона. Или нещо друго, каквото и да било.

— Каквото и да било? Например да внушите на Криси — вашата хипнотизирана, упоена, измъчена от тревоги пациентка, — че нейният

баща е извършил чудовищни деяния, макар тя да не си ги спомня?

— Не! Не съм го направил.

И нямаше как да го докажа. Но, дявол да ме вземе, нищо не ми пречеше да намеквам.

Пуснах още три записа, всеки един по-впечатляващ от предишните. Болката в гласа на Криси не оставяше и капка съмнение, че тя вярва в злодеянието на баща си. Това бе бръсначът, по който трябваше да балансирам. Тя можеше да е застреляла невинен човек, но сто на сто вярваше в неговата вина. Криси седеше зад масата на защитата и гледаше право напред. Заседателите виждаха великолепия й профил и самотната сълза, плъзнала се надолу по скулата.

Прелистих бележките си и дълбоко въздъгнах. Сега оставаше само да извадя съдбоносното доказателство срещу клиентката си и да го предам на съда. Накрая обявих:

— Ваша чест, бихме желали да пуснем последната касета, номер двадесет и седем.

Чаках реакцията на Соколов и тя не закъсня.

— Ваша чест, в списъка на доказателствата не съществува такава касета — възрази той.

Пристъпих към масата на обвинението и връчих на Соколов машинописното копие от текста на записа.

— Става дума за новооткрито доказателство — поясних кротко аз — и то не ощетява интересите на обвинението.

— Не ощетявало! Ейб изглеждаше много доволен от възможността да се развилнее. — Изненадите винаги ощетяват интересите на обвинението. Ако не бъдат представени най-основателни причини за пропуска...

Ейб млъкна. Четеше текста. После вдигна очи към мен и прошепна:

— Полудял ли си, Джейк? Ще ти отнемат правата заради некадърност.

— Ако ставаше толкова лесно, половината ни колеги щяха да просят по улиците — отвърнах шепнешком аз.

— Господа — намеси се съдията, — ще бъдете ли така добри да ме включите в разговора?

— Обвинението оттегля протеста — заяви Соколов, опитвайки да прикрие усмивката си.

Първият глас беше на Криси.

— Обмислих онова, за което говорихме вчера.

— Потребността от цели? — това беше Шийн.

— Не. Онова, за което говорихме после.

— О, това ли?

— Взех решение, което няма да ти хареса.

— Може би не трябва да ми го казваш.

— Но след като ти разказах всичко останало, смятам, че трябва да споделя и това.

— Добре тогава. Но първо нека...

Познатите звуци скърцане на стол, шумолене на хартии и след това щрак. Не вътрешният звук на изключен касетофон, а щракване на някаква друга машинка. Аз също натиснах бутона.

— Какво беше това? — попитах аз.

— Вероятно съм изключил касетофона.

— Значи преди няколко минути сгрешихте, като казахте, че никога не изключвате записа по време на сеанс?

Той здраво преплете пръсти.

— Да, но... ами... имаше и резервен касетофон, тъй че информацията не е загубена. Нали разбирате, този запис е от резервния касетофон.

— Но вие не го предадохте на прокуратурата, нали?

— Да. Сигурно съм... пропуснал.

— А на мен го предадохте едва в навечерието на процес, така ли е?

Той се изчерви. Изобщо не беше допускал, че мога да използвам касетата. От къде на къде? Тя доказваше, че убийството е било предумишлено.

— Да, както казах, бях забравил за него.

— И не споменахте на Криси, че има такъв запис?

— Да.

Отново включих касетофона.

— Изключен ли е? — попита гласът на Криси.

— Да — това беше Шийн.

— Е, както ти казах, обмислих нещата...

— И какво?

— Купих си пистолет.

— Мислех, че само ще си представяш.

— Не. Това не стига. Трябва да го убия.

— В преносен смисъл? Като част от терапията?

— Стига, Лари. Ти нямаше предвид това. Не може да си го мислил.

— Нищо не съм имал предвид. Говорех за някои предполагаеми действия, изцяло с лечебна цел.

— Снощи взех решение. Не можех да спя. От седмици насам не съм спала както трябва. Мъчат ме главоболия и кошмари.

— Това е част от процеса. Болката излита навън.

— Не, не излиза. Може би след...

— След?

— Ще убия баща си, задето ме изнасили. Ще го убия, задето съсипа моя живот и живота на мама.

— С какво ще помогне това?

— Не знам. Но ще го направя. Ти разкри какво ми е сторил онзи негодник. Сега знам защо всичко в живота ми е толкова...

— Ще те хванат.

— Онзи ден гледах по телевизията как една жена застреля мъжа си, след като я беше пребил. Оправдаха я.

— Не знам.

— О, Лари, недей да се оклюмваш. Забавно, нали. Уж ти ме лекуваш, а сега аз те успокоявам.

— Знаеш, че не мога да поема отговорност за подобна постъпка.

— Не можеш и да ме спреш.

— Дори не съм сигурен, че говориш сериозно. Повечето хора така И не осъществяват мечтите си за отмъщение.

— Ти ми помогна много. Просто ще се радвам, когато всичко свърши.

— Кое, терапията ли?

— Не, Лари, когато онзи негодник умре.

Записът свърши и заседателите се спогледаха. Откъде пък му хрумна на този тъп адвокат да си проваля защитата? Спокойно, дами и господа. Още не сме извадили заека от цилиндъра.

— Доктор Шийн, вие знаехте, че записвате, нали?

— Да.

— А клиентката ми не знаеше.

— Така е.

— Кое е престъпление в нашия щат — сурово изрекох аз.

— Не знаех — отговори Шийн.

Минах зад ложата. Исках заседателите да гледат свидетеля.

— И това беше четвъртият терапевтичен сеанс, след като внушихте на моята клиентка, че е била изнасилена от баща си?

— Това беше четвъртият сеанс, след като Криси си възстанови потиснатите спомени за изнасилването.

— И изобщо последният ви сеанс с моята клиентка?

— Да. Два дни по-късно Кристина уби баща си.

— Ако не възразявате, доктор Шийн, нека оставим на съдебните заседатели да решат кой е убил баща й.

Той отметна глава, сякаш го бях улучил с къс прав удар. Върнах се към масата на защитата. Криси ме погледна със замъглени очи. Приведох се над бележника, пълен с ненужни драскулки. Знаех, че заседателите ме наблюдават, затова сбръчках чело, сякаш разчитах тайната на студената ядрена реакция, после отново заех позиция зад ложата. Също като секса, добрият разпит се нуждае от ритъм. Започваш с бавна любовна игра, постепенно вървиш към върха и изведнъж — бам! Поемаш си дъх, след това почваш пак, за предпочитане под друг ъгъл.

— Поправете ме, ако греша, докторе, но според този запис на четиринайсети юни около шестнайсет и трийсет часа Криси Бърнхард ви е казала най-недвусмислено, че е купила пистолет и възнамерява да убие баща си.

— Да. Каза всички тези неща.

— Вие сте близък приятел на Гай Бърнхард, прав ли съм?

— Да.

— След като Криси сподели своя план да убие баща си, вие навярно грабнахте телефона и се обадохте на Гай Бърнхард.

— Не. Не го направих.

— Тогава сигурно позвънихте на Хари Бърнхард да го уведомите, че животът му е в опасност.

— Не.

Старателно изобразих изумление и попитах:

— Съобщихте ли на полицията за опасната си пациентка?

— Не. Не я смятах за опасна.

— Макар че ѝ бяхте поставили диагнозата посттравматичен стресов синдром, известна още като виетнамски синдром същото заболяване, от което някои ветерани изпадат в убийствено безумие?

— Случва се сравнително рядко.

— Значи казвате на съдебните заседатели, че не сте предупредили Хари, не сте предупредили Гай и не сте вдигнали тревога в полицията, това ли е?

— Това е.

— Тогава да видим какво точно направихте. Потърсихте ли съдебно решение за принудително лечение в болнични условия?

— Не. Опитах се да я разубедя.

— Как? Чрез думите „не мога да поема отговорност за подобна постъпка“? Доста суров аргумент, докторе.

Съдията се изкашля.

— Мистър Ласитър, въздържайте се от язвителни коментари, ако обичате.

— Съжалявам, ваша чест — неохотно отвърнах аз. Без язвителни коментари бих се чувствал като нападател с два леви крака. Отново се завъртях към свидетеля. — Докторе къде бяхте вечерта на шестнайсети юни?

— Вечерях с един колега в хотел „Астор“ на Саут Бийч.

— Как узнахте за стрелбата?

— Полицайте съобщили на Гай. Той ми се обади в хотела и поръча да ме потърсят. Каза, че баща му е в интензивното отделение на „Връх Синай“.

— И че иска час по-скоро да отидете в болницата?

— Ами... да. Гай се намираше на един час път от Маями, а аз бях много по-близо.

— Каза ли ви кой е стрелял по баща му?

— Да.

— А вие случайно не му ли казахте: „Между другото, Гай, преди четирийсет и осем часа Криси заплаши да убие баща ти. Ужасно съжалявам, че забравих да ти съобщя“?

— Не. Пазех тайната на разговорите си с пациентката.

— Възхитителна лекарска етика — казах аз и съдията Стангър ме стрелна със заплашителен поглед. — Между другото, докторе, защо вие и Гай не бяхте в „Параноя“ с Хари Бърнхард?

— Защо да бъдем?

Отворих малкото черно бележниче, което бях получил съвсем наскоро от прокуратурата.

— Защото според бележника за срещи на Хари Бърнхард, той е имал уговорка да се види там с вас и Гай в осем вечерта.

— Не знам такава нещо — бързо отвърна Шийн. — Трябва да питате Гай.

Възнамерявах да сторя това, но първо, както би казала баба, имах други риби за пържене.

— Какво сторихте, след като научихте за стрелбата? — попитах аз.

— Незабавно платих сметката, качих се в колата и подкарах към болницата „Връх Синай“.

— По кое време напуснахте хотела?

— Не помня. Не се сетих да погледна часовника.

Оставих бележника на Хари, отворих друга папка и извадих компютърна разписка от ресторант.

— Ако сте платили сметката в единайсет и една минута, би ли било правилно да предположим, че сте напуснали ресторанта в следващите три-четири минути, да речем към единайсет и пет?

— Да.

— След пристигането си в болницата вие се отправихте към стаята на Хари в интензивното отделение, прав ли съм?

— Да.

— В съзнание ли беше той?

— Не съвсем. Събуждаше се от упойката.

— Колко време останахте?

— Само няколко минути. Слязох във фойето да използвам телефона. Свързах се с Гай, който пътуваше към Маями. Докато бях долу, чух тревожния сигнал. Изтичах обратно към интензивното отделение, но, разбира се, не ме допуснаха до Хари. Малко по-късно съобщиха, че е мъртъв.

Оставих полицейския доклад и взех папката с медицинската документация на Шийн. Той си мислеше, че сме приключили. Бяхме

прегазили цялата история в хронологичен ред. Генерал Джордж Патън никога не отстъпвал — казвал, че не обича да плаща два пъти за един и същ имот. Аз имам други възгледи. Готов съм да копая нивата по три-четири пъти, докато изровя скъпоценния камък.

— Нека се върнем на четиринайсети юни, деня на заплахата.

Шийн въздъхна. Хайде пак!

— По това време — казах аз — Криси Бърнхард страдаше от депресия, нали?

За момент той като че се замисли накъде го водя, после отговори:

— Не, не мисля, че беше депресия в клиничния смисъл на думата.

Когато свидетел опитва да се изкопчи, винаги прави грешки. Понякога чистосърдечното признание е по-безобидно от цяла торба хитрини.

— Бяхте ли й предписали „Дезирел“ предния месец?

— Струва ми се, че да.

— С каква цел?

— Лекарството действа благотворно в множество отношения.

— Защо го предписахте на Криси Бърнхард?

— Заради душевното й състояние.

Караше ме да му вадя думите с ченгел.

— Заради депресията?

— Да — призна неохотно той.

— А няколко седмици преди това й предписахте „Прозак“?

— Мисля, че да.

— За депресия?

Той измънка нещо през зъби. Искаше ми се да ги разчекна със зъболекарски клещи.

— Докторе?

— Да, за депресия.

Работата започваше да става дебела.

— И „Ативан“?

— Да, срещу страхова невроза и депресия, мистър Ласитър.

Един от заседателите шушукаше на съседа си. Едва ли обсъждаха величавата архитектура на съдебната сграда.

— И тъй, доктор Шийн, не е ли вярно, че Криси Бърнхард страдаше от депресия?

— Без съмнение тя имаше известни проблеми — отговори трескаво той, — но се оправяше с тях доста добре.

Понякога почнат ли да се измъкват, сами си копаят гроба.

— Справяше се доста добре — повторих аз. Взех документации на Шийн и се престорих, че я проучвам. Всъщност бях научил най-важното наизуст. — Каква беше вашата диагноза за състоянието на Криси Бърнхард?

— Имаше различни проблеми, но вървеше към подобряване.

Обърнах се към съдията.

— Ваша чест, свидетелят не оказва съдействие.

— Доктор Шийн, изслушвайте въпроса внимателно и отговаряйте — нареди Стангър.

Пратих му благодарна усмивка. Общественото порицание подсказваше на всички присъстващи, че докторът потулва нещо.

— Каква беше вашата диагноза? — повторих аз.

— Посттравматичен стресов синдром, невротично-депресивен синдром, възможни отклонения в поведението.

— Но тя „се справяше доста добре“.

Когато вражеският свидетел се издриска на метеното, обичам да му натрия носа.

— Беше адекватна, чиста и спретната, осъзнаваше къде се намира и какво върши — отговори той. — Повярвайте ми, мистър Ласитър, лекувал съм далеч по-тежки случаи.

Едно трябва да му призная на Шийн — не се предаваше слез първия ритник по топките.

— Продължаваше ли тя да взима „Ативан“, „Прозак“ и „Дезирел“ на четиринайсети юни? — попитах аз.

— Да, струва ми се.

— Какво друго?

Той прелисти записките си.

— „Меларил“ срещу натрапчиви спомени, „Ксанакс“ срещу страхова невроза, „Ресторил“ срещу безсъние и литий срещу рязка смяна на настроенията.

— Има ли още нещо в тази торба с еликсири и магически питиета?

Той плъзна длан по голата си глава.

— Не, доколкото си спомним.

Пристъпих към масата на секретарката с цяла шепа малки шишенца.

— Моля да бъдат протоколирани за разпознаване.

Когато тя приключи с надписването на етикетите, аз награвих шишенцата и се обърнах към съдията.

— Мога ли да се приближа до свидетеля?

Стангър ми махна с ръка и аз пристъпих напред. Досега бях стоял в неутралната зона, спазвах задължителната дистанция за разговор между непознати. Минавайки по-наблизо — през личната зона, която е на една ръка разстояние и граничи с интимната зона, — аз засилвах натиска върху свидетеля. Подпрян с една ръка на парапета, надвиснах над него толкова близо, че да усети полъх на ригатони и бира. Той стрелна поглед от мен към заседателите, после към шишенцата.

— Можете ли да ги разпознаете, сър? — попитах аз.

Шийн надяна очила за четене и се облегна назад, сякаш искаше да избяга от мен.

— Струва ми се, че това са шишенца с предписани лекарства на Кристина Бърнхард. — Той отново се вгледа. — И изглежда, че са взети по мое предписание.

— Споменават ли се тези лекарства, тези много силни лекарства във вашите записки?

— Не. — Той предусети следващия въпрос още прели да съм го задал, а това винаги издава уплахата на свидетеля. — Отношенията ни с Криси не бяха чисто формални. В край на краищата аз я познавах още от малка. Вероятно се е обадила по телефона и аз съм написал рецепта.

— За какви лекарства, докторе? — попитах невинно аз.

Той скръцна със зъби и огледа първото шишенце.

— „Перкодан“...

— Какво представлява това, сър?

— Аспирин и кодеин.

— Болкоуспокояващо и наркотик, прав ли съм?

— Да.

— Какво друго?

Той завъртя останалите шишенца върху дланта си.

— „Валиум“, наричан още диазепам — успокоително. „Нардил“ — антидепресант. И „Халцион“, предписва се при безсъние.

— Какви са страничните ефекти на препарата „Халцион“! — попитах аз.

— Списъкът е дълъг.

— Психични смущения?

— Да, но в редки случаи.

— Какво друго?

— О, какво ли не, от кошмари и звънтене в ушите до призляване и припадъци.

— Припадъци — повторих аз, за да чуят заседателите. — А „Нардил“ се предписва в случаи на тежка депресия, прав ли съм?

— Да, обикновено.

— А какъв е ефектът при комбиниране на тези лекарства, докторе?

— Ами... не съм сигурен.

— Защото никога не сте имали пациент, който да взима всичко това наведнъж, така ли е?

— Не знам. Понякога пациентите прекаляват с лекарствата, както някои хора прекаляват с витамините.

— А Криси прекаляваше с лекарствата, нали?

— Бих предпочел да взима по-малко.

— Тогава е трябвало да й преписвате по-малко — казах аз. Не беше въпрос и той не отговори, затова продължих: — Следователно на четиринайсти юни вие знаехте, че Криси не може да спи, когато все пак заспи, сънува кошмари, а когато е будна, страда от мъчително главоболие. Била е измъчена от така наречените възстановени спомени за сексуално насилие и е гълтала цяла гама лекарства с множество сериозни странични ефекти. Току-що е купила пистолет и съобщава, че смята да убие баща си, а вашата единствена реакция е да изгасите лампите и да я отпратите. Два дни по-късно сте потресен от новината, че е постъпила точно според думите си. Вярно ли се изразих, докторе?

— Не е... Когато го излагате по този начин, не е... не е честно. Вие съдите по последствията. Аз не знаех какво ще направи.

Отдръпнах се от заседателската ложа, за да извися глас, без да строша прозорците.

— Но се надявахте да го стори!

Шийн се вцепени.

Отново повиших глас, преминавайки от духовите инструменти към барабаните.

— Надявахте се тя да стори онова, за което мечтаехте през всичките тези години!

Шийн се обливаше в пот.

— Не.

Гласът ми отекна като лятна гръмотевица.

— Вие ненавиждахте Хари Бърнхард, но нямате куража да предприемете нещо!

— Не. — Шийн се надигна от стола.

— Казахте й, че виждате следи от чудовище там, където тя не виждаше нищо. Казахте й, че е била изнасилена от баща си, макар тя да нямаше такъв спомен.

— Помогнах й да си спомни! Помогнах й да оздравее.

— Вие искахте тя да убие Хари Бърнхард!

— Не!

— Молехте се да го убие! Принудихте я да го убие!

— Не!

— Програмирахте я за убийство и после я пуснахте на свобода.

— Не!

— Примамихте една объркана млада жена, натъпкахте я с наркотици до главозамайване, после сложихте в ръката й зареден пистолет, насочихте го и натиснахте спусъка.

— Не!

— Вие убихте Хари Бърнхард! Вие искахте той да умре и принудихте Криси да извърши мръсното дело!

— Той си го заслужаваше! — изкрещя Шийн. Озърна се, осъзна, че е прав, и сякаш едва сега забеляза, че заседателите го гледат с разширени очи. — Но аз не съм убиец. Не съм го...

Гласът му заглъхна, коленете му се подгънаха и той рухна на стола.

ОБРЕЧЕНА ХУБОСТ

Цялата къща ухаеше на доматиен сос, чесън и топено сирене. Бях помолил Кип да достави две-три пици за вечерния военен съвет, а той викна Таня и двамата отпрашиха с велосипедите към центъра на квартала. Един час по-късно се завърнаха с пица „Куатро стаджони“ (маслини, печени чушки, гъби и артишок) от „Медзаноте“, пица „Мускули“ (миди и сос маринара) от „Пауло Луиджи“, „Маргарита“ (пресни домати и босилек) от „Голямата вкуснотия“.

— Готови за дегустация — обяви Кип, внасяйки кутиите.

Каквото и да ям по време на дело, все има вкус на картон, но оценявах театралния жест на Кип. Всички пици са хубави, аз обаче изпитвам пристрастие към природната простота на „Маргарита“-та. Мъча се да опазвам живота и трапезата си от вредни излишества. С пиците поне успявам.

Отворих бутилка „Кианти“ за Чарли Ригс и Криси, пратих Кип и Таня на задната веранда с две чаши билков сироп и щракнах за себе си порцелановата запушалка на половинка „Гролш“.

Криси седеше на дивана с брадичка върху коленете. Носеше една от вехтите ми спортни фланелки и както беше боса и без грим приличаше на ученичка. Нещастна ученичка. На връщане от съда беше плакала тихичко по целия път, а сега отпиваше по малко вино, гледаше със замрежени зачервени очи и подсмърчаше.

— Вече не знам на какво да вярвам — каза тя. — Отначало бях толкова сигурна. Джейк, усещах как става, усещах как плътта му раздира моята. Дори и сега, щом затворя очи, всичко е толкова истинско.

Криси потръпна и по лицето ѝ се изписа тъй отчаяна скръб, че нещо сякаш избухна в гърдите ми. Спомних си как при първата ни среща бе казала, че фотографите харесвали нейната уязвимост.

Наранена и секси. Обречена хубост. Прегърнах я и тя отпусна буза на рамото ми.

— Както и да се завърти делото — каза тя, — искам да знаеш колко много означаваш за мен. Ти си единственият мъж, който не се опита да ме използва.

— Влязъл съм ти под кожата — казах аз. — Бих направил всичко за теб.

— Вече го направи. Вярваш ми и ще победиш.

— Какво?

— Джейк, днес беше гениален. Ти унищожи Лари. Разкри какво ми е причинил.

— Разкрих, че е имал мотив да убие баща ти. Може би дори доказах, че те е програмирал да осъществиш плановете му за отмъщение. Но както и да го извъртаме, ти си дръпнала спусъка.

— Какво говориш? — стресна се тя.

— Заседателите ще те прехвърлят към по-малкото обвинение — непредумишлено убийство или убийство по непредпазливост. Победата означава присъда за убийство по непредпазливост.

— Тоест?

— Десет или единайсет години затвор, помилване след осем или девет.

— Осем години! Не, това е невъзможно.

Криси клатеше глава като изумено дете. Доктор Шийн навярно би казал, че е попаднала в състояние на отхвърляне.

Обгърнах лицето ѝ с длани.

— Криси, такава беше целта от самото начало. Или да провалим делото и да чакаме ново, или да извадим късмет с най-меката присъда. Ако Ейб беше предложил, щяхме тутакси да приемем, но той винаги гони максимума — доживотен затвор без право на помилване.

— Осем години — повтори тя. — Все трябва да има и някаква друга възможност. Моля те, кажи ми, че има.

Гледах я, но в главата ми царуваше пустота. Никакъв план, никаква стратегия за оправдателна присъда. Но не можех да ѝ го кажа.

— Има нещо — казах аз със зле разигран ентузиазъм. — Просто не исках да ти вдъхвам излишни надежди.

— Ти можеш, Джейк. Знаем, че можеш. Никога няма да ме изоставиш.

Надникнах през кухненския прозорец към задния двор. Кип и Таня лежаха в хамака един до друг. Кип беше подгънал ръце под главата си, точно както правя и аз. Може да е наследственост, може да е средата — кой знае? — но дребосъкът започва да придобива моите жестове и маниери. Открехнах прозореца колкото да пусна едно ухо. Знам, че децата имат право на уединение, но се тревожех. Нямах представа на кой точно етап са, затова исках да разбера дали говорят за домашните или за презервативи.

— Колко филма можеш да кажеш с думата пица? — попита Таня.

— „Мистичната пица“ — отговори той без колебание. — Лесна работа. Бас държа, че не знаеш кой изигра там първата си голяма роля.

— Джулия Робъртс, ако не броим „Долна Оклахома“.

— Не се брой, защото е заснет за кабелната телевизия.

— Да, но го пускаха и по кината — възрази Таня.

Страхотно, хлапакът си беше намерил сродна душа.

Двамата помълчаха малко, после Кип каза:

— „Триъгълната пица“ с Марчело Мастрояни и Моника Вити.

— Уха! За това нямаше да се сетя.

Тъкмо затварях прозореца, когато Чарли влезе в кухнята и се зае да разчиства масата от натрупаните за последната седмица хранителни остатъци. Засъхнали хамбургери, изкорубени парчета пица и недопити безалкохолни напитки.

— Не бива да даваш обещания, щом не можеш да ги изпълниш — каза той, мятайки в кофата за боклук някакви спаружени картофи.

Озърнах се към вратата.

— Тя спи — успокой ме Чарли, — но преди да се унесе, каза, че имаш страхотен секретен план. Искаш ли да го споделиш?

— Нямам нищо за споделяне — признах аз.

— Така си и мислех. — Той се зае да мачка кутиите от пица. — Тя е толкова крехко създание, Джейк.

— Затова трябва да победи. Никога няма да оцелее в затвора.

— Здравата си закъсал — каза Чарли. — Доказа, че Криси е жертва на Шийн, но няма как да заобиколиш факта, че е убила баща си.

— Не е факт. Само предположение на съдебния лекар.

Ето че се отърсвах от апатията и започнах да мисля като адвокат.

— Ако нямаш доказателство за противното, момчето ми, значи е факт.

— Може да е било нормален сърдечен удар. Може да е било лекарска грешка. Лари Шийн може да е убил Хари в болницата.

— Доказателство, Джейк! Къде ти е доказателството?

Замислих се за секунда.

— Днес в съда Шийн каза една-две шантави приказки и още ми се въртят из главата.

— Ти свърши страхотна работа, Джейк, ако съм пропуснал да го спомена. Скова прелестна стълбичка, изкачи вражеския свидетел на най-горното стъпало и после я ритна. Май много го заболя.

— Благодаря. Забеляза ли, че нещо не му се връзва във времето?

— Как така?

— Шийн изскача тичешком от „Астор“ в единайсет и пет. Стига до болницата в единайсет и четирийсет. От „Астор“ до „Врх Синай“ не са трийсет и пет минути.

— Било е в петък вечер. Нали знаеш как се влачи движението по Саут Бийч.

— Само ако минаваш по Оушън Драйв. А до болницата пътят е все по Алтън Роуд. Десет, най-много дванайсет минути без никакво затруднение, особено ако бързаш.

— Може би нечий часовник е изоставал. Може момчетата от паркинга на „Астор“ да са пушили марихуана или всички да са били в тоалетната.

— Да, може и Шийн да си е дояждал суфлето, но мисля, че има нещо мътно.

— Какво друго? — попита Чарли. — Какво друго каза Шийн, та ти се стори шантаво? Между другото, интересна думичка си избрал.

— Защо, много нормален ли ти се струва?

— Не, защото произлиза от френското *chanson*, а то пък идва от латинското *cantilena*, тоест песен или с други думи признание. Както и да е, какво точно каза?

— Може да не е нищо, но ми подсказа идея. Можеш ли да ни намериш търговски справочник за Маями Бийч? От онези, където изброяват всички магазини според адреса.

— Разбира се.

— И да прегледаш още веднъж доклада за аутопсията плюс всичко останало, от токсикологията до кардиограмата.

— Ще го направя, Джейк. Но Хари Бърнхард не е отровен, не е намушкан с нож, не е удушен. Застрелян е от онова клето момиче и е получил сърдечен удар след операцията. Причината за смъртта е желязна. Има ли смисъл да я атакуваш?

— Няма друг начин да победи — казах аз.

Приключих с подготовката за утрешното заседание малко след новините в единайсет. Лежах на дивана със затворени очи и сам не знаех дали дремя, или разсъждавам, когато Криси ме сръга. Искаше да излезем. Навик от артистичните среди — купони, които започват в полунощ и свършват рано сутрин с яйца на очи в Новинарското кафене.

— Много съм уморен — казах аз. — Заради заседанията няма как да дремна следобед.

— А мене питаш ли? — рече тя. — Виж какво, ако нямаш нищо против, все пак ще отида. Канена съм на откриване, Джейк, ще ми платят две хиляди долара.

— Нали знаеш правилата? Никакво пиене, никакви купони и наркотици до края на делото.

А след това може много дълго да няма купони, добави в главата ми някакво мрачно гласче.

— Джейк, парите ми трябва.

Колкото и да е нелепо, Криси бе станала местна знаменитост. Националните рекламодатели не искаха да я докоснат и с пръст, но тукашните рекламни кръгове я превърнаха в звезда. Някакъв производител на дрехи от Хаялея я избра за лице на новия сутиен „Амазонка“ с тайно джобче за пистолет двајсет и втори калибър. Канеха я да говори по всякакви женски клубове, включително „Жени срещу насилието“ и „Кучки с топки“ — борческа организация на лесбийките.

Репортерите я гонеха под дърво и камък, описваха облеклото ѝ начина на живот, боклука (кофички от кисело мляко, скъсани чорапогачи, противозачатъчен мехлем) и любимите ѝ четива — модни списания и кримки от Мери Хигинс Кларк. Тъй че когато откриваха

нов клуб, даваха щури пари, само и само да я примамят заедно с Мадона, Силвестър Сталоун и от време на време Джак Никълсън. А щом отиваше тя, значи отивах и аз.

Биячът на входа беше с тясна тениска и три обици, едната щръкнала като заблудена рибарска кукичка върху дясната му вежда. Трапецовидните мускули стърчаха почти до ушите му, издайническите пъпки по тях говореха за злоупотреба със стероиди. Докато плебеите тъпчеха зад червените кадифени въжета, аз и моята дама минахме най-отпред. По глуповатото лице на бияча проблесна някаква смътна мисъл, когато зърна Криси с червената рокличка.

— Май трябва да те препипам — ухили се той.

— Вече го направих — отвърнах аз и минахме покрай него към вътрешността на „Тресавицето“, най-новия клуб, изживяващ своя четвърт час слава на Саут Бийч.

Музиката тътнеше с онова ниво на децибелите, което някога бе накарало генерал Норнега да изскочи от подземното си скривалище. Разноцветни лазери прорязваха изкуствената пушилка. Няколко разсъблечени културисти от мъжки и женски пол се боричкаха из калната яма, донесла името на заведението. На дансинга се вихреше разнородна тълпа — голи до кръста женствени юноши, намазани с плажно масло; момичета с момичета; няколко безнадеждно нормални момчета с приятелките си. Същинско море от кожени облекла, вериги, ботуши и гола плът. Всеки гледаше да е по-моден от съседа си.

Криси се повдигна на пръсти и викна нещо в ухото ми. Не я чух. Тя махна с ръка към двама мъже на средна възраст с черни тениски под двуредните костюми. Наоколо пърхаха местни яребички, а фотографът от списание „Оушън Драйв“ щракаше на поразия. Единият от мъжете влачеше конска опашка, макар че по темето нямаше нито косъм. Другият беше с бръсната глава и ми напомни за Лари Шийн. Все още не чувах Криси, но когато тя отиде да поговори с тях, предположих, че са собственици на този нов храм на културата.

Оставих я да си върши работата и тръгнах на самостоятелна експедиция. В съседната яма се лееше пяна и няколко голи веселяци щурееха из нея. Три-четири метра по-нататък някакво момче (или момиче) с маскировъчни панталони, войнишки ботуши и розов сутиен,

едва прикриваш неговите (нейните) малки гърдички, сипваше от найлонова торбичка хапчета в шепите на две непълнолетни момиченца. Сториха ми се познати. Ами да, бях ги зърнал с майка им в „Мо Са Би“. Е, ако не на модния подиум, поне бяха пробили в света на купоните. Едното подаде няколко банкноти на безполовия Рамбо, който разцелува и двете по бузите, после прибра торбичката в джоба на маскировъчния панталон.

Лично аз не разпознавам хашиш от марихуана, кокаин от хероин или ЛСД от екстази. Вярно, пушил съм малко трева на младини, но днес не поемам нищо по-силно от кофеин. Пристъпих към двете е момиченца и изревах:

— Този боклук ще ви убие!

Те се изплезиха едновременно и аз реших да си гледам работата. Тръгнах покрай дансинга. На преградения вход към една от стаите за високопоставени гости издокараият пазач ме позна. Има си хас — веднъж го отървах от обвинение за подправка на чекове. Той ми махна да мина и щом влязох, зърнах неколцина местни политици, една латиноамериканка от сапунените опери и други познати физиономии. Тук свиреше по-тиха музика. Прожекторът осветяваше малка сцена, на която гола негърка, намазана със сметана, се кълчеше изкусително към гола бяла жена, покрита с шоколад. Нямам кой знае какъв опит в купоните по Саут Бийч, но все пак предположих, че не съм на готварски курсове.

Жените се прегърнаха, после взеха да трият бедро в бедро, обменяйки сметана и шоколад. После легнаха върху сцената с глави в различни посоки и преплетени бедра. Изникнаха двама мускулести млади мъже. Голи, мургави островитяни. Сложиха коктейлни черешки върху гърдите на жените, после легнаха от двете страни, леко пречупени в кръста като затворени скоби. Четиримата се раздвижиха в такт с музиката, след това едната жена слезе между тълпата. Посрещнаха я с аплодисменти.

— Това е художничката — обади се развълнувано някой до мен.

— Нарекох творбата си „Бананов шейк“ — съобщи гордо тя и тълпата изръкопляска възторжено.

Вече ме мъчеше главоболие и исках да се прибирам. Надявах се Криси да е приключила с ангажиментите и да е гушнала чека. Името ѝ

щеше да цъфне във вестникарската колонка „Кралица на нощта“ и да зарадва опашатия плешивец.

Напуснах залата за избраници и открих тоалетна с три автомата за презервативи. Тъкмо се плисках със студена вода на мивката, когато чух познат дрезгав глас:

— Ласитър, правиш голяма грешка.

Надигнах глава и зърнах в огледалото Гай Бърнхард. Все още приличаше на прасе.

— Не биваше да обвиняваш така Лари Шийн. Бива си го за пресата, но е само театър. Заседателите няма да клъвнат.

— Още не съм свършил с него. Преди да приключа, ще пропее твоето име.

— По дяволите, Ласитър. Сега вече наистина сбърка.

Тогавя видях двамата юначаги зад него. Спомних си ги от разходката из манговите горички. Ниски, набити латиноамериканци, сляпо предани на господаря си. Бърнхард се дръпна назад, а те прекрачиха напред. Завъртях се, подгънах леко колене и отпуснах ръце. Адреналинът прогони дрямката. Посрещнах първия с ляв прав, от който главата му отхвъркна назад. Завъртях се тъкмо навреме, за да видя как вторият размахва лъскав нож под носа ми. Отстъпих, докато опрях задник в мивката.

Ножът се приближаваше. Беше сгъваем, с дръжка от черен емайл. Острието се надигна под брадичката ми и леко прободе кожата. Усетих как се отрони капка кръв. Отметнах глава до болка в шията. Нямахше накъде да мърдам. Можех само да слушам Гай Бърнхард.

— Ръсти каза, че си твърдоглав...

— Много му разбира тиквата.

— Каза, че не мога нито да те убедя, нито да те подкупя. Очевидно е прав. Но дори и тъпото муле може да се научи на нещо. А днешният урок е, че ако някой наперен адвокат насочи пръст срещу мен, има опасност да си остане без него. Мислиш се за много печен, но знаеш ли какво? Кръвта ти е като на всички други.

Той кимна и пазачът плъзна ножа под брадата ми. Очерта се кървава линия, после протекоха капки. Онзи отстъпи крачка назад и избърса ножа в самото ми. Приятелят му се приближи и докато притисках раната, той ми заби един десен в корема. Свлякох се долу задъхан и окървавен.

Когато Еиб Соколов ми пожела добро утро, имах две лепенки под брадата.

— Какво те е сполетяло?

— Малка злополука при бръсненето.

— Нерви, а? — рече той и тръгна към масата на обвинението.

Бях разказал на Криси какво е станало и обявих обсадно положение до края на делото. Сега стояхме в съдебната зала на негова чест Майрън Стангър и аз се мъчех да мисля единствено за свидетелката.

Секретарката обяви нейното име и доктор Милагрос Сантяго пристъпи към свидетелското място, кимна на заседателите и седна. Беше с тъмносин костюм, а очилата стърчаха над челото ѝ. Спадеше към онези жени, които умеят да носят с достойнство десетина излишни кила и пет пари не дават за чуждото мнение. Мили събщи необходимото за биографията и квалификацията си, после преминахме към деловата част.

— Старият възглед за автобиографичната памет идва още от Фройд — започна доктор Сантяго. — Той описва потискането на спомени като защитен механизъм, целящ да намали психическата болка от тревоги, вина или срам. Дълго време смятахме, че всяко събитие от човешкия живот се съхранява някъде в мозъка и само чака да бъде извлечено чрез лекарства, хипноза или медитация. Но сега знаем, че не е толкова просто. Спомените ни се преобразуват непрекъснат и когато потрябват, вадим ги от мътни води. Това са истински спомени с неверни подробности или неверни спомени с истински подробности.

Тя обясни на заседателите, че историческата истина за реални събития се различава от разказвателната истина, тоест нашите спомени.

— Ние не съхраняваме спомените като байтове информации върху компютърен диск, готови да изникнат съвършено точно при всяко натискане на бутона каза тя, гледайки право към ложата. — Спомените са податливи и с времето проявяват склонност да се променят или изместват. Когато ги потърсим, те се оказват смес от факт и измислица.

Накарах доктор Сантяго да опише своята дейност и работата на други изследователи. Тя цитира трудовете на доктор Елизабет Лофтърс и нейната аналогия за паметта като огромна черна дъска с безкраен запас от тебешери и гъби. Паметта е динамична, вечно променлива, податлива на внушение, тъй че никой не знае докъде свършва истината и откъде започна въображението. Тя разказа за личните митове, които всички ние си създаваме за миналото, за мечтите и сънищата, които приемаме като реалност. Разказа за псевдоспомените от предишни прераждания и за въображаеми преживелици с извънземни посетители и сатанински сили.

— Хората с подобни спомени не лъжат — каза тя. — Те минават през детектора на лъжата и е много трудно да бъдат опровергани. Но ние знаем, че този вид спомени имат сериозни дефекти. Объркваме сънищата с истински събития от миналото. Колкото до случаите с насилие, паметта е най-слаба в двата края на спектъра — скуката и стреса. Както баналните, така и жестоките събития намаляват точността на паметта. И, разбира се, спомените могат да бъдат фалшифицирани, съзнателно или не, от странични хора.

Докато тя говореше, аз гледах заседателите. Следяха с неприкрит интерес, някои кимаха, разпознавайки свои инстинктивни открития. Най-добрият експерт е онзи, който говори разбираемо за простосмъртните. Думите му съвпадат с това, което знаем. ДНК анализът, като комбинация от генетика и статистика, представлява тежко изпитание за средния гражданин на нашата област, който едва владее английския език, камо ли тънкостите на химията. Ако имам избор между учените брътвежи на някой професор и простичката кристална пантофка на Пепеляшка, винаги предпочитам второто.

След като слушах двадесет минути Мили Сантяго, вече нямах представа дали вярвам на собствените си спомени. Наистина ли бях видял баща си да плаче на верандата онзи ден, когато майка ми избяга с любовник? Или помнех своите сълзи?

— Твърдите ли, че не съществува възстановяване на потиснати спомени? — попитах аз.

— Не, не твърдя — отговори Мили.

Също като Соколов, аз обичам на разпита да открехвам вратички и веднага да ги затръшвам.

— Потискането на спомени с добре известно явление — продължи тя. — При едно проучване изследователите установиха, че трийсет и осем процента от възрастните жени, лекувани заради сексуално насилие в детството, нямат спомен за инцидента. Трудното е тези спомени да се възстановят без смесване с по-късни събития или внушения на терапевта, били те неволни или злонамерени.

Злонамерени. Чудесна думичка. Според мен страшно прилягаше на Лорънс Шийн.

— Литературата е пълна с фалшиви обвинения — продължи тя, — например случаят с момче от църковен хор, което обвини един католически кардинал в сексуална злоупотреба, а след това се отметна. Днес знаем, че често подобни обвинения са предизвикани от самата терапия.

Време беше да пристъпим от общото към частното.

— Имахте ли възможност да прегледате обвиняемата Криси Бърнхард?

— Да, прегледах я.

— Запознахте ли се с някаква документация по случая?

— Изчетох цялата папка на доктор Шийн, включително бележките от терапевтичните сеанси, тестовете, диагнозите и звукозаписите. Освен това прегледах всички достъпни медицински справки от детството и настоящето на пациентката.

— Въз основата на тези документи и собствения ви преглед можете ли да кажете в рамките на разумната медицинска увереност дали Криси Бърнхард е била изнасилена от баща си?

— Не мога.

Заседателите се спогледаха озадачено. Бях ги разочаровал. Очаквах величайшо разкритие, а такова нямаше. Засега.

— Какво успяхте да установите?

— На възраст около единайсет години Кристина е преживяла жестока травма и е потиснала спомените за инцидента — каза доктор Сантяго. — Има някои признаци за сексуално насилие, които съвпадат по време. Между единайсетата и тринайсетата си година тя е имала няколко възпаления на пикочния канал и е страдала от смущения в храненето. Пак по същото време оценките и поведението ѝ в училище се влошават. Това може да е доказателство за сексуално насилие, макар и не категорично.

— Какво ще кажете за факта, че под хипноза Криси разкрива предполагаеми епизоди на насилие от страна на баща си?

— Тези твърдения са точно толкова надеждни, колкото показанията на свидетел, който разпознава престъпника, след като полицаите му подскажат. Разкритията на Кристина са повлияни от предубедения разпит на доктор Шийн, тъй че губят всякаква достоверност. Всъщност в момента те са разклатени дотолкова, че Кристина сама не знае какво се е случило.

— Тогава как да определим истината?

— Няма сигурен начин, но при умело, безпристрастно разпитване под хипноза и без използване на лекарства, можем да се надяваме на успех.

Аз се обърнах към съдията.

— Ваша чест, призоваваме Кристина Бърнхард да бъде под хипноза от доктор Сантяго.

— Какво? — Ейб Соколов скочи на крака и се приведе към съдийската маса като бушприт на платноходка. — Прокуратурата възразява. Не можете да съберете две свидетелки тук и да им устройвате забава.

— Случайно да имате нещо против жените? — попитах високо, за да ме чуят заседателките.

— Няма такъв прецедент — оплака се Соколов.

— Това е съдебен експеримент и като такъв не се различава от всички останали — контрирах аз.

Адамовата ябълка на Соколов изхвъркна над яката на ризата.

— Това е евтин театър!

— Дайте да си поговорим — махна ни съдията. Когато се приближихме, той ме погледна. — Какви номера въртиш, Джейк?

— Никакви — прошепнах аз. — Не знам какво ще каже клиентката ми. Никой не знае.

— Тогава си некадърник — заяви Соколов. — Първо проваляш собствения си свидетел. А сега и това! Съдът би трябвало да вземе клиентката ти под защита.

— Високо ценя грижата на прокуратурата за благоденствието на моята клиентка — казах аз, — но обсъдих подробно въпроса с нея и тя е готова да рискува. Иска да знае истината и желае съдебните заседатели също да я узнаят.

— Как се разпитва обвиняем под хипноза? — проплака Соколов.

— Не се разпитва — казах аз. — Докато е под хипноза, нито аз ще припаря до нея, нито ти. Когато се събуди, ще помни всичко. Тогава ако щеш, я разпитвай. Обикновено така и правиш.

— Стига, момчета — каза съдията, като стрелна поглед към ложата. — Водим процес за убийство и нямам намерение да ограничавам излишно защитата. Но, Джейк, ако ми натресеш разни истории за прераждания или някакви там магии и вещици, ще те клъцна по-бързо, отколкото онази колумбийка остави мъжа си без атрибути.

— Ваша чест, не знам какво ще се случи, тъй че не мога да обещавам.

— Ама наистина ли не си репетирал? — прошепна негова чест Майрън Стангър.

— Не съм. Доктор Сантяго каза, че не бивало.

Съдията тихо подсвирна.

— Мили боже, ако не получавах заплата за тая работа, щях да си купя билет.

— Точно това имах предвид, ваша чест — накисна ме Соколов.

— Джейк превръща съдебната зала в цирк.

— Е, ако слоновете вземат да се издрискат на пода, ще го посипем със стърготини — каза съдията.

Кимнах почтително пред този бисер на правната мъдрост и се върнах пред заседателската ложа. Погледнах клиентката си, леко се поклоних и казах:

— Криси Бърнхард, елате насам, ако обичате.

А КОГАТО КРИСИ Е ЛОША...

Светлините помръкнаха. От касетофона на Мили долиташе тиха музика. Напомняше ми за звънка песен на вятъра, флейта и прибой по скалист бряг. Криси се беше облегла в кресло пред заседателската лежа. Мили ѝ говореше да се отпусне, да освободи съзнанието си и да приближи бавно към ярка светлина. Тялото ѝ натежава, продължаваше Мили; то потъва все по-дълбоко и по-дълбоко в стола. После накара Криси да брои назад от петдесет до едно.

Не знам за Криси, но на мен ми се доспа. Освен това гледах как кремавата ѝ пола от Емануел Унгаро се повдига на бедрата и се надявах това да не разсее мъжете, нито пък да раздразни жените в ложата.

Не след дълго Криси се озова в онази незнайна територия между съня и бодърстването.

— Как се казваш? — попита Мили Сантяго.

— Кристина Бърнхард — отговори тя със затворени очи, — но на картоната ми пише само Криси.

— Какъв картон, Криси?

— Личният ми картон. Аз съм фотомодел.

— Добър фотомодел ли си, Криси?

— Когато Криси е добра, значи е от най-добрите — Тя се изкиска тихичко. — А когато Криси е лоша...

— Какво правиш, Криси?

— Взимам куп пари, за да се цупя, да кълча бедра или да играя волейбол на плажа.

— Харесваш ли работата си?

— Не е зле — отегчено отвърна Криси.

— Щастлива ли си?

Мълчание.

— Криси...

— Понякога.

— Кога?

— Когато сънувам, че съм омъжена и имам деца.

Това ми хареса. Не звучеше като богато разхайтено момиче. Криси Бърнхард си мечтаеше за къщичка с бяла дъсчена ограда като всички останали. Ейб Соколов се зъбеше зад масата на обвинението. А може би просто такава му беше усмивката.

— Какво искаш от живота?

— Да ям шоколадов сладолед и да надебелея.

Заседателите се усмихнаха. Отговорите звучаха нормално и откровено.

— Спомена, че искаш да се омъжиш и да станеш майка. Това ли са твоите цели?

— Естествено. Но никой не ме е питал. Никога.

— Може би не си срещната подходящия мъж.

— Неподходящия съм го срещала хиляди пъти. — Болката в гласа ѝ изпълни цялата зала. — Аз съм бракувана стока. Така каза той.

— Кой?

Мълчание.

— Криси.

— Той каза, че винаги ще съм негова, дори да порасна, дори да се омъжа и да имам деца, защото е бил първият. Каза, че му принадлежа и всеки друг мъж ще го усеща.

— Истина ли е?

— Да. Всички знаят.

— Какво знаят всички, Криси?

Тя преглътна сълза, но не отговори. Спомних си песента, която слушах преди Криси да застреля баща си. Фалшив е зарът, всичко знаем, но хвърляме и хапем устни.

— Чукала съм се с много мъже — каза тя и една жена в ложата ахна. — Но с малцина съм правила любов. Чукала съм се, защото ме водят на вечеря. Чукала съм се от скука. Чукала съм се просто така.

Този път Соколов се облегна назад, наистина се усмихна и заприлича на акула, зинала да нагълта червеноперка. Съдията Стангър ме зяпаше свирепо, сякаш точно аз бях цирковият слон с разстройство. Боях се, че чукчето му ще прекъсне експеримента, преди да е стигнал до край.

— Сънувам — каза Криси. — От години все същите сънища. Змии пълзят по краката ми, вмъкват се под полата, в гащичките и

после в мен.

Тя изхълца и здраво сви колене пред гърдите си. В притихналата съдебна зала се чуваха само хриповете на вехтия климатик и скърцането на писалки откъм журналистите.

— Разкажи ми за мъжете — каза доктор Сантяго.

— Толкова много мъже. И вечно се смеят.

— Защо се смеят?

— Не на глас. Не така, че да ги чуя. Но ми се смеят. Знаят го. Още щом ги погледна, разбирам, че знаят.

— Какво знаят, Криси?

— Знаят, че съм мръсна. — Тя се сви още по-плътно. — Кой би могъл да ме поиска?

— Какво те направи мръсна, Криси?

— Толкова отдавна. Толкова... Не помня.

Тя се унесе.

— Нека се върнем в онова време. Нека ти помогна да си припомниш. Виждала съм твои снимки. На тях имаш конска опашка и яздиш пони. На колко години си?

Мълчание.

— Криси.

— Захарчо.

— Какво?

— Аз съм на единайсет години и кончето ми се казва Захарчо. — Гласът стана детски. — Счупи си крака и татко трябваше да го застреля.

— Сигурно много си се натъжила.

Отново ридание.

— Какво друго те натъжава?

Никакъв отговор.

— Плаши ли те нещо?

— Звуците.

— Какви звуци, Криси?

— Нощем. В моята стая.

— Какво има в твоята стая?

— Той. Вратата се отпаря и той влиза. Чувам как подът скърца, макар че стъпва на пръсти. Леглото също скърца, но аз не издавам нито звук, защото той казва така. Гласът му е толкова груб. Грухти като

прасе и толкова се поти, че цялото легло е мокро. Боя се, защото си мисля, че е ранен или болен.

Не смеех да дишам. Болката ѝ ме удряше право в сърцето. И страдах напълно заслужено. След като бях опозорил доктор Шийн, той все пак се оказваше прав. Хари Бърнхард беше изчадие, изнасило собствената си дъщеря. Толкова много усилия, а отново пристигахме там, откъдето започнахме. Криси имаше мотив, но не и законно основание да убие баща си.

— Завивам се през глава, за да не виждам — каза Криси. — Мисля си за остров със зелени канари и високи водопади. Нищичко не усещам чак до сутринта, когато ме боли там, отдолу. Казвам му, че боли, но той продължава да идва.

— Колко пъти се случи това, Криси?

— Не знам. Много пъти.

— Кой ти го причинява?

Ридание.

— Криси, кой идва в леглото ти нощем?

Този път хлипането заседна на гърлото ѝ и тя се закашля.

— Криси, познаваш ли го?

— Да.

— От семейството ли е?

— Да.

— Баща ти ли е?

— Баща ми?

— Баща ти ли идва в стаята да те мъчи?

— Не, разбира се. Татко никога не би го сторил.

Какво? Времето в съдебната зала беше замръзнало. Нищо не помръдваше, само златисти пращинки танцуваха в лъча на една от лампите. Миг на кристална яснота, на ослепително напрежение, миг изсечен в мекия метал на паметта ми със закалената стомана на истината.

— Кой го прави, Криси?

Тя сякаш нямаше сили да отговори.

— Кой идва при теб нощем? Кой те плаши? Кой ти причини болка?

Криси неволно избърса една сълза с опакото на китката си. Жест на малко момиченце. Кротък, невинен и сърцераздирателен.

— Брат ми — изрече Криси. — Гай ми причинява болка. Винаги
Гай.

ЛЕЧИТЕЛЮ, ИЗЦЕЛИ СЕ САМ

Баба печеше скариди на скарата в задния двор. Вдигна една и я опита. Тлъста и сочна, маринована в бира. Скаридата, искам да кажа, не баба ми — тя си се маринова вътрешно с по-силни напитки.

Баба все още кроеше заговори как да лепне на Криси пет-шест кила отгоре. На кухненската печка къкреше яхния от патешко с наденица, а до нея вреше бобена чорба със сланина и чушки. Във фурната се претопляха панички с ориз и накълцан лук.

— Туй момиче е станало още по-кльоцаво — прошепна ми баба преди малко, докато мъкнеше провизиите към кухнята. — Одеве я прегърнах и без малко да ѝ се нанижа на кокалите като в онез виетнамски бамбукови капани. Как да не припада, щом яде като врабче?

Баба имаше право. Чарли Ригс ми бе казал, че Криси е на ръба на хипогликемията, затова трябва да се храни по няколко пъти на ден, и то не само със соев концентрат. В момента Криси дремеше сгушена на дивана. Наминах да я погледна, лекичко отместих кичур руса коса от очите ѝ и влязох в кухнята, където Чарли правеше сос за скаридите. Отворих си една бира и седнах да слушам как Чарли тананика мелодии от мюзикли, докато сипва оцет в соса.

В гостната Кип гледаше по кабела „И правосъдие за всички“. Ал Пачино в ролята на адвокат, обезумял от идиотската правна система, подскачаше пред съдебните заседатели под изумения поглед на своя клиент Джон Форсайт, съдия, обвинен в изнасилване.

— Прокуратурата няма да види сметката на този човек — крещеше Пачино, — защото аз пръв ще му тегля секирата. Моят клиент трябва да иде право в шибания затвор! Тоя копелдак е виновен!

Имал съм такива клиенти. Всъщност повече от половината. Но никога не съм си позволявал подобни речи. А сега имах клиентка, заради която бих сторил всичко.

— Свърших каквото ме беше помолил — каза Чарли. — Не открих нищо ново в доклада от аутопсията, няма и да откроя, та ако ще

десет пъти да го чета. Но все пак имам новина. В моргата са започнали да съхраняват очна течност от труповете. Замразяват я за евентуални бъдещи тестове. Добрах се до пробата от Хари Бърнхард.

— И какво?

— Токсикологията дава отрицателни резултати. Утре сутрин ще взема данни от електролитния анализ. Освен това съм помолил кардиолога Ерик Пристовски да хвърли едно око на кардиограмата. Той е най-добрият специалист в страната по смущения на сърдечния ритъм и ако има някакво джиджи-биджи...

Наистина ли чух Чарли да казва джиджи-биджи?

— Браво — похвалих го аз. — Синди пък провери търговския справочник. Има три възможности, тъй че пратихме призовки и на тримата.

Чарли избърса длани в престилката, за която бях готов да се закълна, че идва от моргата, но можеше и да бъркам. Може пък петната да бяха от кетчуп и меласа.

— Заблуждават ли ме старческите очи — попита той, — или наистина зърнах днес Лари Шийн на първия ред в залата?

— Той беше. Със Соколов се споразумяхме да допуснем изключение от правилото за извеждане на свидетелите. Логично е. Щом ще разпитвам Шийн за отговорите на Криси под хипноза.

— Видях го, след като гръмна бомбата. Беше станал синкаво-жълт като вмирисана щука.

Аз напипах шишето.

— И аз го видях. Беше потресен от дън душа. Сто на сто нямаше представа, че старият му приятел Гай е изнасилвачът.

— Изненадан ли си?

— Отначало се изненадах. Винаги слагах Гай и Шийн в един куп, но съм бил прав само отчасти. Гай иска парите на татенцето и пет пари не дава за Криси. Погледни какво й е сторил като дете. Знае, че Шийн мрази стареца и го обвинява за смъртта на Емили. Затова разказва на доктора как открай време подозирал, че баща му е изнасилвал Криси. Привидно това обяснява много неща и позволява на Шийн да се включи в нещо, което иначе никога не би сторил.

— Да програмира Кристина за убийство.

— Именно. Шийн наистина е създал фалшиви спомени, но с твърдото убеждение, че са верни.

— Как се отразява това на заключителната ти реч? — попита Чарли.

Реших да му дам образец и подхванах с висок, праведен глас.

— Когато започнахме този процес, всеки от вас вдигна ръка и се закле да издаде честна присъда. Сега трябва да изпълните своята клетва. Криси Бърнхард е обвинена в предумишлено убийство на своя баща. След броени минути съдията Стангър ще ви обясни, че предумисъл имаме при „убийство след съзнателно решение“. Но Криси не е взела решение да убие Хари Бърнхард. Лорънс Шийн го е взел. Тя се е опитала да убие човек, които не съществува, човек с кози рога и копита, човек-звяр, измислен от Лорънс Шийн, дяволът на неговото въображение, човек, когото той е ненавиждал и когото той съзнателно е решил да убие.

Чарли кимна одобрително.

— Дай да видим сега — каза той, докато сипваше кълцан лук в сместа от доматен сос, люти чушки и тайна съставка, за която искрено се надявах да не идва от онова заведение с вградени хладилни шкафове. — Ти доказва, че твоята клиентка е жертва първо на брат си, после на психиатъра. Това ще ти спечели съчувствието на заседателите, но докъде стигаш от правна гледна точка?

— Много просто. Доказваме, че Криси е била подведена при взимането на решение да убие баща си. Всъщност тя е убила човек, който не съществува.

— На мен ми звучи като непредумишлено убийство — каза Чарли.

Аз допих бирата и надникнах в хладилника за още една.

— И Соколов мисли така. На излизане от съда ми предложи споразумение. Осем години. Каза, че си разваля авторитета с толкова мижава присъда само заради старото ни приятелство.

— Значи ще излезе на свобода след шест години и няколко месена. — Чарли пъкна пръст в соса и го облиза. — Ммммм. Много по-вкусно от кетчуп с хрян.

— Отказах му.

Рошавите вежди на Чарли подскочиха.

— Мога да победя, Чарли — настоях аз. — Мога да спечеля делото.

— Присъдата за непредумишлено убийство е чиста победа. Ти сам го каза. Тя е убила човек. Независимо дали са я подвели, независимо дали е вярвала в изнасилването, все пак го е убила. Заседателите все трябва да я обявят за виновна по някой параграф, а непредумишленото убийство е най-добрият вариант.

— Те я харесват, Чарли. Усещам го. Ти задълбаваш в закона и формалностите. Те търсят повод да я оправдаят. Усещам чувствата им.

— Техните ли — попита Чарли — или твоите?

Този път доктор Лорънс Шийн беше готов. Блед, недоспал, с тъмни кръгове под очите, но готов. Беше си довел адвокат, който седеше на първия ред. Това ми хареса. Маями не е като Лос Анжелис, където всичко живо, от Роза Лопес до Като Кейлин (чийто английски е по-лош и от този на Роза), си води в съда адвокат, бизнес агент и рекламодател. Заседателите, надарени с поне капка здрав разум, не вярват на хора, дето карат друг да говори вместо тях. Канех се при първа възможност да закача над адвокатата гирлянди от коледни лампички.

При всеки въпрос Шийн дълго мълчеше, обмисляше отговора и хвърляше погледи към стария адвокат Джонас Блекуел с богат опит в делата за медицинска злоупотреба.

— Разбирате ли, че клиентката ми отхвърли вашите изводи за сексуално насилие от страна на баща ѝ? — попитах аз.

— Изводите не бяха мои, а нейни — отговори спокойно Шийн.

— Под наркотична хипноза?

— Щом така го наричате.

— И при вашия предубеден разпит, докторе?

— Не бих използвал подобни думи. Но допускам, че може да имате право. Терапията за възстановяване на паметта е колкото наука, толкова и изкуство. Аз поставих напълно правилно диагнозата, че клиентката ви е била изнасилвана като дете.

— За жалост сбъркахте името на извършителя.

— Ако не бях сбъркал, вероятно днес щяхме да гледаме дело за убийството на Гай Бърнхард — отсече Шийн.

Ха така! Брилянтен отговор, в който несъмнено личеше почеркът на Джонас Блекуел. Можех да протестирам и да поискам порицание за

опърничавия свидетел, но това само щеше да подчертае репликата. Предпочетох да карам напред.

— Преди вчерашните показания имахте ли представа, че Гай Бърнхард е човекът, виновен за изнасилването на Криси?

— Не, разбира се.

— Дори и сега още не можете да повярвате, че вашият принц Гай е изнасилвач, нали?

— Смятам показанията за правдоподобни, но наистина бях дълбоко изненадан.

— Но за сметка на това изобщо не се затруднихте да повярвате във вината на Хари Бърнхард, когото мразехте?

— Смятах го за виновен. Очевидно съм сбъркал.

— Докато Криси беше под вашите грижи, споменава ли е Гай Бърнхард, че подозира баща си в сексуални връзки с нея?

Той се поколеба.

— Не.

Естествено. Вече бе дал показания, че не е обсъждал лечението с Гай. Нямах как да опровергае собствената си лъжа.

— Кого гледате? — попитах аз гръмогласно. Не крещях, но ми оставаше съвсем мъничко.

— Какво? — стресна се Шийн.

Посочих Джонас Блекуел, сякаш бях зърнал джебчия в действие.

— Там, на първия ред, човекът с костюма, който си води бележки.

— Това с моят адвокат — тихо каза Шийн.

— Ад-во-кат! — Произнесох го като название на срамна болест. — Щом сте дал клетва да говорите истината, за какво ви е адвокат?

— Възраждам, спор със свидетеля — обади се Соколов.

— Приема се — кимна съдията. — Мистър Ласитър, знаете, че не биваше. — Той се обърна към заседателите. — Всеки свидетел има правото да доведе в съда адвокат и от този факт не бива да правите изводи за достоверността на неговите показания.

Нищо де. Вече бях казал каквото трябваше.

— Така или иначе, докторе, признавате ли сега, че Криси Бърнхард не е била изнасилена от баща си?

— Да, признавам.

— Но през юни вярвахте, че той е най-ужасен злодей — мъж, готов да изнасили собственото си дете?

— Да, вярвах.

— Също както вярвахте, че е виновен за смъртта на съпругата си Емили, жената, която обичахте?

Шийн примига.

— Да, той унищожи живота ѝ. Вашата клиентка ще потвърди.

— Следователно на шестнайсети юни, докато пътувахте към болницата, вие бяхте убеден, че Хари Бърнхард заслужава да умре?

— Възраavam, няма връзка с делото — каза Соколов. — Докторът не е подсъдим.

Засега.

— След малко приключвам, ваша чест — обещах аз.

— В такъв случай отхвърлям възражението.

— Не съм Господ — каза Шийн. — Не аз решавам кой да живее и кой да умре.

— Нека се върнем малко назад, докторе. В единайсет и пет вечерта на шестнайсети юни вие напуснахте хотел „Астор“ и потеглихте спешно към болницата, прав ли съм?

— Да, мисля, че вече дадох показания за това.

— А в единайсет и четирийсет пристигнахте в интензивното отделение, където срещнахте сестра Гетис?

— Струва ми се, че е така.

— По Алтън Роуд ли стигнахте до болницата?

— Да.

— И ви трябваха трийсет и пет минути с кола, за да пристигнете?

— Беше петък вечер. Имаше много коли.

— Какво ще ми отговорите, ако ви кажа, че през последните четири седмици всеки петък правихме пробни пътувания по този маршрут, спазвайки ограниченията на скоростта, и нито веднъж не надхвърлихме дванайсет минути?

Той не каза нищо. Аз също. Стисках куп шарени папки, а вътре можеше да има какво ли не — включително и резултати от пробни пътувания, каквито изобщо не бях правил.

— Къде спряхте по пътя към болницата, доктор Шийн?

— Никъде!

Отговорът бе прекалено бърз и прекалено категоричен. Изненада дори мен, но вече бях почнал да се досещам, че докторът не умее да лъже. Така е с повечето почтени хора.

— Ще ви попитам още веднъж, докторе, и нямам нищо против, ако желаете преди това да се посъветвате с адвокат.

— Не ми трябва съвети — отвърна той, хвърляйки отчаяни погледи към Джонас Блекуел.

От масата на обвинението Ейб Соколов гледаше свидетеля втренчено. Той обичаше да печели, но дълбоко в душата си беше като мен. Най-много обичаше истината.

Криси седеше зад масата на защитата, облечена в късо зелено жакетче със сребърни копчета и семпла зелена рокля в същия цвят.

Беше сплела ръце и хапете устни. Изплашена, объркана, разчитаща в целия свят само на мен. Не знаеше накъде вода. Не ѝ бях казал. Тази сутрин тя попита какво правя, докато ние със Синди се ровехме из камара рецепти, доставени току-що от три аптеки. Играя си на адвокат, рекох аз. Сега Синди седеше малко зад масата на защитата точно пред бариерата, дележа лъвовете от християните. Ноктите на ръцете ѝ бяха лакирани в черно със сребристи точки като нощно небе. На краката също, ако съдех по палеца, който надничаше от сламения сандал и приличаше на планетариум.

Благодарение на Синди разполагах с боеприпаси и наставаше време да мятам гранати във вражеския окоп.

— Доктор Шийн, не е ли истина, че по пътя към болницата спряхте в аптеката на плажния търговски център?

Устата му бе плътно затворена, а мускулите на челюстите шаваха конвулсивно. Този път не се озърна към адвоката. Гледаше мен.

Питаше се. Какво знаех?

— Не си спомням.

Залагаше всичко на карта.

— Аптеката се намира на Артър Годфри Роуд. Работи денонощно. Опресних ли ви паметта?

— Не съвсем.

Синди бе отскочила да погледне намясто и сега исках да създам впечатление, че познавам аптеката като джоба си.

— Малко гише в стената с бронирано стъкло. Отпред висят слънчеви очила, до касата има рафт с бонбони против кашлица, а зад

нея седи аптекарят.

Не питах нищо и той не отговори. Чакаше. Нека си чака. Нека се поти, нека трепери. Какво знае проклетият адвокат? Всичко знае, Шийн, и мога да го докажа.

— В стъклото има вградена подвижна поставка — продължих аз. — През нея се подават рецептите. От вътрешната страна има печат с автоматичен часовник, тъй че всяка рецепта се подпечатва, нали така?

— Не знам.

По шията му избиха червени петна и бях готов да се обзаложа, че сърцето му подскача. Ако го свържехме с кардиограф, писецът щеше да изрисува Хималаите.

Бавно и многозначително се върнах към масата на защитата, почнах да ровя из папките, сякаш дирех нещо изгубено. Усещах погледа му с гърба си. Нека се изпоти още малко.

— А, ето я, докторе. Може би това ще освежи паметта ви.

Понякога блъфирам, а понякога наистина имам каре аса.

— Ваша чест, мога ли да се приближа до свидетеля?

Съдията махна с ръка. По пътя пуснах копие върху масата пред Соколов, после подадох на Шийн малката правоъгълна бланка. Той я грабна.

— Можете ли да разпознаете това? — попитах аз.

Той кимна.

— Отговорете на глас, ако обичате.

— Доколкото виждам, това е бланка за рецепта от аптеката на плажния търговски център.

— А на нея стои вашият подпис, нали?

Той се вгледа, сякаш опитваше да разгадае тайния код на нацистите. Мълчеше. Чудеше се дали може да отрече. Надяваше се на чудо.

— Може би ще си спомните аптекаря, както той помни вас? — подканих го аз.

Вече блъфирах. Аптекарят беше на пътешествие до Барбадос, а не отвън в коридора. Не бях успял да го открия.

— Моят подпис е — призна най-сетне той.

— КСІ — казах аз. — Какво означава това?

Гласът му бе спаднал до шепот.

— Калиев хлорид.

— За какво се използва?

— За много неща. Например за производство на изкуствени торове.

— Но онази вечер не се занимавахте с градинарство, нали, докторе?

— Това е безвредно съединение — глухо избъбри той. — Калий и хлор. И двете вещества се съдържат в човешкия организъм.

— Така ли? И ако някой бъде инжектиран с калиев хлорид, токсиколозите вероятно няма да открият това?

— Не мога да преценя.

— За какво друго се използва калиевият хлорид, докторе, освен за изкуствени торове?

— Използва се при сърдечни операции.

— И какъв е неговият ефект?

Той стрелна поглед към Джонас Блекуел, после отново към мен.

— Не съм специалист. Искам да кажа, не съм хирург.

— О, не бъдете толкова скромни. Лекарството се инжектира в сърцето, за да спре дейността му по време на сърдечна операция, нали така?

— Не съм сигурен.

— Готвехте ли се да извършите сърдечна операция през онази вечер?

— Не, разбира се.

— Но все пак написахте рецепта за сто милиграма калиев хлорид и ги получихте в единайсет и два и седем по пътя към болницата, нали?

Той не отговори.

— Докторе!

— Да.

— Благодаря — казах аз.

Върнах се към масата и го оставих да стиска рецептата. Изглеждаше готов да я глътне.

— Доктор Шийн, ако си спомняте, онзи ден ви попитах дали упрекувате Хари за смъртта на Емили Бърнхард.

— Спомням си.

— А помните ли какво отговорихте?

— Не точно дума по дума.

— Е, на мен ми се стори малко странно, затова нека да го обсъдим. Заседателите се приведоха напред. Държах ги в ръцете си. Държах и Шийн. Държах целия проклет свят точно както си исках. Синди ми подаде съдебния протокол, осигурен неофициално от услужливата стенографка срещу скромна сума, горе-долу колкото брутния национален продукт на малка карибска държава.

— Зададох ви следния въпрос: „И затова упрекувате Хари за смъртта на Емили Бърнхард?“ А вие отговорихте: „Да. Не с пистолет или спринцовка, а като я лиши от достойнство, като я държеше затворничка в собствения ѝ дом“ и тъй нататък, и тъй нататък. Кажете, какво означава това „Не с пистолет или спринцовка“?

— Просто израз. Означава, че не е било с оръжие.

— В такъв случай не би ли било по-точно „пистолет или нож“. Какво общо има спринцовката?

— Нож, спринцовка... Все едно.

— Но вие си мислехте за спринцовка. Та почнах да се чудя докторе, какво ли би рекъл Фройд? Защо си мислехте за спринцовка? Какви спомени се спотайваха във вашето подсъзнание?

— Нямам представа.

— Ако се върнем към вечерта на шестнайсети юни в аптеката на плажния търговски център, ще открием, че вие закупихте и спринцовка, нали така? Ако желаете, ще ви представя касов бон.

Стори ми се, че виждам как върху бръснатото му теме пулсира вена, но може би си въобразявах. Той изпъна шия, размърда я и отговори:

— Да, понякога инжектирам на пациентите си успокоителни, а от предишните дни знаете, че инжектирам и натриев амитал по време на хипноза. Бяха ми свършили спринцовките и затова...

Той не довърши.

— Значи на път към Хари Бърнхард, който беше прострелян, опериран и лежеше в интензивното отделение, вие спряхте да напазарувате — това ли е нашето обяснение, докторе?

— Ами... да.

— Но вие не инжектирате калиев хлорид на своите пациенти, нали, докторе?

— Не, разбира се.

— Какво би станало, ако инжектирате калиев хлорид на човек, който не е в операционната и не е поставен на изкуствено кръвообращение?

— Това ще предизвика късо съединение в сърдечните импулси.

— Тоест ще настъпи нарушение на сърдечния ритъм, нали, докторе?

— Да, струва ми се.

— И сърцето ще изпадне във вентрикуларна фибрилация, после ще спре, създавайки впечатлението, че човекът е починал от сърдечен удар.

— Не съм го направил!

— Не казах, че сте то направил.

— Прегледах доклада от аутопсията — каза Шийн, макар че никой не го питаше. Добре. Нека сам си надене примката. — В него нямаше никакви признаци за подобно нещо.

— Да, дори не се споменава за неизяснени следи от убождане по тялото, нали така?

— Точно така.

— Но ако калиевият хлорид бе инжектиран във венозната система, по тялото на Хари Бърнхард нямаше да останат следи от спринцовка, нали?

— Да, вероятно.

— Така ли го направихте, доктор Шийн? Инжектирахте ли калиевия хлорид направо в системата?

— Какво говорите? Не!

— Докторе, когато човекът, когото мразехте...

Мотив.

— ... лежеше по гръб, замаян и упоен...

Възможност.

— ... вие извадихте спринцовката и инжектирахте във венозната му система убийствена доза калиев хлорид, прав ли съм?

Средство.

— Не!

Той се озърна за помощ към съдията, но не срещна съчувствие.

— Когато калиевият хлорид достигна ръката му, той започна да се мята. Макар и все още упоен, усещаше изгарянето на калиевия хлорид, нали?

— Не! Не знам...

— Докторе, ще се изненадате ли, ако ви кажа, че пробите на очна течност, взети от Хари Бърнхард, разкриват повишено съдържание на калий?

— Съвсем не — каза той малко по-спокойно, облизвайки капка пот от горната си устна. Приветстваше този въпрос, защото разполагаше с отговор. — След смъртта съдържанието на калий се повишава. Това не е признак за хиперкалемия.

— До каква степен се повишава?

— Не знам точно, но със сигурност два пъти и дори повече, да речем от пет милиеквивалента на литър до десет или петнайсет.

— В такъв случай какво можем да си помислим, ако изследването покаже двеста милиеквивалента на литър, докторе?

Добрят стар Чарли Ригс...

— Не съм сигурен. Но вие не можете да докажете...

Той не довърши.

— А ако сега в залата влезе кардиолог с изключителен опит в смущенията на сърдечната дейност, който е изследвал кардиограмата на Хари Бърнхард и е установил несъмнени признаци за калиево отравяне? Какво ще кажете, докторе?

Вратичката на преградата изскърца и Джонас Блекуел се втурна към съдията.

— Ваша чест, моля за кратка почивка.

— Отхвърля се! — изрева съдията — Марш на място! Адвокатът застина, огледа се и седна до Синди. Съдията Стангър се завъртя към свидетеля.

— Доктор Шийн, беше ви зададен въпрос. Ако желаете, секретарката може да го повтори.

— Аз направих уж-ж... — измънка Шийн.

— Какво казахте, докторе? — попита съдията.

— Аз направих ужасна грешка — повтори той едва чуто. — Повярвах на Гай. Ако знаех, никога нямаше да го сторя. Кълна се...

Джонас Блекуел скочи на крака.

— Ваша чест, моят клиент се позовава на правата си според Петата поправка. Моля за прекратяване на разпита.

— Сядайте долу! — кресна съдията. После се приведе към свидетеля. — Докторе, вашият адвокат предлага да използвате правото

си на отказ от показания. Желаете ли...

— Не! — Шийн уморено махна с ръка и жестът ми напомни за Ричард Никсън в деня, когато подаде оставка. — Хари Бърнхард беше лош човек. Може да не е изнасилител Кристина, но онова, което стори с Емили, се равняваше на престъпление. Той знаеше, че се обичаме. Можеше да я пусне, но бе тъй жесток, тъй безчовечен. А Емили бе тъй красива и крехка. Тя загуби волята да живее. По вина на Хари умря, не по моя.

Това ме озадачи.

— Никой не казва, че вината е ваша.

— Той я уби — каза Шийн, — макар и не с пистолет или спринцовка.

Ето, пак. Какво казваше? Не бяхме дошли тук да говорим за Емили. А може би...

— Как умря Емили? — попитах аз.

Соколов стана, отвори уста да възрази и пак си седна.

— Умолявах я да го напусне — избъбри Шийн. Не отговаряше на въпроса ми, но защо да го прекъсвам? — Казвах й как ще се грижа за нея, как ще я закрилям, но тя не можеше да го стори. Не беше толкова силна. Той попари живота в нея. Тя ме умоляваше да го направя...

Лорънс Шийн зарея взор в пространството. Аз и Соколов се спогледахме. Той сви рамене, сякаш да каже, че топката си е моя. Зад масата на защитата Криси плачеше тихичко.

— Какво да направите? — попитах аз.

— Да сложа край. Имахме уговорка. Аз да я отровя, докато е упоена. После да се самоубия.

Боже мой!

Из залата бликнаха смаяни гласове.

Съдията Стангър вдигна чукчето, но не удари. Гласовете заглъхнаха като по чудо, никой не искаше да пропусне и дума.

— С калиев хлорид — казах аз, запълвайки последното празно гнездо от мозайката. — Спринцовката. Вие инжектирахте Емили Бърнхард, но след това се изплашихте. Убихте нея, но не и себе си. Вие сте убиец и страхливец.

Главата му подскочи нагоре-надолу.

— Още при първия й гърч разбрах, че съм сбъркал. Толкова години оттогава, а още виждам нейната болка въпреки

приспивателните. Носих я в себе си през цялото време. Затова трябваше да сторя нещо.

— Защо?

Знам, че този въпрос не бива да се задава на разпит, но този път бях сигурен в отговора.

— Защото бях убил не когото трябва. Толкова дълго носих срама и вината, че едва не ме подлудиха. Трябваше да убия Хари Бърнхард. Трябваше да се изцеля. Това беше моята терапия.

ЗАЩИТАТА СЕ ОТТЕГЛЯ

Съдията Майрън Стангър смъкна черната тога и я захвърли на дивана. Разхлаби си вратовръзката, отвори една огледална вратичка на стенния шкаф и извади бутилка „Джак Даниелс“.

— Да бъде отбелязано в протокола, че заседанието продължава при закрити врати — каза той. — Присъстват прокурорът, защитата и обвиняемата.

И съдебната стенографка. Никога не я споменават, но тя си беше на място и усърдно тракаше по машинката. Иззад вратата долиташе глъчка — секретарката на съдията отблъскваше журналистите като вратар напред меле. Чух как Брит Монтеро яростно обяснява нещо за Първата поправка и правото на достъп до съдебната информация. Аз и Криси седяхме един до друг срещу бюрото на съдията. Тя изглеждаше объркана и изплашена. Погалих я по ръката и намигнах.

— Дай да зарежем протокола, Марджи — каза съдията и стенографката се облегна назад. — Такава чудесия не бях виждал, а пък съм гледал повече дела от вас двамата взети заедно. Е, момчета, какво ще правим сега, по дяволите?

Съдията не беше отворил шишето и нямаше да го стори, преди да приключим с въпроса. Извади от чекмеджето дебела и къса кубинска пура, идеална за някой мафиотски бос.

— Бих желал да направя предложение — казах аз.

Съдията едновременно запали пурата и кимна на Марджи, чиито пръсти тутакси увиснаха над машинката.

— Но първо защитата се оттегля — добавих аз.

Съдията избълва облак пушек и се обърна към Соколов.

— Някакви възражения?

— Обвинението няма възражения — каза Соколов.

— Защитата предлага оправдателна присъда. — Аз отворих съдебния наръчник. — Според раздел 3, член 380 съдебните заседатели нямат право своеволно да тълкуват фактите в полза на обвинението. Безспорният факт е, че моята клиентка просто не е убила

баща си. Престъплението е дело на трето лице и с оглед на гореупоменатото...

Ама наистина ли казах гореупоменатото?

— ... не съществува правна основа заседателите да я обявят за виновна в каквото и да било вид убийство.

— Ами тежки телесни повреди, Джейк? — прекъсна ме съдията, оглеждайки огънчето на пурата. — Ако Ейб ме помоли, мога да предложи на заседателите тежки телесни повреди или дори опит за убийство.

— При цялото ми уважение не можете, ваша чест — казах аз. — Тя не е обвинена за нанасяне на тежки телесни повреди, а според прецедента „Пери срещу държавата“ обвинителният документ не може да бъде поправян поради промяна на доказателствата. Освен това опитът за убийство не влиза като съставна част на досегашното обвинение, тъй като всяко от двете престъпления може да бъде извършено отделно и съдържа различни елементи. Следователно според настоящия правилник съдът няма друг избор, освен да издаде оправдателна присъда.

Има случаи — много редки, признавам — когато говоря почти като адвокат.

Съдията запухтя с фаса, ако пура за трийсет долара може да бъде наречена фас.

— Ейб, твоят приятел май си е подготвил домашното. Имаш ли нещо за казване?

— Джейк греши по една точка — каза Ейб, като ме гледаше с измъчена усмивка. — Доказателствата не са безспорни. Съдебният лекар даде показания, че сърдечният удар е предизвикан от раните. Изглежда, доктор Шийн смята, че е убил Хари Бърнхард. Формално погледнато, решението зависи от заседателите. Така че...

— Ваша чест, кардиограмата и електролитният тест показват съвсем ясно какво е причинило...

— Джейк, не ме прекъсвай! — Соколов стана и пристъпи до прозореца с изглед към Маями ривър. — Казах, че формално погледнато, решението зависи от заседателите. Това не означава, че прокуратурата иска да им го възложи. Днес следобед събираме съдебния състав и до довечера ще имаме обвинение срещу Лорънс Шийн за предумишлено убийство, а може би и срещу Гай Бърнхард за

подстрекателство. Голям срам ще е да арестуваме някого за убийство точно когато сме осъдили друг за същото. Не съм сигурен от какво е умрял Хари Бърнхард. Може да го е убила клиентката ти, може да е Шийн; може просто Господ да го е прибрал. Но едно знам. Има разлика между морална и правна вина. Тази млада жена е жертва на брат си и своя лекар. Не желая и аз да посягам на нея.

Соколов се обърна към нас. Очаквах да ме погледне, но той се усмихна печално на Криси.

— Обвинението не възразява срещу оправдателната присъда.

— Предложението се приема — заяви съдията Стангър, щастлив от края на поредното дело. — Свалям обвиненията. Гаранцията се освобождава. Мис Бърнхард, секретарката ще ви върне всички вещи, конфискувани при ареста. — Съдията ме погледна и грабна шишето.

— Нещо друго? Мисля, че имам уговорка за среща с някой си мистър „Джак Даниелс“.

— Ваша чест, имам само още няколко думи — казах аз. На адвокатски жаргон това означава, че мога да дрънкам до премаляване. — Познавам Ейб Соколов от дълги години и вече не помня колко пъти ме е правил на пух и прах, но винаги се е държал почтено, а днес... ами, днес просто още веднъж потвърди моята вяра в човека Ейб. Системата невинаги излиза права. По дяволите, много рядко е права. Но Ейб е живото доказателство, че човек може да гони не само победата, но и правдата...

— Млъквай, Джейк. — Соколов се изчерви до уши. Много го беше срам, че не е само прокурор, а и човешко същество. — Като ми паднеш пак с някоя от твоите отрепки, ще ти ритам задника оттук, докъдето си помислиш.

— И аз те обичам, Ейб.

Чарли Ригс чистеше барбуни. Отрязва главите, махна костите и вътрешностите, изстърга стомашната кухина и изплакна кръвта с градински маркуч. Действаше бързо и ефикасно. Нито едно неточно движение с ножа.

— Правил си го и преди — казах аз.

— Двайсет хиляди аутопсии са добра подготовка — отвърна Чарли.

Той вдигна обезглавените риби и ги сложи на най-долния рафт в бабината пушалня, която прилича на малка къщичка с керемидено покривче върху двесталитров стоманен варел.

— Няма ли да им махнеш люспите? — попитах аз.

— Не и за опушването, Джейк. Люспите и кожата изолират месото от топлината.

Чарли ме помоли да донеса топеното масло и четката. Поех към кухнята, където баба печеше ягодова пита. Кип както винаги гледаше телевизия в дневната. Даваха „Почивният ден на Ферис Бюлър“, история за някакво хлапе тарикатче. Чух как Кип изпревари репликата на Матю Бродерик:

— Вързаха се. Невероятно. Едно от най-калпавите изпълнения в цялата ми кариера, а те не се усъмниха и за секунда. Как бих могъл да отида на училище в подобен ден?

Мислено си отбелязах да проверя дали напоследък Кип не е натрупал отсъствия по болест.

— Къде е тя? — попита баба. — Не можем да празнуваме без най-важната гостенка.

— Каза, че имала да свърши някаква работа и щяла да дойде по-късно, бабо.

— Горкото дете. Не е добре, Джейк. С тия тъмни кръгове под очите днес изглеждаше тъй печална, макар че я отърва. И от ден на ден става все по-кльоцава, кълна ти се. Само кожа и кости.

— Плът и кости — поправих я разсеяно аз.

— Туй пък какво е?

Телефонът зазвъня, преди да отговоря. Минах в хола. Телефонът беше от старите черни модели с шайба. Когато го видя за пръв път, Кип се разсмя и попита баба да не е задигнала реквизита от „Набери У за убийство“. Но не се обаждаше Грейс Кели. Беше Соколов.

— Къде ти е клиентката, Джейк?

— Ако питаш мен, в момента сигурно идва насам по шосе номер едно. Баба готви голям купон. Искаш ли да дойдеш?

— Би било неуместно.

Неуместно. Типично негова дума. Макар че минаваше шест вечерта, бях сигурен, че Ейб още е по сако и здраво стегната вратовръзка.

— Джейк, мисля, че в близките няколко дни трябва да я държиш под око.

— Точно това ще направя. Може и нещо повече. — Настана неловко мълчание. Какво има, Ейб?

— Може би нищо. Пред съда хората се изнервят, това го разбирам. Но твоята клиентка вдигна голяма аларма в деловодството, докато ѝ връщаха вещите. Аз не бях там, но старшият деловодител разправя, че едва не изпаднала в истерия, когато не открили кашона с веществените доказателства. Още бил в съдебната зала, та се забавили няколко минути, а твоята клиентка псувала като разпрана, плачела, треперела и тъй нататък. Накрая ѝ връчили кашона и тя направо хлътнала в него. Разхвърляла всички веществени доказателства, медицинските протоколи, личните документи, роклята от нощта на убийството, чашата, всичко. После хукнала навън само с един предмет.

— Кой предмет, Ейб?

— Веществено доказателство номер три, Джейк. Взела е пистолета.

КРАДЕНИТЕ ВОДИ СА СЛАДКИ

Носех се по шосе номер едно на север от Исламорада. Криси навярно бе потеглила от Маями на юг. Тя имаше по-малко път до фермата в Хоумстед.

Молах се да не съм закъснял.

Карах със сто и трийсет, тук-там със сто и четирийсет, задминавах на забранени места, където имаше повече платна, лепвах се в най-лявото. Прелитах край бакалии, магазинчета за сувенири и телефонни стълбове, увенчани с гнезда на чапли. Старият олдсмобил 442 имаше яки ресори, заден стабилизатор, две хиляди и двеста кубически сантиметра с триста и петдесет конски сили и адски скапани спирачки за толкова мощна кола. Все едно. Нямах да намаля скоростта, докато не пристигна.

Гюрукът беше свален и очите ми сълзяха от вятъра. Или поне се залъгвах, че е от вятъра.

Продължих по шосето, отминах моста Кард Саунд и отбих по черния път малко преди отклонението южно от Хоумстед. Двигателят ревеше и гумите вдигнаха пращен ураган, когато заковах пред фермата точно в седем вечерта.

Щом двигателят заглъхна, чух свистенето на напоителните кули из градините зад къщата. И нищо друго. Къщата беше мрачна. Отпред имаше ландровър и други два джипа. Както и откритият мустанг на Криси с все още топъл преден капак.

Вратата на къщата беше откряната и аз се вмъкнах вътре. Минах по мрачния коридор покрай кухнята, прекосих хола и се озовах в нов коридор. През отворената врата на някаква стая в дъното, откъм градините, се лееше светлина. Пристъпих нататък и чух гласове.

— ... да те убия — казваше Криси Бърнхард.

Дрезгав мъжки смях.

— Не ми се вярва.

Минах през отворената врата. Същата полирана чамова ламперия. Същата глиганска глава на едната стена и същите рога на

другата. Щорите бяха отворени; таванският вентилатор работеше. Криси стоеше встрани, на три метра от мен и на още три метра от Гай Бърнхард, който седеше в креслото.

Стискаше малокалибрения пистолет с трепереща ръка. Косата ѝ беше разчорлена, роклята — смачкана, очите — подпухнали. Най-красивата жена, която съм виждал.

Гай държеше чаша бърбън в едната ръка, с другата крепеше върху коленете си пушка. Дулото сочеше право в корема на Криси.

— Радвам се, че дойде, Ласитър — каза той, без да откъсва очи от заварената си сестра.

— Искам и двамата да оставите оръжието — казах аз. — Първо ти, Гай.

Той пак се разсмя.

— Първо аз ли? Докато тая смахната убийца се цели в мен? Пет пари не давам, че успя да я отгървеш. Тя уби татко, опита се да го убие, нищо че друг довърши работата.

— Ще си платиш за това — казах аз.

— Друг път, Ласитър. Нямам нищо общо. Откъде да знам, че дъртият откачалник Лари Шийн бил убиец? Двоен, между другото.

— Дрън-дрън! Ти си го накарал. Първо да нагласи нещата с Криси, после да иде в болницата и да довърши работата.

— Докажи го! Да не мислиш, че ще пропея като онзи скапан доктор?

— Вече всичко си спомням, Гай — каза Криси. — Всяка подробност, твоя глас, как вонеше дъхът ти, болката, кошмарите. Отново и отново. — Тя изхълца — Ще те убия.

— Не, Криси! — извиках аз и пристъпих към нея.

Тя завъртя пистолета към мен.

— Назад, Джейк!

Спрях и тя пак се прицели в Гай.

— Доколкото си спомням — каза Гай, — сестричката не я бива много в стрелбата. А това пищовче стреля с куршуми двацет и втори калибър. Как мислиш, Ласитър, ще я оставя ли да ме гътне от първия изстрел като добрите момчета по филмите?

— Ти не си от добрите момчета. Кофа помия, това си.

— Или да ѝ пръсна червата по стената? Имам право на самозащита, имам си и свидетел. Тая луда жена нахълта в къщата,

размахва оръжие и заплашва да ме убие. Знам, че е склонна към насилие. Какво да направя?

— Ако ще я убиваш, по-добре първо застреляй мен — казах аз.

Той стрелна поглед към мен.

— Ах, благородство. Криси, най-послед един мъж да не те е зарязал. За пръв път, нали? Виждаш ли, Ласитър, Криси си има проблеми с мъжете. Рано или късно прави някоя глупост и те се разбягват. Татко все си мислеше, че е много нервна. Но ние знаем истината, нали, сестричке? Ти си куку.

— Ти съсипа живота ми — каза тя с просълзени очи.

— Всичко ти се поднасяше на тепсия, тъй че недей да упрекваш мен — отговори яростно той.

— Не те разбирам, Бърнхард — казах аз. — Защо я накисна? Не й ли беше сторил достатъчно?

— Майната ти! Не знаеш как беше. Не знаеш как я глезеше татко. Всичко за малката Криси. А пък майка й беше още по-гадна. За префърцунената мисис Емили Касълбъри Бърнхард бях обикновено домашно добиче. Докато тя си пиеше чая, аз газех до задника в тор. Но татко... на него не мога да му простя. Бях негов единствен син, кръв от кръвта му, а с ратаите емигранти се държеше по-добре, отколкото с мен. Ръцете ми кървяха от захарната тръстика, докато тя се излежаваше по плажовете с богатите си приятелки и ми се присмиваше.

— Никога не съм ти се присмивала, никога.

— Млъквай! По-късно татко опита да изкупи греха. Въведе ме в бизнеса. Че на кого другото да го даде? Но аз помнех. Всяка обида. Всяко оскърбление. И вече бях накарал сестричката да си плати, нали сестричке?

— Защо го уби? — проплака Криси. — Тъй или иначе щеше да вземеш парите.

— Татко не виждаше бъдещето през очилата си. Изложих му фактите. Кладенците пресъхват и няма друго решение, освен обезсоляването. Аз изграждам най-голямата инсталация за обратна осмоза в страната. По дяволите, с напредналите мембранни технологии мога да пречиствам замърсените води по-евтино от всички останали начини, а ще продавам на каквото цена си искам. Ако умираш от жажда, Ласитър, колко ще платиш за чаша пода?

— Затова изхвърляш водата в залива — казах аз. — Мъчиш се да пресушиш кладенците в цялата област.

— Предлагане и търсене, Ласитър.

— Татко никога не би се съгласил — каза Криси.

Гай се разсмя, или по-скоро излая.

— Права си. Проклетият глупак не пожела. Не било редно да забогатяваш от търговия с вода. Щели сме да станем като арабски шейхове, само че още по-лоши, защото продаваме вода на сънародници. Цитира ми Исая: „Вие, които жадувате, дойдете всички при водите; дори и вие, които нямате сребро, дойдете, купувайте и яжте“^[1]. Дърт лицемер. Рекох му, че и аз знам Библията. Какво ще речеш за Притчите, а? „Крадена вода е сладка и укрит хляб — приятен.“^[2]

Продължавайки да се цели в Криси, той отпи глътка бърбън и добави:

— Имах си укрит хляб, нали, сестричке? Сега е време за крадените води. Дявол да го вземе, има ги без пари на двеста метра дълбочина. Вода колкото искаш. А аз мога да я превърна в долари. Стотици милиони долари.

— Ами солта? — попитах аз. — Какво ще правиш с хиляди тонове сол, примесена с живак, арсеник и тежки метали?

— Брей да му се не види! — възкликна Гай. — Научил си си урока. Можем да приложим дълбочинно инжектиране, но излиза адски скъпо. Можем да я изхвърляме в океана, но еколозите ще ни заръфат. Или пък можем да подкупим де що има политик в Талахаси и просто да я изхвърляме.

— Къде?

— В старите кариери, из блатата, навсякъде.

— Това е лудост. Ще замърсиш подпочвените води.

— Значи ще трябва да пречистваме още повече, нали така? Как мислиш, много приятна симетрия, а?

— Ти си полудял — казах аз. — Няма начин да ти се размине.

— О, ще разиграваме театро — слънчево изпаряване, нови технологии и всичко останало, та да се радват еколозите. Но на твое място не бих пил кладенчова вода от нашата област, щом веднъж се започне.

— Ти изобщо не си като татко — каза Криси. — Той беше добър човек.

Разтреперана, тя вдигна пистолета и го стисна с двете ръце.

Чашата на Гай се разби върху пода. Той вдигна пушката и се прицели в главата на Криси.

— Ти си свидетел, Ласитър. Тя ще ме застреля!

— Не! — изкрещях аз.

Двамата мълчаха.

Пълна тишина, нарушавана само от пърпоренето на вентилатора и свистенето на напоителните кули отвън.

Ръцете на Криси трепереха.

По лицето на Гай плъзна коварна усмивка.

— Сестричке, може и да си луда, но си оставаш най-разкошното дупе, което съм набарвал. Сочно и тясно.

— Копеле! — извика тя.

Ридаеше и пистолетът подскочаше в ръцете ѝ.

Всичко стана за секунди.

Гай Бърнхард стисна пушката с две ръце.

Видях как показалецът му притиска спусъка.

Направих две крачки и се хвърлих към него. Стреснат, той завъртя пушката насреща ми.

Първият трясък бе зад мен — слаб, като от ауспук.

Вторият бе като чудовищно вулканично изригване.

Озовах се на пода с пушката в ръце. В чамовия таван над мен зееше дупка колкото ананас. Погледнах Гай. Очите му бяха отворени. Точно между тях имаше мъничка черна дупчица. Зад нас Криси говореше нещо, но ушите ми звънтяха. Завъртях се тъкмо навреме, за да видя как избелва очи и коленете ѝ се подгъват. Подхванах я, преди да рухне на пода.

[1] Ис. 55:1. — Б.пр. ↑

[2] Притча. 9:17. — Б.пр. ↑

ВЕРЕН НА ИСТИНАТА

— Не можеш да й бъдеш адвокат! — ревна Чарли Ригс — Ти си свидетел.

— Соколов каза, че не би възразил да я защитавам пред съдебния състав.

Той се изкашля шумно и натъпка лулата си с вишнев тютюн. Крачеше напред-назад по верандата.

— На твое място не бих го приел за комплимент.

— Не сме ли имали вече подобен разговор?

— Божичко, да, и мислех, че си се поучил.

— Ейб няма да разреши да говоря пред съдебния състав, а после да я защитавам и на делото. Ще им разкажа каквото знам, Криси също ще каже и ще се борим да няма обвинение. А ако има, ще викна Ед Шохат за защитник.

Чарли изстреля към мен струйка дим.

— Дай да го обсъдим — каза той както обикновено — Тя влезе в къщата със зареден пистолет и намерение да извърши убийство, прав ли съм?

— Аха.

— А Гай се въоръжи на свой ред?

— Пак аха.

— На което имаше пълното право, нали?

— Да, при самозащита — казах аз.

— Тя е казала, че ще го убие, така ли е?

— Каза — признах аз, — но и той я заплаши И се опита да я предизвика.

— Словесните предизвикателства не са оправдание за убийство.

— Прав си, Чарли.

— Дадени бяха два изстрела, по един от всяка страна нали?

— Пак си прав.

— Тогава ми се струва — каза Чарли, — че твоят клиент не носи вина само ако не е стреляла първа.

— Продължавай, Чарли.

— Например, ако се е отказала от заплахите, а Гай станал нападател, тя би имала правото да се отбранява със сила. Но ако е стреляла първа... ами, тогава просто го е убила, и то предумишлено.

— Може и да си прав — казах аз.

— Е, кое от двете? — попита Чарли.

Не отговорих.

— Джейк? Съдебният състав ще те пита, тъй че можеш да кажеш и на мен. Не забравяй, че ще бъдеш пол клетва. Винаги съм те учил да бъдеш верен на истината.

— Учил си ме и да върша онова, което смятам за правилно.

— Не виждам противоречие — каза той.

— Чарли, винаги съм търсил истината. Никога не съм лъгал в съда.

— И няма да лъжеш, така ли?

Не отговорих веднага.

— Чарли, бил ли си някога в положение, когато истината и правдата не съвпадат, когато истината може да причини по-скоро зло, отколкото добро?

Той насочи лулата срещу мен.

— Не е наша работа да решаваме. Казваме истината и оставяме системата да работи.

— Системата не работи, Чарли.

— Глупости! Току-що проработи. Ти спаси клиентката си от обвинение в убийство, когато изобщо нямаше шанс.

— Мислиш ли, че мога да го повторя?

— Не е моя грижа. Истината е идеалът, към който се стремим. Само тя има значение. *Veritas vos liberabit*^[1].

— Не, Чарли. Понякога истината вкарва в затвора.

Криси беше облякла бял ленен костюм с пола малко над коляното. По-невинна дрешка никога не бях виждал.

Секретарят на съдебния състав ме попита дали обещавам да кажа истината, цялата истина и нищо друго, освен истината, и нека Бог ми помага.

Потвърдих желанието си да го сторя. Не подсмърчах и дланите ми не се потяха. Не отекна далечен гръм и вятърът не разтърси прозорците.

Седях на свидетелското място и се чудех колко различна е гледката оттам към залата. Ейб Соколов пристъпи към мен и зададе цял куп предварителни въпреки, включително дали може да ме нарича Джейк, след като се знаем от толкова години. Казах, че ме е наричал и с много по-лоши думи, после пристъпихме към деловата част.

— И какво завари, когато преди две вечери влезе в дома на Гай Бърнхард?

— Гай Бърнхард бе насочил пушка към Криси Бърнхард, а тя се целеше в него с малокалибрен пистолет.

Ейб ме накара да разпозная двете оръжия — грамадната пушка и малкото пистолетче.

— Заплаши ли някой от двамата да застреля другия? — попита той.

— И двамата се заплашваха — казах аз.

— Ти какво направи, Джейк?

— Помолих Гай да остави оръжието, но той отказа.

— Какво стана после?

— Бяха дадени два изстрела, по един от всяка страна.

— Кой даде първия изстрел?

Криси ме гледаше с измъчени зелени очи. Търсеше, умоляваше. Ейб Соколов стоеше на крачка от мен с ръце върху преградата. Двайсет и трима членове на съдебния състав, все почтени граждани чакаха да отговорят.

Така и направих.

Последвах съвета на Чарли.

Поне наполовина.

Извърших онова, което смятах за правилно.

[1] Истината ще ви освободи (лат.). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.